

ประมาณการเศรษฐกิจไทย

ประจำไตรมาสที่ 1/2567

**THAILAND'S
ECONOMIC OUTLOOK
QUARTER 1/2024**

สารบัญ

ประมาณการเศรษฐกิจไทย

บทสรุปผู้บริหาร ประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี 2566 และปี 2567	2
Executive Summary Thailand's Economic Projections for 2023 and 2024	5
สมมติฐานหลักสำคัญในการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2566 และ 2567	8
ผลการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2566 และ 2567	30

Thailand's Key Economic Indicators

ตารางเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ (Economic Indicators)	43
---	----

ภาคการคลัง

รายงานสรุปสถานการณ์ด้านการคลัง ไตรมาสที่ 1 ปีงบประมาณ 2567 (ตุลาคม 2566 – ธันวาคม 2566)	47
--	----

ภาคการเงิน

รายงานภาวะเศรษฐกิจการเงินไทยในไตรมาส 4 ปี 2566	55
--	----

บทวิเคราะห์เศรษฐกิจ: Macroeconomic Analysis Briefings

สถานการณ์หนี้ครัวเรือนของไทยและแนวทางการบริหารจัดการหนี้ครัวเรือน	63
การประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจของการใช้จ่ายภาครัฐที่มีต่อ GDP โดยใช้ตัวคูณทางการคลัง (Fiscal Multiplier) เปรียบเทียบระหว่างรายจ่ายเงินโอนให้ประชาชนทั่วไปและเงินโอนให้ผู้มี รายได้น้อย	78
สัญญาณเครื่องชี้การบริโภคที่หายไป : การทบทวนภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริง (Real Vat) Revisiting Real VAT and Unmasking Missing Signals in Consumption	86
แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับไทยให้มุ่งสู่การเป็นศูนย์กลาง การผลิตและการค้าอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับของโลก	95

บทสรุปผู้บริหาร

ประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี 2566 และปี 2567

“เศรษฐกิจไทยปี 2566 คาดว่าจะขยายตัวที่ร้อยละ 1.8 ต่อปี และขยายตัวที่ร้อยละ 2.8 ต่อปี ในปี 2567 ต้องติดตามปัจจัยเสี่ยงด้านภูมิรัฐศาสตร์โลกและความผันผวนของนโยบายทางการเงิน และตลาดเงินโลกที่อาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยอย่างใกล้ชิด”

นายพรชัย ฐีระเวช ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ในฐานะโฆษกกระทรวงการคลัง แถลงผลการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2566 ว่า “เศรษฐกิจไทยปี 2566 คาดว่าจะขยายตัวที่ร้อยละ 1.8 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 1.6 ถึง 2.0) ชะลอลงจากปี 2565 ที่ขยายร้อยละ 2.6” โดยมีปัจจัยสำคัญจากการหดตัวของการผลิตภาคอุตสาหกรรมสะท้อนจากดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (Manufacturing Production Index: MPI) โดยเฉพาะสินค้าในหมวดยานยนต์ และคอมพิวเตอร์และอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ มูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งปี 2566 คาดว่าจะหดตัวที่ร้อยละ -1.5 ต่อปี (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -1.8 ถึง -1.3) ซึ่งเป็นผลจากอุปสงค์ที่ชะลอตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าสำคัญของไทย ขณะที่มูลค่าการนำเข้าจะหดตัวที่ร้อยละ -1.9 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -2.2 ถึง -1.7) ในส่วนของสถานการณ์ค่าเงินบาทในปี 2566 พบว่า ค่าเงินบาทมีความผันผวนโดยอ่อนค่าในช่วง 3 ไตรมาสแรกของปี 2566 และแข็งค่าขึ้นในช่วงไตรมาสที่ 4 ของปี 2566 โดยมีสาเหตุหลักมาจากการเร่งขึ้นดอกเบี้ยของธนาคารกลางสหรัฐฯ ผลกระทบจากปัญหาเศรษฐกิจจีนและนโยบายการเงินผ่อนคลายของญี่ปุ่น โดยค่าเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ (ดอลลาร์สหรัฐฯ) ปี 2566 เฉลี่ยที่ 34.81 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ แข็งค่าขึ้นจากค่าเฉลี่ยปี 2565 ที่ร้อยละ 0.7 นอกจากนี้ ยังพบว่า ตลาดหลักทรัพย์และตลาดพันธบัตรของไทยในปี 2566 ที่ผ่านมา มีกระแสเงินทุนของนักลงทุนต่างชาติไหลออกจากตลาดทุนไทยสุทธิ -3.3 แสนล้านบาท เป็นผลจากกระแสเงินทุนสุทธิของนักลงทุนต่างชาติที่ไหลออกจากทั้งตลาดหลักทรัพย์และตลาดพันธบัตรไทยที่ -1.9 และ -1.4 แสนล้านบาท ตามลำดับ โดยนักลงทุนต่างชาติมีการขายสุทธิหลักทรัพย์ไทยต่อเนื่องตลอดทั้งปี

สำหรับในปี 2567 กระทรวงการคลังคาดว่าเศรษฐกิจไทยจะขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 2.8 ต่อปี (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.3 ถึง 3.3) โดยปริมาณการส่งออกสินค้าและบริการคาดว่าจะยังสามารถขยายตัวได้ และภาคการท่องเที่ยวคาดว่าจะในปี 2567 จะมีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาในประเทศไทยจำนวน 33.5 ล้านคน ขยายตัวที่ร้อยละ 19.5 ต่อปี เป็นการเพิ่มขึ้นจากนักท่องเที่ยวจากประเทศจีนและมาเลเซียเป็นสำคัญ และมีรายได้จากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวน 1.48 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 23.6 ต่อปี ส่งผลดีต่อธุรกิจการท่องเที่ยวและสาขาที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ คาดว่าการส่งออกสินค้ามีแนวโน้มขยายตัวชะลอตัวลงเล็กน้อยตามอุปสงค์ในตลาดโลกและเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าที่ขยายตัวชะลอตัวลง ทำให้มูลค่าการส่งออกสินค้าจะขยายตัวที่ร้อยละ 4.2 ต่อปี (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.7 ถึง 4.7) และมูลค่าการนำเข้าสินค้าจะขยายตัวที่ร้อยละ 4.0 ต่อปี (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.5 ถึง 4.5) ในขณะที่รายจ่ายประจำและรายจ่ายลงทุนของรัฐบาลคาดว่าจะเบิกจ่ายได้คิดเป็นอัตราเบิกจ่ายที่ร้อยละ 99.5 และ 64.0 ตามลำดับ รายจ่ายลงทุนเบิกจ่ายอัตราลดลงจากปีก่อนหน้าเนื่องจากความล่าช้าในการอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ในด้านเสถียรภาพภายในประเทศ คาดว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปจะอยู่ที่ร้อยละ 1.0 ต่อปี (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.5 ถึง 1.5) เนื่องจากราคาน้ำมันดิบดูไบจะอยู่ในระดับทรงตัวที่ 82 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อบาร์เรล ใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยในปี 2566 ที่ 81.9 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อบาร์เรล เป็นผลมาจากการชะลอตัว

ของอุปสงค์น้ำมันดิบโลก ขณะที่เสถียรภาพภายนอกประเทศ ดุลบริการมีแนวโน้มจะกลับมาเกินดุล ตามการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ ส่งผลให้ดุลบัญชีเดินสะพัดในปี 2567 มีแนวโน้มที่จะกลับมาเกินดุล 10.0 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.8 ของ GDP อย่างไรก็ดี ต้องติดตามสถานการณ์หนี้ภาคครัวเรือน โดยล่าสุด ณ สิ้นไตรมาส 3 ปี 2566 มียอดคงค้างอยู่ที่ 16.2 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 90.9 ของ GDP

ในด้านเสถียรภาพภายในประเทศ คาดว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปจะอยู่ที่ร้อยละ 2.2 ต่อปี (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 1.2 ถึง 3.2) เติบโตขึ้นจากปีก่อนหน้าตามอุปสงค์ภายในประเทศที่ขยายตัวดี ขณะที่เสถียรภาพภายนอกประเทศ คาดว่าดุลบัญชีเดินสะพัดจะเกินดุล 8.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.5 ของ GDP (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.5 ถึง 2.5 ของ GDP)

ทั้งนี้ โฆษกกระทรวงการคลังได้กล่าวทิ้งท้ายว่า การพัฒนาเศรษฐกิจไทยให้เติบโตได้อย่างยั่งยืนและมีเสถียรภาพในระยะยาวนั้น ควรให้ความสำคัญใน 3 ประเด็น ดังนี้ 1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure Development) เช่น การพัฒนาการใช้พลังงานที่ยั่งยืน การลงทุนในด้านดิจิทัล และการพัฒนาด้านคมนาคม เชื่อมโยงภูมิภาคต่าง ๆ จะช่วยสร้างโอกาสใหม่ ๆ และทำให้ประเทศไทยสามารถเป็นศูนย์กลางในระดับภูมิภาคได้ 2) การพัฒนาทักษะ (Skills Development) การเตรียมแรงงานให้มีทักษะที่จำเป็นสำหรับเศรษฐกิจโลกมีความสำคัญและจะส่งเสริมความสำเร็จในระยะยาวได้ดี 3) การรักษาเสถียรภาพทางการคลัง (Fiscal Stability) มุ่งมั่นในการบริหารจัดการการคลังอย่างรอบคอบ โดยคำนึงถึงการใช้จ่ายของรัฐและระดับหนี้สาธารณะอย่างรับผิดชอบ เพื่อรักษาความยั่งยืนทางการเงินในระยะยาว ซึ่งจะช่วยให้ประเทศไทยสามารถเผชิญกับความเสี่ยงและความท้าทายต่าง ๆ ในอนาคตได้

นอกจากนี้ ยังควรติดตามปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยอย่างใกล้ชิด อาทิ 1) ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์โลกในภูมิภาคต่าง ๆ ที่อาจรุนแรงมากขึ้น อาจเป็นข้อจำกัดและส่งผลกระทบต่อการเติบโตของเศรษฐกิจไทยในระยะถัดไป เช่น การแข่งขันเชิงยุทธศาสตร์ระหว่างจีนและสหรัฐฯ สถานการณ์สู้รบระหว่างอิสราเอลและฮามาสที่อาจส่งผลกระทบต่อราคาพลังงานให้ปรับตัวสูงขึ้น และความยืดเยื้อของสงครามระหว่างรัสเซียและยูเครน 2) สถานการณ์การเลือกตั้งผู้นำของประเทศคู่ค้าสำคัญของไทย เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศรัสเซีย และประเทศอินเดีย เป็นต้น ที่อาจส่งผลต่อการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทย 3) ความผันผวนของตลาดการเงินโลกจากการดำเนินนโยบายการเงินที่เข้มงวดของประเทศคู่ค้าหลักและปัญหาสถาบันการเงินในต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศสหรัฐฯ และสหภาพยุโรป และ 4) สถานการณ์เศรษฐกิจของจีน ที่อาจส่งผลต่อการส่งออกและการฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยวของไทย

ตารางสรุปสมมติฐานและผลการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2566 และ 2567 (ณ เดือนมกราคม 2567)

	2565	2566f		2567f	
		เฉลี่ย	ช่วง	เฉลี่ย	ช่วง
ผลการประมาณการ					
1) อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละ)	2.6	1.8	1.6 ถึง 2.1	2.8	2.3 ถึง 3.3
2) อัตราการขยายตัวของการบริโภค					
- การบริโภคภาคเอกชน ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	6.3	7.1	6.9 ถึง 7.4	3.3	2.8 ถึง 3.8
- การบริโภคภาครัฐ ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	0.2	-3.6	-3.9 ถึง -3.4	1.4	0.9 ถึง 1.9
3) อัตราการขยายตัวของการลงทุน					
- การลงทุนภาคเอกชน ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	5.1	2.8	2.6 ถึง 3.1	3.2	2.7 ถึง 3.7
- การลงทุนภาครัฐ ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	-4.9	-0.2	-0.5 ถึง 0.1	3.1	2.6 ถึง 3.6
4) อัตราการขยายตัวของปริมาณส่งออกสินค้าและบริการ (ร้อยละ)	6.8	2.0	1.8 ถึง 2.3	5.5	5.0 ถึง 6.0
5) อัตราการขยายตัวของปริมาณนำเข้าสินค้าและบริการ (ร้อยละ)	4.1	-1.2	-1.5 ถึง -1.0	5.4	4.9 ถึง 5.9
6) ดุลการค้า (พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)	13.5	14.5	13.3 ถึง 15.7	15.7	14.4 ถึง 17.0
- มูลค่าสินค้าส่งออกในรูปดอลลาร์สหรัฐฯ (ร้อยละ)	5.4	-1.5	-1.8 ถึง -1.3	4.2	3.7 ถึง 4.7
- มูลค่าสินค้านำเข้าในรูปดอลลาร์สหรัฐฯ (ร้อยละ)	14.0	-1.9	-2.2 ถึง -1.7	4.0	3.5 ถึง 4.5
7) ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)	-15.7	5.1	3.9 ถึง 6.3	10.0	7.4 ถึง 12.6
- ร้อยละของ GDP	-3.2	1.0	0.8 ถึง 1.3	1.8	1.3 ถึง 2.3
8) อัตราเงินเฟ้อทั่วไป (ร้อยละ)	6.1	1.2	1.0 ถึง 1.5	1.0	0.5 ถึง 1.5
อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน (ร้อยละ)	2.5	1.3	1.1 ถึง 1.6	1.1	0.6 ถึง 1.6
สมมติฐานหลัก					
สมมติฐานภายนอก					
1) อัตราการขยายตัวเฉลี่ย 15 ประเทศคู่ค้าหลัก (ร้อยละ)	3.4	3.1	2.9 ถึง 3.4	2.8	2.3 ถึง 3.3
2) ราคาน้ำมันดิบดูไบ (ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อบาร์เรล)	95.4	81.9	81.7 ถึง 82.2	82.0	77.0 ถึง 87.0
สมมติฐานด้านนโยบาย					
3) อัตราแลกเปลี่ยน (บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ)	35.1	34.8	34.6 ถึง 35.1	34.4	33.9 ถึง 34.9
4) รายจ่ายภาคสาธารณะ (ล้านล้านบาท)	4.12	4.04	4.02 ถึง 4.07	4.14	4.04 ถึง 4.24
5) จำนวนนักท่องเที่ยว (ล้านคน)	11.2	28.0	27.8 ถึง 28.3	33.5	32.5 ถึง 34.5

*หมายเหตุ: ผลการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2566 และ 2567 ณ เดือนมกราคม 2567 ไม่รวมผลกระทบของโครงการเติมเงิน 10,000 บาท ผ่าน Digital Wallet

Executive Summary

Thailand's Economic Projections for 2023 and 2024

Thailand's Economic Projections for 2023 and 2024

“The Thai economy is projected to expand by 1.8 percent in 2023 and 2.8 percent in 2024. Nevertheless, the geopolitical risks, monetary and financial market fluctuations that could impact Thai economy should be closely monitored.”

Mr. Pornchai Thiraveja, Director General of the Fiscal Policy Office, and Spokesperson of Ministry of Finance (MOF), stated that **“The Thai economy is projected to expand by 1.8 percent in 2023 and 2.8 percent in 2024. Nevertheless, the geopolitical risks, monetary and financial market fluctuations that could impact Thai economy should be closely monitored.”** The projected economic growth in 2023 at 1.8 percent is less than economic expansion in 2022 at 2.6 percent. The main factor is the contraction of industrial production, as reflected by the Manufacturing Production Index (MPI), particularly in automotive and computer and electronic parts. The export value of goods in USD is likely to experience a contraction of -1.5 percent (within the range of -1.8 to -1.3 percent) influenced by the economic slowdown of Thailand's major trading partners. Meanwhile, the import value of goods in USD is expected to contract by -1.9 percent (within the range of -2.2 to -1.7 percent). The exchange rate situation was volatily weakening in the first three quarters and gained appreciation in the forth quarter. The main reasons were the interest rate hikes by the US Federal Reserve, the impact of the Chinese economy, and Japan's ultra-loose monetary policy. The average exchange rate of Thai baht against the US dollar was 34.81 THB per USD, strengthening from the average in 2022 by 0.7 percent. Moreover, there was net foreign capital outflows of -3.3 hundred billion THB in Thai stock market (-1.9 hundred billion THB) and bond market (-1.4 hundred billion THB) due to foreign investors have been selling Thai securities throughout the year.

In 2024, the Ministry of Finance anticipates the Thai economy to expand by 2.8 percent (within the range of 2.3 to 3.3 percent). The tourism sector is expected to have 33.5 million international tourists (increase by 19.5 percent) mainly from China and Malaysia and will generate tourism revenue of 1.48 trillion THB (increase by 23.6 percent). This will benefit the tourism industry and related sectors. In addition, the export value of goods in USD is expected to slightly increase at 4.2 percent (within the range of 3.7 to 4.7 percent) due to economic slowdown of major trading partners. The import value of goods in USD is 4.0 percent (within the range of 3.5 to 4.5 percent). The government current expenditure and capital expenditure are expected to have disbursement rate at 99.5 percent and 64.0 percent respectively. The decrease of government capital expenditure disbursement rate is from the budget delay in fiscal year 2024.

Regarding to Thailand's economic internal stability, the headline inflation rate is projected to be 1.0 percent (within the range of 0.5 to 1.5 percent) due to oil demand slowdown which result in stable average dubai oil price at 82 USD per barrel which is close to 81.9 USD per barrel in 2023. In terms of external stability, the service balance is expected to shift to a surplus, primarily driven by the strong growth of international tourists, leading to the current account balance potentially returning to a surplus of 10.0 billion USD, equivalent to 1.8 percent of GDP. However, the household debt situation at third quarter of 2023 have reached 16.2 trillion THB (90.9 percent of GDP).

The Ministry of Finance Spokesperson mentioned that the development of Thai economy to grow sustainably and stably in long term should focus on 3 issues which are 1) Infrastructure Development such as developing sustainable energy, investing in digital technology, and developing transportation infrastructure that connects regions. This will help creating new opportunies and make Thailand as the central of this region. 2) Skills Development such as preparing workers with the skills needed for the global economy is essential and will promote long-term success. 3) Fiscal Stability such as diligently managing public finances, taking into account of government spending and public debt levels responsibly, in order to main tain long-term financial sustainability. This will ensure Thailand to cope with the risks and challenges in the future.

Moreover, the Ministry of Finance Spokesperson also highlighted, "Thailand's economic outlook could be influenced by several factors, and the following factors that should be closely monitored: 1) Global geopolitical tensions, such as the strategic competition between United States and China, conflict in Israel and Gaza which may lead to higher energy prices, and Russia-Ukraine war 2) Elections in major trading partners especially United States, Russia and India. This may potentially affect Thailand's international policy. 3) The fluctuation in the global financial markets due to more restrictive monetary policies of Thailand's major trading partners and financial institutions, particulary in the United States and the European Union. 4) The China economy situation that may affect Thailand's exports and the recovery of tourism sectors.

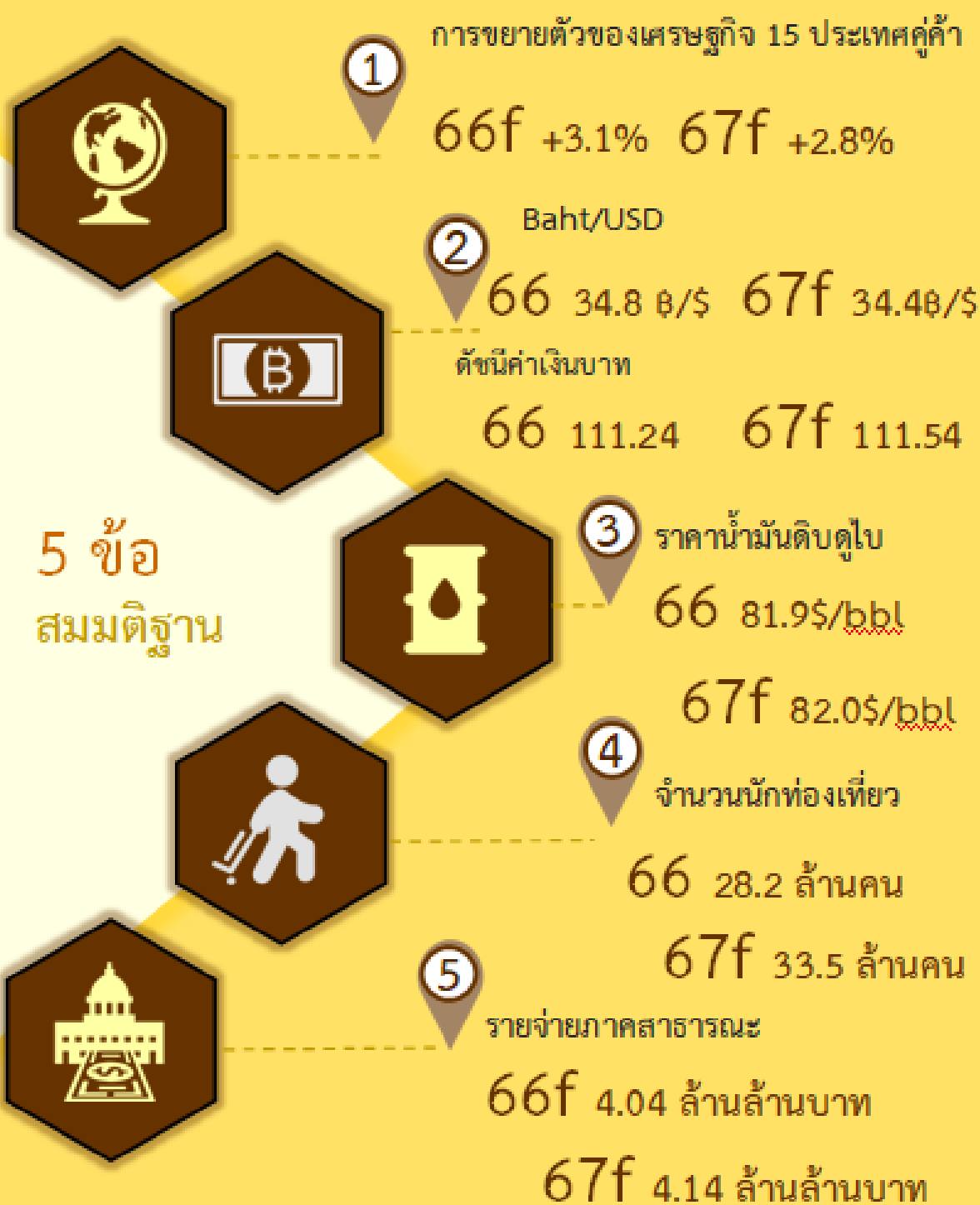
Major Economic Assumptions and Thailand's Economic Projections for 2023 and 2024

	2022	2023f		2024f	
		as of Jan 2024			
		Avg	Range	Avg	Range
Projections					
1) GDP Growth Rate (percent y-o-y)	2.6	1.8	1.6 to 2.1	2.8	2.3 to 3.3
2) Real Consumption Growth (percent y-o-y)					
- Real Private Consumption (percent y-o-y)	6.3	7.1	6.9 to 7.4	3.3	2.8 to 3.8
- Real Public Consumption (percent y-o-y)	0.2	-3.6	-3.9 to -3.4	1.4	0.9 to 1.9
3) Real Investment Growth (percent y-o-y)					
- Real Private Investment (percent y-o-y)	5.1	2.8	2.6 to 3.1	3.2	2.7 to 3.7
- Real Public Investment (percent y-o-y)	-4.9	-0.2	-0.5 to 0.1	3.1	2.6 to 3.6
4) Export Volume of Goods and Services (percent y-o-y)	6.8	2.0	1.8 to 2.3	5.5	5.0 to 6.0
5) Import Volume of Goods and Services (percent y-o-y)	4.1	-1.2	-1.5 to -1.0	5.4	4.9 to 5.9
6) Trade Balance (USD billion)	13.5	14.5	13.3 to 15.7	15.7	14.4 to 17.0
- Export Value of Goods in USD (percent y-o-y)	5.4	-1.5	-1.8 to -1.3	4.2	3.7 to 4.7
- Import Value of Goods in USD (percent y-o-y)	14.0	-1.9	-2.2 to -1.7	4.0	3.5 to 4.5
7) Current Account (billion U.S.)	-15.7	5.1	3.9 to 6.3	10.0	7.4 to 12.6
- Percentage of GDP	-3.2	1.0	0.8 to 1.3	1.8	1.3 to 2.3
8) Headline Inflation (percent y-o-y)	6.1	1.2	1.0 to 1.5	1.0	0.5 to 1.5
Core Inflation (percent y-o-y)	2.5	1.3	1.1 to 1.6	1.1	0.6 to 1.6
Major Assumptions					
1) Average Economic Growth Rate of Major Trading Partners (percent y-o-y)	3.4	3.1	2.9 to 3.4	2.8	2.3 to 3.3
2) Dubai Crude Oil Price (USD per Barrel)	95.4	81.9	81.7 to 82.2	82.0	77.0 to 87.0
3) Exchange Rate (THB per USD)	35.1	34.8	34.6 to 35.1	34.4	33.9 to 34.9
4) Public Expenditure (Trillion THB)	4.12	4.04	4.02 to 4.07	4.14	4.04 to 4.24
5) Number of foreign tourists (Million)	11.2	28.0	27.8 to 28.3	33.5	32.5 to 34.5

Note: Thailand's Economic Projections for 2023 and 2024 as of January 2024 do not account for the potential impact of the 10,000 THB digital wallet scheme.

ข้อสมมติฐานสำคัญในการ ประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี

2566 & 2567

สมมติฐานหลักในการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2566 และ 2567

1. อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของ 15 ประเทศคู่ค้าหลักของไทย

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) ประเมินภาพรวมอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าหลักของไทย 15 ประเทศ ในปี 2566 จะขยายตัวที่ร้อยละ 3.1 ต่อปี (YoY) ปรับลงจากการประมาณการครั้งก่อนที่คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 3.0 ต่อปี (YoY) และชะลอลงจากปี 2565 (อยู่ที่ร้อยละ 3.4) โดยในช่วงที่เหลือของปี 2566 คาดว่า เศรษฐกิจคู่ค้าหลักของประเทศไทยส่วนใหญ่จะคงขยายตัวได้ในระดับใกล้เคียงกับช่วงไตรมาส 3 โดยเศรษฐกิจคู่ค้าที่สำคัญ คาดว่า จะยังคงได้รับแรงสนับสนุนจากภาคบริการที่ยังขยายตัวได้ดี อย่างไรก็ตาม ยังมีปัจจัยกดดันจากภาคอุตสาหกรรมที่ยังคงชะลอต่อเนื่อง อัตราดอกเบี้ยนโยบายที่อยู่ในระดับสูง สถานการณ์เศรษฐกิจจีนที่ยังคงอ่อนแอ รวมทั้งความเสี่ยงทางด้านภูมิรัฐศาสตร์ อาทิ สงครามระหว่างรัสเซียและยูเครน และสถานการณ์สู้รบระหว่างอิสราเอลและกลุ่มฮามาส ทำให้ภาพรวมอัตราการขยายตัวเศรษฐกิจคู่ค้าหลักของไทยส่วนใหญ่ทั้งปี 2566 ยังคงมีทิศทางที่ชะลอลงจากปี 2565

สำหรับภาพรวมอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าหลักของไทย 15 ประเทศ ในปี 2567 คาดว่าจะขยายตัวต่อเนื่องจากปี 2566 แต่ในอัตราที่ชะลอลง สอดคล้องกับการคาดการณ์ของ IMF และผลสำรวจนักวิเคราะห์หลายสำนัก โดยคาดว่าเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าหลักของไทย 15 ประเทศ โดยรวมขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 2.8 (YoY) ชะลอลงจากคาดการณ์อัตราการขยายตัวปี 2566 และปรับลดลงจากการประมาณการครั้งก่อนที่คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 2.9 (YoY) เนื่องจากผลของการขึ้นอัตราดอกเบี้ยในช่วงที่ผ่านมา และยังมีปัจจัยกดดันรอบข้างทั้งความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ในพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งอาจสร้างแรงกดดันต่อราคาสินค้าโภคภัณฑ์และราคาน้ำมัน นอกจากนี้ รัฐบาลประเทศเศรษฐกิจหลักมีความสามารถช่วยสนับสนุนเศรษฐกิจและรับมือความผันผวนได้น้อยลงจากภาวะหนี้ที่อยู่ในระดับสูงเป็นผลจากรายจ่ายช่วงโควิด-19 ที่เพิ่มขึ้น รายจ่ายสังคมสูงวัย การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศ และภาระดอกเบี้ยที่เพิ่มสูงขึ้น สำหรับอัตราเงินเฟ้อที่เริ่มลดลงกลับเข้าสู่กรอบเป้าหมายในหลายประเทศ คาดว่าจะทำให้ประเทศสำคัญ ๆ เริ่มดำเนินการเปลี่ยนทิศทางนโยบายการเงิน โดยการปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลงอย่างค่อยเป็นค่อยไป อย่างไรก็ตาม ยังมีทิศทางการฟื้นตัวการค้าและการส่งออกที่เริ่มปรับดีขึ้น จะเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจประเทศต่าง ๆ ในปีนี้ได้ โดยแนวโน้มการฟื้นตัวนั้นยังมีทิศทางที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่มประเทศ

ทั้งนี้ สำหรับปัจจัยเสี่ยงในระยะต่อไปที่ต้องติดตามอย่างใกล้ชิดในปี 2567 ได้แก่ 1) ความเสี่ยงทางภูมิรัฐศาสตร์ ได้แก่ สถานการณ์สงครามระหว่างรัสเซียและยูเครนที่ยืดเยื้อ สถานการณ์สู้รบระหว่างอิสราเอลและกลุ่มฮามาส ที่อาจส่งผลกระทบต่อราคาน้ำมัน นอกจากนี้ ยังรวมถึงความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ในพื้นที่อื่น ๆ เช่น การแข่งขันเชิงยุทธศาสตร์ระหว่างจีนและสหรัฐฯ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่อุปทานโลกและการค้าระหว่างประเทศ สำหรับการโจมตีเรือสินค้าในทะเลแดงของกบฏฮูตียังเป็นอีกปัจจัยที่ต้องติดตามอย่างต่อเนื่อง 2) สถานการณ์การเลือกตั้งของหลายประเทศที่สำคัญในปี 67 ได้แก่ สหรัฐฯ สหภาพยุโรป อินเดีย และอินโดนีเซีย อาจส่งผลกระทบต่อความไม่แน่นอนในการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจ การเงินและการค้าระหว่างประเทศในระยะต่อไป 3) ความผันผวนของตลาดการเงินโลกจากการดำเนินนโยบายการเงินที่เข้มงวดของประเทศคู่ค้าหลักและปัญหาสถาบันการเงินในต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป และ 4) สถานการณ์

เศรษฐกิจประเทศสำคัญที่มีทิศทางชะลอลง เช่น สถานการณ์เศรษฐกิจยุโรปโซนที่ยังอ่อนแอ รวมทั้งสถานการณ์เศรษฐกิจจีนที่อาจฟื้นตัวได้ช้ากว่าที่คาดจากปัจจัยกดดันด้านอสังหาริมทรัพย์และหนี้ของรัฐบาลท้องถิ่นที่อยู่ในระดับสูง ขณะที่ เศรษฐกิจสหรัฐมีแนวโน้มขยายตัวชะลอลง ซึ่งทิศทางที่อ่อนแอของเศรษฐกิจประเทศสำคัญดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อการค้าและการลงทุน รวมทั้งการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกในปี 2567

ตารางที่ 1 อัตราการขยายตัวเฉลี่ยของเศรษฐกิจคู่ค้าหลักของไทย 15 ประเทศ (ร้อยละ)

ประเทศคู่ค้าหลักเรียงตามสัดส่วนการส่งออกปี 2565	2564	2565				2565	2566				YTD	ทั้งปี 2566F	ทั้งปี 2567F
		Q1	Q2	Q3	Q4		Q1	Q2	Q3	Q4			
15 ประเทศ (79.1%)	5.81	3.78	3.57	4.19	2.29	3.42	2.90	3.15	3.23	3.35	3.16	3.16*	2.83
1. สหรัฐฯ (16.6%)	5.8	3.6	1.9	1.7	0.7	1.9	1.7	2.4	2.9	3.1	2.5	2.5	1.3
2. จีน (12.0%)	8.4	4.8	0.4	3.9	2.9	3.0	4.5	6.3	4.9	5.2	5.2	5.2	4.4
3. ญี่ปุ่น (8.6%)	2.6	0.3	1.5	1.5	0.5	0.9	2.6	2.3	1.7	1.0	1.9	1.9	0.7
4. यूโรโซน (6.8%)	5.9	5.4	4.1	2.5	1.9	3.4	1.3	0.6	0.0	0.1	0.5	0.5	0.7
5. เวียดนาม (4.6%)	2.6	5.1	7.8	13.7	6.0	8.0	3.4	4.3	5.5	6.7	5.0	5.0	5.8
6. มาเลเซีย (4.4%)	3.3	4.8	8.8	14.1	7.1	8.7	5.6	2.9	3.3	3.4	3.8	3.8	4.5
7. ออสเตรเลีย (3.9%)	5.6	3.6	3.5	5.8	2.3	3.8	2.4	2.0	2.1	-	2.2	1.9*	1.4
8. อินเดีย (3.7%)	8.9	4.0	13.1	6.2	4.5	6.7	6.1	7.8	7.6	-	7.1	6.5*	6.5
9. อินโดนีเซีย (3.6%)	3.7	5.0	5.5	5.7	5.0	5.3	5.0	5.2	4.9	5.0	5.0	5.0	5.0
10. สิงคโปร์ (3.6%)	9.7	4.2	4.6	4.2	2.4	3.8	0.5	0.5	1.0	2.2	1.1	1.1	2.4
11. ฮองกง (3.5%)	6.4	-3.9	-1.2	-4.6	-4.1	-3.5	2.9	1.5	4.1	-	2.8	3.6*	2.7
12. ฟิลิปปินส์ (2.6%)	5.7	8.0	7.5	7.7	7.1	7.6	6.4	4.3	6.0	5.6	5.6	5.6	6.1
13. เกาหลีใต้ (2.2%)	4.3	3.1	2.9	3.2	1.4	2.6	0.9	0.9	1.4	2.2	1.4	1.4	2.3
14. ไต้หวัน (1.6%)	6.6	3.8	3.5	4.0	-0.7	2.6	-3.5	1.4	2.3	5.1	1.4	1.4	3.2
15. สหราชอาณาจักร (1.4%)	8.7	11.4	3.9	2.1	0.6	4.3	0.3	0.3	0.2	-0.2	0.1	0.1	0.7

ที่มา: รวบรวมและประมาณการโดย สศค.

หมายเหตุ: * คือตัวเลขคาดการณ์ปี 2566

1.1 เศรษฐกิจสหรัฐฯ (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 1 ของไทย : สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 16.6 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2565)

➡ เศรษฐกิจสหรัฐฯ ในไตรมาสที่ 4 ปี 2566 (ตัวเลขเบื้องต้น) ขยายตัวที่ร้อยละ 2.5 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ดีกว่าการคาดการณ์ของ สศค. และหน่วยงานต่าง ๆ ที่ร้อยละ 2.4 และร้อยละ 2 ตามลำดับ ทั้งนี้ เป็นการชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ร้อยละ 2.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน และเมื่อเทียบกับไตรมาสก่อน (ขจัดผลทางฤดูกาลแล้ว) คิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 0.8 และเป็นการขยายตัวที่ร้อยละ 3.3 เมื่อคำนวณแบบ Annualize Rate ทั้งนี้ การขยายตัวทางเศรษฐกิจในไตรมาสที่ 4 มาจากการใช้จ่ายของผู้บริโภคที่ร้อยละ 2.6 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน การลงทุนของภาคเอกชนที่ขยายตัว ร้อยละ 1.8 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน (ขยายตัวลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ร้อยละ 2.1 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน) และการใช้จ่ายของภาครัฐที่ขยายตัวที่ร้อยละ 2.1 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน อย่างไรก็ตาม การส่งออกและการนำเข้าหดตัวมากขึ้นเล็กน้อยจากไตรมาสที่ 3 ที่ร้อยละ -5.9 จากช่วงเดียวกันของปีก่อนนอกจากนี้ ในไตรมาสที่ 4 สหรัฐฯ มีมูลค่า GDP อยู่ที่ 22,673 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

➡ ในปี 2566 เศรษฐกิจสหรัฐฯ ขยายตัวที่ร้อยละ 2.5 ซึ่งเป็นการประมาณการที่เพิ่มขึ้นจากประมาณการครั้งก่อนที่ร้อยละ 1.1 โดยมีสาเหตุหลักมาจากเศรษฐกิจสหรัฐฯ ไตรมาส 2 - 4 ขยายตัวดีกว่าที่คาดการณ์ที่ร้อยละ 2.9 ร้อยละ 2.4 และ 2.5 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ตามลำดับ การเพิ่มขึ้น

ของ GDP ที่แท้จริงในปี 2023 ได้สะท้อนถึงการเพิ่มขึ้นของการใช้จ่ายของผู้บริโภค การลงทุนคงที่ที่ไม่ใช่ที่อยู่อาศัย การใช้จ่ายของรัฐบาลของรัฐและท้องถิ่น การส่งออก และการใช้จ่ายของรัฐบาลกลาง ซึ่งบางส่วนได้รับการชดเชยด้วยการลดลงของการลงทุนคงที่สำหรับที่อยู่อาศัยและการลงทุนในสินค้าคงคลังการนำเข้าลดลง

การใช้จ่ายของผู้บริโภคที่เพิ่มขึ้นสะท้อนถึงการเพิ่มขึ้นของบริการ (นำโดยการดูแลสุขภาพ) และสินค้า (นำโดยสินค้าสิ้นทางการและยานพาหนะ) การเพิ่มขึ้นของการลงทุนคงที่ที่ไม่ใช่ที่อยู่อาศัยสะท้อนถึงการเพิ่มขึ้นของโครงสร้างและผลิตภัณฑ์ทรัพย์สินทางปัญญา การใช้จ่ายของรัฐบาลของรัฐและท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้น สะท้อนถึงการเพิ่มขึ้นของการลงทุนขั้นต้นในโครงสร้างและค่าตอบแทนของพนักงานของรัฐและรัฐบาลท้องถิ่น การส่งออกที่เพิ่มขึ้นสะท้อนถึงการเพิ่มขึ้นของทั้งสินค้าและบริการ การเพิ่มขึ้นของการใช้จ่ายของรัฐบาลกลางสะท้อนให้เห็นถึงการเพิ่มขึ้นของการใช้จ่ายทั้งในด้านการป้องกันและการป้องกันการลดลงของการลงทุนคงที่สำหรับที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่สะท้อนถึงการลดลงของการก่อสร้างบ้านเดี่ยวใหม่และค่าคอมมิชชั่นของนายหน้า การลงทุนด้านสินค้าคงคลังภาคเอกชนที่ลดลงสะท้อนถึงการลดลงของอุตสาหกรรมการค้าส่งเป็นหลัก ภายในการนำเข้า การลดลงสะท้อนถึงการลดลงของสินค้าเป็นหลัก

➡ ในปี 2567 สศค. คาดว่าเศรษฐกิจสหรัฐฯ จะขยายตัวที่ร้อยละ 1.3 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.8 ถึง 1.8) ขยายตัวชะลอลงจากปี 2566 ทั้งนี้ การประมาณการดังกล่าวเท่ากับการประมาณการครั้งก่อน และเท่ากับนักวิเคราะห์จากหลาย ๆ สถาบัน¹ แต่ต่ำกว่าการคาดการณ์ของ IMF และคณะกรรมการกำหนดนโยบายการเงิน (FOMC) เล็กน้อยที่ร้อยละ 1.5 และ 1.4 ตามลำดับ ทั้งนี้ เครื่องชี้เศรษฐกิจสหรัฐฯ ในช่วงที่ผ่านมาเริ่มส่งสัญญาณดีขึ้น และ ณ เดือนธันวาคม 2566 เงินเฟ้อพื้นฐานสหรัฐฯ (Core Inflation Rate) อยู่ที่ร้อยละ 4.0 ต่อปี ไม่เปลี่ยนแปลงจากเดือนก่อนหน้า และมีทิศทางชะลอตัวลงอย่างต่อเนื่อง นับจากเดือนมีนาคม 66 สำหรับอัตราเงินเฟ้อสหรัฐฯ (Headline Inflation Rate) ชะลอตัวลงจากเดือนก่อนหน้าที่ร้อยละ 3.1 ต่อปี เป็นร้อยละ 3.4 ต่อปี ซึ่งถือเป็นระดับต่ำสุดในรอบ 5 เดือน ในขณะที่ตลาดแรงงานสหรัฐฯ เริ่มส่งสัญญาณแข็งแกร่งขึ้น โดยมีอัตราการว่างงานล่าสุด ณ เดือนพฤศจิกายน 2566 ที่ร้อยละ 3.7 ซึ่งต่ำที่สุดนับตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2566 ที่ร้อยละ 3.5

ภาคการบริโภคภาคเอกชนคาดว่าจะเป็ปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจทั้งในส่วนของสินค้าและบริการ อย่างไรก็ตาม ยังมีปัจจัยภายนอกและความเสี่ยงสืบเนื่องจากปีก่อนหน้าที่ยังคงต้องติดตาม เช่น แรงกดดันจากอัตราเงินเฟ้อ อัตราดอกเบี้ยระดับสูง เงื่อนไขสินเชื่อที่ตึงตัวเริ่มมีความชัดเจนขึ้น เป็นต้น นอกจากนี้ ยังพบว่า การเติบโตของกำไรมีแนวโน้มชะลอตัวลง ซึ่งส่งสัญญาณถึงการลงทุนทางธุรกิจที่จะมีแนวโน้มอ่อนแอลง การกระจายเงินออมจากโรคระบาด (Dissipating Pandemic Savings) หนี้ผู้บริโภคที่เพิ่มขึ้น การดำเนินนโยบายการคลังแบบผ่อนคลายเป็นแนวโน้มลดลง ตลาดแรงงานที่คาดว่าจะชะลอตัวลง การกลับมาชำระหนี้กู้ยืมเพื่อการศึกษาอีกครั้ง จะเป็นอุปสรรคต่อการใช้จ่ายของผู้บริโภค (The resumption of mandatory student loan repayments) และอาจมีความเสี่ยงต่อการปิดตัวของรัฐบาล รวมถึงการที่ธนาคารกลางของประเทศต่าง ๆ พยายามควบคุมสภาพคล่องผ่านโครงการคุมเข้มด้านการเงินเชิงปริมาณ รวมทั้งสงครามในยูเครน และการที่รัฐบาลทั่วโลกใช้จ่ายเงินจำนวนมาก นอกจากนี้ ยังต้องติดตามผลของการเลือกตั้งประธานาธิบดีในปีหน้าเพิ่มเติม

¹ ข้อมูลจาก Bloomberg ณ เดือนมกราคม 2567

1.2 เศรษฐกิจจีน (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 2 ของไทย: สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 12.0 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมปี 2565)

➡ เศรษฐกิจของจีนในไตรมาสที่ 4 ปี 2566 ขยายตัวที่ร้อยละ 5.2 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ขยายตัวเร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่ร้อยละ 4.9 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน และขยายตัวที่ร้อยละ 1.0 เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า (จัดผลทางฤดูกาลแล้ว) ส่งผลให้ปี 2566 เศรษฐกิจจีนขยายตัวร้อยละ 5.2 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ชะลอลงจากปี 2565 ที่ขยายตัวร้อยละ 3.0 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน และสูงกว่าเป้าหมายของทางการจีนที่ร้อยละ 5.0 โดยได้แรงหนุนจากตัวเลขเศรษฐกิจที่ขยายตัวดีกว่าคาดการณ์ในไตรมาสที่ 3 ปี 2566 และการประกาศมาตรการสนับสนุนสำหรับภาคอสังหาริมทรัพย์และรัฐบาลท้องถิ่นเพิ่มเติม รวมถึงการเพิ่มการขาดดุลงบประมาณเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ นอกจากนี้ เครื่องชี้เศรษฐกิจของจีนบางส่วนในช่วงไตรมาสที่ 4 ปี 2566 ปรับดีขึ้น อาทิ ยอดค้าปลีกในไตรมาสที่ 4 ปี 2566 ขยายตัวร้อยละ 8.3 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 4.2 ขณะที่ ดัชนี PMI ภาคการผลิตและภาคบริการก็ปรับตัวดีขึ้นเช่นกัน โดยไตรมาสที่ 4 ปี 2566 อยู่ที่ระดับ 50.3 จุด และ 51.6 จุด เหนือระดับ 50.0 จุด บ่งชี้การขยายตัวของภาคการผลิตและภาคบริการทางด้านมูลค่าการส่งออกปรับตัวดีขึ้นเช่นเดียวกัน โดยในไตรมาสที่ 4 ปี 2566 ขยายตัวร้อยละ 2.3 เร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 0.7

➡ ในปี 2567 คาดว่าเศรษฐกิจจีนจะขยายตัวที่ร้อยละ 4.4 คงคาดการณ์จากประมาณการครั้งก่อน แต่ชะลอลงจากปี 2566 ที่ขยายตัวร้อยละ 5.2 เนื่องจากผลจากการฟื้นตัวจากการเปิดเศรษฐกิจอีกครั้งเริ่มลดลง ประกอบกับจีนยังเผชิญกับปัญหาหนี้ที่สูงขึ้นและความอ่อนแอในภาคอสังหาริมทรัพย์ ตลอดจนปัจจัยเชิงโครงสร้างในระยะยาวที่ส่งผลต่อการเติบโต ขณะที่ปัจจัยภายนอกยังได้รับแรงกดดันจากความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์กับสหรัฐที่รุนแรง นำไปสู่มาตรการกีดกันด้านเทคโนโลยี รวมทั้งส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินลงทุนจากจีนไปยังภูมิภาคอื่น ๆ อย่างไรก็ดี คาดว่าในปี 2567 เศรษฐกิจจีนจะยังได้รับปัจจัยสนับสนุนจากนโยบายการเงินที่ผ่อนคลายต่อเนื่อง การบริโภคที่มีแนวโน้มฟื้นตัว รวมทั้งการส่งออกที่ขยายตัวได้ดีขึ้นตามอุปสงค์และการฟื้นตัวของภาคการผลิต

1.3 เศรษฐกิจญี่ปุ่น (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 3 ของไทย : สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 8.6 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวม)

➡ เศรษฐกิจญี่ปุ่นในไตรมาสที่ 4 ปี 2566 ขยายตัวที่ร้อยละ 1.0 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ส่งผลให้ทั้งปี 2566 เศรษฐกิจขยายตัวร้อยละ 1.9 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยมูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งปี 2566 ขยายตัวร้อยละ 2.8 จากช่วงเดียวกันปีก่อน โดยในช่วงปลายปี 2566 ญี่ปุ่นจะสามารถส่งออกสินค้าได้มากขึ้นจาก Demand ในตลาดโลกที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ดี ค่าเงินเยนที่อ่อนก็ทำให้การเพิ่มขึ้นของปริมาณส่งออกไม่สามารถช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจได้มากนัก ขณะที่การนำเข้าหดตัวร้อยละ -7.0 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ปัจจัยสำคัญจากต้นทุนการนำเข้าพลังงานที่ลดลงจากราคาปิโตรเลียม และ LNG ลดลง ประกอบกับการบริโภคภายในประเทศที่ยังอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากภาวะเงินเฟ้อยังอยู่ในระดับที่สูง โดยอัตราเงินเฟ้อ เดือนธันวาคม 2566 อยู่ที่ร้อยละ 2.6 ซึ่งแม้ว่าจะเป็นระดับต่ำสุดนับจากเดือนกรกฎาคม 2565 เป็นต้นมา แต่ยังคงสูงกว่าค่าเฉลี่ยอัตราเงินเฟ้อระยะยาว (Long Term Average) ที่ร้อยละ 2.42 ขณะเดียวกันค่าเงินเยนยังคงอ่อนทำให้ญี่ปุ่นต้องนำเข้าสินค้าในราคาที่สูงขึ้น และส่งออกได้ในมูลค่าที่ต่ำลง ขณะที่ค่าแรงขึ้นไม่ทันเงินเฟ้อ ทำให้ประชาชนไม่ออกมาใช้จ่าย เพราะต้องการประหยัดเงินไว้เพื่อซื้อของจำเป็นในการดำรงชีวิต โดยดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภค ณ เดือนมกราคม 2567 อยู่ที่ระดับ 38 แม้ว่าจะเป็นระดับสูงสุทธนับตั้งแต่เดือนธันวาคม 2564 เป็นต้นมา แต่ยังคงต่ำกว่าระดับ 50 สะท้อนว่าผู้บริโภคยังคงไม่เชื่อมั่นต่อภาวะเศรษฐกิจ อย่างไรก็ดี ยังมีเครื่องชี้ทางเศรษฐกิจบางตัวที่มีสัญญาณบวก

ได้แก่ ดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อ (Jibun Bank PMI) ภาคบริการ (Final) เดือนธันวาคม 2566 อยู่ที่ 52.0 บ่งชี้การเติบโตของกิจกรรมภาคบริการในอัตราเร็วสุดนับจากเดือนกันยายน 2566 อัตราการว่างงาน เดือนธันวาคม 2566 อยู่ที่ร้อยละ 2.4 ซึ่งเป็นระดับต่ำสุดนับจากเดือนมกราคม 66 เป็นต้นมา ยอดค้าปลีก เดือนธันวาคม 2566 ขยายตัวร้อยละ 2.1 ต่อปี ชะลอลงจากที่ขยายตัวร้อยละ 5.4 ต่อปี ในเดือนก่อนหน้า อย่างไรก็ตาม ยอดค้าปลีกขยายตัวต่อเนื่องเป็นเดือนที่ 22 ติดต่อกัน ทั้งนี้ คาดการณ์ว่า ความเป็นไปได้ไม่น้อยมากที่ธนาคารกลางญี่ปุ่น (BOJ) จะปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ยนโยบายในช่วงไตรมาสแรกของปีนี้ เพราะการปรับเพิ่มดอกเบี้ยจะช่วยภาวะเงินฝืด และทำให้ประชาชนไม่ยากใช้จ่ายมากยิ่งขึ้นไปอีก

➡ ในปี 2567 คาดว่าเศรษฐกิจญี่ปุ่นจะขยายตัวเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 0.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ทั้งนี้ เศรษฐกิจญี่ปุ่นยังคงมีแนวโน้มที่จะหดตัวลงอีกในไตรมาสปัจจุบัน จากปัญหาอุปสงค์ที่อ่อนแอในจีน การบริโภคที่ชะลอตัว และสัญญาณที่ไม่สู้ดีนักในภาคการผลิตอุตสาหกรรม ทั้งนี้ เศรษฐกิจญี่ปุ่นยังประสบกับแนวโน้มการชะลอตัวของการบริโภคและการใช้จ่ายเงินทุน (Capital Expenditure) ซึ่งถือเป็นสาเหตุหลักของอุปสงค์ภายในประเทศ”

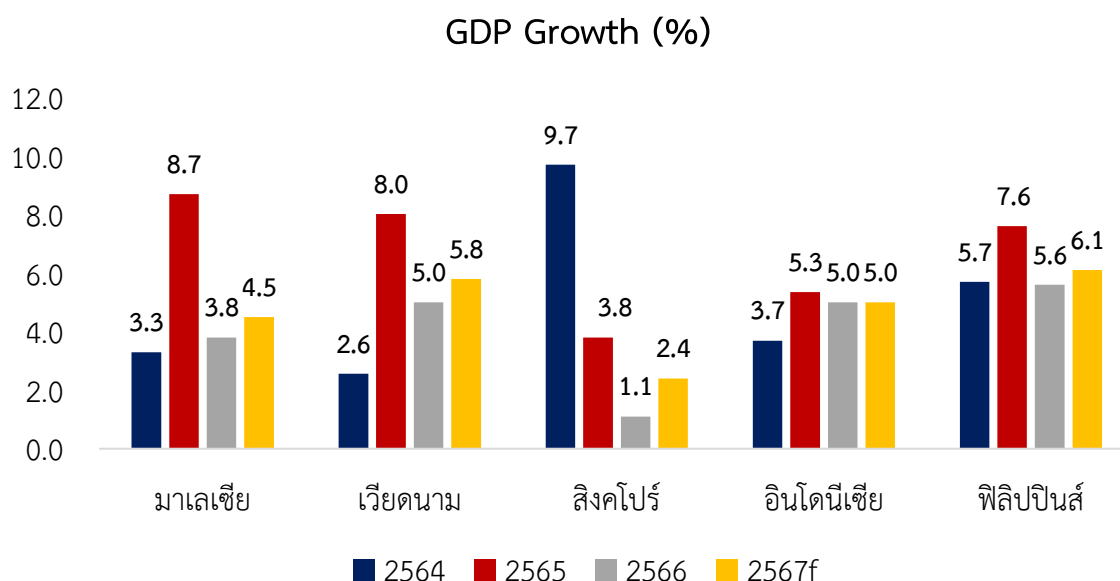
1.4 เศรษฐกิจยูโรโซน 20 ประเทศ (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 4 ของไทย: สัดส่วนการส่งออก ร้อยละ 6.8 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวม)

➡ เศรษฐกิจยูโรโซนในไตรมาสที่ 4 ปี 2566 ขยายตัวที่ร้อยละ 0.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ปรับตัวจากไตรมาสก่อนหน้าที่อยู่ที่ร้อยละ 0.0 ส่งผลให้ปี 2566 เศรษฐกิจยูโรโซนขยายตัวร้อยละ 0.5 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ชะลอลงจากปี 2565 โดยเครื่องชี้ทางเศรษฐกิจยูโรโซนโดยรวมยังคงอ่อนแอ สะท้อนจากเครื่องชี้สำคัญด้านอุปทาน ดัชนีฯ (PMI) ภาคอุตสาหกรรมเฉลี่ยไตรมาสที่ 4 ปี 2566 อยู่ที่ระดับ 43.9 จุด จากไตรมาสก่อนหน้าที่ระดับ 43.2 จุด ด้านดัชนีฯ (PMI) ภาคบริการเฉลี่ยไตรมาสที่ 4 ปี 2566 อยู่ที่ระดับ 48.4 จุด ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ระดับ 49.2 จุด โดยดัชนีฯ (PMI) ภาคบริการและภาคอุตสาหกรรมที่อยู่ต่ำกว่าระดับ 50 จุด สะท้อนถึงภาคบริการและภาคอุตสาหกรรมในยูโรโซนที่ยังคงหดตัวต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาเครื่องชี้ที่สำคัญด้านอุปสงค์ ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคไตรมาสที่ 4 ปี 2566 อยู่ที่ระดับ -16.7 จุด ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ระดับ -16.3 จุด สะท้อนถึงความเชื่อมั่นของผู้บริโภคที่มีต่อเศรษฐกิจปรับลดลงและยังคงอยู่ในระดับต่ำ ทางด้านยอดค้าปลีกเฉลี่ยไตรมาสที่ 4 ปี 2566 หดตัวร้อยละ -0.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อน หดตัวต่อเนื่องจากไตรมาสก่อนหน้าที่หดตัวร้อยละ -1.6 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ทางด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ อัตราการว่างงานเฉลี่ยไตรมาสที่ 4 ปี 2566 อยู่ที่ร้อยละ 6.4 ของกำลังแรงงานรวม ลดลงเพียงเล็กน้อยจากไตรมาสก่อนหน้าที่อยู่ที่ร้อยละ 6.5 ของกำลังแรงงานรวม ขณะที่อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยในไตรมาสที่ 4 ปี 2566 อยู่ที่ร้อยละ 2.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่อยู่ที่ร้อยละ 4.9 จากช่วงเดียวกันปีก่อน โดยอัตราเงินเฟ้อปรับลดลงต่อเนื่อง และเริ่มใกล้เคียงเป้าหมายเงินเฟ้อของ ECB ที่ตั้งเอาไว้ร้อยละ 2.0

➡ ในปี 2567 คาดว่าเศรษฐกิจยูโรโซนจะขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 0.7 ต่อปี ลดลงจากประมาณการครั้งก่อนที่ร้อยละ 1.0 โดยคาดว่า เศรษฐกิจจะค่อยทยอยปรับตัวดีขึ้น โดยได้รับแรงสนับสนุนจากรายได้ที่แท้จริงและการบริโภคที่เริ่มปรับตัวดีขึ้น การส่งออกที่เพิ่มขึ้นจากการฟื้นตัวของอุปสงค์ในต่างประเทศ แต่เศรษฐกิจจะยังคงซบเซาและมีความเสี่ยงถดถอยแบบไม่รุนแรงจากผลกระทบดอกเบี้ยสูงและความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจที่อยู่ในระดับต่ำ อย่างไรก็ตาม คาดว่า เศรษฐกิจยูโรโซนในปี 2567 จะยังได้แรงสนับสนุนจากงบประมาณเพิ่มเติมจากแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจ Next Generation EU ทั้งนี้ ยังต้องติดตามสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครน การโจมตีเรือสินค้าในทะเลแดงของกบฏฮูตี รวมทั้งสถานการณ์สู้รบระหว่างอิสราเอลและฮามาสที่อาจส่งผลกระทบต่อราคาน้ำมัน

1.5 เศรษฐกิจอาเซียน 5 ประเทศ (สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 18.8 ของมูลค่าการส่งออกรวม)

ภาพที่ 1 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของอาเซียน (%)

ที่มา: CEIC รวบรวมโดย สศค.

➡ เศรษฐกิจอาเซียนไตรมาสที่ 4 ปี 2566 ยังมีแนวโน้มขยายตัวได้ดี สะท้อนจากตัวเลขการขยายตัวเศรษฐกิจของ 5 ประเทศ ได้แก่ 1) เศรษฐกิจเวียดนามไตรมาสที่ 4 ปี 2566 ขยายตัวร้อยละ 6.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เติบโตขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 5.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน หรือคิดเป็นการขยายตัวที่ร้อยละ 1.7 เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า (หลังขจัดผลทางฤดูกาลแล้ว) ส่งผลให้ทั้งปี 2566 เศรษฐกิจเวียดนามขยายตัวร้อยละ 5.0 โดยในไตรมาสที่ 4 ปี 2566 พบว่า เครื่องใช้เศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ยอดค้าปลีกไตรมาสที่ 4 ปี 2566 ขยายตัวที่ร้อยละ 8.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เติบโตขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 6.9 มูลค่าส่งออกไตรมาสที่ 4 ปี 2566 ขยายตัวที่ร้อยละ 6.9 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เติบโตขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่หดตัวร้อยละ -2.4 ดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อ PMI ภาคอุตสาหกรรมไตรมาสที่ 4 ปี 2566 อยู่ที่ 48.6 จุด ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่อยู่ที่ 49.6 จุด ทางด้านอัตราเงินเฟ้อไตรมาสที่ 4 ปี 2566 เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 3.5 เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่ร้อยละ 2.9 2) เศรษฐกิจประเทศฟิลิปปินส์ไตรมาสที่ 4 ปี 2566 ขยายตัวที่ร้อยละ 5.6 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวที่ร้อยละ 6.0 จากช่วงเดียวกันปีก่อน หรือคิดเป็นการขยายตัวที่ร้อยละ 2.1 เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า (หลังขจัดผลทางฤดูกาลแล้ว) ส่งผลให้ทั้งปี 2566 เศรษฐกิจฟิลิปปินส์ขยายตัวร้อยละ 5.6 จากช่วงเดียวกันปีก่อน โดยการบริโภคและการลงทุนภาคครัวเรือนยังคงขยายตัวได้ต่อเนื่อง จากตลาดแรงงานที่ร้อนแรงโดยอัตราการว่างงานต่ำที่สุดนับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดเก็บในปี 2548 ท่ามกลางแรงกดดันด้านต้นทุนและอัตราเงินเฟ้อที่ลดลงต่อเนื่อง ส่งผลให้การบริโภคครัวเรือนขยายตัวที่ร้อยละ 5.3 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เติบโตขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวที่ร้อยละ 5.1 จากช่วงเดียวกันปีก่อน นอกจากนี้ แรงขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจที่สำคัญจะมาจากภาคการบริการที่ขยายตัวที่ร้อยละ 7.4 จากช่วงเดียวกันปีก่อน และการลงทุนในสินทรัพย์ถาวรขยายตัวที่ร้อยละ 10.2 จากช่วงเดียวกันปีก่อน 3) เศรษฐกิจประเทศอินโดนีเซียไตรมาสที่ 4 ปี 2566 ขยายตัวที่ร้อยละ 5.04 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เติบโตขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวที่ร้อยละ 4.9 จากช่วงเดียวกันปีก่อน หรือคิดเป็นการขยายตัวที่ร้อยละ

0.5 เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า (หลังจัดผลทางฤดูกาลแล้ว) ส่งผลให้ทั้งปี 2566 เศรษฐกิจอินโดนีเซียขยายตัวร้อยละ 5.0 จากช่วงเดียวกันปีก่อน โดยมีปัจจัยมาจากการใช้จ่ายของภาครัฐที่ปรับตัวเพิ่มขึ้น ประกอบกับการส่งออกที่ยังคงมีการขยายตัว 4) เศรษฐกิจมาเลเซียไตรมาสที่ 4 ปี 2566 ขยายตัวที่ร้อยละ 3.4 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ขยายตัวเร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวที่ร้อยละ 3.3 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ส่งผลให้ทั้งปี 2566 เศรษฐกิจมาเลเซียขยายตัวที่ร้อยละ 3.8 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยเศรษฐกิจในไตรมาสที่ 4 ปี 2566 ได้รับปัจจัยหนุนมาจากการพลิกกลับมาขยายตัวอีกครั้งของภาคการผลิตและเหมืองแร่ รวมทั้งภาคเกษตรกรรมที่ขยายตัวเร่งขึ้น 5) เศรษฐกิจประเทศสิงคโปร์ไตรมาสที่ 4 ปี 2566 ขยายตัวที่ร้อยละ 2.2 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ส่งผลให้ทั้งปี 2566 เศรษฐกิจสิงคโปร์ขยายตัวร้อยละ 1.1 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยในช่วงที่ผ่านมาเศรษฐกิจสิงคโปร์เผชิญกับความท้าทายหลายด้าน ซึ่งรวมถึงผลกระทบจากสถานการณ์ตึงเครียดระหว่างสหรัฐฯ และจีน รวมทั้งสงครามรัสเซีย - ยูเครน ในระยะต่อไป คาดการณ์ว่าสิงคโปร์ยังคงต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนในต่างประเทศ ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อ การเติบโตและความมั่นคงของสิงคโปร์ เนื่องจากสิงคโปร์ต้องพึ่งพาการค้าโลก เป็นสำคัญ

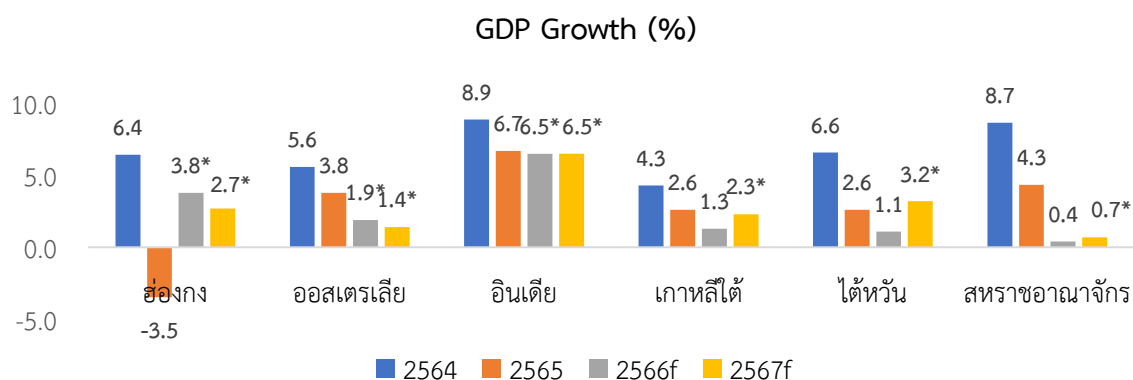
➡ ในปี 2567 คาดว่าเศรษฐกิจอาเซียนจะยังคงขยายตัวต่อเนื่อง โดยคาดว่า เศรษฐกิจเวียดนามจะขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 5.8 ต่อปี คงจากการประมาณการเดือนตุลาคม 2566 และเร่งตัวจากปีก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 5.0 โดยคาดว่า เศรษฐกิจเวียดนามจะยังคงได้รับแรงสนับสนุนจากการลงทุนจากภาคเอกชนทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งการลงทุนภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ การบริโภค การท่องเที่ยว และการส่งออกที่ปรับตัวดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังมีปัจจัยเสี่ยงจากภาวะเศรษฐกิจโลกที่ยังคงชะลอตัว รวมทั้งการชะลอตัวของเศรษฐกิจคู่ค้าที่สำคัญ เช่น จีนและสหรัฐฯ เศรษฐกิจฟิลิปปินส์จะขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 5.4 ต่อปี เท้ากับการประมาณการครั้งก่อนหน้าเมื่อเดือนตุลาคม 2566 เนื่องจากได้รับแรงสนับสนุนจากอุปสงค์ภายในประเทศที่แข็งแกร่งจากการจ้างงานที่เพิ่มขึ้นและการฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยว เนื่องจากสถานการณ์การท่องเที่ยวเริ่มเข้าสู่สภาวะปกติ อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจยังคงมีความเสี่ยงจากการฟื้นตัวของการค้าโลกที่ช้ากว่าที่คาดไว้ เศรษฐกิจของประเทศจีนซึ่งเป็นคู่ค้าสำคัญของฟิลิปปินส์ และความขัดแย้งในตะวันออกกลางที่ส่งผลต่อระดับราคาสินค้าและน้ำมัน ขณะที่เศรษฐกิจในประเทศพัฒนาแล้วคาดว่าจะชะลอตัวลงและอาจส่งผลกระทบต่อ การส่งออกของฟิลิปปินส์ เศรษฐกิจมาเลเซียจะขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 3.9 ต่อปี ลดลงจากการประมาณการ เดือนตุลาคม 2566 ที่ขยายตัวร้อยละ 4.0 ต่อปี เนื่องจากมีปัจจัยกดดันจากมูลค่าการส่งออกที่หดตัวลง อันเนื่องจากการชะลอตัวของอุปสงค์โลก การปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยเพื่อบรรเทาปัญหาเงินเฟ้อ รวมไปถึงความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ที่ส่งผลไปถึงสภาวะเศรษฐกิจในประเทศซึ่งเป็นคู่ค้าหลักของมาเลเซีย อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจมาเลเซียยังคงได้รับปัจจัยสนับสนุนจากผลผลิตภาคอุตสาหกรรมที่กลับมาขยายตัวอีกครั้ง อัตราการว่างงานที่มีแนวโน้มลดต่ำลง อัตราเงินเฟ้อที่อยู่ในระดับต่ำ รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลที่สนับสนุนเศรษฐกิจของประเทศ เศรษฐกิจสิงคโปร์จะขยายตัวที่ร้อยละ 2.4 ต่อปี ลดลงเล็กน้อยจากการประมาณการ เดือนตุลาคม 2566 ที่ขยายตัวร้อยละ 2.5 ต่อปี เนื่องจากเศรษฐกิจประเทศสิงคโปร์ยังคงเผชิญความเสี่ยงด้านลบจากเศรษฐกิจโลก เป็นสำคัญ ทั้งนี้ คาดการณ์ว่า ธนาคารกลางสิงคโปร์ (MAS) จะคงนโยบายการเงินในการประชุมเดือนมกราคม 2567 โดยธนาคารกลางสิงคโปร์ดำเนินนโยบายการเงินผ่านการกำหนดกรอบอัตราแลกเปลี่ยน แทนการปรับอัตราดอกเบี้ย เศรษฐกิจอินโดนีเซียจะขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 5.0 ต่อปี ไม่เปลี่ยนแปลงจากการประมาณการ เดือนตุลาคม 2566 เนื่องจากเศรษฐกิจอินโดนีเซียได้รับแรงหนุนจากการบริโภคภาคเอกชนและการส่งออกที่เริ่มปรับตัวดีขึ้น อัตราเงินเฟ้อของอินโดนีเซียที่เริ่มทยอยปรับเข้าสู่กรอบเป้าหมาย สภาวะของตลาดแรงงานและด้านการท่องเที่ยวที่ปรับตัวดีขึ้น ประกอบการมีการส่งเสริมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายร่วมกันทั้งการเงินและการคลังให้มีความเข้มแข็งอย่างต่อเนื่องให้

เป็นนโยบายทางเศรษฐกิจแห่งชาติเพื่อให้ประโยชน์แก่ประชาชนและประเทศในแง่ของการส่งเสริมความยืดหยุ่นและการฟื้นฟูเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ยังคงมีปัจจัยเสี่ยงจากสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่ไม่มีความแน่นอน

1.6 เศรษฐกิจประเทศคู่ค้าอื่น ๆ ในเอเชีย ออสเตรเลีย และสหราชอาณาจักร (สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 37.2 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวม)

➡ ในปี 2566 ภาพรวมเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าอื่น ๆ ในเอเชีย (ฮ่องกง เกาหลีใต้ ไต้หวัน และอินเดีย) ออสเตรเลีย และสหราชอาณาจักร ส่งสัญญาณผสม โดยเศรษฐกิจไต้หวันไตรมาสที่ 4 ปี 2566 ขยายตัวที่ร้อยละ 5.1 จากช่วงเดียวกันปีก่อน การใช้จ่ายภาครัฐที่ขยายตัวเร่งขึ้นเล็กน้อย การนำเข้าหดตัวน้อยลง ถึงแม้ว่าการส่งออกพลิกกลับมาขยายตัวเร่งขึ้น อย่างไรก็ตาม การหดตัวของภาคส่งออกในช่วง 8 เดือนแรกของปี 2566 เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้เศรษฐกิจไต้หวันทั้งปี 2566 ขยายตัวชะลอตัวลงจากปีก่อนหน้า โดยขยายตัวที่ร้อยละ 1.4 โดยเศรษฐกิจประเทศเกาหลีใต้และสหราชอาณาจักรขยายตัวชะลอตัวลงจากปีก่อนหน้า โดยเศรษฐกิจเกาหลีใต้ ในปี 2566 ขยายตัวร้อยละ 1.4 ต่อปี ชะลอตัวลงจากปีก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 2.6 ต่อปี และได้เห็นพ้องว่าการส่งออกเป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจหลัก ได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจโลกตกต่ำ อันมีสาเหตุมาจากนโยบายคุมเข้มด้านการเงินเชิงรุกของประเทศรายใหญ่ รวมถึงสหรัฐ นอกจากนี้ เศรษฐกิจโลกยังถูกกระทบจากความเสี่ยงด้านภูมิรัฐศาสตร์ ส่วนสหราชอาณาจักร ในปี 2566 เศรษฐกิจขยายตัวร้อยละ 0.1 ต่อปี ชะลอตัวลงจากปีก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 4.3 ต่อปี ขณะที่เศรษฐกิจฮ่องกงยังคงฟื้นตัวได้ต่อเนื่องในไตรมาสที่ 4 ของปี 2566 โดยโมเมนตัมที่เร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า ได้รับแรงสนับสนุนมาจากภาคการท่องเที่ยว การบริโภคภาคเอกชน และการค้าระหว่างประเทศที่เริ่มกลับมาฟื้นตัวได้อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม การชะลอตัวของเศรษฐกิจจีนแผ่นดินใหญ่โดยเฉพาะภาคการเงิน และความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจโลก ยังคงส่งผลต่อเสถียรภาพเศรษฐกิจของฮ่องกงอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับเศรษฐกิจออสเตรเลียและอินเดียยังรอแถลงตัวเลขการขยายตัวทางเศรษฐกิจในไตรมาสที่ 4 ปี 2566 ซึ่งคาดว่าจะขยายตัวชะลอตัวลงจากปีก่อนหน้า เนื่องจากทั้งสองประเทศมีการพึ่งพาการบริโภคภายในประเทศเป็นหลัก จึงได้รับผลกระทบจากอุปสงค์ภายในประเทศที่ขยายตัวชะลอตัวลง สะท้อนจากเครื่องชี้ทางเศรษฐกิจเศรษฐกิจด้านการบริโภคที่ขยายตัวชะลอตัวลง และการดำเนินนโยบายคุมเข้มด้านการเงินได้ส่งผลกระทบต่ออุปสงค์ภายในประเทศ

ภาพที่ 2 การเติบโตทางเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าอื่น ๆ ในเอเชีย
(ฮ่องกง ออสเตรเลีย อินเดีย เกาหลีใต้ ไต้หวัน และสหราชอาณาจักร)

ที่มา: CEIC รวบรวมโดย สศค.

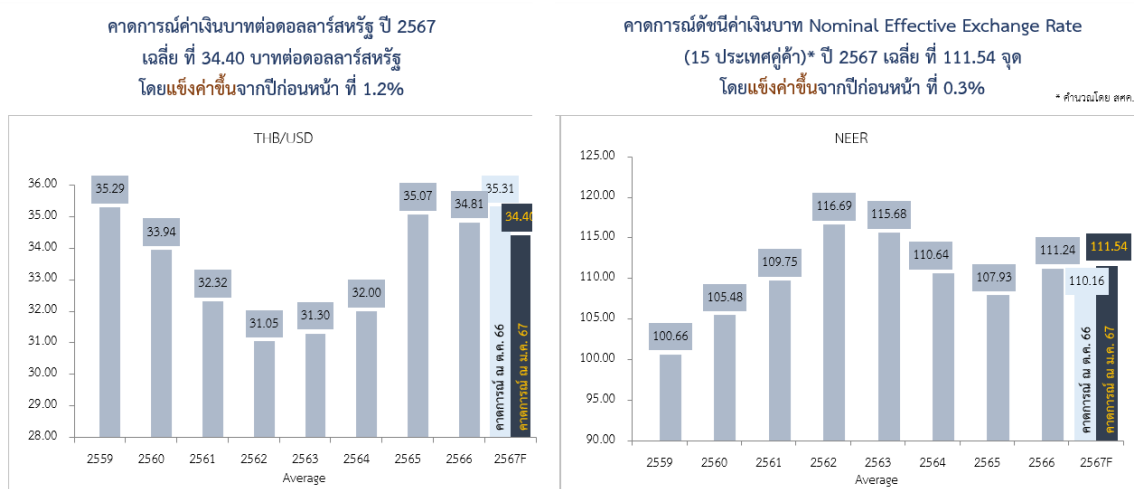
หมายเหตุ: * คือ ค่าคาดการณ์อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจปี 2566

➡ ในปี 2567 คาดว่าการขยายตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าอื่น ๆ โดยรวมจะยังขยายตัวเป็นบวกได้ เนื่องจากแรงกดดันด้านเงินเฟ้อที่ส่งผลกระทบต่อค่าครองชีพของประชาชนเริ่มลดลง เป็นสำคัญ เศรษฐกิจได้ฟื้นตัวยังคงขยายตัวได้ เนื่องจากการฟื้นตัวของอุปสงค์โลกที่จะช่วยให้ภาคการส่งออกของไทยกลับมามีแนวโน้มดีขึ้น นอกจากนี้ ยังรวมถึงการลงทุนในการขยายกำลังการผลิตของบริษัทผู้ผลิตเคมีคอนกรีตเสริมเหล็กชั้นนำและพลังงานสะอาดในไต้หวัน สำหรับเศรษฐกิจอินเดีย ยังคงขยายตัวได้อย่างแข็งแกร่ง โดยได้รับแรงหนุนจากอุปสงค์ภายในประเทศมากกว่าต่างประเทศ ขณะที่ สัญญาณของการชะลอตัวจะเห็นได้จากด้านการบริโภคมากกว่าการลงทุน ในส่วนของอัตราเงินเฟ้อน่าจะอยู่ในกรอบช่วงบนของธนาคารกลางอินเดีย ขณะที่เศรษฐกิจเกาหลีใต้ปีนี้ คาดว่าจะฟื้นตัวแข็งแกร่งกว่าปีที่ผ่านมา ท่ามกลางการค้าและอุปสงค์เคมีคอนกรีตเสริมเหล็กที่กระตือรือร้นทั่วโลก แต่ยังคงเผชิญอุปสรรคจากอุปสงค์ในประเทศและความเป็นอยู่ของประชาชน เนื่องจากเงินเฟ้อและอัตราดอกเบี้ยยังคงอยู่ในระดับสูงอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ฮ่องกงคาดว่าจะยังขยายตัวเป็นบวกได้ต่อเนื่อง แต่ยังมีปัจจัยเสี่ยงจากภายนอก ส่วนไต้หวันจะขยายตัวเร่งขึ้นจากปีก่อน เนื่องจากความกังวลเกี่ยวกับเศรษฐกิจและภาคการเงินของจีนแผ่นดินใหญ่ ซึ่งเป็นคู่ค้ารายใหญ่ ทั้งนี้ เสถียรภาพทางเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศคาดว่าจะปรับตัวดีขึ้นในช่วงปลายปี 2566 หากสหรัฐฯ และประเทศพัฒนาแล้วปรับลดอัตราดอกเบี้ยตามที คาดไว้ในขณะเดียวกันกับที่ภาคการท่องเที่ยวเริ่มฟื้นตัวไปใกล้กับระดับก่อนโควิด-19 และทางด้านไต้หวันยังคงได้รับแรงหนุนจากการเป็นผู้ผลิตและส่งออกด้านเทคโนโลยีรายใหญ่ของโลก อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจฮ่องกงและไต้หวันยังต้องติดตามผลกระทบจากการดำเนินนโยบายจีนเดียว เป็นสำคัญ

2. อัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ และดัชนีค่าเงินบาท

“ในปี 2566 คาดว่าเงินบาทจะแข็งค่าขึ้นจากปีก่อนหน้า โดยเฉลี่ยทั้งปี 34.40 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นการแข็งค่าขึ้นที่ร้อยละ 1.2 จากค่าเฉลี่ยปี 2566 (และแข็งค่าขึ้นเมื่อเทียบกับคาดการณ์รอบก่อน เนื่องจากการแข็งค่าขึ้นของเงินบาทในไตรมาส 4) เนื่องจากดอลลาร์สหรัฐ ที่คาดว่าจะแข็งค่าขึ้นเป็นสำคัญ” (ภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 สมมติฐานค่าเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ และดัชนีค่าเงินบาทเฉลี่ยในปี 2567

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) รวบรวมโดย สศค.

หมายเหตุ: ดัชนีค่าเงินบาท จากการคำนวณของ สศค.

➡ ในปี 2566 ค่าเงินบาทปี 2566 ปิด ที่ 34.20 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ (วันที่ 30 ธันวาคม 2566) โดยในปี 2566 นับว่าค่าเงินบาทผันผวนหนักมากที่สุดเป็นอันดับสองในรอบ 15 ปี รองจากปี 2565 ทั้งนี้ มีสาเหตุหลักมาจากการเร่งขึ้นดอกเบี้ยของธนาคารกลางสหรัฐฯ และไทยอันเป็นผลมาจากอัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในปี 2566 รวมถึงผลกระทบจากปัญหาเศรษฐกิจจีน และนโยบายการเงินผ่อนคลายเป็นพิเศษของญี่ปุ่น โดยค่าเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ ปี 2566 เฉลี่ยที่ 34.81 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ แข็งค่าขึ้นจากค่าเฉลี่ยปี 2565 ที่ร้อยละ 0.7 (ปี 65 = 35.07 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ) ซึ่งเป็นการแข็งค่าสอดคล้องกับเงินยูโร ดอลลาร์สิงคโปร์ และปอนด์ อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงของค่าเงินบาทในช่วงที่ผ่านมาสอดคล้องกับ เงินสกุลอื่น ๆ ในภูมิภาคที่ได้รับผลจากปัจจัยภายนอกเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแข็งค่าของเงินดอลลาร์สหรัฐ จากการปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ยนโยบายอย่างต่อเนื่องในช่วงปี 2566 ของธนาคารกลางสหรัฐฯ ประกอบกับเศรษฐกิจสหรัฐฯ ที่ส่งสัญญาณบวกต่อเนื่องในช่วงไตรมาสที่ 2 และ 3 ของปี 2566 และยังมีปัจจัยชั่วคราวระยะสั้นอื่น ๆ เช่น ความผันผวนในตลาดการเงินและตลาดทุนในประเทศ ทำให้เงินบาทอ่อนค่าลงกว่าที่คาดในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงเดือนตุลาคม 2566 และ อย่างไรก็ดี ตั้งแต่เดือนกลางเดือนตุลาคมเป็นต้นมา พบว่าค่าเงินบาทเริ่มปรับตัวแข็งค่าขึ้นจากระดับสูงสุดที่ 37.16 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ (เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2566) เป็น 34.20 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ ในช่วงสิ้นปี

➡ ในปี 2567 คาดว่าในภาพรวมเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ จะแข็งค่าขึ้นต่อเนื่องจากปี 2566 โดยเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 34.40 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ 34.20 – 34.60 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ) หรือคิดเป็นการแข็งค่าขึ้นที่ร้อยละ 1.2 จากค่าเฉลี่ยปี 2566 โดยมีสาเหตุหลักมาจาก ค่าเงินดอลลาร์สหรัฐฯ มีแนวโน้มอ่อนค่าลงในปี 2567 ตามวัฏจักรการขึ้นดอกเบี้ยของธนาคารกลางสหรัฐฯ ได้สิ้นสุดลงแล้ว และมีแนวโน้มที่จะปรับลดในปี 2567 ตลอดจนส่วนต่างระหว่างดอกเบี้ยของ ธปท. ที่มีแนวโน้มแคบลง ขณะที่เศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มเติบโตต่อเนื่องและดุลบัญชีเดินสะพัดมีแนวโน้มเกินดุลมากขึ้น

➡ โดยเฉลี่ยทั้งปี 2567 ดัชนีค่าเงินบาทคาดว่าจะแข็งค่าขึ้นจากปี 2566 จะอยู่ที่ระดับ 111.54 จุดแข็งค่าขึ้นร้อยละ 0.3 จากค่าเฉลี่ยปี 2565 (111.24 จุด) และสถานการณ์ค่าเงินบาทที่มีแนวโน้มที่จะแข็งค่าซึ่งอยู่ในทิศทางเดียวกันกับหลาย ๆ ประเทศที่มีแนวโน้มของการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ภายใต้การเติบโตทางเศรษฐกิจไทยที่ยังคงมีเสถียรภาพ ในปี 2567 อาจจะยังมีความท้าทายในภาพรวมของเศรษฐกิจโลกในระยะสั้น และความไม่แน่นอนของการปรับลดอัตราดอกเบี้ยของธนาคารกลางสหรัฐฯ อย่างไรก็ดี ไทยยังมีปัจจัยสนับสนุนให้เงินบาทแข็งค่าขึ้น จากการที่ตลาดจะทยอยกลับสู่ภาวะปกติมากขึ้น ซึ่งจะช่วยสนับสนุนทิศทางการลงทุน การค้า การผลิต และการท่องเที่ยว ประกอบกับเมื่อความกังวลในตลาดโลกบรรเทาลง โดยนักลงทุนและตลาดพร้อมจะเปิดรับความเสี่ยงมากขึ้น ซึ่งจะเป็นโอกาสให้เปิดรับความเสี่ยงมากขึ้น และหันมาลงทุนในกลุ่มประเทศเกิดใหม่ (Emerging Countries) ซึ่งจะเป็นโอกาสให้มีเงินทุนไหลกลับเข้าประเทศไทยเพิ่มขึ้น และหนุนให้เงินบาทแข็งค่าขึ้นได้ ตลอดจนไทยยังมีแรงสนับสนุนจากภาคการท่องเที่ยวที่คาดว่าจะเพิ่มสูงขึ้นมากช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวในช่วงปลายปี

➡ ปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อค่าเงินบาทและค่าเงินสกุลอื่น ๆ ได้แก่ เสถียรภาพด้านปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ การเงิน และการคลังของไทยที่เข้มแข็ง ประกอบกับการดูแลสถานการณ์ในตลาดเงินและตลาดทุนของรัฐบาลไทยอย่างใกล้ชิด จะช่วยให้ความผันผวนในตลาดลดลงและกลับสู่ภาวะปกติได้ในระยะถัดไป อีกทั้งจะช่วยสนับสนุนการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของไทยให้เติบโตได้อย่างมั่นคง ขณะเดียวกันปัจจัยภายนอกที่สำคัญอย่างแนวโน้มนโยบายการเงินของธนาคารกลางสหรัฐฯ โดยในการประชุมครั้งล่าสุดเดือนกุมภาพันธ์ 2567 ธนาคารกลางสหรัฐฯ คงดอกเบี้ยที่ร้อยละ 5.25 - 5.50 ต่อปี ณ วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2567 นักวิเคราะห์ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 84.5) ได้คาดการณ์ว่าในการประชุม ครั้งที่ 2/8 ของปี 2567 ในเดือน

มีนาคม 2567 ธนาคารกลางสหรัฐฯ จะคงอัตราดอกเบี้ย นอกจากนี้ ร้อยละ 58.1 ของนักวิเคราะห์ได้คาดการณ์ว่าธนาคารกลางสหรัฐฯ จะเริ่มลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายในการประชุม ครั้งที่ 3/8 ของปี 2567 ในเดือนพฤษภาคม 2567 ทั้งนี้ และมีแนวโน้มที่จะปรับลดต่อเนื่องในปี 2567 จำนวน 5 ครั้ง (ปรับลดจาก 6 ครั้ง จาก Dot plot เมื่อเดือนมกราคม 2567) โดยคาดว่าภายในปี 2567 อัตราดอกเบี้ยจะลดลงไปอยู่ที่ร้อยละ 4.00 - 4.25 ต่อปี (3.75 - 4.00 ต่อปี จาก Dot plot เมื่อเดือนมกราคม 2567)

➡ ดังนั้น ในระยะต่อไปจำเป็นต้องติดตามแนวโน้มเศรษฐกิจโลกที่ยังไม่ฟื้นตัวเต็มที่ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการค้าและการลงทุน รวมถึงความเสี่ยงด้านภูมิรัฐศาสตร์และความแตกต่างของอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่จะส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุน ทำให้นักลงทุนหันไปถือครองสินทรัพย์ปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น และอาจเป็นปัจจัยกดดันให้กระแสเงินทุนไหลออกจากภูมิภาคเอเชียไปสู่สหรัฐฯ และจะทำให้ค่าเงินบาทและสกุลเงินอื่น ๆ ในเอเชียแข็งค่าขึ้นช้ากว่าที่คาดการณ์หรืออ่อนค่าลงได้

3. ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก

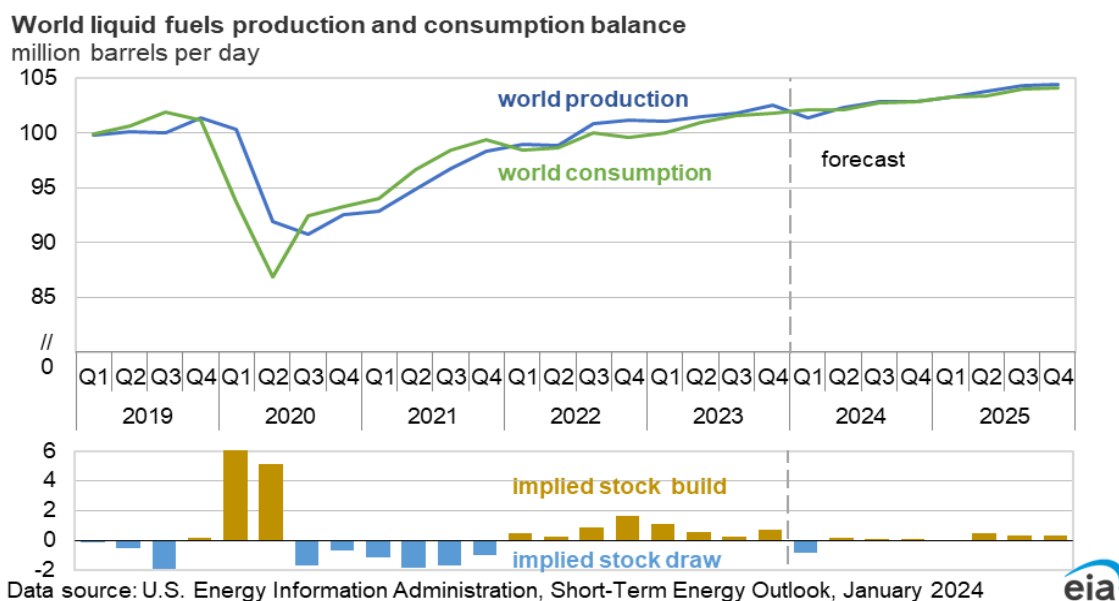
3.1 สถานการณ์ราคาน้ำมันดิบดูไบในปี 2565 และ 2566

สถานการณ์ราคาน้ำมันดิบดูไบเฉลี่ยทั้งปี 2566 อยู่ที่ระดับ 81.9 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อบาร์เรล ลดลงร้อยละ 15.7 จากปี 2565 ที่ 97.1 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อบาร์เรล มีแนวโน้มปรับลดลงตั้งแต่ช่วงเดือนพฤศจิกายน ปี 2566 จากสภาพเศรษฐกิจที่ชะลอตัวลง ประกอบกับการประกาศปรับลดกำลังการผลิตของกลุ่ม (OPEC+) ที่ -2.2 ล้านบาร์เรลต่อวันซึ่งต่ำกว่าที่ตลาดคาดการณ์ไว้ จึงทำให้ราคาลดลง โดยช่วงต้นเดือนมกราคม 2566 ราคาน้ำมันดิบดูไบมีการปรับขึ้นเล็กน้อยจากสถานการณ์ความขัดแย้งในพื้นที่เซเชลแลง

สถานการณ์ราคาน้ำมันดิบดูไบในเดือนมกราคม 2567 เคลื่อนไหวในกรอบแคบที่ช่วง 75 - 83 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อบาร์เรล โดยได้รับแรงกดดันจากเศรษฐกิจโลกที่มีแนวโน้มชะลอตัวลง จากวิกฤตการณ์ในภาคอสังหาริมทรัพย์ของจีน อย่างไรก็ดี กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ปรับเพิ่มคาดการณ์การเติบโตของเศรษฐกิจโลกในปี 2567 ขึ้นจากระดับร้อยละ 2.9 มาอยู่ที่ 3.1 รวมถึงตัวเลขจีดีพีของยุโรปสูงกว่าที่คาดการณ์ ส่งผลให้เศรษฐกิจของยุโรปสามารถหลีกเลี่ยงภาวะเศรษฐกิจถดถอยได้ ขณะที่ประธานเฟดบ่งชี้ว่าการลดอัตราดอกเบี้ยจะเกิดขึ้นเมื่ออัตราเงินเฟ้ออยู่ที่ระดับเป้าหมายอย่างชัดเจนที่ระดับร้อยละ 2.0 เนื่องจากเศรษฐกิจสหรัฐฯ ยังคงแข็งแกร่งในปัจจุบัน **ขณะที่อุปทานจากนอกกลุ่มโอเปกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น** จากประเทศสหรัฐฯ แคนาดา บราซิล และกายอานา อย่างไรก็ดี กลุ่ม OPEC+ ยังคงเดินหน้านโยบายการปรับลดกำลังการผลิตจนถึงสิ้นปี 2567 เพื่อรักษาสมดุลของตลาดน้ำมันโลก ท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้งทางภูมิศาสตร์ในภูมิภาคตะวันออกกลางที่มีแนวโน้มตึงเครียดมากขึ้น หลังฐานทัพสหรัฐฯ ในจอร์แดนถูกโจมตี สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนที่ยังไม่มีแนวโน้มจะยุติลง และความไม่สงบในแอฟริกาเหนือ อาจส่งผลกระทบต่ออุปทานน้ำมันในตลาดโลกได้

สำหรับปัจจัยพื้นฐาน สำนักบริหารสารสนเทศพลังงานของสหรัฐฯ (EIA) ประเมินว่าปริมาณน้ำมันคงคลังของโลกจะลดลง 0.8 ล้านบาร์เรลต่อวัน ในไตรมาส 1 ปี 2567 เนื่องจากการลดกำลังการผลิตของกลุ่ม OPEC+ ทำให้อุปทานน้ำมันดิบโลกต่ำกว่าอุปสงค์ อย่างไรก็ดี EIA ยังมองว่าช่วงไตรมาส 2 ปี 2567 ถึง ไตรมาส 1 ปี 2568 น้ำมันคงคลังของโลกจะมีความสมดุล เนื่องจากแนวโน้มการเติบโตของอุปทานที่เพิ่มขึ้น มากกว่าแนวโน้มการเติบโตของอุปสงค์ที่มีแนวโน้มชะลอตัวลง โดยอุปทานที่เพิ่มขึ้นนั้นมาจากกลุ่ม Non-OPEC ที่ต้องการผลักดันการผลิตให้เพิ่มขึ้นในปี 2567

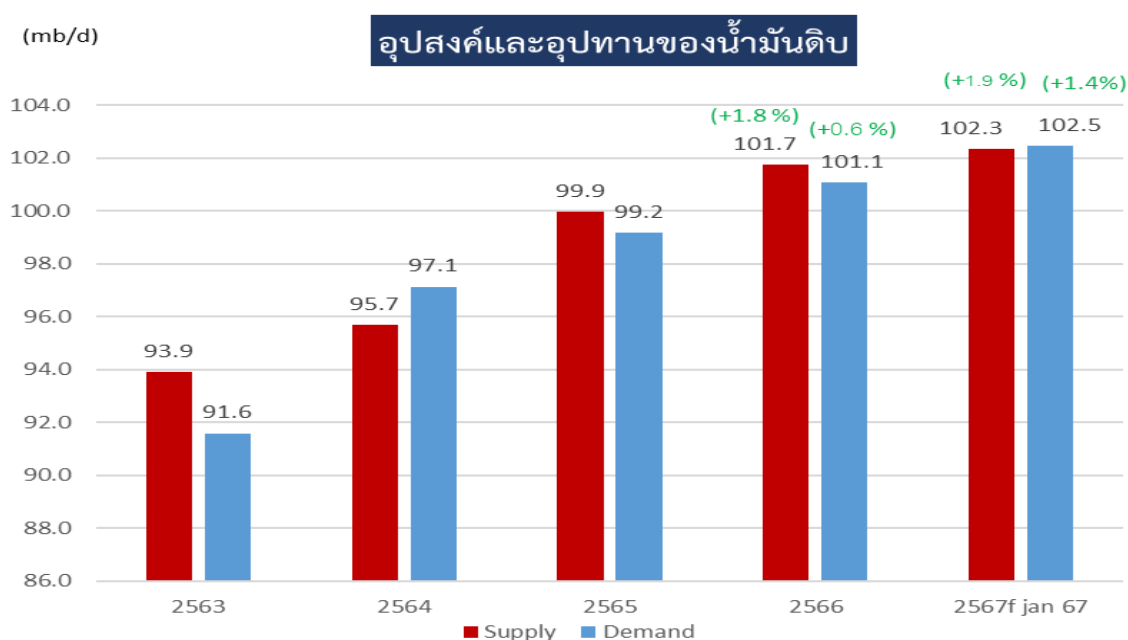
ภาพที่ 4 กราฟการผลิตและการบริโภคเชื้อเพลิงเหลวของโลก

ที่มา: สำนักบริหารสารสนเทศพลังงานของสหรัฐ (EIA)

ขณะที่การประชุม OPEC+ ครั้งที่ 36 ในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2566 มีการประกาศลดกำลังการผลิตน้ำมันโดยสมัครใจรวม -2.2 ล้านบาร์เรลต่อวัน ในไตรมาส 1 ปี 2567 นำโดยประเทศซาอุดีอาระเบียที่ -1.0 ล้านบาร์เรลต่อวัน รัสเซียที่ 0.5 ล้านบาร์เรลต่อวัน รองลงมาเป็น อิรัก UAE คูเวต คาซัคสถาน แอลจีเรีย และโอมาน ตามลำดับ ทั้งนี้ การประชุม OPEC+ ครั้งต่อไปคือครั้งที่ 37 จะจัดขึ้นในวันที่ 1 มิถุนายน 2567 ณ เมืองเวียนนา ประเทศออสเตรีย

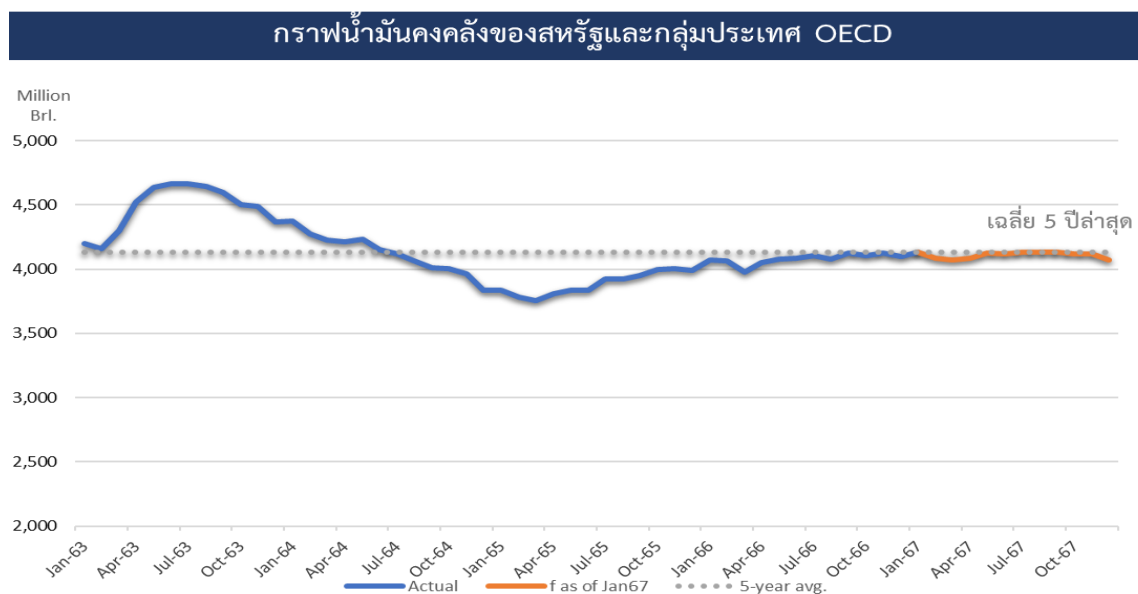
ภาพที่ 5 กราฟอุปสงค์และอุปทานของน้ำมันดิบ

ที่มา: สำนักบริหารสารสนเทศพลังงานของสหรัฐ (EIA)

นอกจากนี้ สำนักบริหารสารสนเทศพลังงานของสหรัฐ (EIA) ยังมองว่าช่วงไตรมาส 2 ปี 2567 ถึง ไตรมาส 1 ปี 2568 น้ำมันคงคลังของโลกจะมีความสมดุล เนื่องจากแนวโน้มการเติบโตของอุปทานที่เพิ่มขึ้น มากกว่าแนวโน้มการเติบโตของอุปสงค์ที่มีแนวโน้มชะลอตัวลง โดยอุปทานที่เพิ่มขึ้นนั้นมาจากกลุ่ม Non-OPEC ที่ต้องการผลักดันการผลิตให้เพิ่มขึ้นในปี 2567 ทำให้ภาพรวมน้ำมันในคลังน้ำมันสำรองทั่วโลกยังคงทรงตัว โดยเคลื่อนไหวไม่ห่างจากระดับค่าเฉลี่ย 5 ปีล่าสุด ในช่วงปี 2567

ภาพที่ 6 กราฟอุปสงค์และอุปทานของน้ำมันดิบ

ที่มา: สำนักบริหารสารสนเทศพลังงานของสหรัฐ (EIA)

โดยอุปสงค์การบริโภคปิโตรเลียมและเชื้อเพลิงเหลวทั่วโลกในปี 2567 เฉลี่ยอยู่ที่ 102.5 ล้านบาร์เรลต่อวัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.4 ขณะที่อุปทานการผลิตปิโตรเลียมและเชื้อเพลิงเหลวทั่วโลกปี 2567 เฉลี่ยอยู่ที่ 102.3 ล้านบาร์เรลต่อวัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.6 เมื่อเทียบกับปี 2566 ส่งผลให้อุปทานผลิตปิโตรเลียมและเชื้อเพลิงเหลวทั่วโลกต่ำกว่าอุปสงค์เล็กน้อยที่ -0.2 ล้านบาร์เรลต่อวัน

สำหรับสถานการณ์ที่สหรัฐฯ และอังกฤษเข้าไปโจมตีกลุ่มติดอาวุธฮูตีในเมืองหลวงของเยเมนนั้น มีสาเหตุเกิดจากกลุ่มติดอาวุธฮูตีเข้าไปโจมตีเรือขนส่งสินค้าของชาติตะวันตกในพื้นที่เขตทะเลแดงเพื่อสร้างแรงกดดันไม่ให้อิสราเอลส่งกำลังพลเข้าไปในฉนวนกาซ่า ตั้งแต่ช่วงปลายเดือนพฤศจิกายน 2566 สหรัฐฯ จึงเริ่มส่งกำลังพลเข้าไปในโจมตีกลุ่มฮูตีในวันที่ 11 มกราคม 2567 เพื่อตัดความสามารถของกลุ่มฮูตีในการโจมตีเรือขนส่งสินค้า และทำให้พื้นที่เขตทะเลแดงกลับมาเดินเรือได้ดังเดิม โดยพื้นที่เขตทะเลแดงเป็นทางขนส่งน้ำมันดิบและผลิตภัณฑ์น้ำมันกว่า 7 - 8 ล้านบาร์เรลต่อวัน หรือคิดเป็นร้อยละ 8 ของความต้องการน้ำมันโลก หรือร้อยละ 12 ของการขนส่งน้ำมันโลก ทั้งนี้ สศค. มองว่า สถานการณ์ดังกล่าวจะส่งผลกระทบระยะสั้นต่อตลาดน้ำมัน เนื่องจากความขัดแย้งดังกล่าวยังไม่ได้ขยายวงกว้าง กล่าวคือ อิหร่านยังไม่เข้ามาเป็นผู้เล่นหลัก ซึ่งอิหร่านมีความสามารถในการปิดช่องแคบฮอร์มุซ ซึ่งเป็นทางขนส่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติในตะวันออกกลางกว่าร้อยละ 20 ของโลก โดยตลาดมีความกังวลต่อการผลิตน้ำมันดิบในตะวันออกกลาง ที่คิดเป็นประมาณหนึ่งในสามของน้ำมันทั่วโลก ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวยังไม่ได้กระทบต่อปริมาณการผลิตน้ำมันโลกแต่อย่างใด

3.2 คาดการณ์ราคาน้ำมันดิบดูไบในปี 2566 และ 2567

สศค. คาดการณ์ว่าราคาน้ำมันดิบดูไบจะเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 82 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อบาร์เรล อยู่ในระดับใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยในปี 2566 ที่ 81.9 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อบาร์เรล ปรับเพิ่มขึ้นจากปี 2566 ที่ร้อยละ 0.1 เป็นผลมาจาก

1) ด้านอุปทานที่ปรับลดลงจากการลดกำลังการผลิตของประเทศซาอุดีอาระเบียและกลุ่ม OPEC+ โดยสมัครใจที่ -2.2 ล้านบาร์เรลต่อวันในไตรมาส 1 ปี 2567 โดยโอเปกพลัสครอบคลุมปริมาณการผลิตน้ำมันดิบออกสู่ตลาดโลกถึงร้อยละ 40 การตัดสินใจดังกล่าวจึงมีผลกระทบอย่างมากต่อราคาน้ำมัน อย่างไรก็ตาม การผลักดันการผลิตที่เพิ่มขึ้นโดยกลุ่ม Non-OPEC จะช่วยให้อุปทานน้ำมันโลกตึงตัวน้อยลง

2) ด้านอุปสงค์ โดยในภาพรวมอุปสงค์น้ำมันดิบโลกเพิ่มขึ้นจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก ส่งผลให้ความต้องการบริโภคน้ำมันเพิ่มขึ้น ทั้งภาคการผลิต ภาคการขนส่ง และภาคการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบกับปีก่อนอุปสงค์น้ำมันดิบโลกมีแนวโน้มชะลอตัวลง จากความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจโลกที่ฟื้นตัวในอัตราที่ชะลอตัว

ปัจจัยที่อาจส่งผลต่อราคาน้ำมันดิบในปี 2567 ดังนี้

(1) สถานการณ์การสู้รบระหว่างอิสราเอลและกลุ่มติดอาวุธฮามาส ที่ขยายไปยังในพื้นที่การขนส่งสินค้าเขตทะเลแดง ที่เป็นเส้นทางการขนส่งน้ำมันกว่า 7-8 ล้านบาร์เรลต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 8 ของปริมาณความต้องการน้ำมันโลก จากการที่กลุ่มติดอาวุธฮามาสเข้าโจมตีเรือขนส่งสินค้าของชาติตะวันตก เพื่อต้องการกดดันให้อิสราเอลยกเลิกการส่งกำลังพลเข้าไปในฉนวนกาซ่า ทั้งนี้สถานการณ์ยังไม่ได้แผ่ไปในวงกว้าง และยังไม่กระทบต่ออุปทานการผลิตน้ำมันโลกแต่อย่างใด

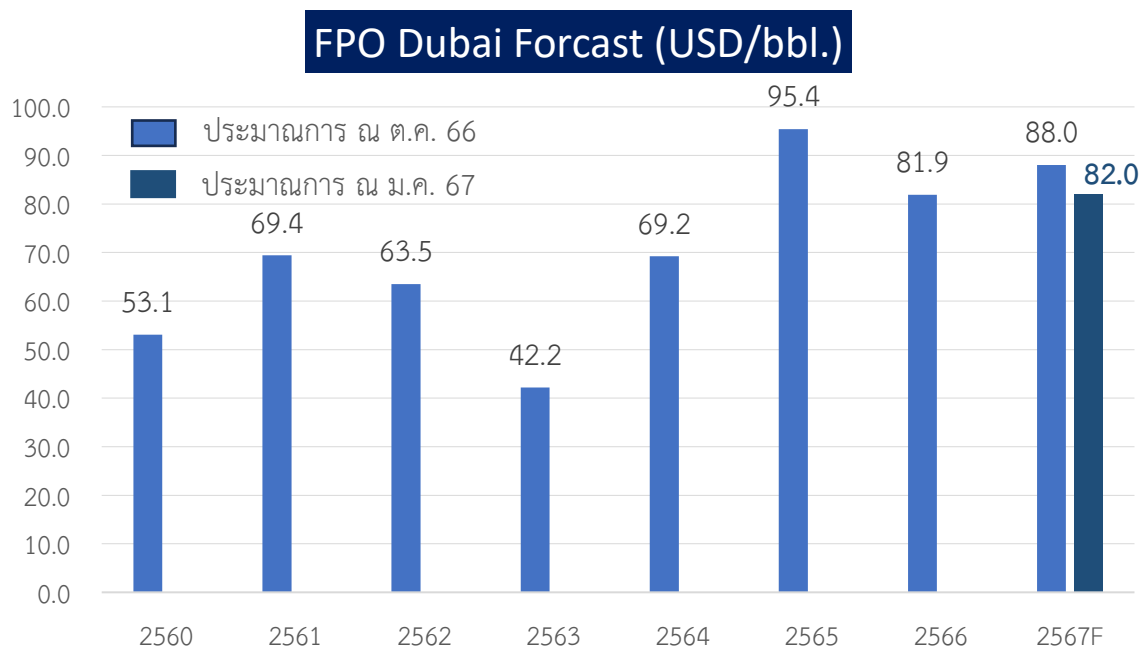
(2) สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนที่ยังคงยืดเยื้อ ความเสี่ยงด้านภูมิรัฐศาสตร์ในพื้นที่อื่น อาจทำให้เกิดวิกฤตพลังงานขาดแคลนและส่งผลให้ราคาน้ำมันปรับเพิ่มขึ้นได้

(3) ผลกระทบของเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัวลงจะทำให้ความต้องการบริโภคน้ำมันดิบชะลอตัวลง โดยการฟื้นตัวของสหรัฐฯ และยุโรปยังมีความไม่แน่นอน ในการผ่อนปรนนโยบายการเงินที่เข้มงวดเพื่อควบคุมเงินเฟ้อ ซึ่งมีผลกระทบต่อการฟื้นตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและความต้องการบริโภคน้ำมันดิบ อีกทั้งภาวะเศรษฐกิจของประเทศจีนที่มีแนวโน้มชะลอตัวลงจากปีก่อน จากปัญหานี้ที่สูงขึ้นและความอ่อนแอในภาคอสังหาริมทรัพย์ อาจกระทบต่อความต้องการบริโภคน้ำมันดิบที่ชะลอตัวลงเช่นกัน

(4) ภาวะเอลนีโญ (El Nino) ที่คาดว่าจะทำให้ทั่วโลกอาจมีความร้อนเฉลี่ยที่สูงขึ้น กระทบต่อความต้องการใช้พลังงาน และอาจกระทบต่อปริมาณน้ำมันไบโอดีเซลให้ลดลงทำให้ราคาเพิ่มขึ้นและส่งผ่านผลกระทบมายังราคาน้ำมันดิบให้สูงขึ้น

(5) ผลกระทบจากการลดการพึ่งพาพลังงานจากแหล่งพลังงานจากฟอสซิล เช่น น้ำมันดิบสู่การเพิ่มการใช้พลังงานสะอาดมากขึ้นในประเทศสหรัฐฯ และยุโรป

ภาพที่ 7 คาดการณ์ราคาน้ำมันดิบดูไบปี 2566 ของ สศค.

ที่มา: ประมาณการโดย สศค.

4. จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ

สถานการณ์ภาคการท่องเที่ยวของไทยยังฟื้นตัวได้อย่างต่อเนื่อง ถือเป็นอีกหนึ่งปัจจัยในการสนับสนุนเศรษฐกิจไทย โดยในปี 2566 ที่ผ่านมากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬารายงานว่า มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาเที่ยวในประเทศไทย 28.2 ล้านคน ขยายตัวร้อยละ 154.4 โดยเพิ่มจากปี 2565 ที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาเที่ยวไทยเพียง 11.1 ล้านคน โดยปี 2566 มีรายได้จากการเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวน 1.2 ล้านล้านบาท คิดเป็นค่าใช้จ่ายต่อคนต่อทริปประมาณ 42,800 บาทต่อคนต่อทริป ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวต่างชาติในปี 2566 ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวจีน อินเดีย และรัสเซีย ตามลำดับ

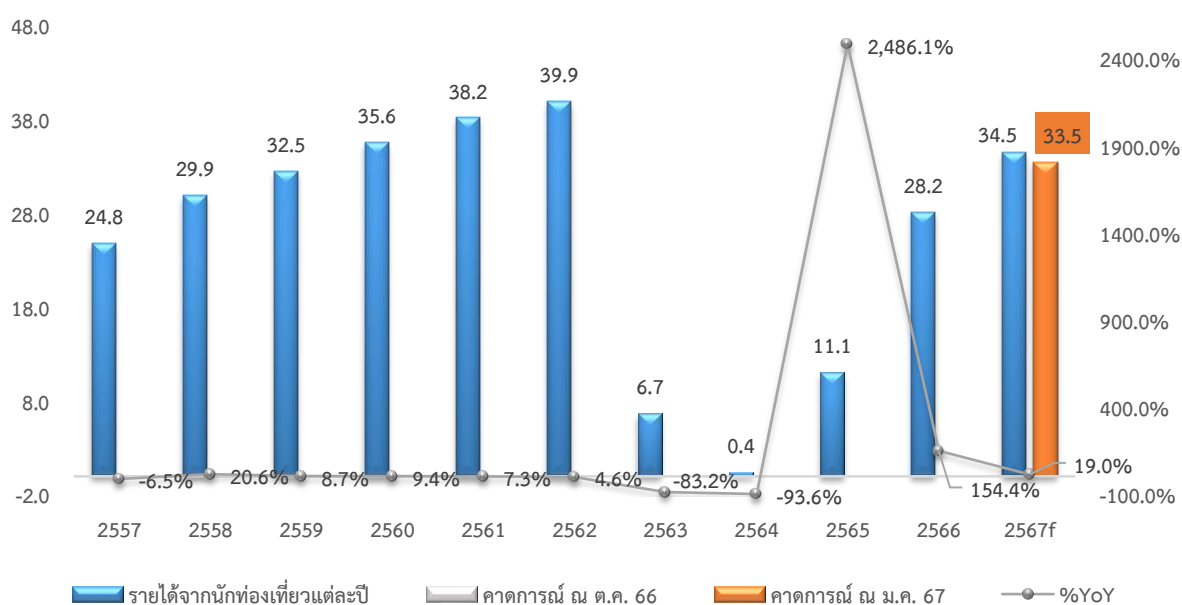
อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า จำนวนนักท่องเที่ยวชาวจีนยังคงไม่สามารถฟื้นตัวได้ตามที่ได้คาดการณ์ไว้ โดยมาจากหลายปัจจัย อาทิ สายการบินที่ยังฟื้นตัวไม่เต็มที่ ส่งผลกระทบต่อราคาตั๋วโดยสารที่แพงกว่าในภาวะปกติ ขณะเดียวกันเศรษฐกิจจีนยังเติบโตไม่เต็มที่ และมีข้อจำกัด เช่น ปัญหาภาคอสังหาริมทรัพย์ของจีน หนี้ของรัฐบาลท้องถิ่น และการใช้จ่ายในจีนเริ่มชะลอตัว อีกทั้งคนหนุ่มสาวในจีนยังประสบปัญหาการว่างงานเพิ่มขึ้น รวมถึงชาวจีนเองเริ่มให้ความสนใจเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศมากขึ้นจากการที่รัฐบาลจีนให้ความสำคัญโปรโมทการท่องเที่ยวภายในประเทศ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่มีต่อประเทศไทย แต่อย่างไรก็ดี ในช่วงไตรมาส 4 ปี 2566 นักท่องเที่ยวจีนมีสัญญาณฟื้นตัวดีขึ้น จากมาตรการยกเว้นวีซ่าของรัฐบาล โดยปี 2567 นี้จากข้อมูลกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาพบว่า ช่วงวันที่ 1 มกราคม - 11 กุมภาพันธ์ 2567 มีนักท่องเที่ยวชาวจีนเข้ามาเป็นอันดับหนึ่ง จึงคาดว่านักท่องเที่ยวชาวจีนจะค่อย ๆ ฟื้นตัวขึ้นในปี 2567 (คาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวจีนเข้ามา 6.0 ล้านคน)

นอกจากนั้น ภาคการท่องเที่ยวยังคงได้รับแรงสนับสนุนจากนักท่องเที่ยวจากประเทศอื่นในภูมิภาคเอเชียอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะมาเลเซีย อินเดีย และเกาหลีใต้ เป็นต้น รวมทั้งนักท่องเที่ยวชาวยุโรปที่ยังขยายตัวได้ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากรัสเซีย (ทั้งนี้ เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2566 คณะรัฐมนตรียังได้ขยายระยะเวลาการพำนักรถของนักท่องเที่ยวชาวรัสเซียจาก 30 วัน เป็น 90 วัน (ปกติรัสเซียได้รับการยกเว้นวีซ่าเข้าประเทศไทย ตั้งแต่ 1 พฤศจิกายน 2566 ถึง 30 เมษายน 2567) อีกทั้ง นายปานปรีย์ พหิทธานุกร รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศไทย และนายหวัง อี้ รัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศจีน ยังได้ร่วมลงนามในพิธีความตกลงและเอกสารสำคัญไทย - จีน ว่าด้วยการยกเว้นการตรวจลงตราซึ่งกันและกันสำหรับผู้ถือหนังสือเดินทางธรรมดาและหนังสือเดินทางกึ่งราชการ มีผลบังคับใช้วันที่ 1 มีนาคม 2567 ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการเดินทางไปมาระหว่างสองประเทศ และภาคการท่องเที่ยวต่อไป

โดยภาพรวม คาดว่าในปี 2567 จะมีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาในประเทศไทยจำนวน 33.5 ล้านคน (ลดลงจากการคาดการณ์ครั้งก่อนที่คาดการณ์ไว้ที่ 34.5 ล้านคน) ขยายตัวที่ร้อยละ 19.5 เมื่อเทียบกับปี 2566 สร้างรายได้จากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่ 1.48 ล้านล้านบาท ขยายตัวที่ร้อยละ 13.6 (ซึ่งเป็นการปรับลดลงจากการคาดการณ์ครั้งก่อนที่คาดการณ์ไว้ที่ 1.49 ล้านล้านบาท) ตามการปรับลดประมาณการนักท่องเที่ยวชาวจีนเป็นสำคัญ ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายนักท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อคนต่อทริปของนักท่องเที่ยวต่างชาติโดยภาพรวมอยู่ที่ 44,273 บาท/คน/ทริป ซึ่งถือว่ายังในระดับต่ำกว่าช่วง Pre covid-19 ที่อยู่ที่ 47,895 บาทต่อคนต่อทริป

ทั้งนี้ ภาคการท่องเที่ยวยังคงมีปัจจัยที่ต้องติดตามที่สำคัญ เช่น (1) การฟื้นตัวของเที่ยวบินระหว่างและความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวชาวจีน รวมทั้งเศรษฐกิจจีนที่มีสัญญาณชะลอตัว (2) ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ และ (3) มาตรการเกี่ยวกับวีซ่าในกับนักท่องเที่ยวจากประเทศต่าง ๆ ขณะเดียวกันรัฐบาลของประเทศอื่น ๆ ก็มีการใช้นโยบายยกเว้นวีซ่าเช่นกัน ซึ่งทำให้เกิดการแข่งขันที่มากขึ้น

ภาพที่ 7 คาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ปี 2567 (ล้านคน)

ที่มา: ประมาณการโดย สศค.

5. รายจ่ายภาคสาธารณะปี 2566 และปี 2567

“ปี 2566 รายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 4,045,580 ล้านบาท หดตัวร้อยละ -1.9 ต่อปี (ตารางที่ 6) ซึ่งแบ่งออกได้เป็น (1) การบริโภคภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 2,998,100 ล้านบาท หดตัวร้อยละ -2.7 ต่อปี และ (2) การลงทุนภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 1,045,580 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 0.4 ต่อปี ขณะที่ปี 2567 รายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 4,143,190 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 2.5 ต่อปี (ตารางที่ 6) ซึ่งแบ่งออกได้เป็น (1) การบริโภคภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 3,052,190 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 1.8 ต่อปี และ (2) การลงทุนภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 1,091,000 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 4.3 ต่อปี”

5.1 รายจ่ายของรัฐบาล

งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 วงเงิน 3,185,000 ล้านบาท เบิกจ่ายได้ 3,088,435 ล้านบาท หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายที่ร้อยละ 97.0 แบ่งออกเป็น (1) รายจ่ายประจำ สามารถเบิกจ่ายได้ 2,610,245 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.7 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 101.6 (2) รายจ่ายลงทุน สามารถเบิกจ่ายได้ 478,190 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 15.0 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 77.7 ขณะที่รายจ่ายเหลือในปีสามารถเบิกจ่ายได้ 173,958 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -18.6 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 91.6 ขณะที่งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 วงเงิน 3,480,000 ล้านบาท คาดว่าจะเบิกจ่ายได้ 3,210,865 ล้านบาท หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายที่ร้อยละ 92.3 แบ่งออกเป็น (1) รายจ่ายประจำ สามารถเบิกจ่ายได้ 2,756,249 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.6 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 99.5 (2) รายจ่ายลงทุน สามารถเบิกจ่ายได้ 454,616 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -4.9 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 64.0 ขณะที่รายจ่ายเหลือในปีสามารถเบิกจ่ายได้ 148,988 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -14.4 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 93.0

ในส่วนของการเบิกจ่ายรายจ่ายนอกงบประมาณจากเงินกู้ โดยในปี 2566 มีพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 วงเงินไม่เกิน 1 ล้านล้านบาท มีการเบิกจ่ายในปีงบประมาณ 2566 จำนวน 314 ล้านบาท โดยมีโครงการที่สำคัญ ได้แก่ โครงการคนละครึ่ง ระยะที่ 3 โครงการเราเที่ยวด้วยกัน โครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ระยะที่ 3 โครงการเยียวยานายจ้างและผู้ประกันตนตามมาตรา 33 เป็นต้น และพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพิ่มเติม พ.ศ. 2564 วงเงิน 5 แสนล้านบาท คาดว่าจะมีการเบิกจ่ายในปีงบประมาณ 2566 จำนวน 48,755 ล้านบาท โดยมีโครงการที่สำคัญ ได้แก่ โครงการจัดหาวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 โครงการพัฒนาศักยภาพหน่วยบริการด้านสาธารณสุข โครงการวิจัยและพัฒนาวัคซีนโควิด 19 ChulaCov19 mRNA โครงการเราเที่ยวด้วยกัน ระยะที่ 4 ส่วนขยาย โครงการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก เป็นต้น

ตารางที่ 2 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายของรัฐบาลปีงบประมาณ 2567

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2566	ปีงบประมาณ 2567 คาดการณ์ ม.ค 2567
1. รายจ่ายรัฐบาล (1.1+1.2+1.3)	3,704,190	3,732,496
1.1 รายจ่ายงบประมาณรวม (1.1.1+1.1.2+1.1.3)	3,262,393	3,359,853
1.1.1 รายจ่ายประจำ	2,610,245	2,756,249
1.1.2 รายจ่ายลงทุน	478,190	454,616
รายจ่ายรัฐบาลประจำปี (1.1.1)+(1.1.2)	3,088,435	3,210,865
อัตราเบิกจ่ายรายจ่ายงบประมาณ	97.0	92.3
1.1.3 รายจ่ายเหลือปี	173,958	148,988
1.2 รายจ่ายนอกงบประมาณ	53,777	-
1.2.1 พ.ร.ก. กู้เงินฯ พ.ศ. 2563	197	-
1.2.2 พ.ร.ก. กู้เงินฯ พ.ศ. 2564	53,580	-
1.3 รายจ่ายกองทุนนอกงบประมาณ	388,020	372,643

ที่มา: สศค.

5.2 งบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

การเบิกจ่ายงบประมาณของ อปท. ในปีงบประมาณ 2566 เบิกจ่ายได้ 634,719 ล้านบาท ขยายตัวที่ร้อยละ 8.4 ต่อปี ขณะที่ปีงบประมาณ 2567 คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 625,267 ล้านบาท หดตัวที่ร้อยละ -1.5 ต่อปี โดยการดำเนินงานของ อปท. จะอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ อปท. พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายอำนาจให้แก่ อปท. โดยมีเป้าหมายให้ อปท. เป็นหน่วยงานหลักในการจัดบริการสาธารณะในระดับพื้นที่ (Area) และสอดคล้องกับข้อเสนอของคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่ อปท. รวมทั้งสอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปรายได้ของ อปท. เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น และก่อให้เกิดความยั่งยืนทางการคลังของท้องถิ่น

ตารางที่ 3 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่าย อปท. ในปีงบประมาณ 2567

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2566	ปีงบประมาณ 2567 คาดการณ์ ณ ม.ค. 2567
รายจ่ายท้องถิ่น	634,719	625,267

ที่มา: กองนโยบายการคลัง (กนค.) คำนวณโดยกองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค (กศม.) สศค.

5.3 งบประมาณรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจ

ในปีงบประมาณ 2566 คาดว่าจะเบิกจ่ายได้ 253,787 ล้านบาท หดตัวที่ร้อยละ -21.4 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 89.1 ของวงเงินรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจ ขณะที่ปีงบประมาณ 2567 คาดว่าจะเบิกจ่ายได้ 267,925 ล้านบาท หดตัวที่ร้อยละ 5.6 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 94.0 ของวงเงินรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจ โดยมีมาตรการการเร่งรัดการเบิกจ่ายงบลงทุนของรัฐวิสาหกิจ ตามนโยบายของรัฐบาลเพื่อกระตุ้นการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจ อย่างไรก็ตาม กรอบงบประมาณลงทุนของรัฐวิสาหกิจอาจมีการเปลี่ยนแปลงกรอบระหว่างปีตามความเห็นภายใต้อำนาจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 4 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจในปีงบประมาณ 2567

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2566	ปีงบประมาณ 2567 คาดการณ์ ณ ม.ค. 2567
รายจ่ายลงทุนรัฐวิสาหกิจ	253,787	267,925

ที่มา: กนค. สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) คำนวณโดย กศม.

5.4 สรุปรวมรายจ่ายภาคสาธารณะ

สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาคสาธารณะปีงบประมาณดังกล่าว ทำให้คาดว่า ในปีงบประมาณ 2566 จะเบิกจ่ายได้ 4,592,969 ล้านบาท ขณะที่ปีงบประมาณ 2567 จะคาดว่าเบิกจ่ายได้ 4,625,688 ล้านบาท

ตารางที่ 5 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาคสาธารณะในปีงบประมาณ 2567

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2566	ปีงบประมาณ 2567 คาดการณ์ ณ ม.ค. 2567
1. รายจ่ายรัฐบาล	3,704,190	3,732,496
2. รายจ่ายท้องถิ่น	634,719	625,267
3. รายจ่ายลงทุนรัฐวิสาหกิจ	253,787	267,925
รายจ่ายภาคสาธารณะรวม	4,592,696	4,625,688

ที่มา: คำนวณโดย กศม.

5.5 สรุปสมมติฐานรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติ

จากสมมติฐานรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบงบประมาณข้างต้น สามารถนำมาประมาณการเป็นรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติ (System of National Accounts: SNA) ที่ลงสู่ระบบเศรษฐกิจจริงได้ว่า ในปี 2566 รายจ่ายสาธารณะรวมอยู่ที่ 4,043,680 ล้านบาท หดตัวร้อยละ -1.9 ต่อปี โดยแบ่งเป็น (1) รายจ่ายการบริโภคภาครัฐบาล 2,998,100 ล้านบาท หดตัวร้อยละ -2.7 ต่อปี

และ (2) รายจ่ายการลงทุนภาครัฐบาล 1,045,580 ล้านบาท หรือขยายตัวร้อยละ 0.4 ต่อปี ขณะที่ ปี 2567 คาดว่ารายจ่ายสาธารณะรวมอยู่ที่ 4,143,190 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 2.5 ต่อปี โดยแบ่งเป็น (1) รายจ่ายการบริโภคภาครัฐบาล 3,052,190 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 1.8 ต่อปี และ (2) รายจ่ายการลงทุนภาครัฐบาล 1,091,000 ล้านบาท หรือขยายตัวร้อยละ 4.3 ต่อปี

ตารางที่ 6 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติ ปี 2567

(หน่วย: ล้านบาท)	ปี 2566 คาดการณ์ ณ ม.ค. 2567	ปี 2567 คาดการณ์ ณ ม.ค. 2567
1. การบริโภคภาครัฐบาล	2,998,100	3,052,190
อัตราการขยายตัว	-2.7	1.8
2. การลงทุนภาครัฐบาล	1,045,580	1,091,000
อัตราการขยายตัว	0.4	4.3
รายจ่ายภาคสาธารณะรวม	4,043,680	4,143,190
อัตราการขยายตัว	-1.9	2.5

ที่มา: คำนวณโดย กศม.

ประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี 2566 และ ปี 2567

ณ เดือนตุลาคม 2566

อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละ)

การบริโภค

	2566f	2567f
การบริโภคภาคเอกชน	5.8	3.1
การบริโภคภาครัฐ	-3.4	2.7

การลงทุน

	2566f	2567f
การลงทุนภาคเอกชน	0.9	3.5
การลงทุนภาครัฐ	0.0	5.4

อัตราเงินเฟ้อ

	2566f	2567f
อัตราเงินเฟ้อทั่วไป	1.5	2.2
อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน	1.3	1.3

การค้าระหว่างประเทศ

	2566f	2567f
ปริมาณส่งออกสินค้าและบริการ	4.3	5.7
ปริมาณนำเข้าสินค้าและบริการ	2.8	6.2
ดุลการค้า (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	8.2	7.9
มูลค่าสินค้าส่งออกในรูป USD	-1.8	4.4
มูลค่าสินค้านำเข้าในรูป USD	0.1	4.6
ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	2.7	8.3

หมายเหตุ: ข้อมูลอัตราการขยายตัวของมูลค่าแท้จริง (Real term)

ยกเว้น อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าส่งออกและนำเข้าสินค้าที่คิดจาก USD term ตามระบบ BOP

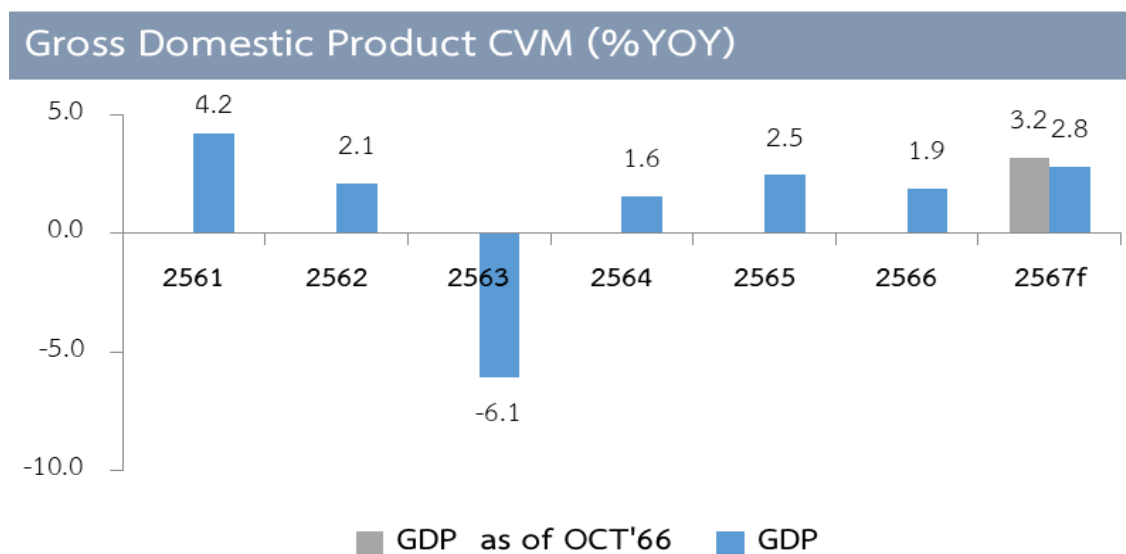
ผลการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2566 และ 2567

➔ สำหรับเศรษฐกิจไทยปี 2566 ขยายตัวที่ร้อยละ 1.9 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 1.6 ถึง 2.0) ขยายตัวต่อเนื่องจากปี 2565 ที่ขยายตัวที่ร้อยละ 2.5 ต่อปี (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 1.6 ถึง 2.0) ชะลอลงจากปี 2565 ที่ขยายร้อยละ 2.5 โดยมีปัจจัยสำคัญจากการหดตัวของการผลิตภาคอุตสาหกรรมสะท้อนจากดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (Manufacturing Production Index: MPI) โดยเฉพาะสินค้าในหมวดยานยนต์และคอมพิวเตอร์และอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ มูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งปี 2566 หดตัวที่ร้อยละ -1.7 ต่อปี (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -1.8 ถึง -1.3) ซึ่งเป็นผลจากอุปสงค์ที่ชะลอตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าสำคัญของไทยขณะที่มูลค่าการนำเข้าหดตัวที่ร้อยละ -3.1 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -2.2 ถึง -1.7) ในส่วนของสถานการณ์ค่าเงินบาทในปี 2566 พบว่า ค่าเงินบาทมีความผันผวนโดยอ่อนค่าในช่วง 3 ไตรมาสแรกของปี 2566 และแข็งค่าขึ้นในช่วงไตรมาสที่ 4 ของปี 2566 โดยมีสาเหตุหลักมาจากการเร่งขึ้นดอกเบี้ยของธนาคารกลางสหรัฐฯ ผลกระทบจากปัญหาเศรษฐกิจจีนและนโยบายการเงินผ่อนคลายของญี่ปุ่น โดยค่าเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ ปี 2566 เฉลี่ยที่ 34.81 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ แข็งค่าขึ้นจากค่าเฉลี่ย ปี 2565 ที่ร้อยละ 0.7 นอกจากนี้ ยังพบว่าตลาดหลักทรัพย์และตลาดพันธบัตรของไทยในปี 2566 ที่ผ่านมามีกระแสเงินทุนของนักลงทุนต่างชาติไหลออกจากตลาดทุนไทยสุทธิ -3.3 แสนล้านบาทเป็นผลจากกระแสเงินทุนสุทธิของนักลงทุนต่างชาติที่ไหลออกจากทั้งตลาดหลักทรัพย์และตลาดพันธบัตรไทย ที่ -1.9 และ 1.4 แสนล้านบาทตามลำดับ โดยนักลงทุนต่างชาติมีการขายสุทธิหลักทรัพย์ไทยต่อเนื่องตลอดทั้งปี

สำหรับในปี 2567 กระทรวงการคลังคาดว่าเศรษฐกิจไทยจะขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 2.8 ต่อปี (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.3 ถึง 3.3) โดยปริมาณการส่งออกสินค้าและบริการคาดว่าจะยังสามารถขยายตัวได้ และภาคการท่องเที่ยวคาดว่าจะในปี 2567 จะมีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาในประเทศไทยจำนวน 33.5 ล้านคนขยายตัวที่ร้อยละ 19.5 ต่อปี เป็นการเพิ่มขึ้นจากนักท่องเที่ยวจากประเทศจีนและมาเลเซียเป็นสำคัญ และมีรายได้จากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวน 1.48 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 23.6 ต่อปี ส่งผลดีต่อธุรกิจการท่องเที่ยวและสาขาที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ คาดว่าการส่งออกสินค้ามีแนวโน้มขยายตัวชะลอตัวลงเล็กน้อยตามอุปสงค์ในตลาดโลกและเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าที่ขยายตัวชะลอตัวลง ทำให้มูลค่าการส่งออกสินค้าจะขยายตัวที่ร้อยละ 4.2 ต่อปี (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.7 ถึง 4.7 และมูลค่าการนำเข้าสินค้าจะขยายตัวที่ร้อยละ 4.0 ต่อปี (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.5 ถึง 4.5) ในขณะที่รายจ่ายประจำและรายจ่ายลงทุนของรัฐบาลคาดว่าจะเบิกจ่ายได้คิดเป็นอัตราเบิกจ่ายที่ร้อยละ 99.5 และ 64.0 ตามลำดับ รายจ่ายลงทุนเบิกจ่ายอัตราลดลงจากปีก่อนหน้าเนื่องจากความล่าช้าในการอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

สำหรับปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยซึ่งต้องติดตามอย่างใกล้ชิด อาทิ 1) ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์โลกในภูมิภาคต่าง ๆ ที่อาจรุนแรงมากขึ้น อาจเป็นข้อจำกัดและส่งผลกระทบต่อภาคการเติบโตของเศรษฐกิจไทยในระยะถัดไป เช่น การแข่งขันเชิงยุทธศาสตร์ระหว่างจีนและสหรัฐฯ สถานการณ์สู้รบระหว่างอิสราเอลและฮามาสที่อาจส่งผลกระทบต่อราคาพลังงานให้ปรับตัวสูงขึ้น และความยืดเยื้อของสงครามระหว่างรัสเซียและยูเครน 2) สถานการณ์การเลือกตั้งผู้นำของประเทศคู่ค้าสำคัญของไทย เช่น ประเทศสหรัฐฯ ประเทศรัสเซีย และประเทศอินเดีย เป็นต้น ที่อาจส่งผลต่อการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทย 3) ความผันผวนของตลาดการเงินโลกจากการดำเนินนโยบายการเงินที่เข้มงวดของประเทศคู่ค้าหลักและปัญหาสถาบันการเงินในต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศสหรัฐฯ และสหภาพยุโรป และ 4) สถานการณ์เศรษฐกิจของจีน ที่อาจส่งผลต่อการส่งออกและการฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยวของไทย

ภาพที่ 8 ประมาณการอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ที่มา: สศค.

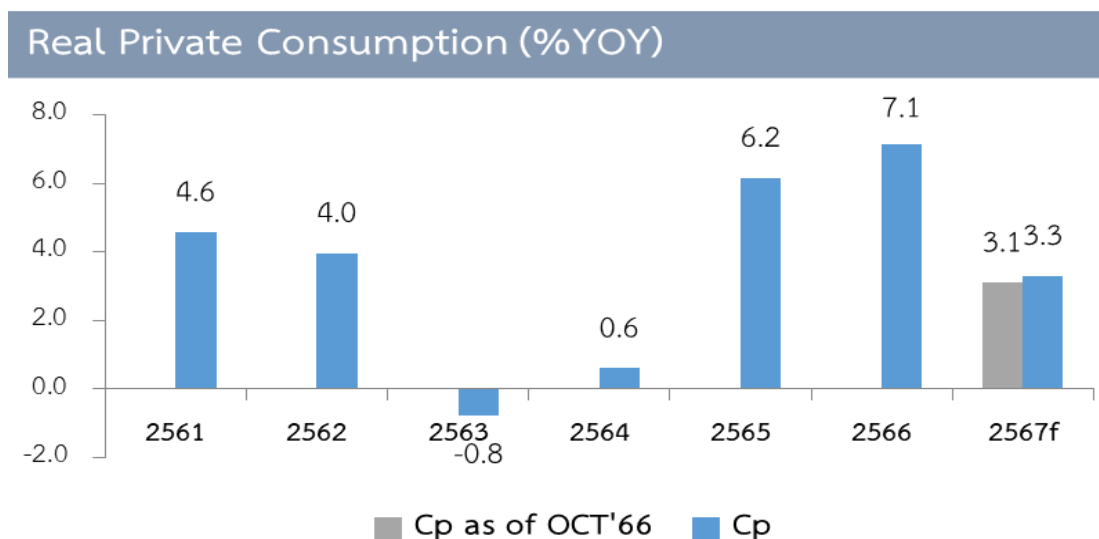
หมายเหตุ: f หมายถึงประมาณการ

1. การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

➔ สำหรับในไตรมาสที่ 4 ปี 2566 การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ ขยายตัวที่ร้อยละ 7.4 ต่อปี ขยายตัวขึ้นชะลอลงจากร้อยละ 7.9 ในไตรมาสก่อนหน้า โดยการบริโภคภาคเอกชนในไตรมาส 3 ของปี 2566 ได้รับปัจจัยสนับสนุนจากการปรับตัวดีขึ้นของการใช้จ่ายหมวดบริการที่ขยายตัวในระดับสูงร้อยละ 35.4 ตามการขยายตัวของการใช้จ่ายในกลุ่มโรงแรมและภัตตาคาร และกลุ่มบริการทางการเงินที่ขยายตัวดีขึ้นร้อยละ 7.9 ส่วนการใช้จ่ายหมวดสินค้าไม่คงทนขยายตัวร้อยละ 4.5 นับเป็นอัตราการขยายตัวสูงสุดในรอบ 37 ไตรมาส ตามการขยายตัวเร่งขึ้นของการใช้จ่ายกลุ่มอาหารและเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์การใช้จ่ายในหมวดสินค้าคงทนขยายตัวร้อยละ 3.6 นับเป็นอัตราการขยายตัวสูงสุดในรอบ 5 ไตรมาส ส่วนการใช้จ่ายหมวดสินค้าคงทนขยายตัวร้อยละ 0.3 ตามการชะลอตัวของการใช้จ่ายกลุ่มเสื้อผ้าและรองเท้า สำหรับดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจโดยรวมเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 55.2 สูงสุดในรอบ 16 ไตรมาส รวมทั้งปี 2566 การอุปโภคบริโภคภาคเอกชนขยายตัวในเกณฑ์สูงร้อยละ 7.1 เทียบกับร้อยละ 6.2 ในปี 2565

➔ สำหรับในปี 2567 การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ คาดว่าจะขยายตัวที่ร้อยละ 3.3 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.8 ถึง 3.8) ชะลอลงจากการขยายตัวในเกณฑ์สูงร้อยละ 7.1 ต่อปี ในปี 2566 โดยได้รับปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวที่คาดว่าจะขยายตัวได้ต่อเนื่อง รวมทั้งมาตรการสนับสนุนการใช้จ่ายและบรรเทาภาระค่าครองชีพของภาครัฐ

ภาพที่ 9 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริง

ที่มา: สศค.

หมายเหตุ: f หมายถึงประมาณการ

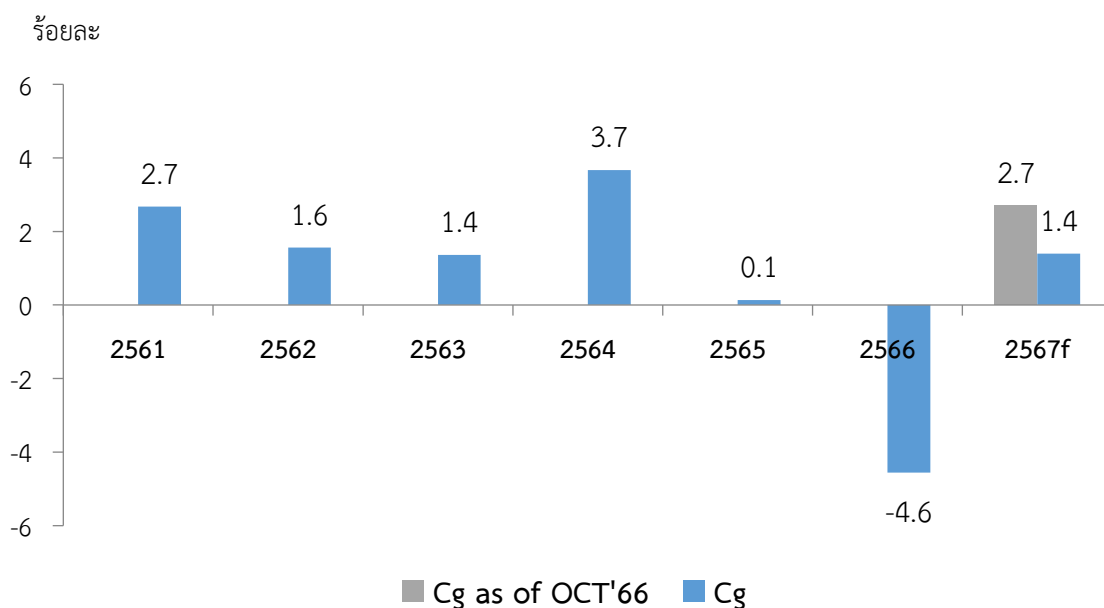
2. การบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

➔ ในไตรมาส 4 ปี 2566 การบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่หดตัวร้อยละ -3.0 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ปรับตัวดีขึ้นจากการหดตัวที่ร้อยละ -5.0 ในไตรมาส 3 ปี 2566 โดยเป็นผลมาจากรายจ่ายค่าซื้อสินค้าและบริการลดลงร้อยละ 8.0 และการโอนเพื่อสวัสดิการสังคมที่ไม่เป็นตัวเงินสำหรับสินค้าและบริการในระบบตลาดลดลงร้อยละ 14.1 โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ลดลง อย่างไรก็ตาม ค่าตอบแทนแรงงานขยายตัวร้อยละ 2.5 จากการขยายตัวร้อยละ 0.2 ในไตรมาสที่ 3 ปี 2566

➔ ในปี 2566 การบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ในปี 2566 หดตัวที่ร้อยละ -4.6 เมื่อเทียบกับการขยายตัวที่ร้อยละ 0.1 ใน ปี 2565

➔ ในปี 2567 การบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ คาดว่าจะขยายตัวที่ร้อยละ 1.4 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.4 ถึง 2.4) ตามวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2567 วงเงิน 3.48 ล้านล้านบาท ซึ่งประกอบด้วยวงเงินรายจ่ายประจำ 2.77 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 7.8 ทั้งนี้ คาดว่ารายจ่ายประจำในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จะเบิกจ่ายได้ 2.76 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 5.6 หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 99.5 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำ

ภาพที่ 10 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ ปี 2567

ที่มา: สศค.

หมายเหตุ: f หมายถึงประมาณการ

3. การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริง

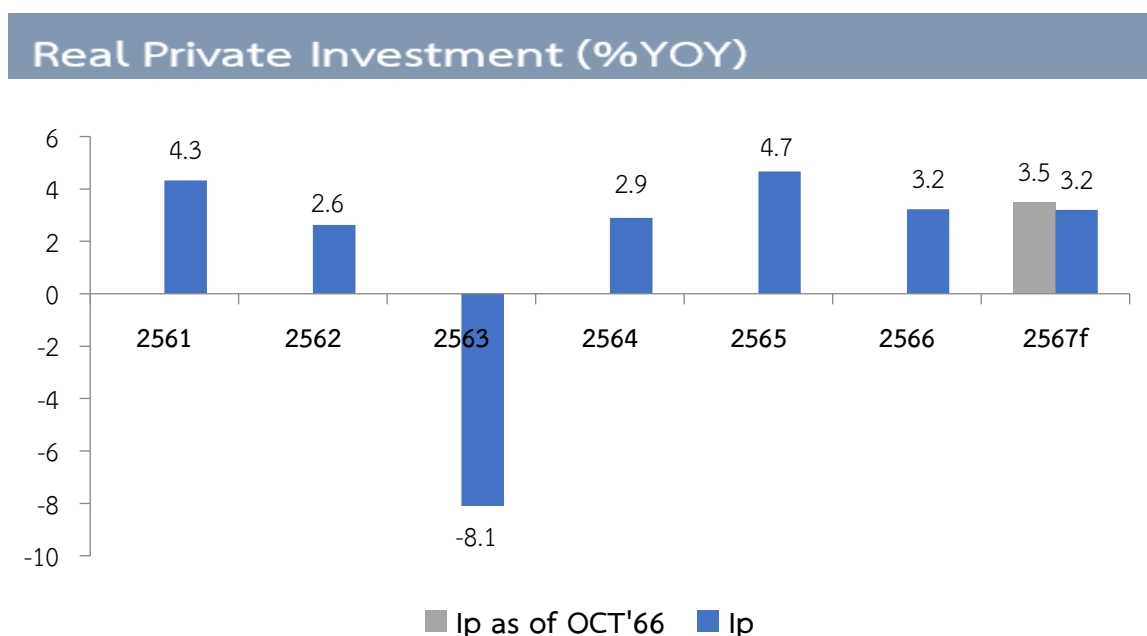
การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริงในไตรมาสที่ 3 ปี 2566 ขยายตัวร้อยละ 3.1 ต่อปี เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 1.0 โดยมีปัจจัยสำคัญมาจากการลงทุนด้านเครื่องมือเครื่องจักรที่ขยายตัวร้อยละ 5.2 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนที่ขยายตัวร้อยละ 3.5 ต่อปี โดยเป็นผลมาจากการลงทุนในหมวดยานพาหนะอื่นจากการนำเข้าเรือ และหมวดเครื่องใช้สำนักงาน ที่ขยายตัวจากการนำเข้าสินค้ากลุ่มคอมพิวเตอร์ และกลุ่มซอฟต์แวร์สำเร็จรูป และการลงทุนหมวดเครื่องจักรเครื่องมืออุตสาหกรรม และหมวดยานยนต์ปรับตัวดีขึ้น ขณะที่การลงทุนด้านก่อสร้างในไตรมาสที่ 4 ปี 2566 ขยายตัวที่ร้อยละ 3.4 ชะลอตัวจากไตรมาสก่อนที่ขยายตัวร้อยละ 3.8 โดยการก่อสร้างอาคารที่อยู่อาศัย ขยายตัวร้อยละ 1.7 ชะลอจากไตรมาสก่อนที่ขยายตัวร้อยละ 2.1 เนื่องจากพื้นที่ขออนุญาตก่อสร้างที่อยู่อาศัยทุกประเภทชะลอตัวทั้งในกรุงเทพและปริมณฑล เทศบาลและอบต. นอกจากนี้การก่อสร้างอาคารประเภทไม่ใช่ที่อยู่อาศัย ขยายตัวร้อยละ 9.8 เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนที่ขยายร้อยละ 9.2 เนื่องจากการก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรม ขยายตัวร้อยละ 21.6 เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนที่ขยายตัวร้อยละ 19.1 ขณะที่การก่อสร้างอาคารเพื่อการพาณิชย์ ลดลงร้อยละ -4.8 และการก่อสร้างอื่น ๆ ลดลงร้อยละ -3.9

ในภาพรวมทั้งปี 2566 ขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 3.2 ต่อปี ซึ่งมีปัจจัยมาจากการขยายตัวของหมวดเครื่องมือเครื่องจักรที่ขยายตัวร้อยละ 2.1 เมื่อเทียบกับปีก่อน โดยปริมาณนำเข้าสินค้าทุนขยายตัวร้อยละ 3.8 เมื่อเทียบกับปีก่อน โดยการลงทุนภาคเอกชนทั้งปี 2566 เพิ่มขึ้นจากการก่อสร้างที่อยู่อาศัยและไม่ใช่ที่อยู่อาศัย รวมทั้งโครงการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่ได้รับอนุมัติให้การส่งเสริมการลงทุนในปี 2566 (มกราคม - ธันวาคม) ที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 68 นอกจากนี้ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจ (BSI) และแนวโน้มการลงทุนในระยะ 6 เดือนข้างหน้าปรับตัวดีขึ้นจากปีก่อน

สำหรับทั้งปี 2567 คาดว่าจะขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 3.2 ต่อปี (ช่วงคาดการณ์ร้อยละ 2.7 ถึง 3.7) โดยมีปัจจัยบวกมาจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจภายในประเทศโดยเฉพาะภาคการบริการ

ในด้านการท่องเที่ยวและการบริโภคภายในประเทศที่ขยายตัวได้ดี รวมทั้งการลงทุนจากต่างประเทศที่ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง แต่ขณะเดียวกันปัจจัยเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบ ได้แก่ ปัญหาภาระหนี้สินภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจ และอัตราดอกเบี้ยที่อยู่ในระดับสูง รวมทั้งความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์โลก

ภาพที่ 11 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริง

ที่มา: สศค.

หมายเหตุ: f หมายถึงประมาณการ

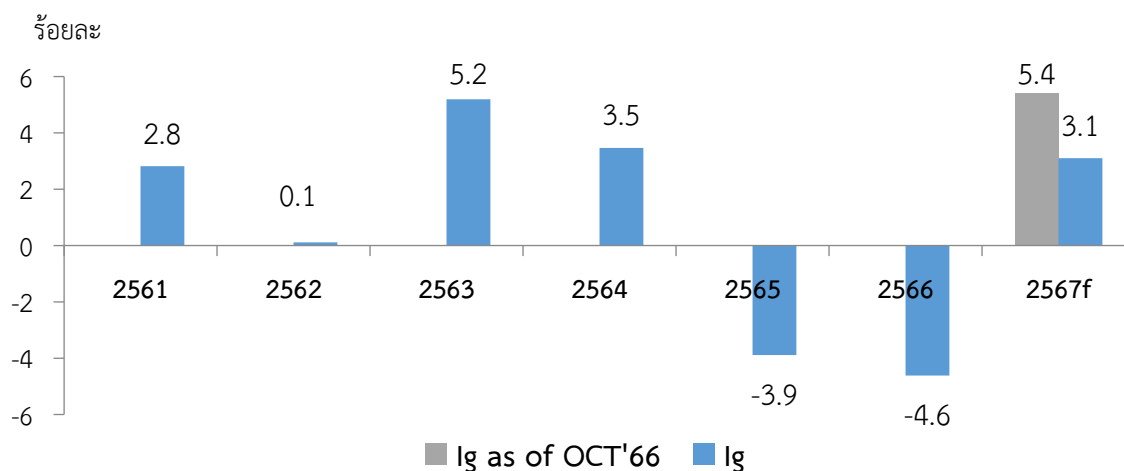
4. การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

➡ ในไตรมาส 4 ปี 2566 การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่หดตัวร้อยละ -20.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน จากการหดตัวร้อยละ -3.4 ในไตรมาสที่ 3 ปี 2566 ตามการลงทุนของรัฐบาลที่ลดลงร้อยละ -33.5 จากการลดลงร้อยละ -3.5 ในไตรมาสที่ 3 ปี 2566 ปัจจัยหลักมาจากความล่าช้าในการประกาศใช้พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2567 ขณะที่การลงทุนของรัฐวิสาหกิจยังคงขยายตัวร้อยละ 7.0 ปรับตัวเพิ่มขึ้นจากการลดลงที่ร้อยละ -3.3 ในไตรมาสที่ 3 ปี 2566

➡ ในปี 2566 การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ในปี 2566 หดตัวที่ร้อยละ -4.6 เมื่อเทียบกับการลดลงร้อยละ -3.9 ใน ปี 2565

➡ ในปี 2567 การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่คาดว่าจะขยายตัวขึ้นที่ร้อยละ 3.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.1 ถึง 4.1) ตามวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2567 วงเงิน 3.48 ล้านล้านบาท ซึ่งประกอบด้วยวงเงินรายจ่ายลงทุน 7.10 แสนล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 9.47 ทั้งนี้ คาดว่ารายจ่ายลงทุนในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จะเบิกจ่ายได้ 4.55 แสนล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 15.4 หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 64.0 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุน อย่างไรก็ตาม การประกาศใช้พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2567 อาจทำให้การเบิกจ่ายงบประมาณเกิดความล่าช้า

ภาพที่ 12 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการลงทุนภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ ปี 2567

ที่มา: สศค.

หมายเหตุ: f หมายถึงประมาณการ

5. มูลค่าส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐฯ

➔ ในไตรมาส 4 ปี 2566 มูลค่าการส่งออกสินค้ามีมูลค่า 68,822 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยกลับมาขยายตัวเป็นครั้งแรกในรอบ 5 ไตรมาส ที่ร้อยละ 4.6² เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน จากการขยายตัวของกลุ่มสินค้าในหมวดสำคัญ อาทิ ข้าว ยางพารา ผลไม้อื่น ๆ น้ำตาล ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง เครื่องดื่ม อาหารสัตว์ กลุ่มอิเล็กทรอนิกส์โดยเฉพาะคอมพิวเตอร์ ผลิตภัณฑ์โลหะ กลุ่มยานยนต์ โดยเฉพาะชิ้นส่วนและอุปกรณ์ยานยนต์ เครื่องประดับ ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม เครื่องใช้ในห้องน้ำ และเครื่องสำอาง ทองคำที่ยังไม่ขึ้นรูป เป็นต้น ทั้งนี้ ในมิติตลาดคู่ค้าพบว่า การส่งออกไปยังตลาดหลักส่วนใหญ่ขยายตัวต่อเนื่อง โดยเฉพาะตลาดสหรัฐฯ (ขยายตัวร้อยละ 10.2) ตลาดจีน (ขยายตัวร้อยละ 0.4) ตลาดอาเซียน 9 (ขยายตัวร้อยละ 4.6) ตลาดออสเตรเลีย (ขยายตัวร้อยละ 18.4) ตลาดฮ่องกง (ขยายตัวร้อยละ 25.8) และตลาดอินเดีย (ขยายตัวร้อยละ 1.3) ขณะที่การส่งออกไปยังกลุ่มสหภาพยุโรป สหราชอาณาจักร และตะวันออกกลาง หดตัวในไตรมาสดังกล่าว

➔ ในภาพรวมทั้งปี 2566 (มกราคม - ธันวาคม 2566) มูลค่าการส่งออกสินค้ามีมูลค่า 280,209 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หดตัวร้อยละ -1.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน จากการขยายตัวร้อยละ 5.4 ในปีก่อนหน้า โดยสินค้าส่งออกที่หดตัว อาทิ ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ผลิตภัณฑ์ยาง อาหารสัตว์ เครื่องปรับอากาศ ตู้เย็น ผลิตภัณฑ์โลหะ เคมีภัณฑ์และปิโตรเคมี เป็นต้น ขณะที่ สินค้าส่งออกสำคัญที่ยังคงขยายตัวดีในช่วงดังกล่าว อาทิ ข้าว ทุเรียน ผลไม้อื่น ๆ น้ำตาล เครื่องดื่ม คอมพิวเตอร์ แผงวงจรรวม และชิ้นส่วน ชิ้นส่วนเครื่องใช้ไฟฟ้า กลุ่มยานยนต์ เครื่องประดับ เป็นต้น

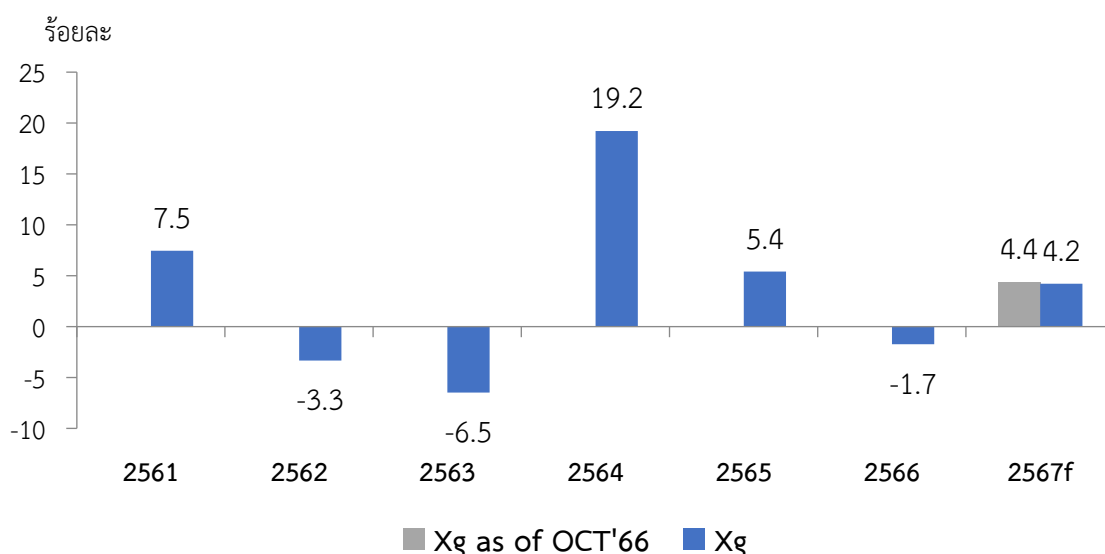
➔ ในปี 2567 สศค. คาดว่ามูลค่าการส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐฯ จะกลับมาขยายตัวที่ร้อยละ 4.2³ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.7 ถึง 4.7) ตามแนวโน้มการค้าโลกและเศรษฐกิจ

²ฐานข้อมูลดุลการชำระเงินของ ธปท.

³มูลค่าการส่งออกสินค้าตามระบบดุลการชำระเงิน (BOP basis) (คำนวณโดย สศค.)

ของประเทศคู่ค้าสำคัญที่คาดว่าจะฟื้นตัวต่อเนื่องจากปีก่อนหน้า อย่างไรก็ตาม ในปี 2567 การส่งออกยังมีความท้าทายต่อข้อจำกัดการเติบโตจากหลายปัจจัย อาทิ ความขัดแย้งเชิงภูมิรัฐศาสตร์ในหลายภูมิภาค เศรษฐกิจจีนซึ่งเป็นประเทศคู่ค้าสำคัญของโลกที่ยังมีแนวโน้มชะลอตัวจากปัญหาภาคสังหาริมทรัพย์ภายในประเทศ รวมถึงการดำเนินนโยบายทางการเงินเพื่อควบคุมปัญหาเงินเฟ้อของธนาคารกลางในประเทศสำคัญ แม้คาดว่าจะมีทิศทางผ่อนคลายมากขึ้น แต่หากยังมีปัจจัยความไม่แน่นอนที่ยังคงสร้างแรงกดดันด้านเงินเฟ้อเพิ่มเติม อาจส่งผลให้ธนาคารกลางหลายประเทศยังคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายในระดับที่สูงยาวนานกว่าคาดได้ เป็นสำคัญ

ภาพที่ 13 ประมาณการอัตราการขยายตัวของมูลค่าส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐฯ

ที่มา: สศค.

หมายเหตุ: อัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกสินค้า คิดจาก USD Term ตามระบบดุลการชำระเงิน

6. มูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐฯ

➔ ในไตรมาส 4 ปี 2566 มูลค่านำเข้าสินค้ามีมูลค่า 65,370 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ คิดเป็นการขยายตัวครั้งแรกในรอบ 3 ไตรมาสที่ร้อยละ 6.1⁴ จากช่วงเดียวกันปีก่อน จากไตรมาสก่อนหน้าที่หดตัวร้อยละ -10.7 โดยการนำเข้าในไตรมาสดังกล่าวที่กลับมาขยายตัวมาจากทุกหมวดสำคัญนำโดย สินค้าทุน ขยายตัวร้อยละ 11.8 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน อาทิ คอมพิวเตอร์ อากาศยาน เรือ แแท่นและรถไฟ เป็นสำคัญ สินค้าอุปโภคบริโภค ขยายตัวร้อยละ 9.6 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน อาทิ อาหารเครื่องดื่มและผลิตภัณฑ์นม ยานพาหนะ โทรศัพท์มือถือ เป็นสำคัญ สินค้าวัตถุดิบและสินค้าชั้นกลาง ขยายตัวร้อยละ 3.5 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน อาทิ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์และชิ้นส่วนเครื่องใช้ไฟฟ้า น้ำมันดิบ เป็นสำคัญ

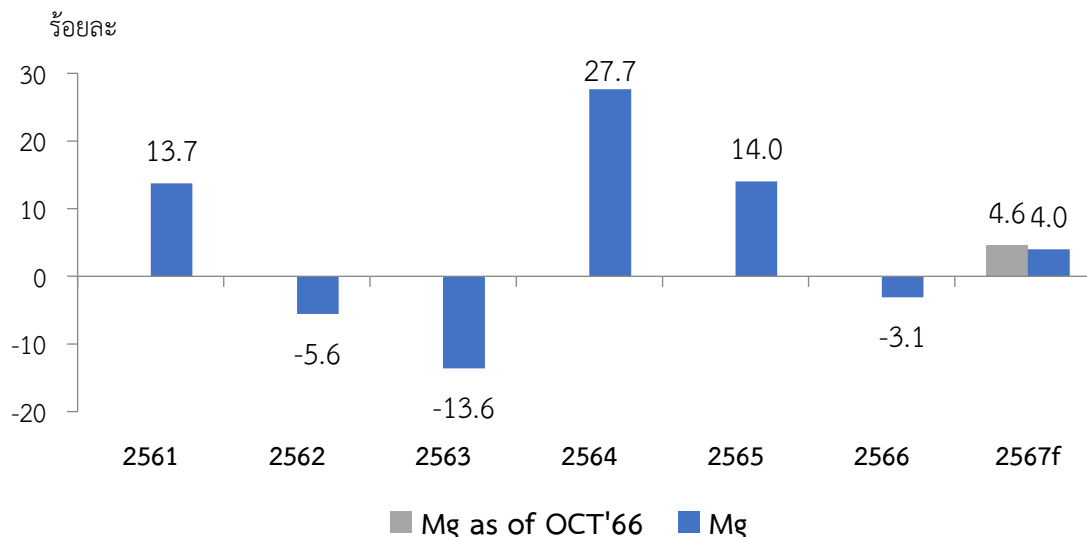
➔ ในภาพรวมทั้งปี 2566 (มกราคม - ธันวาคม 2566) มูลค่าการนำเข้าสินค้ามีมูลค่า 263,237 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงร้อยละ -3.1 จากช่วงเดียวกันปีก่อน จากการนำเข้าสินค้าหมวดวัตถุดิบและสินค้าชั้นกลาง และหมวดสินค้านำเข้าอื่น ๆ ที่หดตัว อาทิ น้ำมันดิบ เคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์

⁴ ฐานข้อมูลดุลการชำระเงินของ ธพท.

ปิโตรเคมี วัสดุที่ทำด้วยโลหะ ทองคำ (ไม่รวมทองคำรูปพรรณ) สินค้านำเข้าเบ็ดเตล็ด เป็นสำคัญ

➔ ในปี 2567 สศค. คาดว่ามูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐฯ จะขยายตัวที่ร้อยละ 4.0⁵ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.5 ถึง 4.5) ตามทิศทางการฟื้นตัวของการส่งออกที่คาดว่าจะปรับตัวดีขึ้นจากปีก่อนหน้า

ภาพที่ 14 ประมาณการอัตราการขยายตัวของมูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐฯ

ที่มา: สศค.

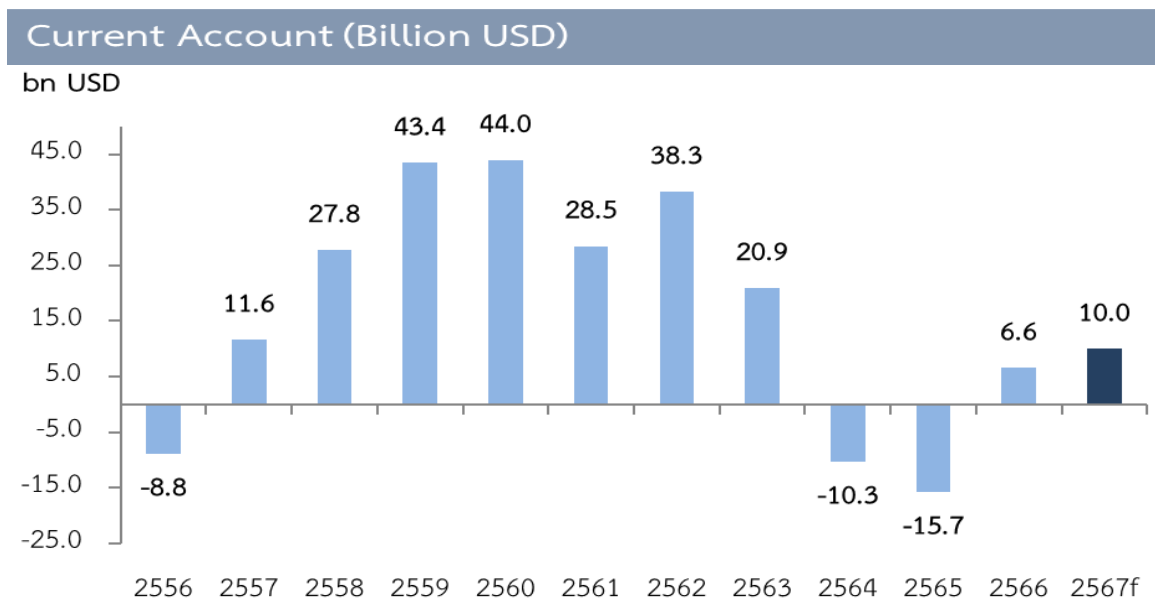
หมายเหตุ: อัตราการขยายตัวของมูลค่าการนำเข้าสินค้า คิดจาก USD Term ตามระบบดุลการชำระเงิน

7. ดุลบัญชีเดินสะพัด

➔ ดุลบัญชีเดินสะพัดในช่วงไตรมาสที่ 4 ปี 2566 เติบโตทั้งสิ้น 1.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยที่ดุลการค้าตามระบบดุลการชำระเงินเกินดุลทั้งสิ้น 3.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่เกินดุล 5.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จากมูลค่าการส่งออกที่ลดลง ขณะที่มูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้น ทางด้านดุลบริการ รายได้ และเงินโอนขาดดุลอยู่ที่ -1.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ขาดดุลลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าจากรายรับจากภาคการท่องเที่ยวที่ทยอยขยายตัวเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง และประกอบกับดุลเงินโอนเกินดุลเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ตามการโอนเงินกลับของคนไทยในต่างประเทศ ส่งผลให้ดุลบัญชีเดินสะพัดตั้งแต่ต้นปี 2566 เติบโตทั้งสิ้น 6.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

⁵ มูลค่าการนำเข้าสินค้าตามระบบดุลการชำระเงิน (BOP basis) (คำนวณโดย สศค.)

ภาพที่ 15 ประมาณการดุลบัญชีเดินสะพัด

ที่มา: ธพท. รวบรวมและคาดการณ์โดย สศค.

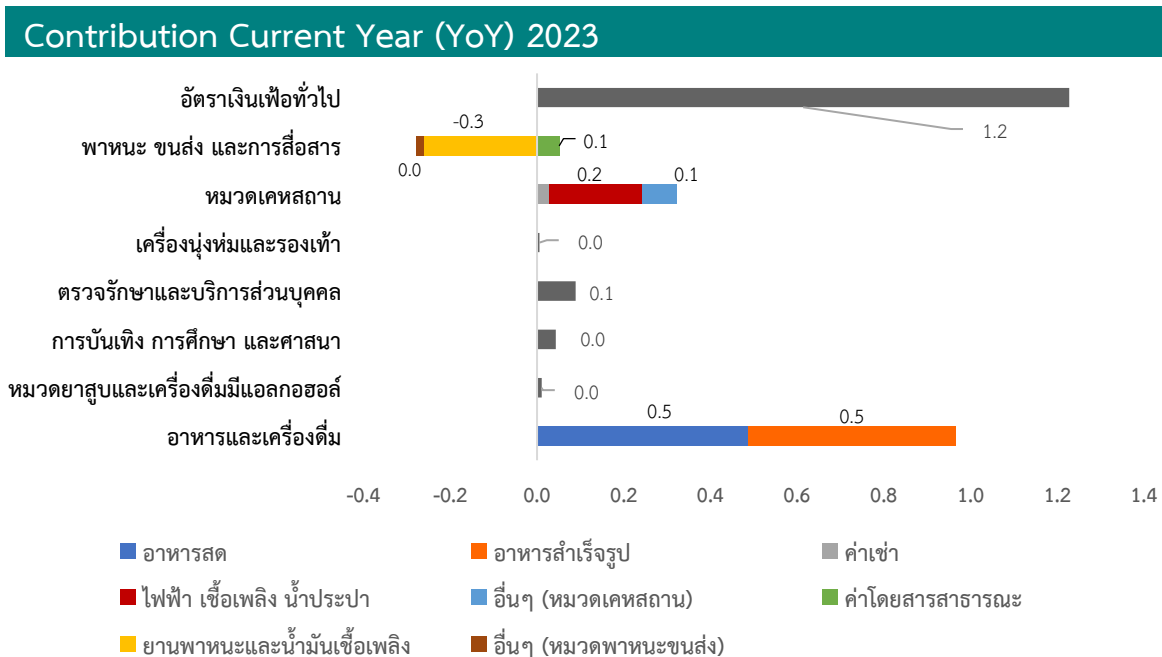
➡ ในปี 2567 คาดว่าดุลบัญชีเดินสะพัดจะเกินดุลทั้งสิ้น 10.0 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.8 ของ GDP (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ 7.4 ถึง 12.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือประมาณร้อยละ 1.3 ถึง 2.3 ของ GDP) เกินดุลต่อเนื่องจากปี 2566 โดยคาดว่า ดุลการค้าตามระบบดุลการชำระเงินจะเกินดุลทั้งสิ้น 15.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เกินดุลลดลงจากปี 2566 โดยมีมูลค่าการนำเข้าที่ขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นมากกว่าการขยายตัวของมูลค่าการส่งออก ทั้งนี้ คาดว่าในปี 2567 มูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐฯ จะขยายตัวที่ร้อยละ 4.0 ที่เพิ่มตามการส่งออกที่คาดว่าจะขยายตัวที่ร้อยละ 4.2 ประกอบกับยังคงมีปัจจัยเสี่ยงจากอุปสงค์ในตลาดโลกและเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าที่ขยายตัวชะลอตัวลง ที่อาจส่งผลกระทบต่อภาคการส่งออก สำหรับด้านดุลบริการ รายได้ และเงินโอนคาดว่าจะขาดดุลที่ -5.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ อย่างไรก็ตาม รายได้สุทธิจากการท่องเที่ยวจะยังเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2567 คาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาในประเทศไทยจำนวน 33.5 ล้านคน ขยายตัวที่ร้อยละ 19.5 ต่อปี

8. ประมาณการเงินเฟ้อในปี 2566

➡ เงินเฟ้อทั่วไปและเงินเฟ้อพื้นฐานเฉลี่ยทั้งปี 2566 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้าขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 1.2 และ 1.3 ตามลำดับ จากราคาข้าวสารเจ้า อาหารบริโภคในบ้านและนอกบ้าน ที่ราคาปรับสูงขึ้นตามต้นทุนวัตถุดิบ สำหรับสินค้าที่ราคาลดลง อาทิ เนื้อสุกร น้ำมันพืช (ตามอุปทานที่เพิ่มมากขึ้น) รวมถึงราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่ปรับลดลง (ตามสถานการณ์ราคาน้ำมันในตลาดโลก และมาตรการของภาครัฐ)

➡ เมื่อดูองค์ประกอบของการเปลี่ยนแปลง (Contribution YoY Current Year) หมวดสินค้าที่ส่งผลกระทบต่อเงินเฟ้อ พบว่า สาเหตุที่ทำให้เงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยทั้งปี 2566 ขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 1.2 นั้น มาจากหมวดอาหารสด หมวดอาหารสำเร็จ และหมวดเคหสถาน (ค่าไฟฟ้า) เป็นปัจจัยบวกที่ทำให้เงินเฟ้อเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 0.5 0.5 และ 0.2 ตามลำดับ หมวดยานพาหนะและน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นปัจจัยลบที่ทำให้เงินเฟ้อลดลงที่ร้อยละ -0.3 ขณะที่หมวดสินค้าอื่นยังทรงตัวหรือมีการเปลี่ยนแปลงราคาเล็กน้อย

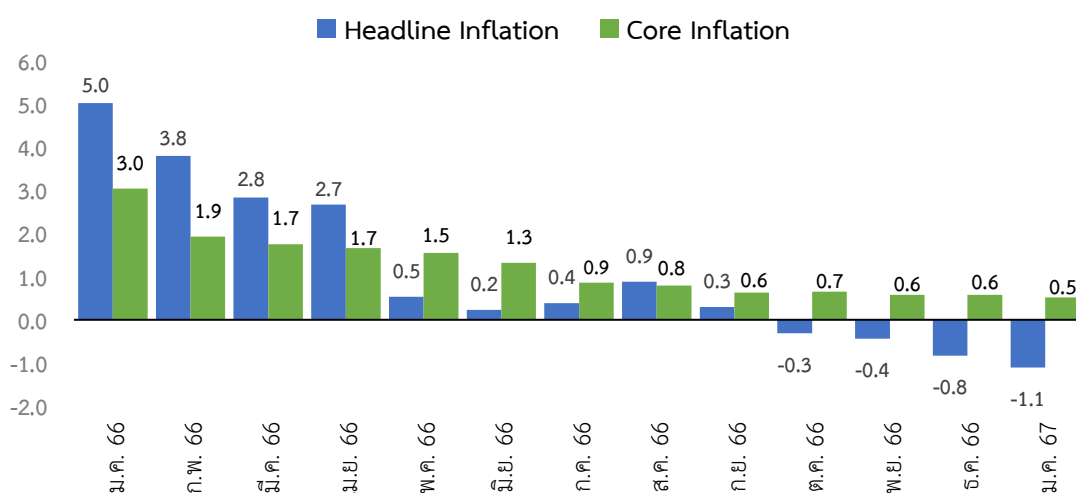
ภาพที่ 16 Contribution Current Year องค์ประกอบการเปลี่ยนแปลงของเงินเฟ้อ ปี 2566

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ สรุปรโดย สศค.

➔ เงินเฟ้อทั่วไปไทย เดือนมกราคม 2567 ลดลงร้อยละ -1.1 (YoY) ลดลงติดต่อกันเป็นเดือนที่ 4 และต่ำสุดในรอบ 35 เดือน จากการลดลงของราคาสินค้าหมวดพลังงานเป็นหลัก (ตามมาตรการช่วยเหลือค่าครองชีพของภาครัฐ โดยเฉพาะการตรึงราคาน้ำมันดีเซลให้อยู่ในระดับไม่เกิน 30 บาทต่อลิตร และการลดราคาค่ากระแสไฟฟ้าให้กับประชาชนบางส่วน) รวมถึงกลุ่มอาหารสดที่ยังคงลดลงต่อเนื่อง สำหรับราคาสินค้าและบริการอื่น ๆ ยังคงเคลื่อนไหวในทิศทางปกติ และมีสินค้าที่ราคาปรับขึ้น ได้แก่ กระจาดชำระ บุหรี่ สุรา เป็นต้น หากเทียบกับเดือนก่อนหน้าเงินเฟ้อทั่วไปเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.02 (MoM)

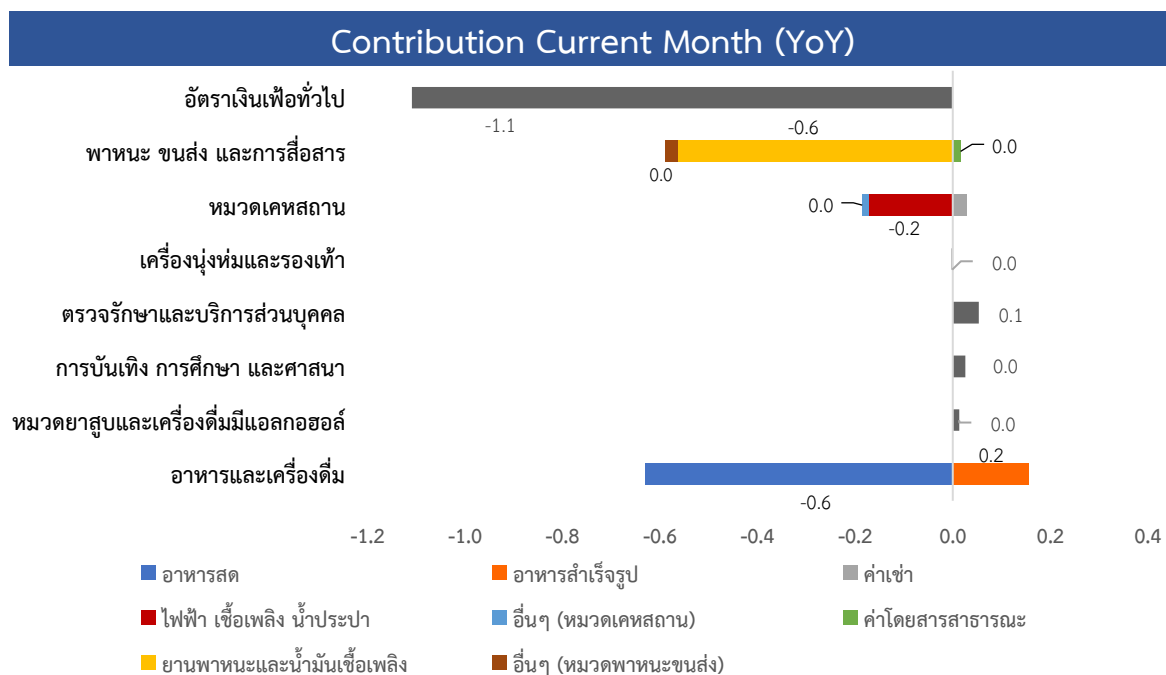
ภาพที่ 17 กราฟแสดงอัตราเงินเฟ้อทั่วไปและอัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน รายเดือน

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ สรุปรโดย สศค.

➡ เมื่อองค์ประกอบของการเปลี่ยนแปลง (Contribution YoY) พบว่า หมวดยานพาหนะ และน้ำมันเชื้อเพลิง และหมวดอาหารสด เป็นปัจจัยลบที่ทำให้เงินเฟ้อลดลงที่ร้อยละ -0.6 และ -0.6 ตามลำดับ ขณะที่หมวดอาหารสำเร็จรูปยังเป็นปัจจัยบวกที่ทำให้เงินเฟ้อเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 0.2

ภาพที่ 18 Contribution Current Month องค์ประกอบการเปลี่ยนแปลงของเงินเฟ้อ เดือนมกราคม 2567

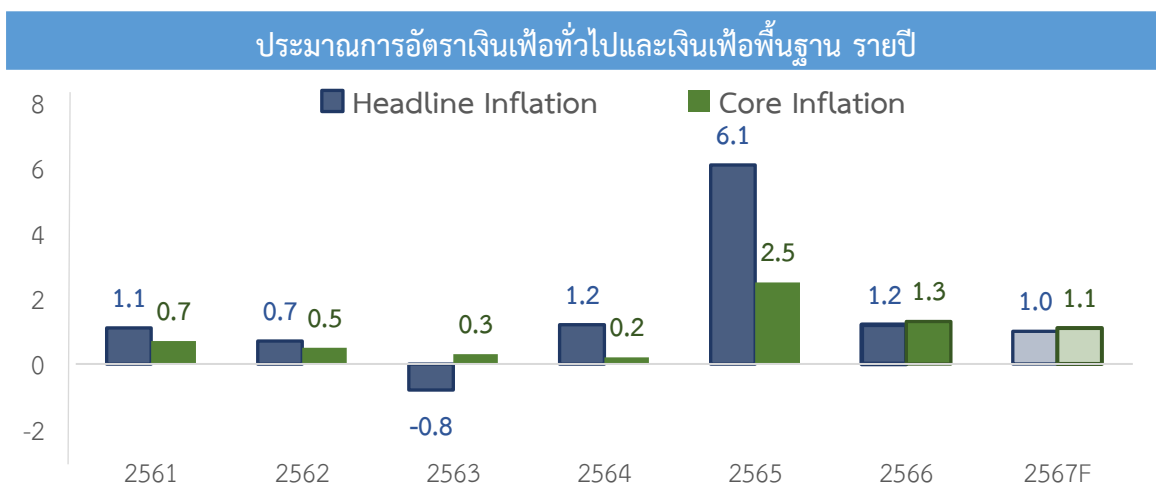

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ สรุปรโดย สศค.

➡ ทั้งนี้ สศค. ได้พิจารณาข้อมูลสถานการณ์เงินเฟ้อไทยล่าสุดร่วมกับแบบจำลองเงินเฟ้อ Bottom-up Model เพื่อประมาณการอัตราเงินเฟ้อไทยในปี 2567 โดยคาดว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปและเงินเฟ้อพื้นฐานเฉลี่ยทั้งปี 2566 จะอยู่ที่ร้อยละ 1.0 และ 1.1 ตามลำดับ โดยมีปัจจัยสนับสนุนจาก 1) ปัจจัยเสี่ยงด้านอุปทานที่คลี่คลายลงทำให้ราคาสินค้าโดยรวมเคลื่อนไหวในระดับทรงตัว 2) แนวโน้มราคาน้ำมันดิบดูไบเฉลี่ยทั้งปี 2567 อยู่ที่ 82 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อบาร์เรล ปรับลดลงจากการคาดการณ์ครั้งก่อนที่ 88 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อบาร์เรล ภายใต้ความไม่แน่นอนสูง โดยอาจกระทบต่อเงินเฟ้อไทยไม่มาก เนื่องจากมีมาตรการช่วยเหลือด้านพลังงานของภาครัฐอยู่ อาทิ มาตรการควบคุมราคาน้ำมันดีเซล มาตรการลดค่าไฟฟ้า เป็นต้น 3) มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐ และการฟื้นตัวจากภาคการท่องเที่ยว อาจทำให้อุปสงค์ภายในประเทศขยายตัวขึ้น และ 4) ความแปรปรวนทางสภาพภูมิอากาศ จากความเสี่ยงของปรากฏการณ์เอลนีโญที่อาจส่งผลให้ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรลดลงและราคาสูงขึ้น อาทิ ราคาผัก ผลไม้ และข้าวสาร เป็นต้น

➡ นอกจากนี้ ยังมีความเสี่ยงที่ต้องติดตามอย่างใกล้ชิด อาทิ ความขัดแย้งด้านภูมิรัฐศาสตร์โลกที่อาจกระทบต่อราคาน้ำมันดิบโลกและสินค้าโภคภัณฑ์โลก ความเสี่ยงของเศรษฐกิจโลกต่อภาวะถดถอย อาจส่งผลให้อุปสงค์โลกชะลอตัว ซึ่งเป็นปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้

ภาพที่ 19 ประมาณการอัตราเงินเฟ้อทั่วไปและเงินเฟ้อพื้นฐานในปี รายปี

ที่มา: สศค. (คาดการณ์ ณ เดือนเมษายน 2566)

หมายเหตุ: F หมายถึงประมาณการ

Thailand's Key Economic Indicators

ตารางเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ (Economic Indicators)

เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจรายเดือน	2565	2566	2566					
			Q1	Q2	Q3	Q4	พ.ย.	ธ.ค.
ภาวะเศรษฐกิจภายนอก								
ราคาน้ำมันดิบ Dubai (ดอลลาร์สหรัฐ/บาร์เรล) ⁷	96.0	82.0	80.3	77.7	86.8	89.7	82.8	77.2
อัตราดอกเบี้ย Federal Fund (%) ⁷	4.25 - 4.50	5.25 - 5.50	4.75 - 5.00	5.00 - 5.25	5.25 - 5.50	5.25 - 5.50	5.25 - 5.50	5.25 - 5.50
ด้านอุปสงค์								
การบริโภคภาคเอกชน								
ภาษีมูลค่าเพิ่ม ณ ระดับราคาคงที่ (%YoY) ¹	6.4	-1.5	0.5	-2.7	-6.4	2.6	3.2	-1.4
ปริมาณจำหน่ายรถยนต์นั่ง (%YoY) ¹³	8.4	10.8*	2.4	17.2	10.5	n.a.	21.2	n.a.
ปริมาณรถจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่ (%YoY) ¹²	12.0	4.6	13.5	6.6	0.3	4.4	-3.6	-7.0
ปริมาณการนำเข้าสินค้าอุปโภค บริโภคดอลลาร์สหรัฐ (%YoY) ¹⁴	-1.8	-0.7	-0.8	-4.3	-0.1	2.5	7.9	-9.1
ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคต่อเศรษฐกิจโดยรวม (ระดับ) ⁵	43.9	56.7	52.7	55.8	57.1	60.2	60.9	62.0
การลงทุนภาคเอกชน								
ปริมาณการนำเข้าสินค้าทุนในรูปดอลลาร์สหรัฐ (%YoY) ¹⁴	-1.5	3.8	-4.7	1.2	3.6	16.5	24.6	1.7
ปริมาณจำหน่ายรถยนต์เชิงพาณิชย์ (%YoY) ¹³	15.2	-18.3*	-10.2	-12.8	-22.9	n.a.	-22.8	n.a.
ภาษีจากการทำธุรกรรมอสังหาริมทรัพย์รวม (%YoY) ¹	13.4	-2.4	19.3	-5.1	0.4	-17.5	-1.2	-41.2
ปริมาณจำหน่ายปูนซีเมนต์ (%YoY) ¹⁴	-2.5	1.2	-3.3	3.9	5.0	-0.4	-0.3	-4.4
ดัชนีราคาวัสดุก่อสร้าง (%YoY) ⁴	5.7	0.1	2.2	-1.2	-0.2	-0.2	-0.3	-0.4
การค้าระหว่างประเทศ								
มูลค่าการส่งออก (พณีสถิติดอลลาร์สหรัฐ); ระบบศุลกากร ⁴	287.4	284.6	71.2	71.6	71.9	69.9	23.5	22.8
(%YoY) ⁴	5.7	-1.0	-3.3	-5.2	-0.5	5.8	4.9	4.7
ราคาสินค้าส่งออก (%YoY) ⁴	4.2	1.2	2.0	0.3	1.1	1.4	1.3	1.4
ปริมาณการส่งออก (%YoY) ¹⁴	1.5	-2.1	-5.1	-5.4	-1.6	4.4	3.5	3.2
มูลค่าการนำเข้า (พณีสถิติดอลลาร์สหรัฐ); ระบบศุลกากร ⁴	301	289.8	72.7	73.5	71.4	72.1	25.9	21.8
(%YoY) ⁴	12.8	-3.7	-0.7	-7.7	-10.7	5.8	10.1	-3.0
ราคาสินค้านำเข้า (%YoY) ⁴	11.1	-0.8	2.0	-3.0	-1.7	-0.5	-0.6	-0.7
ปริมาณการนำเข้า (%YoY) ¹⁴	1.5	-2.8	-2.6	-4.7	-9.2	6.3	10.8	-2.3
ดุลการค้า (พณีสถิติดอลลาร์สหรัฐ); ระบบศุลกากร ⁴	-13.6	-5.2	-1.5	-1.9	0.5	-2.3	-2.4	1.0
ด้านอุปทาน								
ภาคการผลิต								
ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตร (%YoY) ⁶	1.5	-0.3	2.3	0.5	-0.6	-2.2	-2.8	-2.4

เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจรายเดือน	2565	2566	2566					
			Q1	Q2	Q3	Q4	พ.ย.	ธ.ค.
ดัชนีราคาสินค้าเกษตร (%YoY) ⁶	11.6	-2.1	-1.2	-5.3	-1.6	0.1	-1.0	0.2
รายได้เกษตรกรที่แท้จริง (%YoY) ¹⁴	6.9	-3.0	-2.5	-6.1	-2.6	-1.8	-3.3	-1.2
การจ้างงานภาคเกษตร (%YoY) ³	-0.6	1.2	1.2	-0.1	2.0	n.a.	5.8	-3.3
ภาคอุตสาหกรรม								
ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (%YoY) ⁹	0.4	-5.0	-3.7	-5.5	-6.2	n.a.	-4.7	n.a.
มูลค่าการนำเข้าวัตถุดิบในรูปดอลลาร์สหรัฐฯ (%YoY) ⁴	8.2	-9.7	-5.0	-12.5	-18.4	-0.6	0.2	-5.9
ปริมาณการนำเข้าวัตถุดิบในรูปดอลลาร์สหรัฐฯ (%YoY) ¹⁴	3.1	-11.8	-7.5	-14.1	-20.2	-3.2	-2.5	-8.1
อัตราการใช้กำลังการผลิต (%) ⁹	62.8	59.4*	63.8	57.7	58	n.a.	57.9	n.a.
การจ้างงานภาคอุตสาหกรรม (%YoY) ³	4.9	0.3	0.8	1.4	0.1	n.a.	-1.5	-3.8
ดัชนีความเชื่อมั่นภาคอุตสาหกรรม (ระดับ) ⁶	89.3	92.6	96	93.9	91.2	89.4	90.9	88.8
ภาคบริการ								
จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ (ล้านคน) ¹⁰	11.07	28.15	6.53	6.44	7.09	8.10	2.64	3.26
(%YoY) ¹⁴	2,486.1	154.4	1,237.4	311.4	97.9	49.1	53.2	45.5
จำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย (%YoY) ¹⁰	182.4	23.9*	36.0	24.9	18.2	n.a.	13.5	n.a.
การจ้างงานภาคบริการ (%YoY) ³	6.8	2.8	3.9	2.8	1.3	n.a.	1.9	6.1
เสถียรภาพทางเศรษฐกิจต่างประเทศ								
อัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ย (บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ) ²	35.0	34.8	33.9	34.5	35.2	36.5	35.5	35.0
ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) ²	-15.7	n.a.	2	-2.5	3.3	0.7	-1.2	n.a.
ทุนสำรองทางการ (พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) ²	216.6	224.5	224.5	218.2	211.8	210.9	219.1	224.5
ฐานะซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าสุทธิ (พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) ²	29.2	30.1	27.1	30.5	29.8	30.1	30.3	30.1
เสถียรภาพทางเศรษฐกิจในประเทศ								
อัตราการว่างงาน (%) ³	1.3	1.0	1.0	1.1	1.0	0.8	0.8	0.8
สัดส่วนผู้รับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงานสะสม ต่อจำนวนผู้ประกันตน ม.33 (%)	2.05	1.74	1.75	2.06	2.04	1.84	1.91	1.74
ดัชนีราคาผู้ผลิต (%YoY) ⁴	10.4	-2.4	0.7	-5.0	-3.4	-2.3	-2.1	-0.8
อัตราเงินเฟ้อทั่วไป (%YoY) ⁴	6.08	1.23	3.88	1.14	0.52	-0.31	-0.44	-0.83
อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน (%YoY) ⁴	2.5	1.27	2.23	1.51	0.76	0.66	0.58	0.58
หนี้สาธารณะต่อ GDP (%) ¹	61	n.a.	61.3	61.7	62.1	62.1	61.9	n.a.

เครื่องชี้ภาคการคลัง	FY2565	FY2566				FY2567			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	พ.ย.	ธ.ค.	FY/YTD
รายจ่ายปีปัจจุบัน (พันล้านบาท)	2,932.6	982.2	709.7	742.1	654.3	910.1	193.0	265.2	910.1
%YoY	-2.6%	-0.1%	17.1%	9.3%	-1.4%	-7.3%	-22.6%	2.3%	-7.3%
รายจ่ายประจำ (พันล้านบาท)	2,516.70	858.7	600.5	625.2	525.6	859.1	181.7	254.4	859.1
%YoY	-2.6%	-3.1%	16.5%	9.5%	-3.4%	0.0%	-11.4%	9.4%	0.0%
รายจ่ายลงทุน (พันล้านบาท)	415.9	123.4	109.2	116.8	128.6	51.0	11.3	10.8	51.0
%YoY	-2.9%	27.3%	20.0%	7.8%	7.7%	-58.6%	-74.4%	-59.4%	-58.6%
รายจ่ายปีก่อน (พันล้านบาท)	213.6	58.9	44.5	27.9	42.5	53.5	20.9	17.2	53.5
%YoY	8.7%	-22.0%	-22.7%	-12.2%	-12.6%	-9.1%	-10.9%	-18.4%	-9.1%
รายจ่ายรวม (พันล้านบาท)	3,146.3	1,041.1	754.2	770	696.8	963.7	213.9	282.5	963.7
%YoY	-1.9%	-1.7%	13.6%	8.3%	-2.1%	-7.4%	-21.6%	0.7%	-7.4%

ที่มา: ^{1/} กระทรวงการคลัง

^{2/} ธปท.

^{3/} สำนักงานสถิติแห่งชาติ

^{4/} กระทรวงพาณิชย์

^{5/} มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

^{6/} สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

^{7/} Reuters

^{8/} สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

^{9/} สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

^{10/} กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

^{11/} กรมจัดเก็บประกอบด้วยกรมสรรพากร กรมสรรพสามิต และกรมศุลกากร

^{12/} กรมการขนส่งทางบก

^{13/} บริษัท โตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด

^{14/} คำนวณโดย สศค.

ภาคการคลัง

ภาคการคลัง

รายงานสรุปสถานการณ์ด้านการคลัง ไตรมาสที่ 1 ปีงบประมาณ 2567

(ตุลาคม 2566 – ธันวาคม 2566)

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

○ พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2567 กำหนดวงเงินงบประมาณรายจ่ายจำนวน 3,480,000 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 18.28 ของ GDP⁶ โดยเป็นการจัดทำงบประมาณแบบขาดดุล (Expansionary Fiscal Policy) จำนวน 693,000 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 3.64 ของ GDP ลดลงจากปีงบประมาณ 2566 หรือคิดเป็นร้อยละ -0.29 โดยแบ่งออกเป็น รายจ่ายประจำ 2,532,826 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว 130,287 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 5.42 รายจ่ายลงทุน 717,722.2 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว 28,242 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 4.10 และรายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้ 118,320 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณปีที่แล้ว 18,320 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 18.32

○ ในไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 2567 (ต.ค. 66 – ธ.ค. 66) รัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้สุทธิจำนวน 623,384 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการตามเอกสารงบประมาณ 1,621 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 0.3 แต่ต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 2.6 สำหรับการเบิกจ่ายงบประมาณรวมสามารถเบิกจ่ายได้ทั้งสิ้น 963,782 ล้านบาท ต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า 77,356 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ -7.4 ต่อปี โดยรายจ่ายปีปัจจุบันเบิกจ่ายได้จำนวน 910,192 ล้านบาท ต่ำกว่าปีก่อน 72,015 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ -7.3 ต่อปี หรือเมื่อเปรียบเทียบกับวงเงินงบประมาณคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 28.6 ส่งผลให้ดุลเงินงบประมาณขาดดุล จำนวน 341,130 ล้านบาท

○ หนี้สาธารณะคงค้าง ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2566 มีจำนวน 11,084,577 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 61.34 ของ GDP ทั้งนี้ ระดับหนี้สาธารณะคงค้างยังอยู่ในระดับที่มีเสถียรภาพ สะท้อนได้จาก (1) หนี้สาธารณะคงค้างเป็นหนี้ในประเทศถึงร้อยละ 98.60 จึงมีความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยนที่ต่ำ และ (2) หนี้สาธารณะคงค้างแบ่งตามอายุคงเหลือเป็นหนี้ระยะยาวถึงร้อยละ 84.78 ทำให้มีความเสี่ยงด้านการผิดนัดชำระหนี้ต่ำ เนื่องจากรัฐบาลสามารถออกขายพันธบัตรใหม่เพื่อชำระหนี้เดิมที่ครบกำหนดชำระได้ นอกจากนี้ หนี้สาธารณะคงค้างต่อ GDP ยังอยู่ภายใต้กรอบความยั่งยืนทางการคลังที่ตั้งไว้ไม่เกินร้อยละ 70 ของ GDP

⁶ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) ปี 2567 เท่ากับ 19,022,200 ล้านบาท ที่มา งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงบประมาณ

ผลการดำเนินนโยบายการคลังในปีงบประมาณ 2567 (ตุลาคม 2566 - ธันวาคม 2566)

1. ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาล

ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาลในไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 2567 (ตุลาคม 2566 - ธันวาคม 2566) รัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้สุทธิได้ จำนวน 623,384 ล้านบาท ใกล้เคียงกับประมาณการ แต่ต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ -2.6 ทั้งนี้ ผลการจัดเก็บรายได้ แยกตามหน่วยงานจัดเก็บสรุปได้ ดังนี้

กรมสรรพากร

กรมสรรพากรจัดเก็บรายได้รวมทั้งสิ้น 457,329 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 10,994 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.5 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 2.4 โดยภาษีที่จัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการ ที่สำคัญ ได้แก่ **ภาษีมูลค่าเพิ่ม** จัดเก็บได้ 230,868 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 9,597 ล้านบาท หรือร้อยละ 4.3 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 1.3 โดยภาษีมูลค่าเพิ่มจากการนำเข้าจัดเก็บ สูงกว่าประมาณการ 5,694 ล้านบาท หรือร้อยละ 6.0 แต่ต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ -3.9 ขณะที่ ภาษีมูลค่าเพิ่มในประเทศจัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการ 3,903 ล้านบาท หรือร้อยละ 3.1 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 5.7

กรมสรรพสามิต

กรมสรรพสามิตจัดเก็บรายได้รวมทั้งสิ้น 124,605 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 18,860 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ -13.1 แต่สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 6.4 โดยภาษีที่จัดเก็บต่ำกว่าประมาณการ ที่สำคัญ ได้แก่ (1) **ภาษีน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน** จัดเก็บได้ 40,495 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 10,921 ล้านบาท หรือร้อยละ -21.2 แต่สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 56.5 เนื่องจากการปรับลดอัตราภาษีน้ำมันดีเซลและน้ำมันเบนซินในอัตรา 2.5 และ 1 บาทต่อลิตร ตามลำดับ ในขณะที่ช่วงเดียวกันของปีก่อนมีการปรับลดอัตราภาษีน้ำมันดีเซลในอัตรา 5 บาท/ลิตร (2) **ภาษिरถยนต์** จัดเก็บได้ 23,252 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 4,347 ล้านบาท หรือร้อยละ -15.8 และต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ -16.7 เนื่องจากการบริโภคกระทะเบะ และรถอเนกประสงค์ที่มีพื้นฐานและดัดแปลงมาจากรถกระบะ (Pick-Up Passenger Vehicle: PPV) ที่ผลิตในประเทศต่ำกว่าที่ประมาณการไว้ (3) **ภาษียาสูบ** จัดเก็บได้ 12,578 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 2,440 ล้านบาท หรือร้อยละ -16.2 และต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ -8.9 เนื่องจากการชะลอซื้อแสตมป์ยาสูบจากบริษัทนำเข้ายาสูบ และ (4) **ภาษีเบียร์** จัดเก็บได้ 21,415 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 1,074 ล้านบาท หรือร้อยละ -4.8 และต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ -7.4 เนื่องจากการบริโภคเบียร์ต่ำกว่าที่ประมาณการไว้

กรมศุลกากร

กรมศุลกากรจัดเก็บรายได้รวม 30,205 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 995 หรือร้อยละ 3.4 เนื่องจากค่าเงินบาทอ่อนกว่าสมมติฐานขณะที่ใช้จัดทำประมาณการ ส่งผลให้มูลค่าการนำเข้าสูงกว่าประมาณการ แต่ต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ -19.6 เนื่องจากปีก่อนมีรายได้พิเศษจากการนำส่งรายได้อากรย้อนหลังตามคำพิพากษาคดี 7,606 ล้านบาท หากไม่รวมรายได้พิเศษ รายได้จะสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 0.8

ทั้งนี้ มูลค่าการนำเข้าในช่วงไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 2567 ในรูปดอลลาร์สหรัฐสูงกว่าปีก่อนร้อยละ 5.8 ขณะที่มูลค่าการนำเข้าในรูปเงินบาทสูงกว่าปีก่อนหน้าร้อยละ 2.2 โดยสินค้าที่จัดเก็บอากรขาเข้าสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ (1) ยานบกและส่วนประกอบ (2) เครื่องจักรไฟฟ้าและอุปกรณ์ (3) ผลิตภัณฑ์ทางเภสัชกรรม (4) เครื่องจักรและเครื่องใช้กล และ (5) พลาสติกและของที่ทำด้วยพลาสติก

รัฐวิสาหกิจ

รัฐวิสาหกิจนำส่งรายได้รวมทั้งสิ้น 63,680 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 6,783 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 11.9 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 5.2 เนื่องจากรัฐวิสาหกิจบางแห่งนำส่งรายได้เลื่อนมาจากปีงบประมาณ 2566

หน่วยงานอื่น

หน่วยงานอื่นจัดเก็บรายได้รวม 39,917 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 556 ล้านบาท หรือร้อยละ -1.4 และต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ -38.1 จากการจัดเก็บรายได้ของ (1) ส่วนราชการอื่น จัดเก็บรายได้รวม 33,037 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 1,156 ล้านบาท หรือร้อยละ 3.4 เนื่องจากมาตรการยกเว้นค่าธรรมเนียมการตรวจลงตรา ณ ช่องทางอนุญาตของด่านตรวจคนเข้าเมือง (Visa On Arrival: VOA) เพื่อการท่องเที่ยว และค่าต่ออายุสัมปทานปิโตรเลียมต่ำกว่าประมาณการเป็นสำคัญ และต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ -46.5 เนื่องจากฐานการจัดเก็บในปีก่อนหน้าอยู่ในระดับสูงจากรายได้พิเศษรวม 28,617 ล้านบาท หากไม่รวมรายได้พิเศษ รายได้จะต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ -0.4 (2) กรมธนารักษ์ จัดเก็บรายได้รวม 6,880 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 600 ล้านบาท หรือร้อยละ 9.6 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 157.8 เนื่องจากค่าเช่าที่ราชพัสดุของบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ที่เพิ่มขึ้นตามผลประกอบการ

ตารางที่ 7 ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาลสุทธิของปีงบประมาณ 2567 (ตุลาคม 2566 - ธันวาคม 2566)

(หน่วย : ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2566		เปรียบเทียบกับปีงบประมาณการตามเอกสารงบประมาณ	
	(ต.ค. 65 - ธ.ค. 66)	เปลี่ยนแปลงร้อยละต่อปี	จำนวน	เปลี่ยนแปลงร้อยละ
1. กรมสรรพากร	457,329	2.4	10,994	2.5
2. กรมสรรพสามิต	124,605	6.4	-18,860	-13.1
3. กรมศุลกากร	30,205	-19.6	995	3.4
รวมรายได้ 3 กรมจัดเก็บ	612,139	1.8	-6,871	-1.1
4. รัฐวิสาหกิจ	63,680	5.2	6,783	11.9
5. หน่วยงานอื่น	39,917	-38.1	-556	-1.4
รวมรายได้จัดเก็บ (Gross)	715,736	-1.5	-664	-0.1
หัก	92,352	6.7	-2,265	-2.4
รวมรายได้สุทธิ (Net)	623,384	-2.6	1,621	0.3

ที่มา: สศค. กระทรวงการคลัง

2. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณปี 2567 (ตุลาคม 2566 - ธันวาคม 2566)

การเบิกจ่ายงบประมาณรวมในปีงบประมาณ 2567 (ต.ค. 66 – ธ.ค. 66) เท่ากับ 963,782 ล้านบาท ต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อน 77,356 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ -7.4 ประกอบด้วย (1) **รายจ่ายปีปัจจุบัน** เบิกจ่ายได้จำนวน 910,192 ล้านบาท คิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 28.6 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2567 (3,185,000 ล้านบาท) ต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อน 72,015 ล้านบาท หรือร้อยละ -7.3 และ (2) **รายจ่ายปีก่อน** เบิกจ่ายได้จำนวน 53,590 ล้านบาท คิดเป็นอัตราเบิกจ่าย ร้อยละ 33.5 ของวงเงินรายจ่ายปีก่อน (189,882 ล้านบาท) ต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อน 5,341 ล้านบาท หรือร้อยละ -9.1 ต่อปี ทั้งนี้ รายจ่ายปีปัจจุบันจำนวน 910,192 ล้านบาท ประกอบด้วย (1.1) **รายจ่ายประจำ** เบิกจ่ายได้จำนวน 859,136 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 34.1 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำ สูงกว่าช่วงเดียวกันปีก่อน 378 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 0.04 ต่อปี และ (1.2) **รายจ่ายลงทุน** เบิกจ่ายได้จำนวน 51,056 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 7.7 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุน ต่ำกว่าช่วงเดียวกันปีก่อน 72,393 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ -58.6 ต่อปี โดยมีสาเหตุหลักมาจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงคมนาคม กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย รัฐวิสาหกิจ สำนักนายกรัฐมนตรี และส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง และหน่วยงานภายใต้การควบคุมของนายกรัฐมนตรี เบิกจ่ายต่ำกว่าช่วงเดียวกันปีที่แล้ว

ตารางที่ 8 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณในช่วงไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 2567 (ตุลาคม 2567 – ธันวาคม 2566)

ประเภทรายจ่าย (หน่วย: ล้านบาท)	วงเงิน งบประมาณ รายจ่าย	ปีงบประมาณ		
		2567 (ต.ค. 66 - ธ.ค. 66)	เปลี่ยนแปลง ร้อยละต่อปี	ร้อยละต่อวงเงิน งบประมาณ
1. รายจ่ายปีปัจจุบัน	3,185,000	910,192	-7.3	28.6
1.1 รายจ่ายประจำ	2,522,812	859,136	0.04	34.1
1.2 รายจ่ายลงทุน	662,188	51,056	-58.6	7.7
2. รายจ่ายปีก่อน	160,131	53,590	-9.1	33.5
3. รายจ่ายรวม (1+2)	3,345,131	963,782	-7.4	28.8

ที่มา: กรมบัญชีกลาง และ สศค. กระทรวงการคลัง

3. ฐานะการคลังในไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 2567 (ตุลาคม 2566 - ธันวาคม 2566)

ฐานะการคลังของรัฐบาลตามระบบกระแสเงินสดในไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 2567 (ตุลาคม 2566 - ธันวาคม 2566) พบว่า รัฐบาลมีรายได้นำส่งคลังจำนวน 622,652 ล้านบาท และมีการเบิกจ่ายงบประมาณรวมทั้งสิ้น 963,782 ล้านบาท ส่งผลให้ดุลเงินงบประมาณขาดดุลจำนวน 341,130 ล้านบาท และเมื่อรวมกับดุลเงินนอกงบประมาณที่ขาดดุล 8,310 ล้านบาท ทำให้ดุลเงินสดก่อนกู้ขาดดุลจำนวน 349,440 ล้านบาท ทั้งนี้ รัฐบาลได้บริหารเงินสดให้สอดคล้องกับความต้องการใช้เงินโดยชดเชยการขาดดุลด้วยการออกพันธบัตร จำนวน 20,000 ล้านบาท ส่งผลให้ดุลเงินสด (หลังการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุล) ขาดดุลจำนวน 329,440 ล้านบาท และส่งผลให้เงินคงคลัง ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2567 มีจำนวน 209,616 ล้านบาท

ตารางที่ 9 ฐานะการคลังในไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 2567 (ตุลาคม 2566 - ธันวาคม 2566)

(หน่วย:ล้านบาท)	ปีงบประมาณ		เปรียบเทียบ	
	ปีงบประมาณ 2567	ปีงบประมาณ 2566	จำนวน	เปลี่ยนแปลง ร้อยละต่อปี
1. รายได้	622,652	639,549	-16,897	-2.6
2. รายจ่าย	963,782	1,041,138	-77,356	-7.4
3. ดุลเงินงบประมาณ	-341,130	-401,589	60,459	15.1
4. ดุลเงินนอกงบประมาณ	-8,310	-71,409	63,099	88.4
5. ดุลเงินสดก่อนกู้ (3+4)	-349,440	-472,998	123,558	26.1
6. เงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุล	20,000	221,105	-201,105	-91.0
7. ดุลเงินสดหลังกู้ (5+6)	-329,440	-251,893	-77,547	-30.8
8. เงินคงคลังต้นงวด	539,056	624,019	-84,963	-13.6
9. เงินคงคลังปลายงวด	209,616	372,126	-162,510	-43.7

ที่มา: กรมบัญชีกลาง และ สศค. กระทรวงการคลัง

4. หนี้สาธารณะ

หนี้สาธารณะคงค้าง ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2566 มีจำนวน 11,084,577 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 61.34 ของ GDP โดยเป็น (1) หนี้รัฐบาลจำนวน 9,726,709 ล้านบาท (2) หนี้รัฐวิสาหกิจจำนวน 1,073,854 ล้านบาท (3) หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน) จำนวน 202,268 ล้านบาท และ (4) หนี้หน่วยงานอื่นของรัฐจำนวน 81,747 ล้านบาท ตามลำดับ ทั้งนี้ หนี้สาธารณะคงค้างยังอยู่ในระดับที่มีเสถียรภาพ สะท้อนได้จาก (1) หนี้สาธารณะคงค้างเป็นหนี้ในประเทศถึงร้อยละ 98.60 ของหนี้สาธารณะคงค้าง (2) หนี้สาธารณะคงค้างเป็นหนี้ระยะยาวแบ่งตามอายุคงเหลือร้อยละ 84.78 ของหนี้สาธารณะคงค้าง และ (3) สัดส่วนหนี้สาธารณะคงค้างต่อ GDP ยังอยู่ภายใต้กรอบวินัยทางการคลังที่ไม่เกินร้อยละ 70.0 ของ GDP

ตารางที่ 10 หนี้สาธารณะคงค้าง ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2566

หนี้สาธารณะคงค้าง (หน่วย: ล้านบาท)	ณ สิ้นเดือน ธันวาคม 2566	% of GDP
1. หนี้รัฐบาล	9,726,709	53.82
2. หนี้รัฐวิสาหกิจ	1,073,854	5.94
3. หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน)	202,268	1.12
4. หนี้หน่วยงานอื่นของรัฐ	81,747	0.45
หนี้สาธารณะรวม	11,084,477	61.34

ที่มา: สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ (สบน.) กระทรวงการคลัง

หมายเหตุ: สัดส่วนต่อ GDP คำนวณโดย สบน.

ภาคการเงิน

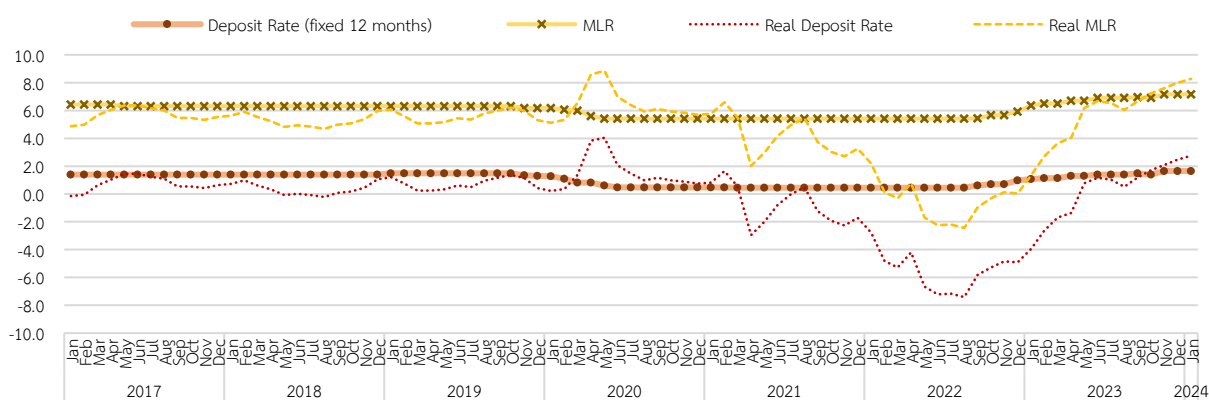
ภาคการเงิน

รายงานภาวะเศรษฐกิจการเงินไทยในไตรมาส 4 ปี 2566

○ ในไตรมาสที่ 4 ปี 2566 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ปรับตัวเพิ่มขึ้น โดยอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำระยะเวลา 1 ปีของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง เพิ่มขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 1.65 ต่อปี และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ MLR เหลือของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง เพิ่มขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 7.17 ต่อปี (ภาพที่ 20) ทั้งนี้ อัตราเงินเฟ้อที่ปรับตัวลดลงส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่แท้จริง⁷ ณ เดือน มกราคม 2567 อยู่ที่ร้อยละ 2.76 ต่อปี ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่แท้จริงอยู่ที่ร้อยละ 8.27 ต่อปี

○ ในช่วงปลายปี 2566 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยังคงไม่มีการปรับเปลี่ยน ซึ่งคณะกรรมการนโยบายการเงิน (คณะกรรมการฯ) ประเมินว่าเศรษฐกิจไทยในปี 2567 มีแนวโน้มขยายตัวชะลอลงจากภาคการส่งออกและการผลิต เนื่องจากอุปสงค์โลกและเศรษฐกิจจีนฟื้นตัวช้า รวมถึงปัจจัยเชิงโครงสร้างกระทบการขยายตัวของการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวมากกว่าที่ประเมินไว้ แต่อุปสงค์ในประเทศยังขยายตัวต่อเนื่องและเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญของเศรษฐกิจ ด้านอัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำ โดยมีแนวโน้มทยอยเพิ่มขึ้นเข้าสู่กรอบเป้าหมายต่ำกว่าที่ประเมินไว้ คณะกรรมการฯ ประเมินว่าเศรษฐกิจที่ขยายตัวชะลอลงในช่วงที่ผ่านมา ส่วนใหญ่เกิดจากแรงส่งจากภาคต่างประเทศที่น้อยลงและผลกระทบจากปัจจัยเชิงโครงสร้าง แต่การบริโภคยังขยายตัวดีต่อเนื่อง ขณะที่อัตราดอกเบี้ยยังอยู่ในระดับที่สอดคล้องกับการรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจและการเงินซึ่งเป็นรากฐานสำคัญสำหรับการเจริญเติบโตที่ยั่งยืนในระยะยาว

ภาพที่ 20 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์

ที่มา: ธปท./ประมวลผลโดย สศค.

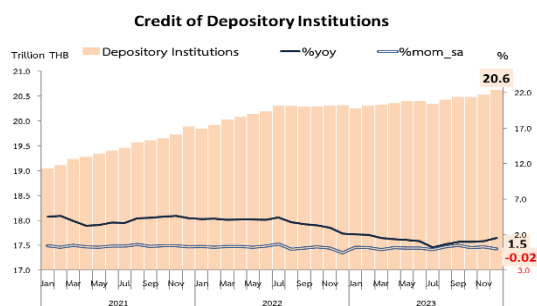
○ ยอดคงค้างสินเชื่อในสถาบันการเงินที่รับฝากเงิน⁸ (Credit of Depository Institutions) ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2566 ขยายตัวเร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 21 และภาพที่ 22) โดยสถาบันการเงินที่รับฝากเงินมียอดคงค้างของสินเชื่อจำนวน 20.62 ล้านล้านบาท คิดเป็นการขยายตัวที่ร้อยละ 1.5 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 0.4 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังขจัดผลทางฤดูกาล) นอกจากนี้ เมื่อวิเคราะห์ตามผู้ให้สินเชื่อพบว่าสินเชื่อในธนาคารพาณิชย์มีการหดตัวในอัตราที่เร่งขึ้น ขณะที่สินเชื่อในสถาบันการเงินเฉพาะกิจมีการขยายตัวในอัตราที่เร่งขึ้น ทางด้านยอดคงค้างเงินรับฝากในสถาบัน

⁷ คำนวณโดยนำอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือนเฉลี่ย หักอัตราเงินเฟ้อในช่วงเดียวกัน

⁸ ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน สถาบันการเงินเฉพาะกิจ สหกรณ์ออมทรัพย์ และกองทุนรวมตลาดเงิน

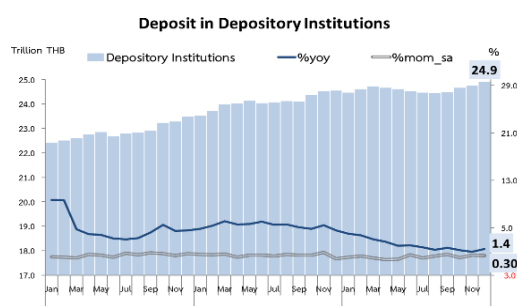
การเงินที่รับฝากเงิน (Deposit in Depository Institutions) ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2566 ขยายตัวตัวเร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า มียอดคงค้างของเงินฝากจำนวน 24.91 ล้านล้านบาท คิดเป็นการขยายตัวที่ร้อยละ 1.4 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 0.7 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังจัดผลทางฤดูกาล) โดยเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า เงินรับฝากในธนาคารพาณิชย์มีการขยายตัวในอัตราที่ชะลอลง ขณะที่เงินฝากในสถาบันการเงินเฉพาะกิจมีการขยายตัวในอัตราที่เร่งขึ้น

ภาพที่ 21 สินเชื่อในสถาบันรับฝากเงิน

ที่มา: ธปท./ประมวลผลโดย สศค.

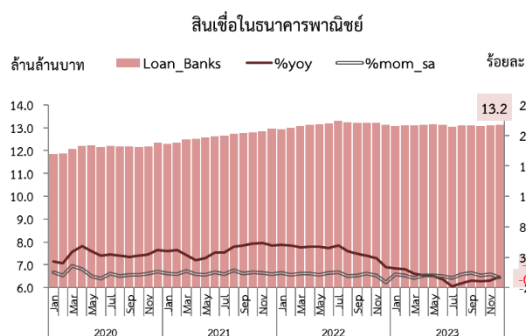
ภาพที่ 22 เงินฝากในสถาบันรับฝากเงิน

ที่มา: ธปท./ประมวลผลโดย สศค.

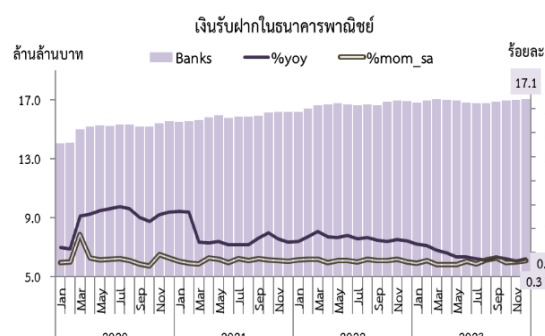
○ หากพิจารณาตามประเภทของสถาบันการเงินพบว่ายอดคงค้างสินเชื่อในธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2566 ขยายตัวเร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 23) โดยธนาคารพาณิชย์มียอดคงค้างสินเชื่อจำนวน 13.15 ล้านล้านบาท หดตัวชะลอลงร้อยละ -0.2 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือคิดเป็นการหดตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ -0.1 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังจัดผลทางฤดูกาลแล้ว) ขณะเดียวกันยอดเงินรับฝากในธนาคารพาณิชย์ขยายตัวชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 24) โดยธนาคารพาณิชย์มียอดเงินรับฝากคงค้างจำนวน 17.08 ล้านล้านบาท ขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 0.7 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือคิดเป็นการขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 0.4 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังจัดผลทางฤดูกาลแล้ว)

ภาพที่ 23 สินเชื่อในธนาคารพาณิชย์

ที่มา: ธปท./ประมวลผลโดย สศค.

ภาพที่ 24 เงินรับฝากในธนาคารพาณิชย์

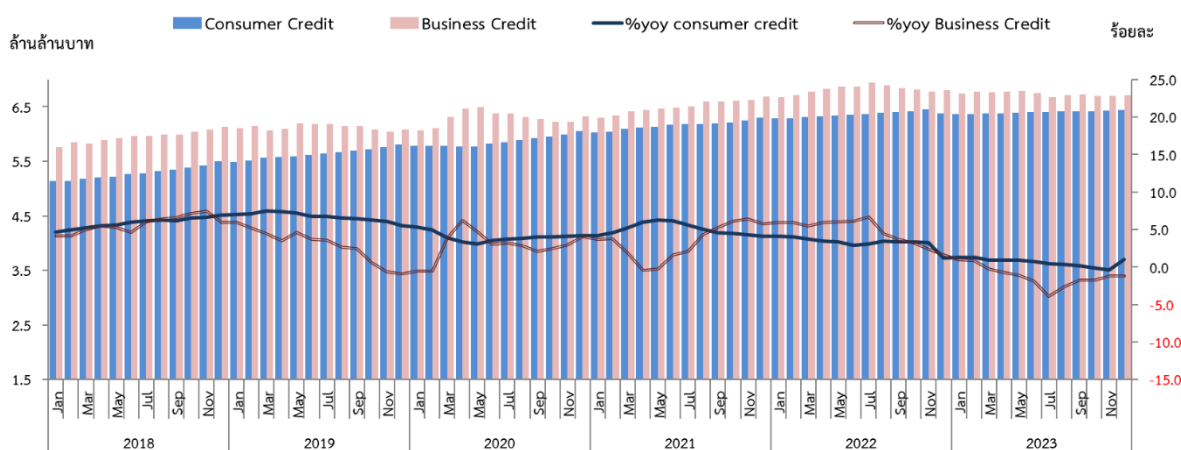

ที่มา: ธปท./ประมวลผลโดย สศค.

○ เมื่อพิจารณาตามประเภทสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2566 พบว่าสินเชื่อธุรกิจขยายตัวชะลอลง ขณะที่สินเชื่ออุปโภคบริโภคหดตัวเร่งขึ้น (ภาพที่ 25) โดยสินเชื่อที่ให้แก

หรือคิดเป็นการขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 0.02 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังจัดผลทางฤดูกาลแล้ว) ขณะที่สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 64.0 ของสินเชื่อรวม ขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 1.0 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือคิดเป็นการหดตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ -0.22 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังจัดผลทางฤดูกาลแล้ว)

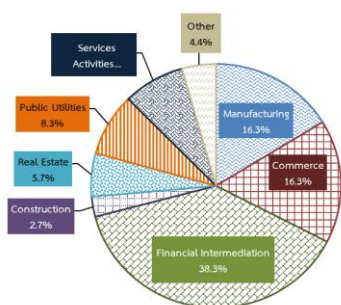
ภาพที่ 25 ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคและสินเชื่อธุรกิจของธนาคารพาณิชย์

ที่มา: ธปท./ประมวลผลโดย สศค.

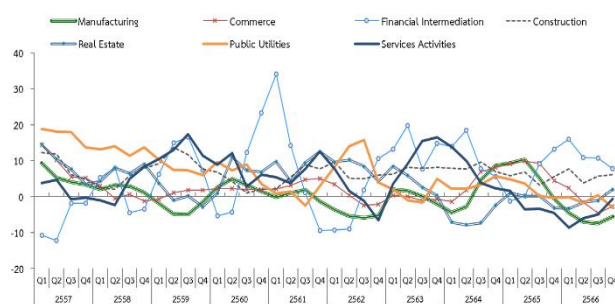
○ ในไตรมาสที่ 4 ปี 2566 ยอดคงค้างสินเชื่อธุรกิจธนาคารพาณิชย์หดตัวเร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า โดยสินเชื่อสาธารณูปโภคหดตัวเร่งขึ้น และสินเชื่อกลุ่มอุตสาหกรรม กลุ่มพาณิชย์ กลุ่มบริการหดตัวชะลอลง ขณะที่สินเชื่อกลุ่มก่อสร้าง กลุ่มอสังหาริมทรัพย์ขยายตัวเร่งขึ้น และสินเชื่อกลุ่มธุรกิจการเงินขยายตัวชะลอลง (ภาพที่ 26 และภาพที่ 27) โดยยอดคงค้างสินเชื่อกลุ่มสาธารณูปโภค ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 8.3 ของสินเชื่อรวม หดตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ -3.02 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน และยอดคงค้างสินเชื่อกลุ่มอุตสาหกรรม ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 16.3 ของสินเชื่อธุรกิจ หดตัวชะลอลงที่ร้อยละ -5.51 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ยอดคงค้างสินเชื่อกลุ่มพาณิชย์ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 16.3 ของสินเชื่อธุรกิจ หดตัวชะลอลงที่ร้อยละ -2.69 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน และกลุ่มสินเชื่อกลุ่มบริการ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 8.0 ของสินเชื่อรวม หดตัวชะลอลงที่ร้อยละ -0.6 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ขณะที่ยอดคงค้างสินเชื่อกลุ่มก่อสร้าง ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.7 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 6.07 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน และยอดคงค้างสินเชื่ออสังหาริมทรัพย์ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.7 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 1.97 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน และยอดคงค้างสินเชื่อกลุ่มธุรกิจการเงิน ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 38.3 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 7.82 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน นอกจากนี้ ยอดคงค้างสินเชื่อกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 4.4 ของสินเชื่อธุรกิจ หดตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ -12.73 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน

ภาพที่ 26 สินเชื่อแยกตามภาคส่วนธุรกิจ

ที่มา: ธปท./ประมวลผลโดย สศค.

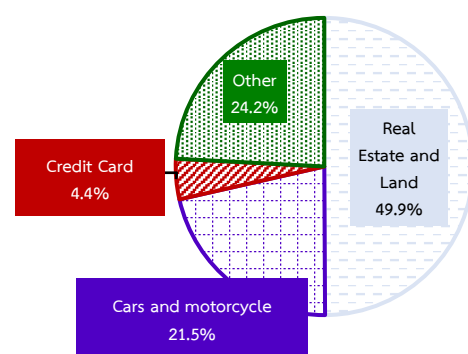
ภาพที่ 27 การขยายตัวของสินเชื่อธุรกิจ

ที่มา: ธปท./ประมวลผลโดย สศค.

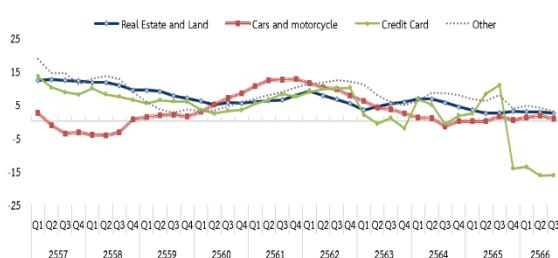
○ ในไตรมาส 4 ปี 2566 ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคในธนาคารพาณิชย์หดตัวเร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 28 และภาพที่ 29) โดยยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อซื้อรถหรือเช่าซื้อรถยนต์และจักรยานยนต์ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 21.5 ของสินเชื่ออุปโภคบริโภคหดตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ -0.41 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ขณะที่ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 49.9 ของสินเชื่ออุปโภคบริโภค ขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 1.29 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ขณะที่ยอดคงค้าง**สินเชื่อบัตรเครดิต** ซึ่งคิดเป็นสัดส่วน 4.4 ของสินเชื่ออุปโภคบริโภค ขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 2.6 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน สอดคล้องกับปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตที่ขยายตัวในช่วงเวลาดังกล่าว (ภาพที่ 30) นอกจากนี้ ยอดคงค้าง**สินเชื่ออุปโภคบริโภคอื่น ๆ** ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 24.2 ของสินเชื่ออุปโภคบริโภค ขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 7.05 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน

ภาพที่ 26 โครงสร้างสินเชื่อเพื่อซื้อรถหรือเช่าซื้อรถยนต์และจักรยานยนต์

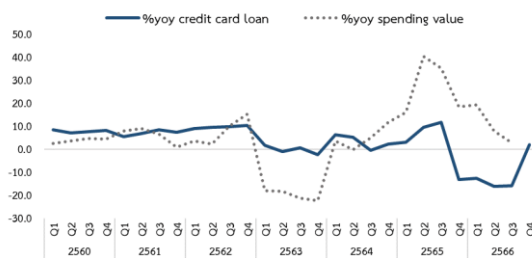
ที่มา: ธปท./ประมวลผลโดย สศค.

ภาพที่ 29 การขยายตัวของสินเชื่อเพื่อการอุปโภค

ที่มา: ธปท./ประมวลผลโดย สศค.

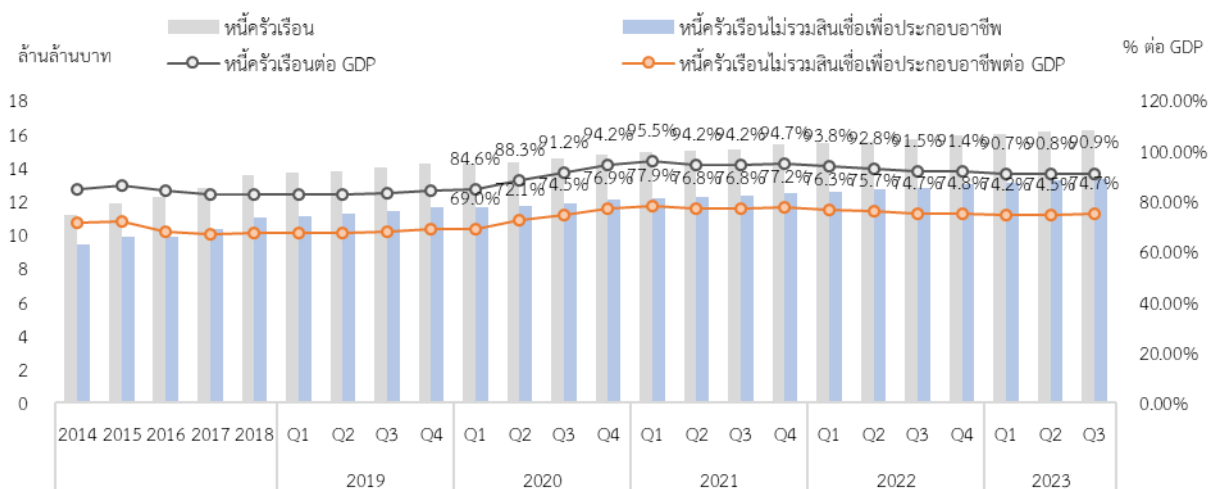
ภาพที่ 30 การใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต

ที่มา: ธปท./ประมวลผลโดย สศค.

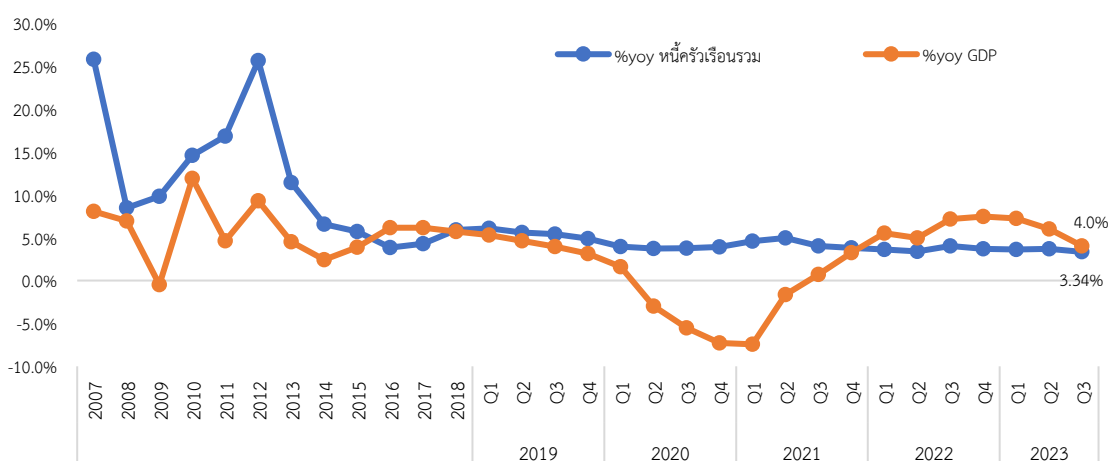
○ สำหรับหนี้ภาคครัวเรือน ณ ไตรมาส 3 ปี 2566 มียอดคงค้างอยู่ที่ 16.2 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 3.3 จากช่วงเดียวกันปีก่อน หรือคิดเป็นร้อยละ 90.9 ของ GDP เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่อยู่ที่ร้อยละ 90.8 ต่อ GDP ขณะที่ GDP ณ ราคาปัจจุบันที่ขยายตัวร้อยละ 4.0 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ทั้งนี้ หากไม่รวมสินเชื่อที่ครัวเรือนกู้เพื่อไปใช้ในการประกอบธุรกิจ ยอดหนี้ครัวเรือนจะอยู่ที่ 13.31 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 74.7 ของ GDP

ภาพที่ 31 ระดับหนี้ภาคครัวเรือนและอัตราส่วนต่อ GDP

ที่มา: ธปท. ประมวลผลโดย สศค.

ภาพที่ 32 อัตราการขยายตัวของสินเชื่อและหนี้ครัวเรือน (%YoY)

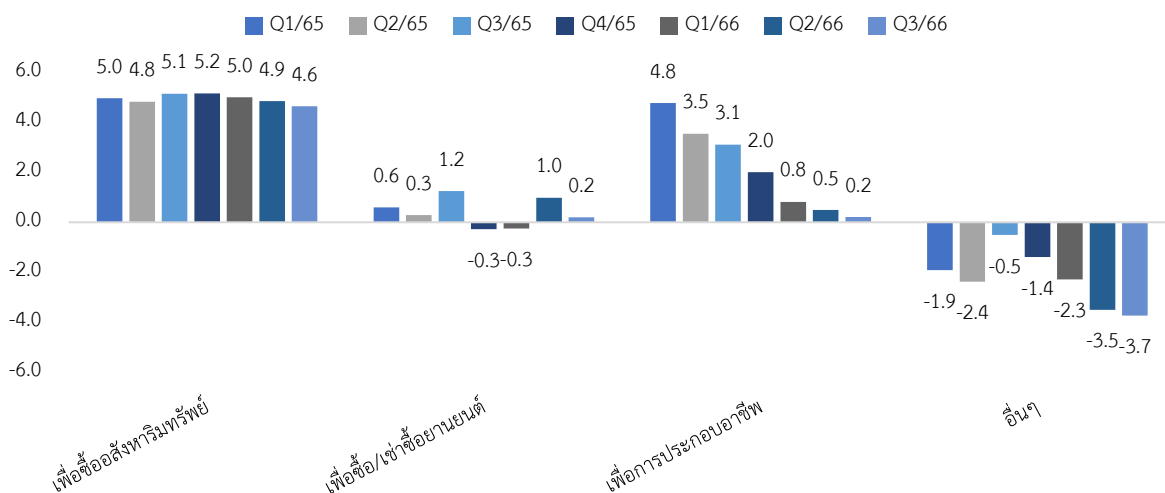

ที่มา: ธปท. ประมวลผลโดย สศค.

หมายเหตุ: การหา Growth ของหนี้ครัวเรือนและ Nominal GDP จะใช้ข้อมูลบวกกันย้อนหลัง 4 ไตรมาส แล้วนำมาคำนวณหา Growth

○ หนี้ครัวเรือน ณ ไตรมาสที่ 3 ปี 2566 มีการขยายตัวชะลอลงในเกือบทุกหมวด โดยสินเชื่อเพื่อซื้อสินทรัพย์ ขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 4.6 จากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 4.9 จากช่วงเดียวกันปีก่อน สำหรับสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพและสินเชื่อเพื่อซื้อหรือเช่าซื้อยานยนต์ขยายตัวชะลอลงเช่นกันที่ร้อยละ 0.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน จากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 1.0 และร้อยละ 0.5 ตามลำดับ

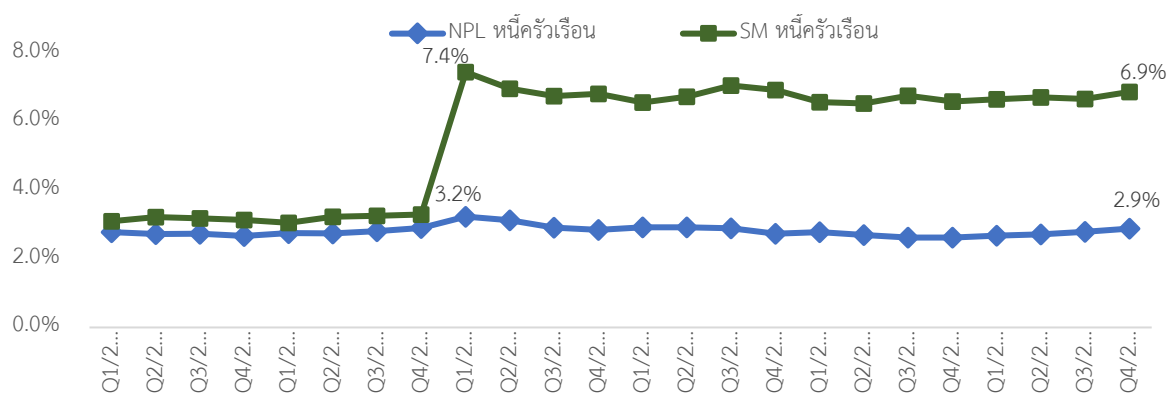
ภาพที่ 33 อัตราการเติบโตของหนี้ภาคครัวเรือนแต่ละประเภท (%YoY)

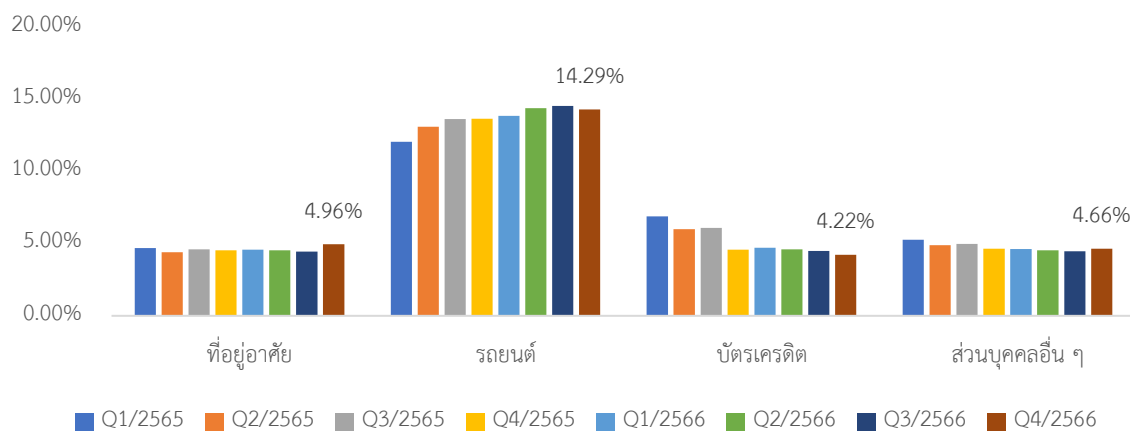
ที่มา: ธปท. ประมวลผลโดย สศค.

○ สัดส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ของหนี้ครัวเรือน ณ ไตรมาส 4 ปี 2566 ปรับเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากไตรมาสที่ 3 ปี 2566 อยู่ที่ร้อยละ 2.88 ของสินเชื่อรวม ขณะที่ เงินให้สินเชื่อกล่าวถึงเป็นพิเศษ (SM) ของหนี้ครัวเรือน ณ ไตรมาส 4 ปี 2566 ปรับเพิ่มขึ้นเช่นกัน อยู่ที่ร้อยละ 6.86 ของสินเชื่อรวม และยังคงอยู่ในระดับสูงและมากกว่าหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ประมาณ 2.39 เท่า โดยหากพิจารณาเงินให้สินเชื่อกล่าวถึงเป็นพิเศษของหนี้ครัวเรือนแยกตามประเภท พบว่า SM รถยนต์มีสัดส่วนมากที่สุดอยู่ที่ร้อยละ 14.29 ของสินเชื่อรวม ขณะที่ สัดส่วน SM ของหนี้ครัวเรือนประเภทที่อยู่อาศัย ส่วนบุคคลอื่น ๆ และบัตรเครดิต อยู่ที่ร้อยละ 4.96 ของสินเชื่อรวม ร้อยละ 4.66 และร้อยละ 4.22 ตามลำดับ

ภาพที่ 34 สัดส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) และเงินให้สินเชื่อกล่าวถึงเป็นพิเศษ (SM) ต่อสินเชื่อรวม (ร้อยละ)

ภาพที่ 35 สัดส่วนเงินให้สินเชื่อกล่าวถึงเป็นพิเศษ (SM) ของหนี้ครัวเรือน
ต่อสินเชื่อรวม แยกตามประเภท (ร้อยละ)

ที่มา: ธปท. ประมวลผลโดย สศค.

○ กล่าวโดยสรุป ณ สิ้นไตรมาสที่ 4 ปี 2566 ยอดคงค้างสินเชื่อในสถาบันรับฝากเงินมีแนวโน้มขยายตัวเร่งขึ้น โดยสินเชื่อในธนาคารพาณิชย์ขยายตัวเร่งขึ้น ประกอบกับยอดคงค้างเงินฝากในสถาบันรับฝากเงินขยายตัวเร่งขึ้น ภายใต้กรอบการดำเนินนโยบายการเงินที่มีเป้าหมายรักษาเสถียรภาพราคา ควบคู่กับดูแลเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างยั่งยืน และรักษาเสถียรภาพระบบการเงิน คณะกรรมการฯ ประเมินว่าการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยที่มีแนวโน้มชะลอลงเป็นผลมาจากปัจจัยต่างประเทศและปัญหาเชิงโครงสร้าง ขณะที่อุปสงค์ในประเทศมีแรงส่งต่อเนื่องและอัตราเงินเฟ้อมีแนวโน้มทยอยเพิ่มขึ้นเข้าสู่กรอบเป้าหมาย อัตราดอกเบี้ยปัจจุบันยังสอดคล้องกับการขยายตัวของเศรษฐกิจ รวมทั้งเอื้อต่อการรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินในระยะยาว อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี คณะกรรมการฯ เห็นว่ายังมีความไม่แน่นอนสูงในระยะข้างหน้าจากปัจจัยวัฏจักรเศรษฐกิจและปัจจัยเชิงโครงสร้าง โดยการดำเนินนโยบายการเงินในระยะข้างหน้าจะพิจารณาให้เหมาะสมกับแนวโน้มเศรษฐกิจและเงินเฟ้อ ทั้งนี้ ระบบธนาคารพาณิชย์มีความมั่นคงและมีเสถียรภาพ โดยมีเงินกองทุน เงินสำรอง และสภาพคล่องอยู่ในระดับสูง ซึ่งมีสัดส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์อย่างต่อเนื่อง โดยกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (BIS ratio) เดือนธันวาคม 2566 ยังคงอยู่ในระดับสูงที่ร้อยละ 20.12 สูงกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดที่ร้อยละ 11.0 อีกทั้งยอดคงค้างเงินให้สินเชื่อด้วยคุณภาพ (Non-performing: NPL หรือ Stage 3) ไตรมาสที่ 4 ปี 66 ลดลงเล็กน้อยมาอยู่ที่ 492.8 พันล้านบาท คิดเป็นสัดส่วน NPL ต่อสินเชื่อรวม ที่ร้อยละ 2.66 โดยเป็นการลดลงจากสินเชื่อธุรกิจหลักจากการบริหารจัดการคุณภาพหนี้และการกลับมาชำระหนี้ อย่างไรก็ตาม ยังต้องติดตามความสามารถในการชำระหนี้ของธุรกิจ SMEs ขนาดเล็กที่ได้รับแรงกดดันจากต้นทุนการผลิตที่ปรับตัวสูงขึ้น และครัวเรือนบางกลุ่มที่ยังมีฐานะการเงินเปราะบางจากรายได้ที่ฟื้นตัวช้า ซึ่งอาจส่งผลให้ NPL ทยอยปรับเพิ่มขึ้น แต่ยังคงอยู่ในระดับที่สามารถบริหารจัดการได้และไม่เกิด NPL

บทวิเคราะห์เศรษฐกิจ: Macroeconomic Analysis Briefings

สถานการณ์หนี้ครัวเรือนของไทยและแนวทางการบริหารจัดการหนี้ครัวเรือน⁹

บทสรุปผู้บริหาร

○ หนี้ครัวเรือนเป็นปัญหาสำคัญทางเศรษฐกิจและสังคมของไทยมาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ประชาชนมีการก่อหนี้เพิ่มขึ้นมาก ส่งผลให้สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ในช่วงเวลาดังกล่าวเพิ่มขึ้นอย่างมาก อย่างไรก็ตาม หนี้ครัวเรือนต่อ GDP มีแนวโน้มปรับตัวขึ้นในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ปัจจุบันอยู่ที่ร้อยละ 90.9 ต่อ GDP (16.2 ล้านล้านบาท)

○ หากพิจารณาเทียบกับต่างประเทศ พบว่า ไม่ใช่เพียงประเทศไทยเท่านั้นที่มีระดับหนี้ครัวเรือนที่เพิ่มสูงขึ้นในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยในบางประเทศ เช่น ฮังการี มีสัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP ที่เพิ่มสูงกว่าประเทศไทย ขณะที่สถานการณ์หนี้ครัวเรือนล่าสุดในอีกหลายประเทศ สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP ก็ยังมีทิศทางที่เพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่อง เช่น เกาหลีใต้และญี่ปุ่น สะท้อนถึงสถานการณ์ภาคการเงินของครัวเรือนในประเทศดังกล่าวที่เปราะบางเพิ่มสูงขึ้น

○ ตามผลการศึกษา The Real Effects of Household Debt in Short and Long-run โดย Lombardi et al. (2017) จากธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ (BIS) ได้วิเคราะห์ผลกระทบของระดับหนี้ครัวเรือนต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจและการบริโภคใน 54 ประเทศ ระหว่างปี 1990 ถึง 2015 พบว่า การสะสมของหนี้ครัวเรือนที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ในที่สุดจะฉุดรั้งการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว โดยผลกระทบจะรุนแรงขึ้นหลังจากร้อยละ 60 ในขณะที่การเติบโตของ GDP จะแย่งหลังจากเกินระดับร้อยละ 80 โดยรวมแล้ว นอกจากนี้ ยังมีงานศึกษาอื่น ๆ ที่สนับสนุนงานศึกษาของ BIS อาทิ การศึกษาเรื่อง Sectoral Debt and Global Dollar Cycles in Developing Economies โดย Han et al. (2024) จากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) และยังรวมถึงงานศึกษาของไทย โดย Muthitacharoen et al. (2015) และ Suwanik และ Peerawattanachart (2018)

○ สำหรับแนวทางการบรรเทาปัญหาหนี้ครัวเรือนที่น่าสนใจจากกรณีศึกษาของต่างประเทศ พบว่าในกลุ่มประเทศนอร์ดิกที่มีมาตรการบรรเทาปัญหานี้ครัวเรือนหลาย ๆ ประการ อาทิ การกำหนดสัดส่วน LTV LTI และ DTI เพื่อควบคุมระดับความเสี่ยงของลูกหนี้ การทำ Stress Test เพื่อป้องกันความเสี่ยงของผู้ให้กู้ ขณะที่มาตรการบรรเทาปัญหานี้ครัวเรือนของเกาหลีใต้ จะมีทั้งในด้านการจัดตั้งกองทุนเพื่อปรับโครงสร้างหนี้สำหรับครัวเรือน การจัดตั้งองค์กรเพื่อให้คำปรึกษาการบริหารจัดการหนี้

○ ในส่วนแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้ครัวเรือนของไทยในปัจจุบัน รัฐบาลไทยโดยกระทรวงการคลัง ได้ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาหนี้ทั้งในระบบและนอกระบบ โดยสำหรับการแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบรัฐบาลได้เตรียมแนวทางช่วยเหลือที่แตกต่างกันตามสาเหตุของปัญหา เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของลูกหนี้แต่ละกลุ่ม นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้มีความพยายามแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบ โดยมีการประกาศ “การแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบ” เป็นวาระแห่งชาติ โดยจะมีการบูรณาการหลายภาคส่วนเข้ามาทั้งฝ่ายปกครอง ตำรวจ และกระทรวงการคลัง เพื่อไม่ให้ประชาชนกลับไปอยู่ในวงจรหนี้สินนอกระบบอีก

⁹ ผู้เขียน นายธนพล กาลเนาวกุล เศรษฐกรชำนาญการ นายกิตติคุณ ชุมวรฐายี เศรษฐกรปฏิบัติการ และนายจิรัฐการ รอดภัยปวง เศรษฐกร กสม. สศค. ขอขอบคุณ ดร.พิสิทธิ์ พัวพันธ์ ผู้อำนวยการกองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค นายพงศ์นคร โภชากรณ์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจมหภาค และ ดร. ปาริฉัตร คลั่งทอง ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจการเงินและต่างประเทศ ที่ช่วยให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำบทความนี้ อนึ่ง บทความนี้เป็นความคิดเห็นของผู้เขียน ไม่ได้สะท้อนความคิดเห็นของหน่วยงาน

○ ในระยะต่อไป การดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้ครัวเรือน จะต้องมีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อแก้หนี้เดิมให้กลับสู่ระดับที่ยั่งยืน (หรือต่ำกว่าร้อยละ 80 ของ GDP) เพื่อไม่ให้ระดับหนี้ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพระบบการเงินและการขยายตัวของเศรษฐกิจในระยะยาว และต้องทำให้สัดส่วนหนี้ที่ไม่สร้างรายได้ในอนาคตลดลง ทั้งในภาคเกษตร ภาคธุรกิจ และภาคประชาชน ควบคู่ไปกับการดำเนินการในด้านอื่น ๆ ประกอบด้วย 1) การสร้างความตระหนักรู้ทางการเงินให้แก่ครัวเรือน เพื่อไม่ให้เกิดการใช้จ่ายและการก่อหนี้ที่เกินตัว ตระหนักถึงความสำคัญของการออมและการลงทุน รู้จักวางแผนการเงินและบริหารความเสี่ยง 2) การสร้างรายได้เพิ่มให้กับประชาชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มความมั่นคงให้กับชีวิต และ 3) การเพิ่มผลิตภาพแรงงาน (Labor Productivity) นอกจากนี้ รัฐบาลยังควรมีการส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจในภาพใหญ่ของประเทศ ให้ประเทศมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระดับที่เหมาะสมและต่อเนื่อง ผ่านการส่งเสริมการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

1. บทนำ

หนี้ครัวเรือนเป็นปัญหาสำคัญทางเศรษฐกิจและสังคมของไทยมาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ประชาชนส่วนใหญ่ประสบปัญหาทางการเงิน ไม่สามารถหารายได้หรือรายได้ลดลงอย่างมากจนไม่เพียงพอต่อการดำเนินชีวิต จึงต้องมีการก่อหนี้เพิ่มขึ้น ส่งผลให้สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ในช่วงเวลาดังกล่าวเพิ่มขึ้นอย่างมากอยู่ที่ระดับร้อยละ 95.5 ต่อ GDP ปรับเพิ่มสูงขึ้นเช่นเดียวกับหลายประเทศทั่วโลก อย่างไรก็ตาม หนี้ครัวเรือนต่อ GDP มีแนวโน้มปรับตัวขึ้นในช่วงระยะเวลาดังกล่าวภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่เริ่มคลี่คลาย ส่วนหนึ่งเป็นผลจากเศรษฐกิจที่เริ่มฟื้นตัว และประชาชนสามารถกลับมาประกอบอาชีพ หารายได้ และดำเนินชีวิตได้ตามปกติ

สำหรับสถานการณ์ของหนี้ครัวเรือนล่าสุดในช่วงไตรมาสที่ 3 ปี 2566 พบว่า หนี้ครัวเรือนของไทยอยู่ที่ 16.2 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 90.9 ของ GDP ซึ่งถึงแม้จะมีแนวโน้มลดลงเนื่องจากสถานการณ์เศรษฐกิจที่เริ่มฟื้นตัว แต่สัดส่วนดังกล่าวยังถือว่าอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง นอกจากนี้ ครัวเรือนที่ประสบปัญหาหนี้ มีการผิดนัดชำระหนี้ ล้มละลาย และถูกยึดทรัพย์สินก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเช่นกัน สะท้อนจากสัดส่วนหนี้เสีย (Non-performing Loan: NPL) และหนี้จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ (Special Mention Loan : SM) ของธนาคารพาณิชย์ในปัจจุบันที่ยังมีทิศทางที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง

ทิศทางของ NPL และ SM ที่เพิ่มขึ้นแสดงให้เห็นถึงความเปราะบางในภาคการเงินของระบบธนาคารพาณิชย์ที่เพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากหากเกิดหนี้ NPL ที่เพิ่มขึ้นเป็นวงกว้าง ก็อาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบการเงินและส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจได้ นอกจากนี้ ปัญหาหนี้ครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูงอย่างยาวนาน หากไม่ได้รับการแก้ไขให้ลดลงได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน อาจส่งผลกระทบต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ เนื่องจากครัวเรือนที่มีหนี้สินสูงจะใช้จ่ายน้อยลง นอกจากนี้ ยังส่งผลกระทบทางอ้อมไปยังประชาชนในสังคม เช่น ปัญหาอาชญากรรมที่อาจเพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหาสุขภาพจิตของลูกหนี้ เป็นต้น

ดังนั้น การที่รัฐบาลมีความพยายามในการลดระดับหนี้ครัวเรือนให้อยู่ในระดับที่ยั่งยืน การชะลอการเพิ่มขึ้นของ NPL และ SM จึงเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการอย่างจริงจังต่อไป และทุกภาคส่วนต้องให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรเอกชน และภาคประชาชน เพื่อให้การลดระดับหนี้ครัวเรือนของไทยเข้าสู่ระดับที่ยั่งยืนได้โดยเร็ว ในบทความนี้ จะประกอบไปด้วยเนื้อหา 5 ส่วน ได้แก่ 1) นิยามและสถานการณ์หนี้ครัวเรือนล่าสุด 2) การศึกษาผลกระทบของหนี้ครัวเรือนต่อระบบเศรษฐกิจ 3) มาตรการแก้ไขปัญหาหนี้ครัวเรือนของไทยในปัจจุบัน 4) การแก้ไขปัญหาหนี้ครัวเรือนของต่างประเทศ

และ 5) ข้อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้ครัวเรือน ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อทั้งภาครัฐและครัวเรือนในการพิจารณานำไปแก้ปัญหานี้ครัวเรือนได้ต่อไป

2. นิยามและสถานการณ์หนี้ครัวเรือนล่าสุด

2.1 นิยามหนี้ครัวเรือน

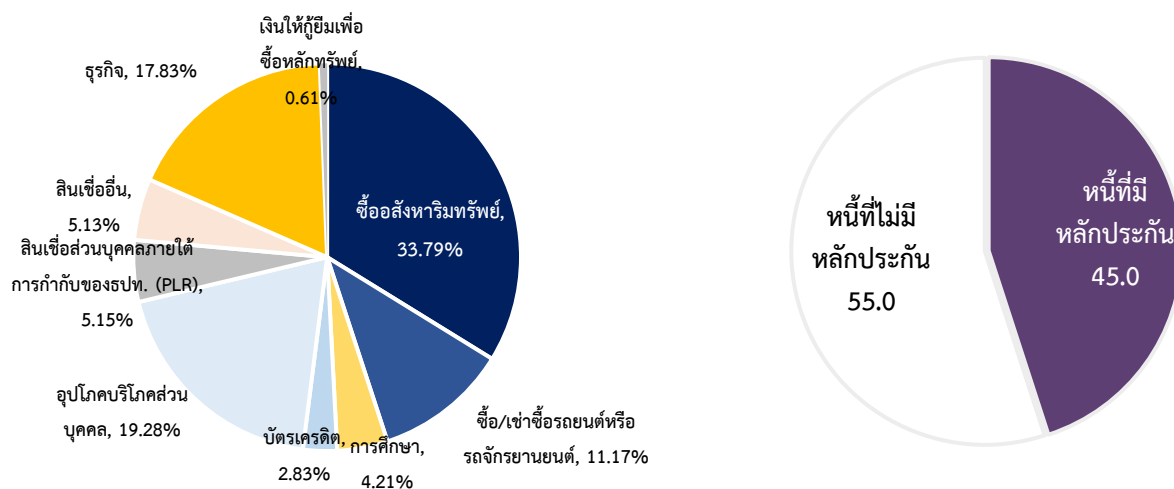
นิยามของหนี้ครัวเรือนโดยทั่วไป ซึ่งกำหนดโดย ธปท. จะหมายถึงเงินที่สถาบันการเงินให้กู้ยืมแก่บุคคลธรรมดาที่มีถิ่นที่อยู่ภายในประเทศ โดยบุคคลธรรมดานั้นอาจนำเงินที่กู้ยืมไปใช้จ่ายต่าง ๆ หรือเพื่อประกอบธุรกิจ โดยข้อมูลหนี้ครัวเรือนจะครอบคลุมเฉพาะเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินที่ ธปท. เก็บข้อมูลได้ จึงไม่รวมหนี้ในระบบ ขณะที่ สำหรับหนี้ครัวเรือนต่อ GDP ตามนิยามของ ธปท. จะคำนวณจากเงินที่ภาคครัวเรือนกู้ยืมหารด้วยผลรวมของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ราคาประจำปี (QGDP) 4 ไตรมาสย้อนหลัง โดยเริ่มนับจากไตรมาสที่อ้างอิง

2.2 โครงสร้างหนี้ครัวเรือนของไทยในปัจจุบัน

การเป็นหนี้ไม่ใช่จะเป็นสิ่งที่ไม่ดีทั้งหมด หากหนี้ดังกล่าวประชาชนสามารถนำไปใช้จ่ายใช้สอยเพื่อซื้อทรัพย์สินหรือประกอบธุรกิจโดยไม่เกินความสามารถ เป็นหนี้ที่จะก่อให้เกิดการหมุนเวียนของเศรษฐกิจ รวมทั้ง เพิ่มจำนวนเงินในระบบทั้งประเทศ ซึ่งในการจำแนกหนี้ยังสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) **หนี้ที่ไม่สร้างรายได้ (Non-productive loan)** หรือหนี้ฟุ้งกระจาย คือ หนี้ที่อาจไม่สร้างรายได้ในอนาคต เป็นการก่อหนี้เพื่อใช้ในกิจกรรมบางอย่างแล้วหมดไป เช่น หนี้อุปโภคบริโภค สินเชื่อส่วนบุคคล สินเชื่อบัตรเครดิต และ 2) **หนี้ที่สร้างรายได้ (Productive loan)** หรือหนี้ดี คือ หนี้ที่ก่อขึ้นเพื่อนำไปลงทุนในกิจกรรมที่สามารถก่อให้เกิดรายได้เพิ่มมูลค่า หรือสร้างผลตอบแทนในอนาคต ตัวอย่างของหนี้ที่สร้างรายได้ เช่น สินเชื่อเพื่อการศึกษา สินเชื่อเพื่อธุรกิจ สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย

สำหรับโครงสร้างของหนี้ครัวเรือนในระบบของไทย จะพบว่าหนี้ครัวเรือนในระบบของไทยบางส่วน เป็นหนี้ที่สร้างรายได้ (Productive Loan) หรือหนี้ดี ดังจะเห็นได้จากสัดส่วนหนี้ครัวเรือนเพื่อซื้อทรัพย์สิน ได้แก่ เพื่อซื้อสังหาริมทรัพย์ต่าง ๆ มีสัดส่วนร้อยละ 33.8 เพื่อซื้อรถยนต์และจักรยานยนต์ ร้อยละ 11.2 ซึ่งรถยนต์และจักรยานยนต์ยังสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพสร้างรายได้อีกด้วย เช่น รถแท็กซี่ จักรยานยนต์เพื่อส่งสินค้า และยังมีการก่อหนี้เพื่อประกอบธุรกิจและเพื่อการศึกษา โดยตรงอีกร้อยละ 17.8 และร้อยละ 4.2 ดังนั้น เมื่อรวมหนี้เพื่อสะสมทรัพย์สินและเพื่อการประกอบอาชีพและการศึกษาแล้วจะมีสัดส่วนในโครงสร้างหนี้ครัวเรือนไทยถึงกว่าร้อยละ 67.0 ของหนี้ครัวเรือนทั้งหมด นอกจากนี้ หนี้ครัวเรือนประมาณร้อยละ 45.0 หรือเกือบครึ่ง เป็นหนี้ที่มีหลักประกัน เช่น บ้าน รถ สะท้อนว่า ครัวเรือนบางส่วนก่อหนี้เพื่อซื้อทรัพย์สินไม่ใช่เพื่อการบริโภค

ภาพที่ 36 เงินให้กู้ยืมแก่ภาคครัวเรือนจำแนกตามวัตถุประสงค์
และจำแนกตามประเภทหนี้ที่มีหลักประกันและไม่มีหลักประกัน

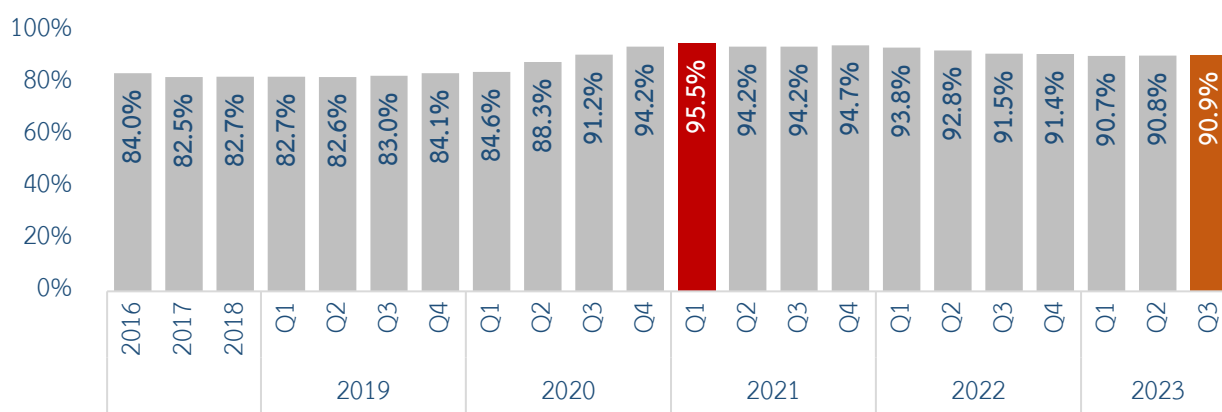

ที่มา: ธปท. คำนวณโดย สศค.

2.3 ระดับหนี้ครัวเรือนต่อ GDP

สถานการณ์หนี้ครัวเรือนในระบบของไทย สะท้อนจากสัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP พบว่ายังคงอยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยหนี้ครัวเรือนในระบบปรับสูงขึ้นมาอยู่ที่ร้อยละ 95.5 ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 ปี 2563 - 2564 และค่อย ๆ ปรับตัวจนถึงปัจจุบัน อยู่ที่ร้อยละ 90.9 ต่อ GDP (16.2 ล้านล้านบาท) และคาดว่า ในอนาคตจะค่อยทยอยปรับลดลงตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 และการดำเนินมาตรการสนับสนุนต่าง ๆ ของภาครัฐ สำหรับข้อมูลหนี้ครัวเรือนนอกระบบ ในปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานที่จัดเก็บข้อมูลสถิติทางการ อย่างไรก็ตาม จากสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2566 (6 เดือนแรก) สำรวจโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ประเมินเอาไว้ว่า จำนวนหนี้สินในระบบสูงกว่าจำนวนหนี้สินนอกระบบ 81.6 เท่า (จำนวนหนี้สินในระบบเฉลี่ย 205,809 บาท และจำนวนหนี้สินนอกระบบเฉลี่ย 2,522 บาท ตามลำดับ)

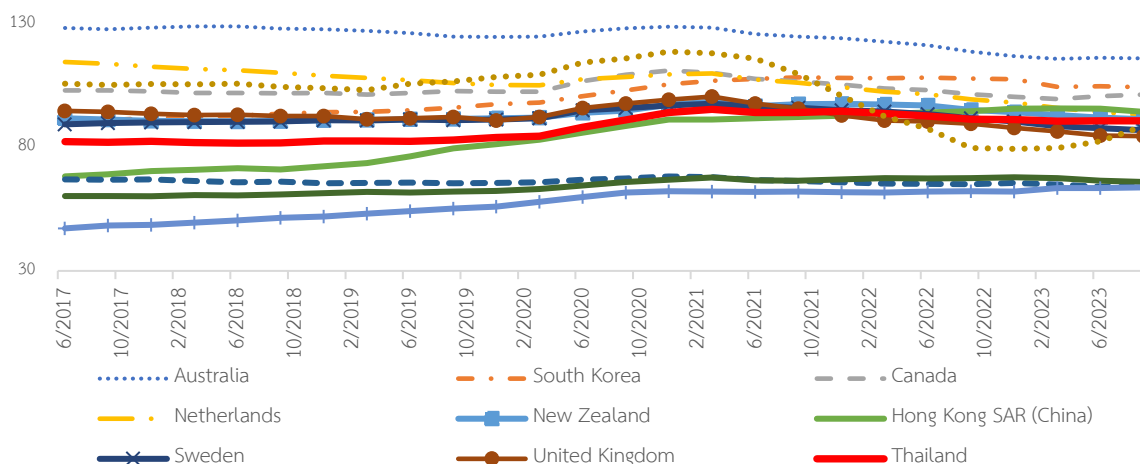
ภาพที่ 37 สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP ของไทย (ร้อยละต่อ GDP)

ที่มา: ธปท. คำนวณโดย สศค.

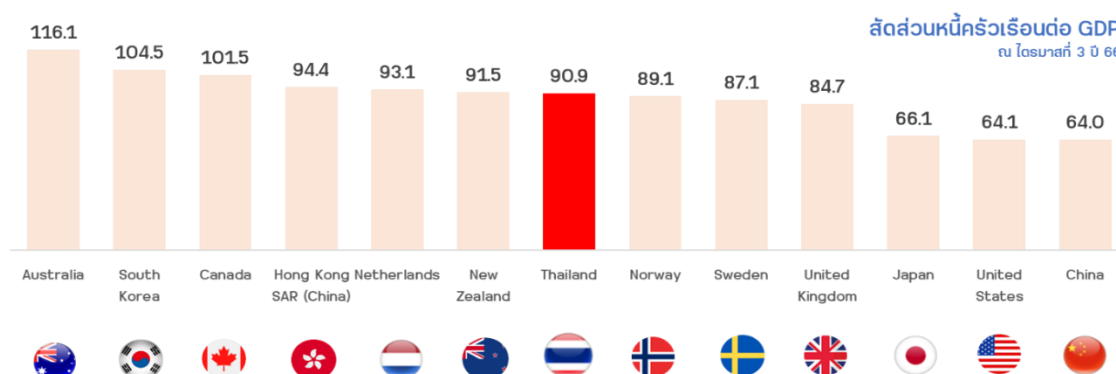
หากพิจารณาเมื่อเทียบกับต่างประเทศ พบว่า ไม่ใช่เพียงประเทศไทยเท่านั้นที่มีระดับหนี้ครัวเรือนที่เพิ่มสูงขึ้นในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยบางประเทศมีสัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP ที่เพิ่มสูงกว่าประเทศไทยเช่นกัน ยกตัวอย่างเช่นประเทศฮ่องกง ที่ในช่วงก่อนสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าไทย แต่หลังจากสถานการณ์โควิด-19 เป็นต้นมา หนี้ครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้นอย่างมากและสูงกว่าไทยนับตั้งแต่ไตรมาสที่ 2 ปี 2565 ขณะที่อีกหลายประเทศสัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP ก็ยังมีทิศทางที่เพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่อง เช่น เกาหลีใต้ และญี่ปุ่น สะท้อนถึงสถานการณ์ภาคการเงินของครัวเรือนในประเทศดังกล่าวที่เปราะบางเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์ของต่างประเทศล่าสุด ยังมีบางประเทศที่มีระดับหนี้ครัวเรือนสูงกว่าประเทศไทย เช่น ออสเตรเลีย (ร้อยละ 116.1) เกาหลีใต้ (ร้อยละ 104.5) แคนาดา (ร้อยละ 101.5) ฮ่องกง (ร้อยละ 94.5) เนเธอร์แลนด์ (ร้อยละ 93.1) และนิวซีแลนด์ (ร้อยละ 91.5)

ภาพที่ 38 ระดับหนี้ครัวเรือนต่อ GDP ของไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ
ตั้งแต่ไตรมาส 1 ปี 2560 - ไตรมาส 3 ปี 2566 (ร้อยละต่อ GDP)

ที่มา: CEIC และ ธปท. รวบรวมโดย สศค.

ภาพที่ 39 ระดับหนี้ครัวเรือนต่อ GDP ของไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ
ณ ไตรมาส 3 ปี 2566 (ร้อยละต่อ GDP)

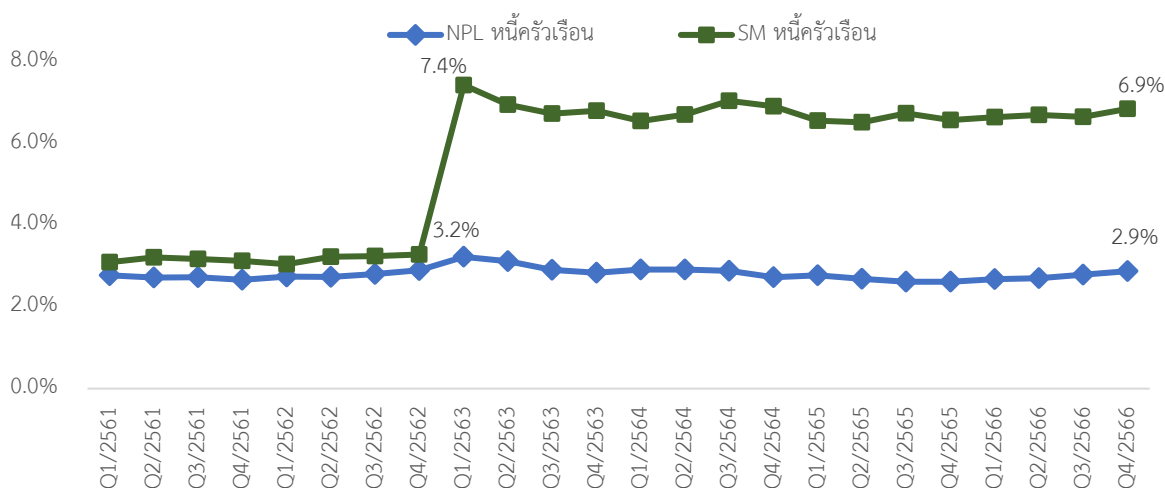
ที่มา: CEIC และ ธปท. รวบรวมโดย สศค.

2.4 สถานการณ์ NPL และ SM ของหนี้ครัวเรือน

ในช่วงเวลาปกติที่ หากการเพิ่มขึ้นของหนี้ครัวเรือนมีความสอดคล้องกับการเพิ่มขึ้นของรายได้ ประชากรและปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ การก่อหนี้จะมีส่วนช่วยในการขยายตัวทางเศรษฐกิจ เนื่องจาก ครัวเรือนสามารถก่อหนี้เพื่อไปใช้เป็นเงินในการประกอบอาชีพ ประกอบธุรกิจต่าง ๆ ก่อให้เกิดเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม หากการเพิ่มขึ้นของหนี้ครัวเรือนมีความไม่สอดคล้องกับการเพิ่มขึ้นของรายได้ ก็อาจส่งผลกระทบต่อชำระหนี้และกลายเป็นหนี้เสียในที่สุด ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทย ได้มีการจัดเงินให้สินเชื่อจำแนกตามระยะเวลาการค้างชำระออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) Non-Performing Loans (NPLs) คือ หนี้ที่ค้างชำระเกิน 90 วัน และ 2) Special Mention (SM) คือ หนี้ที่มีการค้างชำระเกิน 30 วันแต่ยังไม่เกิน 90 วัน

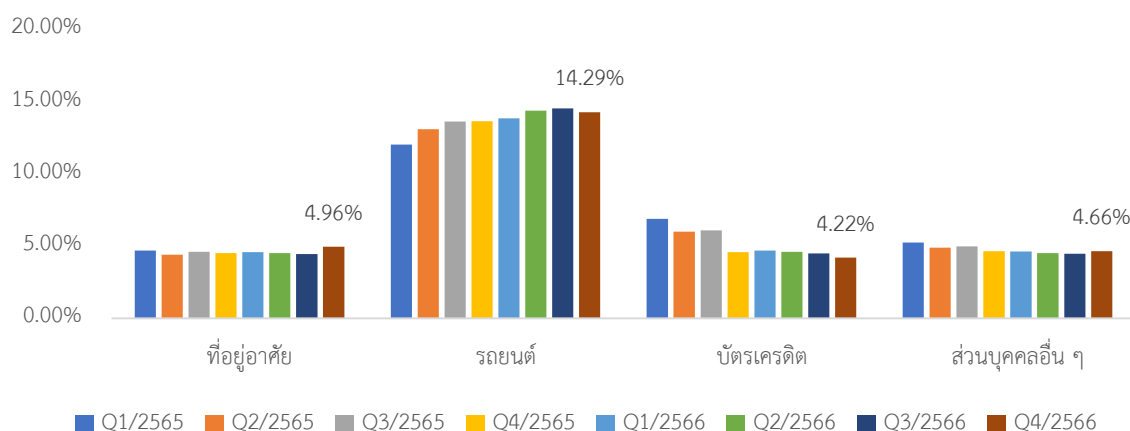
สำหรับสัดส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ของหนี้ครัวเรือน ณ ไตรมาส 4 ปี 2566 ปรับเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากไตรมาสที่ 3 ปี 2566 อยู่ที่ร้อยละ 2.88 ของสินเชื่อรวม ขณะที่เงินให้สินเชื่อกล่าวถึงเป็นพิเศษ (SM) ของหนี้ครัวเรือน ณ ไตรมาส 4 ปี 2566 ปรับเพิ่มขึ้นเช่นกัน อยู่ที่ร้อยละ 6.86 ของสินเชื่อรวม และยังถือว่ายังคงอยู่ในระดับสูงและมากกว่าหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ประมาณ 2.39 เท่า โดยหากพิจารณาเงินให้สินเชื่อกล่าวถึงเป็นพิเศษของหนี้ครัวเรือนแยกตามประเภท พบว่า SM รถยนต์มีสัดส่วนมากที่สุดอยู่ที่ร้อยละ 14.29 ของสินเชื่อรวม ขณะที่ สัดส่วน SM ของหนี้ครัวเรือนประเภทที่อยู่อาศัย ส่วนบุคคลอื่น ๆ และบัตรเครดิต อยู่ที่ร้อยละ 4.96 ร้อยละ 4.66 และร้อยละ 4.22 ของสินเชื่อรวมตามลำดับ ทั้งนี้ ยอดหนี้ SM ในกลุ่มรถยนต์ที่ยังคงอยู่ในระดับสูง ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น จำเป็นที่รัฐบาลจะต้องมีการติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด รวมทั้ง อาจต้องมีมาตรการเพิ่มเติมหากจำเป็น เพื่อป้องกันไม่ให้เงินให้สินเชื่อในกลุ่มดังกล่าวกลายเป็น NPL

ภาพที่ 40 สัดส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) และเงินให้สินเชื่อกล่าวถึงเป็นพิเศษ (SM) ของหนี้ครัวเรือน ต่อสินเชื่อรวม (ร้อยละ)

ที่มา: ธปท. คำนวณโดย สศค.

ภาพที่ 41 สัดส่วนเงินให้สินเชื่อกล่าวถึงเป็นพิเศษ (SM) ของหนี้ครัวเรือนต่อสินเชื่อรวม
จำแนกตามประเภท (ร้อยละ)

ที่มา: ธปท. คำนวณโดย สศค.

3. การศึกษาผลกระทบของหนี้ครัวเรือนต่อระบบเศรษฐกิจ

The real effects of household debt in short and long-run โดย Lombardi et al. (2017) จากระบบการชำระเงินระหว่างประเทศ (BIS) ได้วิเคราะห์ผลกระทบของระดับหนี้ครัวเรือนต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจและการบริโภคใน 54 ประเทศ ระหว่างปี 1990 ถึง 2015 พบว่า หนี้ครัวเรือนที่เพิ่มขึ้นจะช่วยกระตุ้นการบริโภคและการเติบโตของ GDP ในระยะสั้น โดยเฉพาะภายในปีแรก เป็นเพราะการเข้าถึงสินเชื่อที่ง่ายขึ้นช่วยให้ครัวเรือนใช้จ่ายมากขึ้น ซึ่งมีส่วนช่วยในการกระตุ้นเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม การสะสมของหนี้ครัวเรือนที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ในที่สุดจะฉุดรั้งการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาวจากการศึกษา พบว่า สำหรับทุก ๆ ร้อยละ 1 ที่เพิ่มขึ้นของอัตราส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP การเติบโตของ GDP ระยะยาวจะลดลงประมาณร้อยละ 0.1

นอกจากนี้ ผลกระทบเชิงลบต่อการเติบโตจะเด่นชัดขึ้นเมื่ออัตราส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP เกินระดับหนึ่ง สำหรับอุปโภคบริโภค ผลกระทบจะรุนแรงขึ้นหลังจากร้อยละ 60 ในขณะที่การเติบโตของ GDP จะแยกลงหลังจากเกินระดับร้อยละ 80 โดยรวมแล้ว การศึกษาของ BIS แสดงให้เห็นภาพผลกระทบของหนี้ครัวเรือน แม้ว่าหนี้ครัวเรือนที่เพิ่มสูงขึ้นจะสามารถสร้างแรงกระตุ้นทางเศรษฐกิจชั่วคราวได้ แต่ผลที่ตามมาในระยะยาวก็ก่อให้เกิดความกังวลเกี่ยวกับเสถียรภาพทางการเงินและการเติบโตที่ยั่งยืน เพราะหากลูกหนี้จำนวนมากชำระหนี้ไม่ได้พร้อม ๆ กัน ก็อาจกระทบฐานะการเงินของเจ้าหนี้ เกิดปัญหานี้เสียในวงกว้างจนกลายเป็นวิกฤต

สอดคล้องกับผลการศึกษารื่อง Sectoral Debt and Global Dollar Cycles in Developing Economies โดย Han et al. (2024) จากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ซึ่งได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพลวัตของหนี้รายสาขา (sectoral debt) กับการเติบโตทางเศรษฐกิจและผลกระทบของวัฏจักรเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ใน 52 ประเทศในกลุ่มประเทศตลาดเกิดใหม่ (Emerging Market Economies) และกลุ่มประเทศชายขอบ (Frontier Market Economies) ระหว่างปี 2005 ถึง 2001 ซึ่งพบว่าหนี้ภาคครัวเรือนในระดับสูงส่งผลให้มีการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ช้าลง และเมื่อพิจารณากลุ่มประเทศที่มีรายได้ต่อหัวระหว่าง 7,000 ถึง 15,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งรวมถึงประเทศไทย พบว่าหนี้ครัวเรือนมีความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนกับการเติบโตทางเศรษฐกิจมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ แสดงให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของหนี้ครัวเรือนจากสถาบันที่ไม่ใช่สถาบันการเงินและหนี้ในระบบต่อศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ผลการศึกษานี้แตกต่างจากที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับงานศึกษาของไทย โดย Muthitacharoen et al. (2015) และ Suwanik

และ Peerawattanachart (2018) ได้ศึกษาข้อมูลหนี้ครัวเรือนของไทย และพบว่าผลกระทบเชิงลบของการเพิ่มขึ้นของระดับหนี้ครัวเรือนต่อการเติบโตของเศรษฐกิจของประเทศไทยในระยะยาว

นอกจากผลกระทบในทางเศรษฐกิจแล้ว ธปท. (2023) ระบุว่า การเป็นหนี้เรื้อรังของประชาชนอาจลุกลามไปสู่ปัญหาทางสังคมอื่น ๆ เช่น ปัญหาสุขภาพจิตของลูกหนี้ ปัญหาการก่ออาชญากรรม จนทำให้ชีวิตและทรัพย์สินของคนในสังคมไม่ปลอดภัย นอกจากนี้ เมื่อไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ปัญหาหนี้จะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น เนื่องจากรายได้ของครัวเรือนลดลงตามจำนวนคนทำงานหารายได้ อย่างไรก็ตาม การเป็นหนี้จะเป็นประโยชน์ได้ หากหนี้ดังกล่าวประชาชนสามารถนำไปใช้จ่ายใช้สอยเพื่อซื้อทรัพย์สินหรือประกอบธุรกิจโดยไม่เกินความสามารถ เป็นหนี้ที่จะก่อให้เกิดการหมุนเวียนของเศรษฐกิจ รวมทั้งเพิ่มจำนวนเงินในระบบทั้งประเทศ หากพิจารณาในเชิงโครงสร้างของหนี้ครัวเรือนในระบบของไทย จะพบว่าหนี้ครัวเรือนของไทยบางส่วน เป็นไปเพื่อสะสมความมั่งคั่งโดยการซื้อทรัพย์สิน เช่น บ้าน รถ (ร้อยละ 45.0) เพื่อการประกอบธุรกิจ (ร้อยละ 17.8) และเพื่อการศึกษา (ร้อยละ 4.2) ซึ่งหนี้ที่ก่อขึ้นดังกล่าวจะมีส่วนช่วยสร้างรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตของครัวเรือนในอนาคต

4. มาตรการแก้ไขปัญหานี้ครัวเรือนของไทยในปัจจุบัน

ในปัจจุบันรัฐบาลไทยโดยกระทรวงการคลัง ได้ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหานี้ทั้งในระบบและนอกระบบ โดยสำหรับการแก้ไขปัญหานี้ในระบบ รัฐบาลได้เตรียมแนวทางช่วยเหลือที่แตกต่างกันตามสาเหตุของปัญหา เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของลูกหนี้แต่ละกลุ่ม ได้แก่

4.1 กลุ่มที่ 1 คือ ลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจาก Covid-19 กลุ่มนี้จะได้รับการช่วยเหลือให้หลุดพ้นจากการเป็นหนี้เสีย หรือได้รับการพักชำระหนี้เพื่อผ่อนปรนภาระเป็นการชั่วคราว แบ่งแนวทางการช่วยเหลือออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ลูกหนี้รายย่อย ซึ่งส่วนใหญ่มีหนี้เสียกับธนาคารออมสินและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) รัฐบาลได้กำหนดให้ธนาคารทั้งสองแห่งติดตามทวงถามหนี้ตามสมควร และให้ความช่วยเหลือแก่ลูกหนี้กลุ่มนี้ เพื่อให้ไม่เป็นหนี้เสียอีกต่อไป 2) ลูกหนี้ SMEs สถาบันการเงินของรัฐจะเข้าไปช่วยเหลือผ่านการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และพักชำระหนี้ให้กับลูกหนี้ SMEs ที่อยู่กับแบงก์รัฐ ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล เป็นระยะเวลา 1 ปี

4.2 กลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มที่มีรายได้ประจำ แต่มีภาระหนี้จำนวนมากจนเกินศักยภาพในการชำระคืนหนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มข้าราชการ ครู ตำรวจ ทหาร ที่มักจะมีหนี้กับสถาบันการเงิน และกลุ่มที่เป็นหนี้บัตรเครดิต จะได้รับการช่วยเหลือผ่าน 3 แนวทางด้วยกัน **แนวทางแรก** คือการลดดอกเบี้ยสินเชื่อไม่ให้สูงจนเกินไป เพราะเป็นกลุ่มที่มีรายได้ประจำและถือว่ามีความเสี่ยงต่ำ **แนวทางที่สอง** จะต้องโอนหนี้ทั้งหมดไปไว้ในที่เดียว เช่น ที่สหกรณ์ เพื่อให้การตัดเงินเดือนนำมาชำระหนี้ทำได้สะดวก และสอดคล้องกับรายได้ของลูกหนี้ **แนวทางสุดท้าย** คือบังคับใช้หลักเกณฑ์การตัดเงินเดือน ให้ลูกหนี้มีเงินเดือนเหลือเพียงพอต่อการดำรงชีพอย่างมีศักดิ์ศรี

4.3 กลุ่มที่ 3 คือ กลุ่มที่มีรายได้ไม่แน่นอน ทำให้การชำระคืนหนี้ไม่ต่อเนื่อง เช่น เกษตรกร ลูกหนี้เช่าซื้อ และลูกหนี้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) กลุ่มนี้จะได้รับการช่วยเหลือ โดยการพักชำระหนี้เป็นการชั่วคราว การลดดอกเบี้ย หรือลดเงินผ่อนชำระในแต่ละงวดให้ต่ำลง เพื่อให้สอดคล้องกับรายได้ของลูกหนี้ สำหรับลูกหนี้เกษตรกร รัฐบาลได้มีโครงการพักชำระหนี้ให้แก่เกษตรกรแล้ว โดยพักทั้งหนี้เงินต้นและดอกเบี้ยเป็นเวลา 3 ปี ซึ่งโครงการนี้มีเกษตรกรเข้าร่วมการพักหนี้กว่า 1.5 ล้านราย เป็นต้น

4.4 กลุ่มที่ 4 คือ กลุ่มที่เป็นหนี้เสียคงค้างเป็นระยะเวลานาน กลุ่มนี้จะโอนไปยังบริษัทบริหารสินทรัพย์ที่เกิดจากการร่วมทุนระหว่างสถาบันการเงินของรัฐ และบริษัทบริหารสินทรัพย์ ซึ่งจะทำให้การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้กับลูกหนี้เป็นไปอย่างคล่องตัวมากขึ้น

ภาพที่ 42 แนวนโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขหนี้ในระบบให้กับประชาชนแต่ละกลุ่ม

ที่มา: สศค.

สำหรับการแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบ รัฐบาลได้ประกาศ “การแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบ” เป็นวาระแห่งชาติ โดยจะมีการบูรณาการหลายภาคส่วนเข้ามาทั้งฝ่ายปกครอง ตำรวจ และกระทรวงการคลัง เพื่อไม่ให้ประชาชนกลับไปอยู่ในวงจรหนี้สินนอกระบบอีก โดยภาครัฐจะรับบทบาทเป็นตัวกลางสำคัญในการไกล่เกลี่ยพร้อมกันทั้งหมด ดูแลทั้งเจ้าหนี้และลูกหนี้อย่างเป็นธรรม ตั้งแต่ต้นกระบวนการจนถึงการปิดหนี้ การทำสัญญาที่หลายครั้งไม่เป็นธรรมตามกฎหมาย มีดอกเบี้ยที่ไม่เป็นธรรม และกระบวนการทวงหนี้ที่ใช้ความรุนแรง ต้องจัดให้ทำสัญญาที่เป็นธรรมและเป็นไปตามกฎหมาย

ทั้งนี้ ในส่วนของบทบาทของกระทรวงการคลังในการแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบ จะมีการดำเนินการได้แก่ 1) ส่งเสริมให้ลูกหนี้เข้าถึงสินเชื่อในระบบ ผ่านการสนับสนุนสินเชื่อพีโกไฟแนนซ์ ดอกเบี้ยถูกต้องตามกฎหมาย นอกจากสินเชื่อพีโกไฟแนนซ์แล้ว สถาบันการเงินเฉพาะกิจ ได้แก่ ธนาคารออมสิน และ ธ.ก.ส. มีโครงการสินเชื่อเพื่อแก้ไขหนี้ในระบบ ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยผ่อนปรน ระยะเวลาการกู้ยืมนาน 2) การป้องกันไม่ให้เกิดมาเป็นหนี้ในระบบซ้ำอีก โดยธนาคารออมสิน และ ธ.ก.ส. มีจุดบริการให้คำปรึกษาหนี้ในระบบ นอกจากนี้ กระทรวงการคลังยังได้ร่วมกับหน่วยงานอื่นจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาทักษะทางการเงิน เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชน และ 3) การพัฒนาศักยภาพด้านอาชีพ และการหารายได้ของลูกหนี้ โดย ธ.ก.ส. มีโครงการฟื้นฟูศักยภาพในการประกอบอาชีพ เน้นเทคโนโลยี นวัตกรรม เพิ่มรายได้ ขณะที่ ธนาคารออมสิน มีโครงการปั้นงาน ปั่นเงิน และหลักสูตรอบรม Online เสริมทักษะ พัฒนาอาชีพ เพิ่มรายได้

5. การแก้ไขปัญหาหนี้ครัวเรือนของต่างประเทศ

5.1 ประเทศเกาหลีใต้

ประเทศเกาหลีใต้ถือเป็นหนึ่งในประเทศที่มีสัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP ในระดับสูง โดยในไตรมาสที่ 3 ปี 2566 มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 104.5 ต่อ GDP โดยหนี้ส่วนใหญ่เป็นหนี้เพื่อการซื้อที่อยู่อาศัย และหนี้ส่วนบุคคล ดังนั้น ปัญหาหนี้ครัวเรือนจึงถือเป็นหนึ่งในปัญหาที่รัฐบาลเกาหลีใต้ให้ความสนใจ

ในปี 2556 ประธานาธิบดี ปัก กึน เฮ ได้ให้คำมั่นสัญญาที่จะแก้ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันภายในประเทศ โดยเฉพาะปัญหาหนี้ครัวเรือนของผู้มีรายได้น้อย ทำให้มีการจัดตั้ง “กองทุนความสุข

แห่งชาติ” หรือ The National Happiness Fund เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ที่มีรายได้น้อยและมีปัญหาหนี้มาเป็นเวลานานให้สามารถเข้าถึงความช่วยเหลือของรัฐบาลในการปรับโครงสร้างหนี้ โดยผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือจะต้องมีคุณสมบัติ ได้แก่ 1) มีรายได้ต่ำกว่าเดือนละ 990,000 วอน (ประมาณ 30,000 บาท) และ 2) มีปัญหาในการชำระหนี้มาเป็นเวลาเกิน 10 ปี โดยมีการประมาณการว่าโครงการนี้จะสามารถจัดการหนี้ครัวเรือนให้กับลูกหนี้ชาวเกาหลีใต้ได้กว่า 2.84 ล้านราย คิดเป็นมูลหนี้กว่า 6.2 ล้านล้านวอน (ประมาณ 2 แสนล้านบาท)

เนื่องจากหนี้เพื่อการซื้อที่อยู่อาศัยมีสัดส่วนที่สูงมากต่อหนี้รวมทั้งหมดในเดือนกรกฎาคม 2564 รัฐบาลได้จัดตั้งกองทุนเพื่อการรีไฟแนนซ์ที่อยู่อาศัยมูลค่า 30 ล้านล้านวอน (ประมาณ 8 แสนล้านบาท) เพื่อให้ครัวเรือนได้ปรับโครงสร้างสินเชื่อจากสินเชื่อบ้านที่มีอัตราดอกเบี้ยลอยตัวเป็นสินเชื่อที่มีอัตราดอกเบี้ยคงที่ที่ร้อยละ 3 สำหรับที่อยู่อาศัยมูลค่าไม่เกิน 400 ล้านวอน (11 ล้านบาท) ของครอบครัวที่มีรายได้ปีละไม่เกิน 70 ล้านวอน (1.8 ล้านบาท) นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการประกาศใช้ข้อบังคับเกี่ยวกับการควบคุมอัตราส่วนการให้สินเชื่อต่อมูลค่าหลักประกัน (Loan to Value: LTV) รวมไปถึงข้อกำหนดเกี่ยวกับอัตราส่วนหนี้สินต่อรายได้ (Debt to Income: DTI) เพื่อควบคุมการปล่อยสินเชื่อบ้านที่เพิ่มขึ้นสำหรับในฝั่งสถาบันการเงินยังมีข้อกำหนดเกี่ยวกับอัตราส่วนปริมาณสินเชื่อต่อยอดเงินฝาก (Loan-to-Deposit Ratio: LDR) ที่ช่วยควบคุมการปล่อยสินเชื่อของสถาบันการเงินให้มีคุณภาพมากขึ้น ซึ่งหลังจากมีการใช้ข้อกำหนดนี้ พบว่า LDR มีค่าต่ำกว่าร้อยละ 100 อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2553 เนื่องจากเงินทุนระยะสั้นของธนาคารลดลงและเงินฝากเพิ่มขึ้น

ในขณะเดียวกัน ธนาคารกลางของเกาหลีใต้ (Bank of Korea: BOK) ได้จัดตั้งหน่วยงานเฉพาะกิจเพื่อศึกษาข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับหนี้ครัวเรือนเพื่อศึกษาสถานการณ์ของหนี้ครัวเรือนและกำหนดนโยบายที่มีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกันเพื่อเป็นการป้องกันความเสี่ยงของภาคธนาคาร BOK ก็ได้แนะนำให้ภาคธนาคารมีการวิเคราะห์และประเมินหาจุดเปราะบางในภาคสถาบันการเงินจากสถานการณ์วิกฤติ (Stress Test) และมีการพัฒนาและปรับปรุงแบบจำลองสำหรับการทำ stress test อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ BOK ยังแสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเสถียรภาพทางการเงินทั้งในและต่างประเทศผ่านการจัดประชุมเกี่ยวกับเสถียรภาพทางการเงินและเศรษฐกิจมหภาค (The Macroeconomic and Financial Stability Meetings) และการประชุมกับที่ปรึกษาด้านการบริหารจัดการหนี้ครัวเรือนเพื่อนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงทางการเงินภายในและภายนอกประเทศและหารือเพื่อกำหนดนโยบายเกี่ยวกับเสถียรภาพภาคการเงินร่วมกัน

นอกจากนี้ เพื่อเป็นการเสริมสร้างความมั่งคั่งทางการเงินให้กับคนรุ่นใหม่ รัฐบาลได้มีนโยบายสนับสนุนให้ธนาคารเปิดรับฝากเงินในบัญชีที่มีชื่อว่า “Youth Leap Saving Account” สำหรับให้ผู้ที่อายุ 19 – 34 ปี ที่มีรายได้ไม่เกินปีละ 60 ล้านวอน (ประมาณ 1.4 ล้านบาท) ได้ฝากเงินในบัญชีเดือนละ 7 แสนวอน (ประมาณ 20,000 บาท) ที่อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 6 เป็นเวลา 5 ปี เพื่อให้มีเงินสะสมสิ้นงวดที่ 50 ล้านวอน

5.2 ประเทศในกลุ่มนอร์ดิก (ประเทศนอร์เวย์ และประเทศสวีเดน)

ประเทศในกลุ่มนอร์ดิก โดยเฉพาะประเทศนอร์เวย์ และประเทศสวีเดนถือเป็นประเทศที่มีสัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP ใกล้เคียงกับประเทศไทย คืออยู่ที่ร้อยละ 89.10 และ 87.05 ต่อ GDP ตามลำดับ (ประเทศไทยอยู่ที่ร้อยละ 90.90 ต่อ GDP) โดยหนี้ส่วนใหญ่เป็นหนี้เพื่อการซื้อที่อยู่อาศัย ดังนั้นแนวทางการบริหารจัดการหนี้ของรัฐบาลทั้ง 2 ประเทศจึงเน้นไปที่การควบคุมหนี้เพื่อการซื้อที่อยู่อาศัย แต่จะมีแนวทางการออกนโยบายที่แตกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น

1) **ประเทศนอร์เวย์** เน้นการออกนโยบาย Macroprudential เพื่อควบคุมความร้อนแรงของภาคอสังหาริมทรัพย์ ประกอบด้วย การควบคุมอัตราส่วนการให้สินเชื่อต่อมูลค่าหลักประกัน (Loan to Value: LTV) ให้เข้มงวดขึ้น โดยควบคุมการปล่อยกู้ไม่เกินร้อยละ 85 ของมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ที่จะกู้ รวมไปถึง การกำหนดให้ผู้กู้ต้องมีสัดส่วนหนี้สินต่อรายได้ (Debt to Income: DTI) ไม่เกิน 5 เท่าของรายได้ ยังรวมถึง การกำหนดอัตราการชำระเงินต้นขั้นต่ำ โดยเฉพาะผู้กู้ที่ได้รับสัดส่วน LTV ที่สูง เพื่อให้ผู้กู้มีการชำระเงินต้นในระดับที่เหมาะสมและสม่ำเสมอ ซึ่งจะช่วยลดระดับหนี้โดยรวมได้

2) **ประเทศสวีเดน** เน้นการออกนโยบาย Macroprudential ร่วมกับมาตรการทางการคลัง เช่น การกำหนดอัตราการให้สินเชื่อต่อรายได้ (Loan to Income: LTI) การกำหนดอัตราการชำระเงินต้นขั้นต่ำ การกำหนดให้ธนาคารทำ Stress Test เพื่อให้มั่นใจว่าธนาคารสามารถผ่านพ้นวิกฤตทางเศรษฐกิจ หรือ Shock ได้ แต่ในขณะเดียวกันเพื่อให้ผู้มีรายได้น้อยเข้าถึงที่อยู่อาศัยก็มีมาตรการเพื่อส่งเสริมการเข้าถึงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยในราคาไม่แพงเกินไป อันจะช่วยบรรเทาปัญหาหนี้เพื่อการซื้อที่อยู่อาศัยได้ อีกทางหนึ่ง ทั้งนี้ ในปัจจุบันสวีเดนมีมาตรการลดหย่อนภาษีสำหรับการซื้ออสังหาริมทรัพย์เพื่อการอยู่อาศัย ซึ่งทางองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) ได้มีคำแนะนำให้สวีเดนยกเลิกมาตรการลดหย่อนอย่างค่อยไปค่อยไป พร้อม ๆ กับการปฏิรูปภาษีฐานทรัพย์สินให้สามารถจัดเก็บภาษีตามมูลค่าสินทรัพย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และบรรเทาปัญหาหนี้ครัวเรือนได้อีกทางหนึ่ง

6. ข้อเสนอแนะทางการแก้ไขปัญหานี้ครัวเรือน

6.1 ข้อเสนอแนะทางการแก้ไขปัญหานี้ครัวเรือนเชิงนโยบาย

ในระยะต่อไป การดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐเพื่อแก้ไขปัญหานี้ครัวเรือน จะต้องมีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อแก้หนี้เดิมให้กลับสู่ระดับที่ยั่งยืน (หรือต่ำกว่าร้อยละ 80 ของ GDP) เพื่อไม่ให้ระดับหนี้ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพระบบการเงินและการขยายตัวของเศรษฐกิจในระยะยาว และต้องทำให้สัดส่วนหนี้ที่ไม่สร้างรายได้ในอนาคตลดลง ทั้งในภาคเกษตร ภาคธุรกิจ และภาคประชาชน นอกจากนี้ ควรดำเนินการในด้านอื่น ๆ ประกอบด้วย

1) **สร้างความตระหนักรู้ทางการเงินให้แก่ครัวเรือน** เพื่อไม่ให้เกิดการใช้จ่ายและการก่อหนี้ที่เกินตัวตระหนักถึงความสำคัญของการออมและการลงทุน รู้จักวางแผนการเงินและบริหารความเสี่ยง ทั้งนี้ กระทรวงการคลังมีแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาทักษะทางการเงิน พ.ศ. 2565 - 2570 สำหรับเป็นกรอบนโยบายและกลไกการบูรณาการเพื่อพัฒนาทักษะทางการเงินของประเทศไทย ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการแก้ไขปัญหานี้สินครัวเรือนได้อย่างยั่งยืน

2) **สร้างรายได้เพิ่มให้กับประชาชนอย่างต่อเนื่อง** เพื่อความมั่นคง โดยการขึ้นค่าแรงขั้นต่ำที่เหมาะสมกับค่าครองชีพ เพื่อให้แรงงานมีรายได้มากขึ้น ลดการก่อหนี้เพิ่มได้ทางหนึ่ง

3) **เพิ่มผลิตภาพแรงงาน (Labor Productivity)** เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยส่งเสริมการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานขั้นสูงเพื่อรองรับการจ่ายค่าจ้างตามความสามารถในการปฏิบัติงาน ให้แรงงานมีรายได้สูงขึ้น ในขณะเดียวกันกิจการเองก็ยังได้รับผลผลิตสอดคล้องกับค่าจ้าง มีกำไร ธุรกิจเติบโตต่อไปได้ นอกจากนี้ ยังดำเนินการยกระดับทักษะ (Up-Skill) รองรับเศรษฐกิจใหม่ และพัฒนาหลักสูตรเพื่อผลิตและยกระดับทักษะเยาวชนไทย ให้เป็นแรงงานคุณภาพที่มีฝีมือตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน

นอกจากนั้น ควรส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจในภาพใหญ่ของประเทศ ให้ประเทศมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระดับที่เหมาะสมและต่อเนื่อง ผ่านการส่งเสริมการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้ทันสมัย ลดต้นทุนของการดำเนินธุรกิจ ส่งเสริมการลงทุน

จากต่างประเทศ ส่งเสริมการเพิ่มผลิตภาพของแรงงาน ให้แรงงานมีทักษะการทำงานที่ตรงกับความต้องการของตลาด และทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ส่งเสริมเศรษฐกิจที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง รวมทั้งส่งเสริมการท่องเที่ยว และดูแลค่าสาธารณูปโภคไม่ให้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจนเป็นภาระแก่ครัวเรือน เช่น ค่าไฟฟ้า ราคาน้ำมัน เช่นที่รัฐบาลกำลังช่วยอยู่ในปัจจุบัน

ทั้งนี้ การแก้ปัญหาหนี้ให้กับประชาชน จะดำเนินการในแต่ละด้านดังกล่าวไปพร้อม ๆ กัน และอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนด้วย เพื่อให้เกิดความสำเร็จ ลดภาระหนี้ให้กับครัวเรือน พร้อมกับการสร้างรายได้ให้ครัวเรือนอย่างมั่นคงเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของครัวเรือนเอง จะนำมาซึ่งการสร้าง ความมั่นคงทางเศรษฐกิจและเสถียรภาพระบบการเงินของประเทศอีกด้วย

6.2 ข้อเสนอแนะทางการแก้ไขปัญหาหนี้ครัวเรือนของประชาชน

การก่อหนี้ของภาคประชาชนโดยส่วนใหญ่แล้ว มีสาเหตุสำคัญมาจากปัญหารายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ไม่สามารถหารายได้มาสนองความจำเป็นทางด้านค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันอย่างพอเพียง และขาดการวางแผนทางการเงินและการบริหารจัดการหนี้สินที่ดีจนก่อให้เกิดปัญหาหนี้สิน นอกจากนี้ยังรวมไปถึงทัศนคติและพฤติกรรมทางการเงินของบุคคลที่มีต่อการบริโภคนิยมทำให้เกิดความต้องการบริโภคเกินจำเป็นและมากกว่าความสามารถในการสร้างรายได้ สำหรับในบทความนี้ ผู้เขียนขอเสนอวิธีการปลดหนี้ 3 รูปแบบ โดยอ้างอิงแนวทางการบริหารจัดการหนี้ของ Primeway Federal Credit Union พร้อมข้อดีข้อเสียของแต่ละวิธี เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเลือกวิธีที่เหมาะสมกับสถานการณ์ ดังนี้

1) วิธีการชำระหนี้แบบเกล็ดหิมะ (Snowflake Method) สามารถเทียบได้กับเกล็ดหิมะในพายุหิมะตามชื่อ โดยเกล็ดหิมะไม่ได้มีความหมายมากนักเมื่อตกลงมาจากท้องฟ้า แต่เมื่อนำมารวมกันแล้วพวกมันจะมีผลกระทบอย่างมาก ในทำนองเดียวกัน ลูกหนี้ที่ใช้กลยุทธ์เกล็ดหิมะจะนำเงินออมเล็ก ๆ น้อย ๆ ได้ก็ตามที่พวกเขาได้รับในแต่ละวันมาใช้กับแผนการชำระหนี้ของตน ในที่สุดแล้ว การสะสมการชำระเงินจำนวนเล็กน้อยเหล่านี้จะส่งผลให้สามารถปลดหนี้ได้ทั้งหมด โดยข้อดีของวิธีการนี้ คือ มีความยืดหยุ่นเนื่องจากไม่มีข้อกำหนดสำหรับการชำระหนี้ตายตัว แต่ผลลัพธ์อาจมีจำกัด เนื่องจากอาจไม่ช่วยแก้ปัญหาหนี้ที่มีขนาดใหญ่

2) วิธีการชำระหนี้แบบลูกบอลหิมะ (Snowball Method) วิธีนี้จะมีการกำหนดแผนการชำระหนี้ที่ชัดเจน ซึ่งแตกต่างจากวิธีการชำระหนี้แบบเกล็ดหิมะ โดยวิธีการชำระหนี้แบบลูกบอลหิมะ ลูกหนี้จะจัดลำดับความสำคัญของหนี้ตามจำนวนเงินที่ค้างชำระจากน้อยไปมาก จากนั้นลูกหนี้จะมุ่งเน้นไปที่การชำระหนี้ที่มีขนาดเล็กที่สุดก่อน ขณะเดียวกันก็ชำระหนี้อื่น ๆ ทั้งหมดเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เมื่อหนี้ก้อนแรกหมดลงแล้ว ย้ายไปมุ่งเน้นหนี้ก้อนที่มีขนาดใหญ่กว่าถัดไปเรื่อย ๆ จนกว่าลูกหนี้จะปลดหนี้โดยสมบูรณ์ วิธีดังกล่าวมีข้อดี คือ มีแผนการชัดเจน ช่วยให้มีความเป้าหมายและแนวทางที่ชัดเจน นอกจากนี้ วิธีนี้ยังเหมาะกับผู้มีรายได้จำกัด ช่วยเพิ่มแรงจูงใจให้ลูกหนี้มีความพยายามในการชำระหนี้ อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อเสีย คือ อาจใช้เวลาในการชำระหนี้ที่มีทั้งหมดนานกว่าการชำระหนี้แบบหิมะถล่ม เพราะปล่อยหนี้ที่มีดอกเบี้ยสูงเอาไว้

3) วิธีการชำระหนี้แบบหิมะถล่ม (Avalanche Method) จะใช้แนวทางตรงกันข้ามกับการจัดการหนี้จากวิธีลูกบอลหิมะ แทนที่จะจัดลำดับความสำคัญของหนี้จากจำนวนเงินที่น้อยที่สุดไปหามากที่สุด วิธีนี้มุ่งเน้นไปที่การชำระหนี้ที่มีอัตราดอกเบี้ยสูงที่สุดก่อน จากนั้นค่อยจัดการกับหนี้ที่มีอัตราดอกเบี้ยที่น้อยกว่าถัดลงมา ทั้งนี้ วิธีการชำระหนี้แบบหิมะถล่มถือเป็นหนึ่งในกลยุทธ์จัดการหนี้ที่มีประสิทธิภาพวิธีหนึ่ง เนื่องจากสามารถลดจำนวนเงินที่ลูกหนี้ต้องจ่ายดอกเบี้ยได้อย่างมากและทำให้การลดหนี้เป็นไปอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม วิธีดังกล่าว ลูกหนี้ต้องมีวินัยและควบคุมตนเอง

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบรายละเอียดวิธีการปลดหนี้ 3 รูปแบบ ข้อดีและข้อเสีย

วิธีการ	รายละเอียด	ข้อดี	ข้อเสีย
1. วิธีการชำระหนี้แบบเกล็ดหิมะ (Snowflake Method)	เปรียบเทียบการปลดหนี้เหมือนเกล็ดหิมะเล็ก ๆ ที่ค่อย ๆ สะสมจนกลายเป็นหิมะทับถม เกล็ดเงินเล็ก ๆ จากการประหยัดแต่ละวัน เมื่อมารวมกันก็มีผลกระทบมาก	- ยืดหยุ่น ไม่มีกำหนดการชำระเงินที่ตายตัว - ช่วยให้ใส่ใจการใช้จ่ายมากขึ้น แม้กับยอดเงินเล็กน้อย	- ผลกระทบจำกัด ไม่ช่วยปลดหนี้ก้อนใหญ่ ๆ ได้เร็ว - ขาดการวางแผนหรือระเบียบที่ชัดเจน อาจส่งผลเสียต่อการจัดการหนี้ในระยะยาว
2. วิธีการชำระหนี้แบบลูกบอลหิมะ (Snowball Method)	จัดลำดับหนี้ตามยอดเงินจากน้อยไปมาก โดยมุ่งปลดหนี้ขนาดเล็กก่อนชำระหนี้ก้อนอื่น จ่ายหนี้เล็กจนหมดแล้วจึงไปหนี้ที่มีขนาดใหญ่ขึ้นถัดไป	- มีแผนการชัดเจน ช่วยให้มีความหมายและแนวทางที่ชัดเจน - เหมาะกับผู้มีรายได้จำกัด - เพิ่มแรงจูงใจ การเห็นหนี้เล็ก ๆ หมดไปทีละรายกระตุ้นให้สู้กับหนี้ก้อนที่ใหญ่กว่า	- เสียค่าใช้จ่ายมากกว่า เพราะชำระขั้นต่ำกับหนี้ดอกเบี้ยสูง - ใช้เวลานานกว่า เพราะปล่อยหนี้ที่มีดอกเบี้ยสูงเอาไว้
3. วิธีการชำระหนี้แบบหิมะถล่ม (Avalanche Method)	มุ่งเน้นปลดหนี้ดอกเบี้ยสูงก่อนแล้วค่อย ๆ ปลดหนี้ที่มีดอกเบี้ยต่ำ	- คุ้มค่า ช่วยลดดอกเบี้ยได้มากที่สุด - รวดเร็ว ปลดหนี้ดอกเบี้ยสูงก่อน	- ต้องมีวินัยมาก เนื่องจากการปลดชำระหนี้ดอกเบี้ยสูงอาจส่งผลเสียหายค่อนข้างมาก - ขาดแรงจูงใจ ผลลัพธ์ไม่ชัดเจนเหมือนวิธีการชำระหนี้แบบลูกบอลหิมะ

ที่มา: Primeway Federal credit Union รวบรวมโดย สศค.

7. บทสรุป

สถานการณ์หนี้ครัวเรือนของไทยในปัจจุบันอยู่ในระดับสูงกว่าร้อยละ 80 ต่อ GDP ซึ่งเป็นระดับที่สูงกว่าเกณฑ์ที่การศึกษาของธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ หรือ BIS ที่ระบุเอาไว้ว่า จะมีผลกระทบต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ การเป็นหนี้เรื้อรังของประชาชนอาจลุกลามไปสู่ปัญหาทางสังคมอื่น ๆ เช่น ปัญหาสุขภาพจิตของลูกหนี้ ปัญหาการก่ออาชญากรรม อีกทั้งเมื่อไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ปัญหาหนี้จะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ภาครัฐในการแก้ไขปัญหาหนี้ครัวเรือน ผวนกับความร่วมมือและความพยายามในการแก้ไขปัญหาของภาคประชาชน จึงมีความสำคัญในการลดระดับหนี้ครัวเรือนของไทยอย่างยิ่ง

หากพิจารณาในหลายๆ ประเทศ พบว่า ต่างก็มีอัตราส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP ในระดับสูง และรัฐบาลของแต่ละประเทศต่างก็ถือว่าปัญหานี้ครัวเรือนเป็นปัญหาสำคัญต่อเศรษฐกิจ และมีแนวทางการบรรเทาปัญหานี้ครัวเรือนที่น่าสนใจ โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศนอร์ดิกที่มีมาตรการบรรเทาปัญหานี้ครัวเรือนหลาย ๆ ประการ ทั้งการกำหนดสัดส่วน LTV LTI และ DTI เพื่อควบคุมระดับความเสี่ยงของลูกหนี้ การทำ Stress Test เพื่อป้องกันความเสี่ยงของผู้ให้กู้ รวมไปถึงการส่งเสริมการเข้าถึงที่อยู่อาศัยราคาถูกของกลุ่มผู้มีรายได้น้อย ทั้งหมดนี้เป็นผลให้ระดับหนี้ครัวเรือนต่อ GDP ของประเทศกลุ่มนี้ลดลงอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม มาตรการบรรเทาปัญหานี้ครัวเรือนของเกาหลีใต้ ทั้งในด้านการจัดตั้งกองทุนเพื่อปรับโครงสร้างหนี้สำหรับผู้มีทรัพย์สิน การจัดตั้งองค์กรเพื่อให้คำปรึกษาการบริหารจัดการหนี้ ก็ถือเป็นแนวทางที่น่าสนใจสำหรับประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการหนี้ของประเทศไทยได้เป็นอย่างดี

สำหรับกรณีของประเทศไทย ในปัจจุบันรัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาหนี้ทั้งในระบบและนอกระบบ โดยสำหรับการแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบ รัฐบาลได้เตรียมแนวทางช่วยเหลือที่แตกต่างกันตามสาเหตุของปัญหา เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของลูกหนี้แต่ละกลุ่ม สำหรับการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบ รัฐบาลได้ประกาศ “การแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบ” เป็นวาระแห่งชาติ โดยจะมีการบูรณาการหลายภาคส่วนเข้ามาทั้งฝ่ายปกครอง ตำรวจ และกระทรวงการคลัง เพื่อไม่ให้ประชาชนกลับไปอยู่ในวงจรหนี้สินนอกระบบอีก ขณะที่ สำหรับแนวทางการบริหารจัดการหนี้ครัวเรือนของประชาชน ผู้เขียนได้เสนอวิธีการบริหารจัดการหนี้ 3 รูปแบบ ได้แก่ วิธีการชำระหนี้แบบเกล็ดหิมะ (Snowflake Method) วิธีการชำระหนี้แบบลูกบอลหิมะ (Snowball Method) และวิธีการชำระหนี้แบบหิมะถล่ม (Avalanche Method) พร้อมข้อดีข้อเสียของแต่ละวิธี เพื่อเป็นแนวทางการปรับใช้ของประชาชน

ทั้งนี้ การเป็นหนี้ไม่ใช่สิ่งที่แย่เสมอไป หนี้ถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญในระบบเศรษฐกิจเพื่อช่วยบรรลุดุลยภาพชีวิตที่สูงขึ้นโดยการบริหารรายจ่ายในปัจจุบันและรายได้ในอนาคต การปล่อยกู้แก่ลูกหนี้ที่มีสุขภาพการเงินดีจะช่วยให้เศรษฐกิจสามารถเติบโตได้มากขึ้น โดยลูกหนี้สามารถนำเงินที่ได้ไปลงทุนจับจ่ายใช้สอยเพื่อซื้อทรัพย์สินหรือหมุนเวียนในธุรกิจโดยไม่เกินความสามารถในการชำระคืน อันจะก่อให้เกิดการหมุนเวียนของเศรษฐกิจ รวมทั้ง เพิ่มจำนวนเงินในระบบทั้งประเทศ บทความนี้มุ่งหวังให้ผู้อ่านตระหนักถึงสถานการณ์หนี้ครัวเรือนในปัจจุบัน และระมัดระวังในการก่อหนี้ครัวเรือนเท่าที่จำเป็น ไม่ก่อหนี้เกินตัว และมีกลยุทธ์ในการบริหารจัดการหนี้ในระยะสั้นและยาว เพื่อให้สามารถมีสุขภาพการเงินที่ดีและบริหารจัดการหนี้ได้อย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. *สรุปผลที่สำคัญการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2566 (6 เดือนแรก)*.

[ออนไลน์]. 2566. แหล่งที่มา: https://www.nso.go.th/nsoweb/nso/survey_detail/qC

[19 กุมภาพันธ์ 2567]

ภาษาอังกฤษ

Bank of Korea. (2017) *Macprudential frameworks, implementation and relationship with other policies in Korea*. [online] Available from: <https://www.bis.org/publ/bppdf/bisap94p.pdf>

[Accessed 18 February 2024]

BBC. (2017) *‘Happiness Fund’ to help pay debts for up to 1.6m Koreans*. [online] Available from: <https://www.bbc.com/news/business-42177172/>

[Accessed 17 February 2024]

European Systemic Risk Board. (2021) *Notification template for borrower-based measures*. [online] Available from:

https://www.esrb.europa.eu/pub/pdf/other/Esrb.notification230202_BBIM_NO~c70a730a75.en.pdf

[Accessed 17 February 2024]

Government of Norway. (2023) *The lending regulation*. [online] Available from:

<https://www.regjeringen.no/en/topics/the-economy/finansmarkedene/the-lending-regulation/id2950571/>

[Accessed 18 February 2024].

Han, B., Ahmed, R., Aizenman, J., Jinjark, Y. (2024) *Sectoral Debt and Global Dollar Cycles in Developing Economies*. [online] Available from:

<https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2024/02/16/Sectoral-Debt-and-Global-Dollar-Cycles-in-Developing-Economies-544447>

[Accessed 19 February 2024].

Lombardi, M., Mohanty, M., Shim, I. (2017) *The real effects of household debt in the short and long run*. [online] Available from: <https://www.bis.org/publ/work607.htm>

[Accessed 19 February 2024].

Muthitacharoen, A., Nuntramas, P., & Chotewattanukul, P. (2015). *Rising Household Debt: Implications for Economic Stability*. [online] Available from:

<https://www.bot.or.th/content/dam/bot/documents/th/research-and-publications/seminars/symposium/2557/paper4-2557.pdf>

[Accessed 19 February 2024].

Primeway Federal Credit Union. *Making Sense of Debt Management: Snowflake, Snowball, and Avalanche*. [online] Available from: <https://www.primewayfcu.com/blog/debt-management-snowflake-snowballavalanche#:~:text=The%20Snowflake%20Method&text=In%20the%20same%20way%2C%20debtors,result%20in%20total%20debt%20relief.>

[Accessed 19 February 2024]

Suwanik, S., & Peerawattanachart, K. (2018). *Household Debt in SEACEN Economies*. In M. T. Punzi (Ed.), *Household Debt in SEACEN Economies*. [online] Available from:

https://www.researchgate.net/profile/Suparit-Suwanik/publication/340939649_HOUSEHOLD_DEBT_IN_SEACEN_ECONOMIES_THAILAND/links/5ea66bf145851553fab2d5de/HOUSEHOLD-DEBT-IN-SEACEN-ECONOMIES-THAILAND.pdf

[Accessed 19 February 2024].

**การประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจของการใช้จ่ายภาครัฐที่มีต่อ GDP
โดยใช้ตัวคูณทางการคลัง (Fiscal Multiplier) เปรียบเทียบระหว่างรายจ่ายเงินโอน
ให้ประชาชนทั่วไปและเงินโอนให้ผู้มีรายได้น้อย¹⁰**

บทสรุปผู้บริหาร

● ตัวคูณทางการคลัง (Fiscal Multiplier) คือ เครื่องมือในการวิเคราะห์ผลกระทบของการใช้จ่ายรัฐบาล (หรือการลดอัตราภาษี) ว่าเงินที่รัฐบาลใช้ในการดำเนินนโยบายการคลังก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจเป็นกี่เท่าของเงินตั้งต้น

● ทั้งนี้ หากใช้แนวคิดตัวคูณทางการคลังในการประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจของการใช้จ่ายภาครัฐที่มีต่อ GDP ภายใต้การคำนวณแบบเศรษฐกิจเปิด (Open Economy) อ้างอิงหลักการคำนวณตามคู่มือการวิเคราะห์ผลกระทบของการใช้จ่ายภาครัฐต่อ GDP โดยตัวคูณทางการคลัง (Fiscal Multipliers) สำนักงบประมาณของรัฐบาล พบว่า ตัวคูณทางการคลังของรายจ่ายเงินโอนให้ประชาชนทั่วไปมีค่า 0.94 เท่า ขณะที่รายจ่ายเงินโอนให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อยเท่ากับ 1.31 เท่า

การคำนวณตัวคูณทางการคลังในบทความฉบับนี้ เป็นเพียงการคำนวณผลกระทบต่อ GDP ตามแบบจำลองอย่างง่ายของ Keynes โดยอาศัยหลักการคำนวณที่ประยุกต์จากคู่มือการวิเคราะห์ผลกระทบของการใช้จ่ายภาครัฐต่อ GDP โดยตัวคูณทางการคลัง (Fiscal Multipliers) สำนักงบประมาณของรัฐบาล สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปี 2564 โดยนำมาปรับเปลี่ยนวิธีการอธิบายและปรับปรุงข้อมูลให้มีความสมบูรณ์เป็นปัจจุบันมากขึ้น

ตัวคูณทางการคลัง (Fiscal Multiplier) คือ การวิเคราะห์การใช้จ่ายของรัฐบาลที่เพิ่มขึ้นนั้น (หรือการลดอัตราภาษี) จะก่อให้เกิด GDP ในระบบเศรษฐกิจเท่าใด ซึ่งตัวคูณทางการคลังจะมีความแตกต่างกันไปตามค่าความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยที่เพิ่มขึ้น (Marginal Propensity to Consume: MPC) และความโน้มเอียงในการนำเข้าหน่วยที่เพิ่มขึ้น (Marginal Propensity to Import: MPM) ของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย รายละเอียด ดังนี้

1. แนวคิดการคำนวณตัวคูณทางการคลัง

1.1 ความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยที่เพิ่มขึ้น (Marginal Propensity to Consume: MPC) ภายใต้ระบบเศรษฐกิจแบบปิด (Closed Economy)

John Maynard Keynes นักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษ ได้เขียนทฤษฎีแนวคิดทฤษฎีการบริโภค อธิบายโดยสรุปได้ว่า รายได้ที่ใช้จ่ายได้หรือรายได้หลังหักภาษี (Disposable Income) ของบุคคล จะถูกแบ่งออก 2 ส่วน คือ เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคส่วนหนึ่งและการออมอีกส่วนหนึ่ง ดังนั้นเมื่อรายได้เพิ่มขึ้น ส่วนหนึ่งจะถูกใช้จ่ายเพื่อบริโภค อีกส่วนหนึ่งจะเป็นเงินออม โดยนักเศรษฐศาสตร์ได้ใช้ความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยที่เพิ่มขึ้น

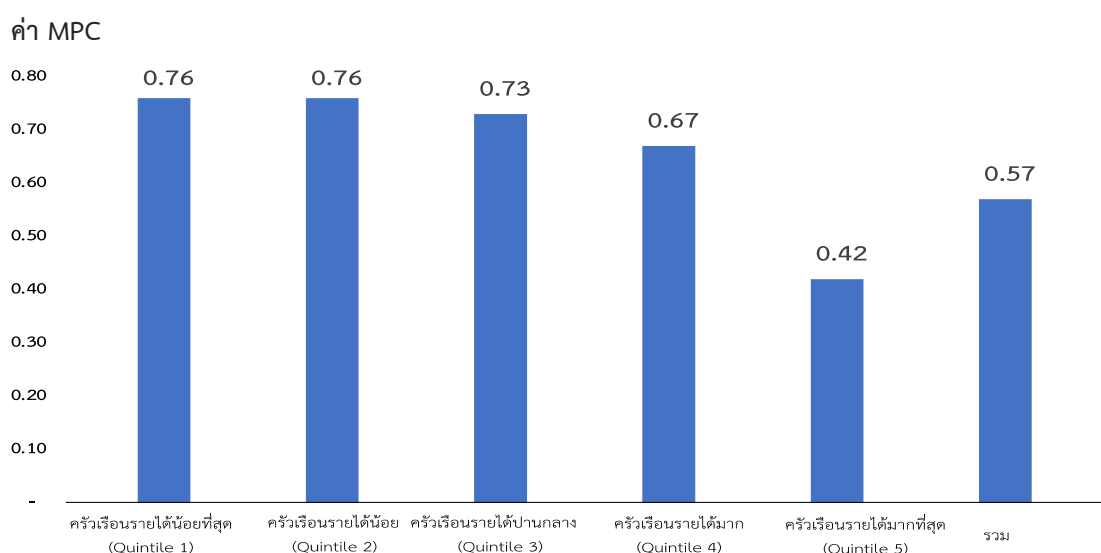
¹⁰ ผู้เขียน : ดร. นรพัทธ์ อัสวาลลภ ผู้อำนวยการส่วนนวัตกรรมข้อมูลเศรษฐกิจและงานวิจัย และ ดร. กวิน เอี่ยมตระกูล เศรษฐกรชำนาญการ ขอขอบคุณนายพิสิทธิ์ พัวพันธ์ ผู้อำนวยการกองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำหรับคำแนะนำ อนึ่งบทความนี้เป็นความเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ไม่ได้สะท้อนความเห็นของหน่วยงาน

(Marginal Propensity to Consume: MPC) เป็นเครื่องมือในการวัดค่าของการบริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของรายได้ 1 หน่วย ทั้งนี้ พฤติกรรมการบริโภคของประชาชนจะมีความแตกต่างกันไปตามระดับรายได้ กล่าวคือ MPC ของผู้มีรายได้สูงจะมีค่าต่ำกว่า MPC ของผู้มีรายได้น้อย เนื่องจาก ผู้มีรายได้น้อยนั้นการจัดหาปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของตนเองและครอบครัวย่อมมีความสำคัญและจำเป็นมากกว่าการออมและการลงทุน ในทางตรงกันข้ามผู้มีรายได้สูงจะบริโภคลดลงและออมเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากตนเองและครอบครัวมีปัจจัยพื้นฐานที่เพียงพอต่อการดำรงชีพแล้ว

หากใช้หลักความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยที่เพิ่มขึ้น ในกรณีของผู้มีรายได้น้อยนั้นย่อมมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจมากกว่าคนที่มียาได้สูง จากการคำนวณ MPC โดยอาศัยข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือน (Household Socio-Economic Survey: SES) ล่าสุดปี พ.ศ. 2566 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และทำการแบ่งครัวเรือนตามลำดับของรายได้ประจำเฉลี่ยต่อคนต่อเดือนจากน้อยไปมาก ออกเป็น 5 กลุ่ม เท่า ๆ กัน โดยแต่ละกลุ่ม จะมีจำนวนครัวเรือนเป็นร้อยละ 20 ของครัวเรือนทั้งหมด โดยกำหนดให้ค่า MPC คำนวณจากรายได้หลังหักภาษี (Disposable Income Income) ของครัวเรือนซึ่งเป็นรายได้ที่หักภาษีเงินได้ ภาษีบำรุงท้องที่ และค่าบริการทางการเงินและค่าธรรมเนียม ขณะที่รายจ่ายคำนวณเฉพาะรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค¹¹

ผลการศึกษา พบว่า ครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยที่สุด (Quintile 1) มีค่า MPC เท่ากับ 0.76 แปลว่า หากครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น 100 บาทจะทำให้เกิดการบริโภคเพิ่มขึ้น 76 บาท แต่สำหรับครัวเรือนรายได้มากที่สุด (Quintile 5) MPC มีค่า 0.42 แสดงว่าหากครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น 100 บาท ก็จะบริโภคเพิ่มขึ้นน้อยกว่าอยู่ที่ 42 บาท เป็นต้น ดังนั้น จะเห็นได้ว่าเมื่อประชาชนมีรายได้มากขึ้น สัดส่วนรายได้ที่นำไปใช้บริโภคจะลดลง รายละเอียดดังภาพที่ 43

ภาพที่ 43 ความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยที่เพิ่มขึ้น
(Marginal Propensity to Consume: MPC) จำแนกตามระดับรายได้

ที่มา: ข้อมูลสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ครั้งที่ พ.ศ. 2566 สำนักงานสถิติแห่งชาติ คำนวณโดย สศค.

¹¹ การวิเคราะห์สมการความสัมพันธ์ระหว่างรายได้และรายจ่ายของครัวเรือน สศค. ใช้วิธีควอนไทล์ (Quantile Regression) โดยกำหนดช่วงของข้อมูลที่ค่าเฉลี่ยหรือ Percentile ที่ 50 ทั้งนี้ วิธีดังกล่าวเหมาะกับการทำวิเคราะห์ข้อมูลที่มีการแจกแจงมีลักษณะไม่สมมาตร (Asymmetric) และมีค่าผิดปกติ (Outlier) จำนวนมาก

1.2 ความโน้มเอียงในการนำเข้าหน่วยที่เพิ่มขึ้น (Marginal Propensity to Import: MPM)

ภายใต้ระบบเศรษฐกิจแบบเปิด (Open Economy) ภาคการค้าระหว่างประเทศมีบทบาทสำคัญ โดยการบริโภคของประชาชนนั้น นอกจากจะได้มาจากการผลิตในประเทศแล้ว ยังสามารถนำเข้าสินค้าเพื่อมาบริโภคได้เช่นกัน โดยเมื่อประชาชนในประเทศสั่งสินค้านำเข้ามาจะต้องชำระค่าสินค้า ทำให้เกิดส่วนรั่วไหลที่ไม่ก่อให้เกิด GDP ขึ้น ถ้าต้องการพิจารณาว่าเมื่อรายได้เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้ปริมาณสินค้านำเข้าเพิ่มขึ้นเท่าใด ค่าที่ได้นี้เรียกว่าความโน้มเอียงในการนำเข้าสินค้าหน่วยที่เพิ่มขึ้น (Marginal Propensity to Import : MPM) ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับงานศึกษาฉบับนี้ คือ เมื่อรายได้ของประชาชนเพิ่มขึ้น ประชาชนจะเพิ่มการบริโภคสินค้าและบริการ โดยบางส่วนนำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$MPM = \frac{\Delta C}{\Delta Y} * \frac{\Delta M}{\Delta C} = MPC * \frac{\Delta M}{\Delta C} \quad (1)$$

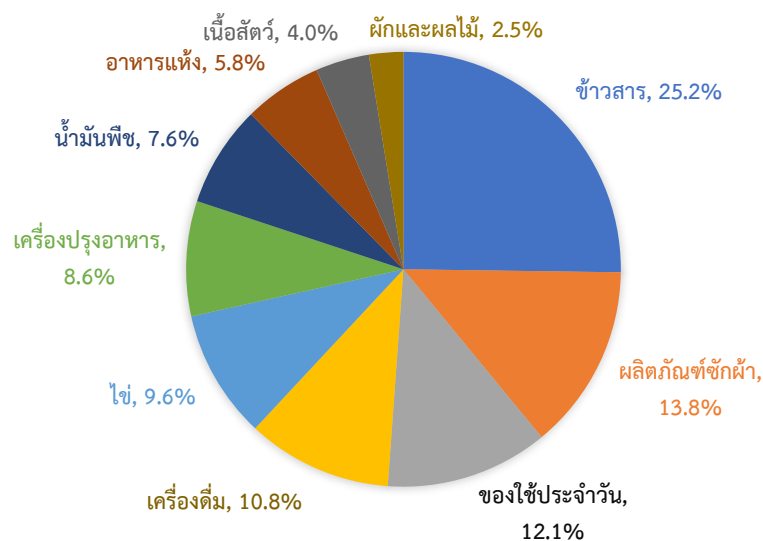
เมื่อ

$\frac{\Delta C}{\Delta Y}$ = การเปลี่ยนแปลงของการบริโภค เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของรายได้ หรือค่า MPC

$\frac{\Delta M}{\Delta C}$ = การเปลี่ยนแปลงของการนำเข้าสินค้าเพื่อการบริโภค เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของบริโภค

ในกรณีของประชาชนทั่วไป จากการวิเคราะห์ด้วยตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต ปี พ.ศ. 2558 พบว่า สัดส่วนการนำเข้าเพื่อการบริโภคต่อการบริโภคเท่ากับ 0.22 ขณะที่กรณีประชาชนผู้มีรายได้น้อย การคำนวณสัดส่วนการนำเข้าเพื่อการบริโภคต่อการบริโภคจะพิจารณาจากรายการสินค้าที่ผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐซื้อในร้านธงฟ้าประชารัฐ โดยงานศึกษาของกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ พบว่า ผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ส่วนใหญ่ซื้อข้าวสารสูงถึงร้อยละ 25.2 ของค่าใช้จ่าย รองลงมาคือ ผลิตภัณฑ์ซักผ้าและของใช้ประจำวันที่มีสัดส่วนร้อยละ 13.8 และ 12.1 ตามลำดับ รายละเอียดดังภาพที่ 44 ทั้งนี้ หากพิจารณาสัดส่วนการนำเข้าสินค้า (Import Content) ของสินค้าผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐซื้อในร้านธงฟ้าประชารัฐ ผ่านการวิเคราะห์ด้วยตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต พบว่า อาหารแห้ง ผลิตภัณฑ์ซักผ้า และของใช้ในชีวิตประจำวัน มีสัดส่วนการนำเข้าสูงเป็น 3 ลำดับแรก โดยมีสัดส่วนการนำเข้าที่ร้อยละ 41.2 34.2 และ 29.8 ตามลำดับ เมื่อนำข้อมูลทั้งสองชุดมาคำนวณค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก จะได้ค่าสัดส่วนการนำเข้าเพื่อการบริโภคต่อการบริโภคของผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเท่ากับ 0.16 รายละเอียดดังตารางที่ 12 ดังนั้น ผลการวิเคราะห์จึงชี้ให้เห็นว่า สัดส่วนการนำเข้าเพื่อการบริโภคต่อการบริโภคของผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐต่ำกว่า สัดส่วนการนำเข้าเพื่อการบริโภคต่อการบริโภคของประชาชนทั่วไป

ภาพที่ 44 สัดส่วนรายการสินค้าที่ผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐซื้อในร้านธงฟ้าประชารัฐ

ที่มา: โครงการกิจกรรมยกระดับศักยภาพร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการธงฟ้าประชารัฐในการติดตามผลการดำเนินโครงการธงฟ้าประชารัฐ กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์

ตารางที่ 12 ความโน้มเอียงในการนำเข้าหน่วยที่เพิ่มขึ้นของผู้ถือบัตรสวัสดิการใช้ซื้อสินค้าในร้านธงฟ้าประชารัฐ

รายการสินค้า	สัดส่วนรายการสินค้าที่ผู้ถือบัตรสวัสดิการใช้ในร้านธงฟ้าประชารัฐ	สัดส่วนการนำเข้า (Import Content)	สัดส่วนการนำเข้าต่อการบริโภค
ข้าวสาร	25.2%	0.7%	0.002
ผลิตภัณฑ์ซักผ้า	13.8%	34.2%	0.047
ของใช้ประจำวัน	12.1%	29.8%	0.036
เครื่องดื่ม	10.8%	18.5%	0.020
ไข่	9.6%	1.1%	0.001
เครื่องปรุงอาหาร	8.6%	9.4%	0.008
น้ำมันพืช	7.6%	20.2%	0.015
อาหารแห้ง	5.8%	41.2%	0.024
เนื้อสัตว์	4.0%	2.5%	0.001
ผักและผลไม้	2.5%	8.0%	0.001
สัดส่วนการนำเข้าต่อการบริโภคเฉลี่ย			0.16

ที่มา: ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต ล่าสุดปี 2558 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
คำนวณโดย สศค.

อย่างไรก็ดี การใช้ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตในการวิเคราะห์สัดส่วนการนำเข้าเพื่อการบริโภคต่อการบริโภคเพียงอย่างเดียว อาจไม่สะท้อนการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในช่วงที่ประเทศเผชิญกับความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจเนื่องจากการจัดทำตารางดังกล่าวทุก 5 ปี และข้อมูลล่าสุดคือ ปี พ.ศ. 2558 ดังนั้น ในการคำนวณ MPM คณะผู้เขียนจึงคำนวณจากผลคูณระหว่าง MPC กับ สัดส่วนระหว่างการเปลี่ยนแปลงการนำเข้าสินค้าเพื่อบริโภคและการเปลี่ยนแปลงการบริโภค ($\frac{\Delta M}{\Delta C}$)

ทั้งนี้ ในการคำนวณสัดส่วนระหว่างการเปลี่ยนแปลงการนำเข้าสินค้าเพื่อบริโภคและการเปลี่ยนแปลงการบริโภค ($\frac{\Delta M}{\Delta C}$) ของประชาชนทั่วไป สศค. จะใช้ข้อมูลเฉลี่ยย้อนหลัง 10 ปี (ไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2556 - ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2566) เพื่อไม่ให้ข้อมูลมีความความผันผวนมากเกินไป โดยเฉพาะช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ดังนั้น จึงคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Coefficient) ระหว่างบริโภคและการนำเข้าเพื่อการบริโภคได้เท่ากับ 0.15 รายละเอียดดังตารางที่ 13

อย่างไรก็ดี วิธีการคำนวณสัดส่วนระหว่างการเปลี่ยนแปลงการนำเข้าสินค้าเพื่อบริโภคและการเปลี่ยนแปลงการบริโภค ($\frac{\Delta M}{\Delta C}$) ของประชาชนทั่วไป มีข้อจำกัดคือไม่สามารถจำแนกตามกลุ่มรายได้ โดยเฉพาะกลุ่มผู้มีรายได้น้อย ดังนั้น หากใช้สัดส่วนการนำเข้าเพื่อการบริโภคต่อการบริโภคที่คำนวณจากตารางปัจจัยการผลิตของประชาชนทั่วไปที่ 0.22 และสัดส่วนการนำเข้าเพื่อการบริโภคต่อการบริโภคผู้มีรายได้น้อยที่ 0.16 จะอยู่ที่ร้อยละ 72.7 ($0.16/0.22$) ทำให้สัดส่วนระหว่างการเปลี่ยนแปลงการนำเข้าสินค้าเพื่อบริโภคและการเปลี่ยนแปลงการบริโภค ($\frac{\Delta M}{\Delta C}$) ของผู้มีรายได้น้อยเท่ากับ 0.11

ตารางที่ 13 การบริโภคภาคเอกชนและการการนำเข้าสินค้าเพื่อบริโภค 10 ปีย้อนหลัง
(ไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2556 - ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2566)

หน่วย : ล้านบาท

ไตรมาส/ปี	การบริโภคภาคเอกชน	การนำเข้าเพื่อการบริโภค
4 / 2556	1,679,148	195,182
1 / 2557	1,662,983	188,094
2 / 2557	1,783,911	190,925
.....		
1 / 2566	2,444,749	337,040
2 / 2566	2,626,891	323,055
3 / 2566	2,652,374	334,854
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบริโภคและการนำเข้าเพื่อการบริโภค		0.15

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และ ธปท. คำนวณโดย สศค.

2. การประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจของการใช้จ่ายภาครัฐที่มีต่อ GDP

2.1 กรณีเงินโอนให้ประชาชนทั่วไป

เมื่อภาครัฐเพิ่มรายจ่ายเงินโอนให้แก่ประชาชนทั่วไป การดำเนินการดังกล่าวจะเป็นการโอนอำนาจซื้อจากรัฐบาลไปสู่ประชาชน ความต้องการสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายจะยังไม่เพิ่มขึ้น และ GDP

ยังคงเดิม ต่อมาเมื่อประชาชนเพิ่มระดับการใช้จ่ายอันเนื่องมาจากการได้รับเงินโอนจากรัฐบาล จะส่งผลให้ระดับการบริโภค การนำเข้า และ GDP เพิ่มขึ้นในที่สุด (อาศัยสมมติฐานว่าการซื้อสินค้าและบริการนั้นเป็นอุปสงค์ใหม่หรือ New Demand ในระบบเศรษฐกิจ ตามสัดส่วน MPC และ MPM ที่กำหนด) ทั้งนี้การเพิ่มรายจ่ายเงินโอนดังกล่าว จะส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจในรอบการหมุนเวียน การใช้จ่ายต่าง ๆ ดังนี้

รอบที่ 1 ภาครัฐเพิ่มรายจ่ายเงินโอนแก่ประชาชนทั่วไป ความต้องการสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายไม่เพิ่มขึ้น GDP ยังคงเดิม

รอบที่ 2 ประชาชนทั่วไปที่ได้รับเงินโอนจากรัฐในรอบก่อนหน้า จะบริโภคและนำเข้าเพิ่มขึ้น ตามสัดส่วน MPC และ MPM ทำให้มีเงินไหลเวียนในระบบเศรษฐกิจมากขึ้นและ GDP เพิ่มขึ้น

รอบที่ 3 การที่ประชาชนใช้จ่าย และผลักดันให้ GDP สูงขึ้นในรอบก่อนหน้า จะทำให้รายได้ประชาชนทั่วไปเพิ่มสูงขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ ประชาชนจึงบริโภคและนำเข้าเพิ่มขึ้นตามสัดส่วน MPC และ MPM ทำให้มีเงินไหลเวียนในระบบเศรษฐกิจมากขึ้น และ GDP เพิ่มขึ้น

รอบถัดไป: เหตุการณ์ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องในลักษณะเดียวกับที่เกิดขึ้นในรอบที่ 3 อย่างไรก็ดี ค่าตัวคูณทางการคลัง (Fiscal Multiplier) ตั้งแต่รอบที่ 10 มีแนวโน้ม (Converge) เข้าสู่ 0

ทั้งนี้ สามารถสรุปการหมุนเวียนของเงินและการใช้จ่ายในรอบต่าง ๆ ของรายจ่ายเงินโอนให้ประชาชนทั่วไป รายละเอียดดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 การหมุนเวียนของเงินและการใช้จ่ายในรอบต่าง ๆ กรณีโอนเงินให้ประชาชนทั่วไป

รอบ	ΔC	ΔI	ΔG	ΔX	ΔM	ΔGDP	ผลการแทนค่า
1			1			-	
2	a				ab	$a(1-b)$	0.48
3	$a^2(1-b)$				$a^2(1-b)b$	$a^2(1-b)^2$	0.23
4	$a^3(1-b)^2$				$a^3(1-b)^2b$	$a^3(1-b)^3$	0.11
5	$a^4(1-b)^3$				$a^4(1-b)^3b$	$a^4(1-b)^4$	0.06
.....							
ค่าตัวคูณทางการคลัง (Fiscal Multiplier)							0.94

ที่มา: ประยุกต์จากคู่มือการวิเคราะห์ผลกระทบของการใช้จ่ายภาครัฐต่อ GDP โดยตัวคูณทางการคลัง (Fiscal Multipliers) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

หมายเหตุ: สมมติฐานในการคำนวณ ค่าตัวคูณทางการคลัง (Fiscal Multiplier) กรณีรายจ่ายเงินโอนให้ประชาชนทั่วไป มีรายละเอียดดังนี้

▪ ค่า MPC ของประชาชนทั่วไป หรือ a เท่ากับ 0.57 (คำนวณจากข้อมูลสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนครึ่งปี พ.ศ. 2566 สำนักงานสถิติแห่งชาติ)

▪ ค่า $\frac{\Delta M}{\Delta C}$ ของประชาชนทั่วไป หรือ b เท่ากับ 0.15 ทำให้ค่า MPM ของประชาชนทั่วไป เท่ากับ $0.57 \times 0.15 = 0.09$ (คำนวณจากตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตล่าสุดปี 2558 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และข้อมูลจาก ธปท.)

▪ Δ คือ การเปลี่ยนแปลง, $\Delta GDP = \Delta C + \Delta I + \Delta G + \Delta X - \Delta M$

▪ GDP ในที่นี้เป็นเพียง GDP ที่สอดคล้องกับแบบจำลองอย่างง่ายของเคนส์เท่านั้น อย่างไรก็ตาม ผลลัพธ์อาจเปลี่ยนแปลงไป หากสมมติฐาน แบบจำลอง และวิธีการคำนวณเปลี่ยนแปลงไป

ภายใต้สมมติฐาน MPC และ MPM ที่กล่าวมาข้างต้น หากการคำนวณดำเนินต่อไปหลาย ๆ รอบสามารถคำนวณค่าตัวคูณทางการคลัง กรณีรายจ่ายโอนเงินให้ประชาชนทั่วไป ได้เท่ากับ 0.94 เท่า หมายความว่า เงิน 100 บาท จะทำให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ 94 บาท

2.2 กรณีเงินโอนให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อย

เมื่อภาครัฐให้เงินให้แก่ผู้มีรายได้น้อย เงินดังกล่าวจะโอนเงินจากรัฐบาล (Transfer) ไปสู่ประชาชนผู้มีรายได้น้อย ความต้องการซื้อสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายจะยังไม่เพิ่มขึ้น และ GDP ยังคงเดิม โดยเงินจะเริ่มเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจก็ต่อเมื่อผู้มีรายได้น้อยนำไปใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการ โดยอาศัยสมมติฐานว่าการซื้อสินค้าและบริการนั้นเป็นอุปสงค์ใหม่ (New Demand) ในระบบเศรษฐกิจ ตามสัดส่วน MPC และ MPM ที่กำหนด ซึ่งจะส่งผลให้การบริโภค การนำเข้า และ GDP เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ รายจ่ายเงินโอนดังกล่าว จะส่งผลกระทบต่อรอบหมุนเวียนการใช้จ่ายต่าง ๆ ดังนี้

รอบที่ 1 ภาครัฐให้เงินแก่ผู้มีรายได้น้อย ถือเป็นเงินโอนจากรัฐบาลไปยังผู้มีรายได้น้อย ความต้องการสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายจะยังไม่เพิ่มขึ้น GDP ยังคงเดิม

รอบที่ 2 ประชาชนผู้มีรายได้น้อยจับจ่ายซื้อสินค้าซึ่งจะเกิดจะบริโภคและนำเข้าตามสัดส่วน MPC และ MPM ทำให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ (GDP) ขึ้น

รอบที่ 3 เมื่อประชาชนผู้มีรายได้น้อยใช้จ่าย และผลักดันให้ GDP สูงขึ้นในรอบก่อนหน้า ทำให้รายได้ประชาชนทั่วไปในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น จึงเกิดการบริโภคและนำเข้าเพิ่มขึ้นตามสัดส่วน MPC และ MPM ทำให้มีเงินไหลเวียนในระบบเศรษฐกิจส่งผลให้ GDP เพิ่มขึ้น

รอบถัดไป เหตุการณ์ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องในลักษณะเดียวกับที่เกิดขึ้นในรอบที่ 3 อย่างไรก็ดี ค่าตัวคูณทางการคลัง (Fiscal Multiplier) ตั้งแต่ว่ารอบที่ 10 มีแนวโน้ม (Converge) เข้าสู่ 0

ทั้งนี้ สามารถสรุปการหมุนเวียนของเงินและการใช้จ่ายในรอบต่าง ๆ ของผู้มีรายได้น้อย รายละเอียดดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 การหมุนเวียนของเงินและการใช้จ่ายในรอบต่าง ๆ ของประชาชนผู้มีรายได้น้อย

รอบ	ΔC	ΔI	ΔG	ΔX	ΔM	ΔGDP	ผลการแทนค่า
1			1				-
2	a				c	$a(1-c)$	0.68
3	$ba(1-c)$				$dba(1-c)$	$ba(1-c)(1-d)$	0.33
4	$b^2 a(1-c)(1-d)$				$db^2 a(1-c)(1-d)$	$b^2 a(1-c)(1-d)^2$	0.16
5	$b^3 a(1-c)(1-d)^2$				$db^3 a(1-c)(1-d)^2$	$b^3 a(1-c)(1-d)^3$	0.08
.....							
ค่าตัวคูณทางการคลัง (Fiscal Multiplier)							1.31

ที่มา: ประยุกต์จากคู่มือการวิเคราะห์ผลกระทบของการใช้จ่ายภาครัฐต่อ GDP โดยตัวคูณทางการคลัง (Fiscal Multipliers)

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

หมายเหตุ: สมมติฐานในการคำนวณ ค่าตัวคูณทางการคลัง (Fiscal Multiplier) มีรายละเอียดดังนี้

■ ค่า MPC ของประชาชนผู้มีรายได้น้อย หรือ a เท่ากับ 0.76 (คำนวณจากข้อมูลสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนครึ่งปี พ.ศ. 2566 สำนักงานสถิติแห่งชาติ)

■ ค่า MPC ของประชาชนทั่วไป หรือ b เท่ากับ 0.57 (คำนวณจากข้อมูลสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนครึ่งปี พ.ศ. 2566 สำนักงานสถิติแห่งชาติ)

- ค่า $\frac{\Delta M}{\Delta C}$ ของผู้มีรายได้น้อย หรือ c เท่ากับ 0.11 ทำให้ค่า MPM ของผู้มีรายได้น้อย เท่ากับ $0.76 \times 0.11 = 0.08$ (คำนวณจากตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตล่าสุดปี 2558 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และข้อมูลจาก รพท.)
- ค่า $\frac{\Delta M}{\Delta C}$ ของประชาชนทั่วไป หรือ d เท่ากับ 0.15 ทำให้ค่า MPM ของประชาชนทั่วไป เท่ากับ $0.57 \times 0.15 = 0.09$ (คำนวณจากตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตล่าสุดปี 2558 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย)
- Δ คือ การเปลี่ยนแปลง, $\Delta GDP = \Delta C + \Delta I + \Delta G + \Delta X - \Delta M$
- GDP ในที่นี้เป็นเพียง GDP ที่สอดคล้องกับแบบจำลองอย่างง่ายของเคนส์เท่านั้น อย่างไรก็ตาม ผลลัพธ์อาจเปลี่ยนแปลงไป หากสมมติฐาน แบบจำลอง และวิธีการคำนวณเปลี่ยนแปลงไป

ภายใต้สมมติฐาน MPC และ MPM ที่กล่าวมาข้างต้น หากการคำนวณดำเนินต่อไปหลาย ๆ รอบสามารถคำนวณค่าตัวคูณทางการคลัง กรณีเงินโอนให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อย ได้เท่ากับ 1.31 เท่านั้น หมายความว่า การที่ทำให้ผู้มีรายได้น้อยมีรายได้หรือการเพิ่มวงเงินในบัตรสวัสดิการแห่งรัฐขึ้น 100 บาท จะทำให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ 131 บาท

สัญญาณเครื่องชี้การบริโภคที่หายไป : การทบทวนภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริง (Real Vat) Revisiting Real VAT and Unmasking Missing Signals in Consumption¹²

บทสรุปผู้บริหาร

ภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) คือภาษีที่จัดเก็บจากมูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการในแต่ละขั้นตอนของการผลิตและจำหน่าย โดยรัฐได้รับภาษีสุทธิจากผู้ประกอบการในขั้นตอนสุดท้ายของการผลิตและจำหน่ายภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นภาษีที่มีความสำคัญในฐานะแหล่งรายได้ที่สำคัญของประเทศ และเป็นตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจที่สำคัญอีกด้วย

บทความนี้แสดงการปรับปรุงตัวชี้วัดภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริง เหตุจากความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดการบริโภคภาคเอกชนที่อ่อนแอลง ทำให้ต้องดำเนินการปรับปรุง Deflator ใหม่ จากเดิมที่ใช้เพียงดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐาน (Core Inflation) และดัชนีพลังงาน เป็นตัวปรับภาษีมูลค่าเพิ่ม (Vat) ให้เป็นภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริง (Real Vat) โดยได้เพิ่มราคาน้ำมันดิบดูไบ (Dubai Crude Oil) และดัชนีราคาสินค้านำเข้า (Import Price Index) เข้ามาเพื่อจัดผลของราคาที่ส่งผลต่อภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริงออกไป

จากผลการศึกษาของหลายหน่วยงานพบว่า ราคาน้ำมันดิบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บจากการนำเข้า (Import Vat) โดยเมื่อราคาน้ำมันดิบเพิ่มสูงขึ้น ภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บจากการนำเข้าก็จะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยหลายชิ้นที่พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริงและตัวชี้วัดการบริโภคภาคเอกชนนั้นจะมีความสัมพันธ์ที่ตื้นเขิน เมื่อใช้ค่า Deflator ที่รวมราคาน้ำมันดิบเข้าไปด้วย

ผลลัพธ์จากการปรับปรุงตัวชี้วัดภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริงโดยการเพิ่มดัชนีราคาสินค้านำเข้าและราคาน้ำมันดิบดูไบเข้าไปใน Deflator ช่วยให้สามารถจัดผลกระทบของราคาน้ำมันดิบออกไปได้อย่างชัดเจน ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริงและตัวชี้วัดการบริโภคปรับตัวดีขึ้น ซึ่งทำให้ภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริงสามารถใช้ในการอธิบายการบริโภคได้ดีมากขึ้นเช่นกัน

1. บทนำ (Introduction)

ภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) เป็นตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจที่สำคัญโดยใช้ในการวิเคราะห์ปริมาณภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้ที่แท้จริง (Real Vat) ซึ่งสะท้อนถึงการบริโภคของทั้งสินค้าและบริการที่ผลิตและจำหน่ายภายในประเทศและที่นำเข้า ตัวอย่างเช่น ปริมาณภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้เพิ่มขึ้น แสดงถึงการบริโภคภาคเอกชนที่ขยายตัวส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศขยายตัว ในทางตรงกันข้ามหากปริมาณภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้ลดลง แสดงถึงการบริโภคภาคเอกชนที่หดตัวส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศหดตัว โดยภาษีมูลค่าเพิ่มนี้ถูกจัดเก็บจากมูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการในแต่ละขั้นตอนของการผลิตและจำหน่าย โดยผู้เสียภาษีจะต้องนำภาษีมูลค่าเพิ่มที่จ่ายให้แก่ผู้ประกอบการในขั้นตอนการผลิตและจำหน่ายก่อนหน้ามาหักออกจากภาษีมูลค่าเพิ่มที่เรียกเก็บจากผู้ซื้อในขั้นตอนการผลิตและจำหน่ายของตน ส่งผลให้ภาษีมูลค่าเพิ่มที่เรียกเก็บจากผู้ซื้อในขั้นตอนสุดท้ายของการผลิตและจำหน่ายเป็นภาษีสุทธิที่รัฐได้รับ โดยภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นภาษีที่มีความสำคัญในฐานะแหล่งรายได้ที่สำคัญของประเทศ เพราะเป็นภาษีที่มีลักษณะกว้างขวางครอบคลุมสินค้าและบริการทุกประเภท ส่งผลให้สามารถจัดเก็บรายได้จากภาคส่วนต่าง ๆ ของเศรษฐกิจได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

¹² ผู้เขียน ดร.ยุทธภูมิ จารุเศรษฐ์ ผู้อำนวยการส่วนแบบจำลองและประมาณการเศรษฐกิจการคลัง และนายเมธาวิ ชื่นบาล เศรษฐกรส่วนแบบจำลองและประมาณการเศรษฐกิจการคลัง กคม. สศค. ขอขอบคุณ ดร.พิสิทธิ์ พัวพันธ์ ผู้อำนวยการกองนโยบายเศรษฐกิจมหภาคสำหรับคำแนะนำ อนึ่ง บทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียน ไม่ได้สะท้อนความเห็นของหน่วยงาน

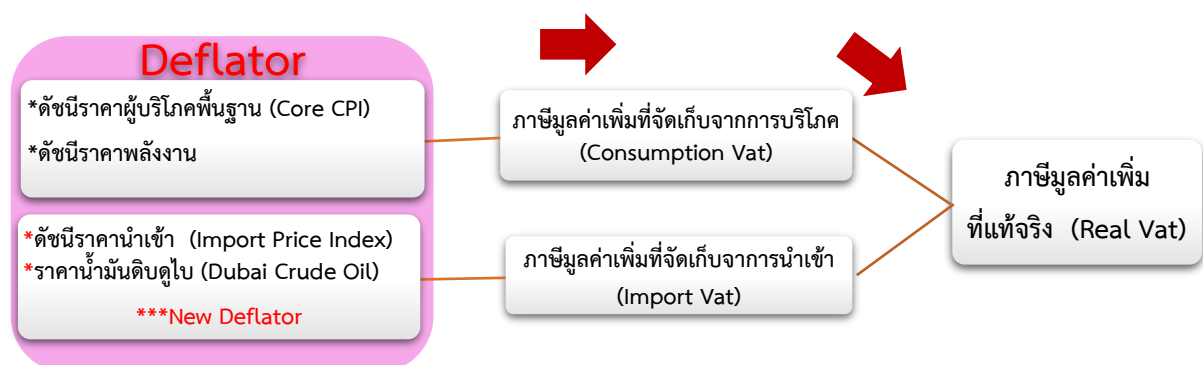
ภาพที่ 45 โครงสร้างภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริงและโครงสร้างของ Deflator แบบเดิม

ที่มา: รวบรวมโดยผู้จัดทำ

การปรับปรุง (Adjust) และพัฒนา (Develop) ตัวชี้วัดภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริงมีสาเหตุจากความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดการบริโภคภาคเอกชน (Private Consumption) อ่อนแอลง เนื่องจากผลกระทบของราคาน้ำมันดิบ (Crude Oil) ลดลงมากในช่วงที่ผ่านมา ส่งผลให้การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บจากการนำเข้า (Import Vat) หดตัวค่อนข้างสูง และส่งผลต่อเนื่องไปยังภาษีมูลค่าเพิ่มโดยรวม (Vat) หดตัวลงด้วยเช่นกัน แม้ว่าภาษีที่จัดเก็บจากการบริโภคภายในประเทศ (Consumption Vat) และดัชนีการบริโภคภาคเอกชน (Private Consumption) จะยังคงขยายตัวได้ดีก็ตาม ทำให้เกิดการความสัมพันธ์ที่ไม่สอดคล้องกันระหว่างตัวแปรทั้งสอง ดังนั้นจึงได้ดำเนินการปรับปรุงภาษีมูลค่าเพิ่มใหม่ โดยจะเป็นการปรับปรุงในตัว Deflator ที่จะใช้ในการปรับค่าภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริงที่จัดเก็บจากการนำเข้า (Import Vat) เดิมใช้เพียงดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐานและดัชนีพลังงานเป็นตัวปรับค่าภาษีมูลค่าเพิ่มจากที่เป็น Nominal Level ให้เป็น Real Level โดยเพิ่มในตัวของราคาน้ำมันดิบดูไบและดัชนีราคาสินค้านำเข้ามาเป็นตัว Deflator เข้ามาปรับ Nominal Level ของภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บจากการนำเข้าให้เป็น Real Level เพื่อขจัดผลของราคาน้ำมันดิบและราคาสินค้าอื่นๆ ออกไป

ภาพที่ 46 โครงสร้างภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริงและโครงสร้างของ Deflator แบบใหม่

ที่มา: รวบรวมโดยผู้จัดทำ

โดยรายงานนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงตัวชี้วัดภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริง (Real Vat) ให้สามารถสะท้อนภาวะเศรษฐกิจของประเทศได้ดียิ่งขึ้น โดยดำเนินการคัดเลือก Deflator ใหม่ให้มีความเหมาะสมในการคำนวณ เพื่อนำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริง (Real Vat) และตัวชี้วัด

การบริโภคภาคเอกชน (Consumption Indicators) ซึ่งใช้วิธีการวิเคราะห์แบบการถดถอยเชิงเส้น (Linear Regression) เพื่อประเมินความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสอง

2. ทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

จากการศึกษาของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า ในช่วงปี 2556 - 2562 ประเทศไทยมีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างราคาน้ำมันดิบกับภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บจากการนำเข้า โดยเมื่อราคาน้ำมันดิบเพิ่มสูงขึ้น ภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บจากการนำเข้าก็จะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เท่ากับ 0.71 ซึ่งแสดงว่าความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองตัวแปรนั้นค่อนข้างสูง และจากการศึกษาของ ธปท. พบว่า ในช่วงปี 2562 - 2564 ประเทศไทยมีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างราคาน้ำมันดิบกับภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บจากการนำเข้า โดยเมื่อราคาน้ำมันดิบเพิ่มสูงขึ้น ภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บจากการนำเข้าก็จะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เท่ากับ 0.86 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองตัวแปรนั้นค่อนข้างสูง

จากการทบทวนงานวิจัยหลายชิ้นพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริงและตัวชี้วัดการบริโภคภาคเอกชนนั้นจะมีความสัมพันธ์ที่ตื้นมากขึ้น เมื่อใช้ค่า Deflator ที่รวมราคาน้ำมันดิบด้วย ตัวอย่างเช่น งานวิจัยของ Afonso et al. (2013) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริงและยอดค้าปลีกในสหภาพยุโรปนั้นแข็งแกร่งขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อใช้ค่า Deflator ที่รวมราคาน้ำมันดิบด้วย และงานวิจัยของ Calvo et al. (2015) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างภาษีมูลค่าเพิ่มจริงและการใช้จ่ายภาคครัวเรือนในเม็กซิโกนั้นปรับตัวดีขึ้นเช่นกันเมื่อใช้ค่า Deflator ที่รวมราคาน้ำมันดิบแล้ว

ดังนั้น จากการศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยข้างต้น สรุปได้ว่า เมื่อราคาน้ำมันดิบเพิ่มมากขึ้น จะส่งผลให้การเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บจากการนำเข้าเพิ่มขึ้น และเมื่อใช้ราคาน้ำมันดิบเข้าไปใน Deflator ที่ใช้ในการปรับค่าภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริง พบว่าทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริงและตัวชี้วัดการบริโภคปรับตัวดีขึ้น

3. ระเบียบวิธี (Methodology)

3.1 การทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร

สำหรับ Model ที่ใช้ในการทดสอบจะเป็น สมการการถดถอยเชิงเส้นแบบง่าย (Simple Linear Regression) ซึ่งเป็นสมการที่ใช้อธิบายความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปรอิสระ (Independent Variable) จำนวน 1 ตัวกับตัวแปรตาม (Dependent Variable) จำนวน 1 ตัว โดยตัวแปรในสมการสามารถกำหนดได้ดังนี้

$$Y = a + bX$$

Y	คือ ภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริง (Real Vat)
X	คือ การบริโภคที่แท้จริง (Real Private Consumption)
a	คือ ค่าคงที่ (Y-intercept)
b	คือ สัมประสิทธิ์ถดถอย (Slope)

โดยสมการการถดถอยเชิงเส้นแบบง่ายสามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระได้ โดยตัวแปรตามสามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรอิสระและค่าคงที่ โดยค่าคงที่ (a) แสดงถึงค่า

ของตัวแปรตามเมื่อตัวแปรอิสระมีค่าเท่ากับ 0 และค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (b) แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามเมื่อตัวแปรอิสระเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย

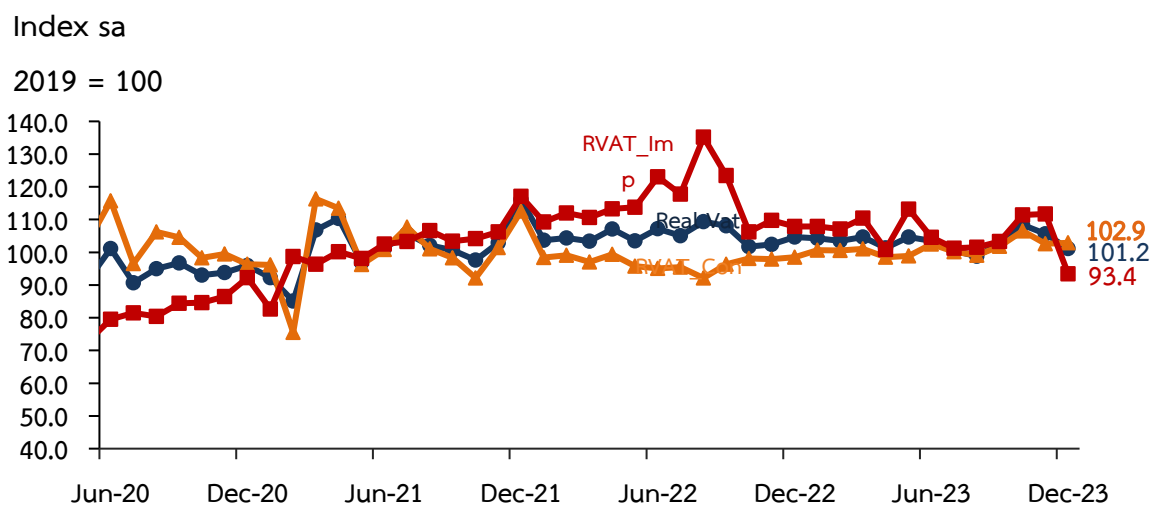
3.2 การคัดเลือก Deflator ที่เหมาะสม

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่าราคาน้ำมันดิบ (Crude Oil) มีผลกระทบต่อภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บจากการนำเข้า (Import Vat) อย่างมีนัยสำคัญ และจากการเปรียบเทียบสัดส่วนระหว่างมูลค่าการจัดเก็บภาษีการนำเข้าน้ำมันดิบรายเดือนต่อมูลค่าการจัดเก็บภาษีจากการนำเข้า พบว่ามูลค่าการจัดเก็บภาษีการนำเข้าน้ำมันดิบมีสัดส่วนอยู่ราวร้อยละ 10 ของการจัดเก็บภาษีจากการนำเข้าทั้งหมด ดังนั้นจึงกำหนดให้น้ำหนักของ Deflator ของราคาน้ำมันดิบอยู่ที่ 0.1 ส่วนผลกระทบของราคาสินค้าอื่น ๆ นอกจากราคาน้ำมันดิบกำหนดให้ถูกปรับค่าโดยดัชนีราคาสินค้านำเข้า ดังนั้นดัชนีราคาสินค้านำเข้าจะกำหนดให้น้ำหนักใน Deflator ใหม่อยู่ที่ 0.9

ผลลัพธ์และการวิเคราะห์ (Results and Analysis)

จากความสัมพันธ์ระหว่างภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริง (Real Vat) และตัวชี้วัดการบริโภค (Consumption) ที่อ่อนแอขึ้น มีสาเหตุจาก Deflator เดิมที่ใช้ปรับค่าภาษีมูลค่าเพิ่ม (Vat) ให้เป็นภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริง (Real Vat) ที่ใช้เพียงดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐาน (Core CPI) และดัชนีพลังงานเท่านั้น ส่งผลให้ภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริงยังไม่สามารถสะท้อนถึงการบริโภคเท่าที่ควร เนื่องจากภาษีมูลค่าเพิ่มนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น ภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บจากการบริโภคภายในประเทศ (Consumption Vat) และภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บจากการนำเข้า (Import Vat) การจะใช้เพียงดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐานและดัชนีราคาพลังงานเป็น Deflator ในการปรับมูลค่าอาจจะไม่เพียงพอ เหตุเพราะประเทศไทยนั้นมีการนำเข้าน้ำมันดิบในสัดส่วนที่สูงมาก จากข้อมูลของกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติพบว่าในปี 2564 ประเทศไทยมีสัดส่วนการนำเข้าน้ำมันดิบถึงร้อยละ 90 เมื่อราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกปรับตัวสูงขึ้น ยกตัวอย่างเหตุการณ์สงครามรัสเซีย - ยูเครนที่เริ่มต้นในปีต้นปี 2565 ส่งผลต่อราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกปรับตัวเพิ่มขึ้น ดังนั้นมูลค่าการนำเข้าน้ำมันดิบของไทยจึงเพิ่มขึ้นตามเช่นกัน จากตัวอย่างข้างต้นพบว่ามูลค่าการภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บจากการนำเข้า (Import Vat) ณ ช่วงเวลานั้นปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยสามารถแสดงได้ดังภาพที่ 3 ซึ่งภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บจากการนำเข้านั้นปรับตัวเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง แปรผันตามราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่ปรับตัวเพิ่มขึ้น เมื่อเป็นเช่นนี้หากราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกปรับตัวลดลง จึงส่งผลให้ในช่วงเวลาต่อมาการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากการนำเข้าหดตัวลงตามเช่นกัน และยังส่งผลต่อเนื่องทำให้ภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริง (Real Vat) เริ่มมีความสัมพันธ์ที่อ่อนแอต่อภาวะเศรษฐกิจและการบริโภคภาคเอกชนในที่สุด

ภาพที่ 47 ภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริง (Real Vat) หลังปรับค่าแล้ว

Note: RVAT_Im = Real Vat Import

RVAT_Con = Real Vat Consumption

Source: The Revenue Department

ที่มา: รวบรวมโดยผู้จัดทำ

ดังนั้น เมื่อราคาของน้ำมันดิบในตลาดโลกเปลี่ยนแปลงไป มูลค่าการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บจากการนำเข้า (Import Vat) ก็จะเปลี่ยนแปลงตามเช่นกัน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกส่งผลกระทบต่อมูลค่าการนำเข้าน้ำมันดิบของไทยเป็นอย่างมาก และยังส่งผลกระทบต่อปริมาณการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บจากการนำเข้า (Import Vat) รวมถึงส่งผลกระทบต่อปริมาณการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มโดยรวม (Vat) อีกด้วย ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่อ่อนแอระหว่างตัวชี้วัดภาษีมูลค่าเพิ่มและการบริโภค ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะขจัดผลของราคาน้ำมันดิบและราคาสินค้านำเข้าอื่น ๆ ออกไป จึงดำเนินการปรับปรุง Deflator ใหม่ ซึ่งจะนำข้อมูลในส่วนของ ราคาน้ำมันดิบดูไบ (Dubai Crude Oil) และ ดัชนีราคานำเข้า (Import Price Index : IMI) เพิ่มเข้ามาปรับปรุง Deflator ใหม่ที่จะนำมาใช้ในการปรับมูลค่าภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บจากการนำเข้า (Import Vat) เพื่อขจัดผลของราคาน้ำมันดิบและสินค้านำเข้าอื่น ๆ ออกไป

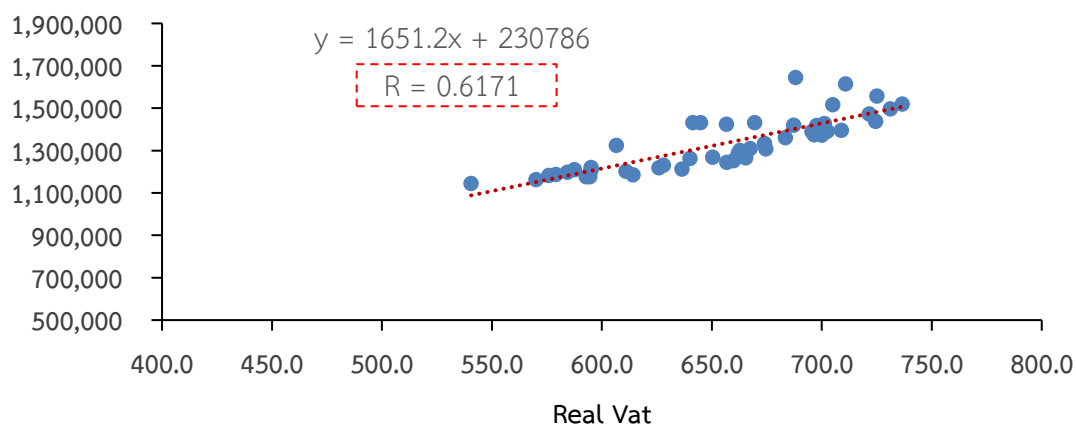
จากการศึกษาพบว่าหลังจากดำเนินการปรับปรุง Deflator ใหม่ พบว่าการนำดัชนีราคานำเข้า (Import Price Index) และราคาน้ำมันดิบดูไบ (Dubai Crude Oil) เพิ่มเข้ามาในการจัดทำ Deflator เพื่อขจัดผลของราคาออกไป ช่วยให้ภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริง (Real Vat) สามารถใช้อธิบายการบริโภค (Consumption) ได้ดีขึ้น โดยสามารถแสดงได้ดังภาพที่ 48 และภาพที่ 49 จากการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคที่แท้จริง (Real Private Consumption) กับภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริง (Real Vat) แบบเดิมที่ยังไม่ได้ปรับค่ากับแบบที่ปรับค่าแล้ว เมื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาพล็อตกราฟเส้นตรง (Linear) กราฟทั้งสองจะแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองที่เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน หลังจากดำเนินการปรับปรุง Deflator แล้ว และเมื่อนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาปรับค่าด้วย Deflator ใหม่ จะส่งผลให้ภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริงสามารถอธิบายการบริโภคภาคเอกชนได้ดีมากขึ้น โดยสะท้อนจากค่า R-Squared ที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนจาก R-Squared เท่ากับ 0.61 แสดงให้เห็นในภาพที่ 48 ที่จะแสดงความสัมพันธ์ระหว่างภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริงก่อนปรับค่ากับการบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริง จากนั้นเมื่อดำเนินการปรับค่าภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริงโดยใช้ Deflator ใหม่ จึงส่งผลให้ค่าสัมพันธ

กับการบริโภคภาคเอกชนปรับตัวดีขึ้น แสดงได้ดังภาพที่ 49 โดยค่า R-Squared ปรับเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ 0.69 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองปรับตัวดีขึ้น

ภาพที่ 48 ความสัมพันธ์ของภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริงกับการบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงโดยวิธีการเดิม

REAL VAT เดิม VS RCP

Real Private Consumption

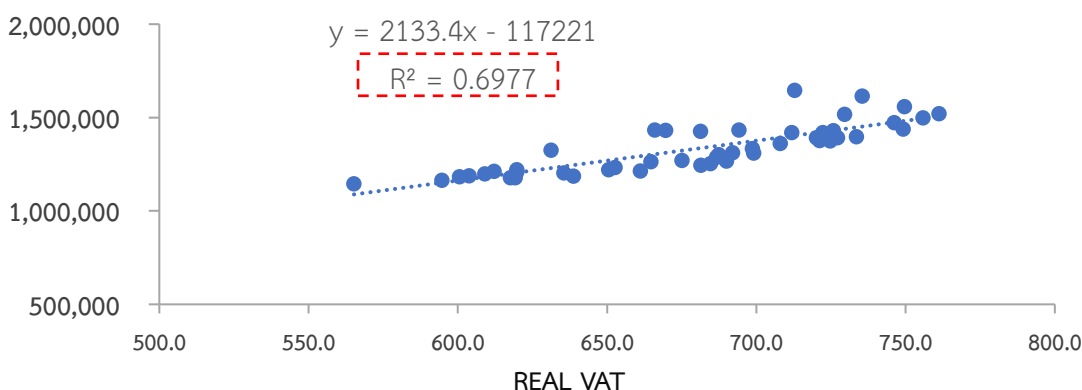
ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ: คำนวณโดย กศม. สศค.

ภาพที่ 49 ความสัมพันธ์ของภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริงกับการบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงโดยวิธีการใหม่

REAL VAT ใหม่ VS RCP

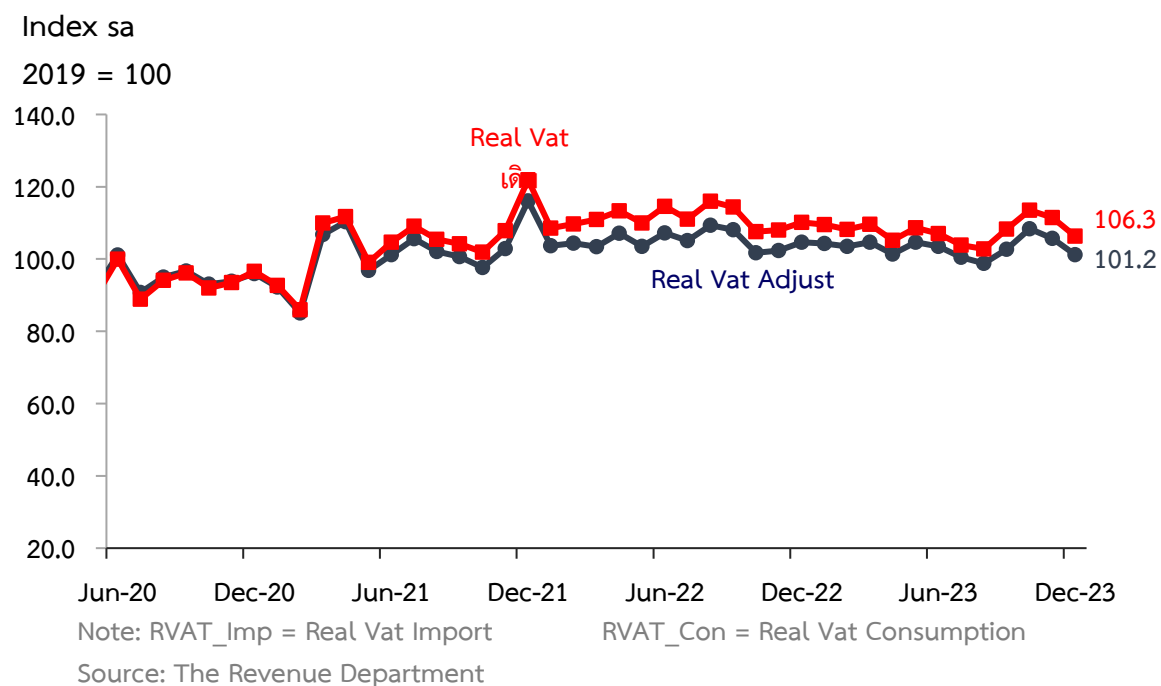
Real Private Consumption

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

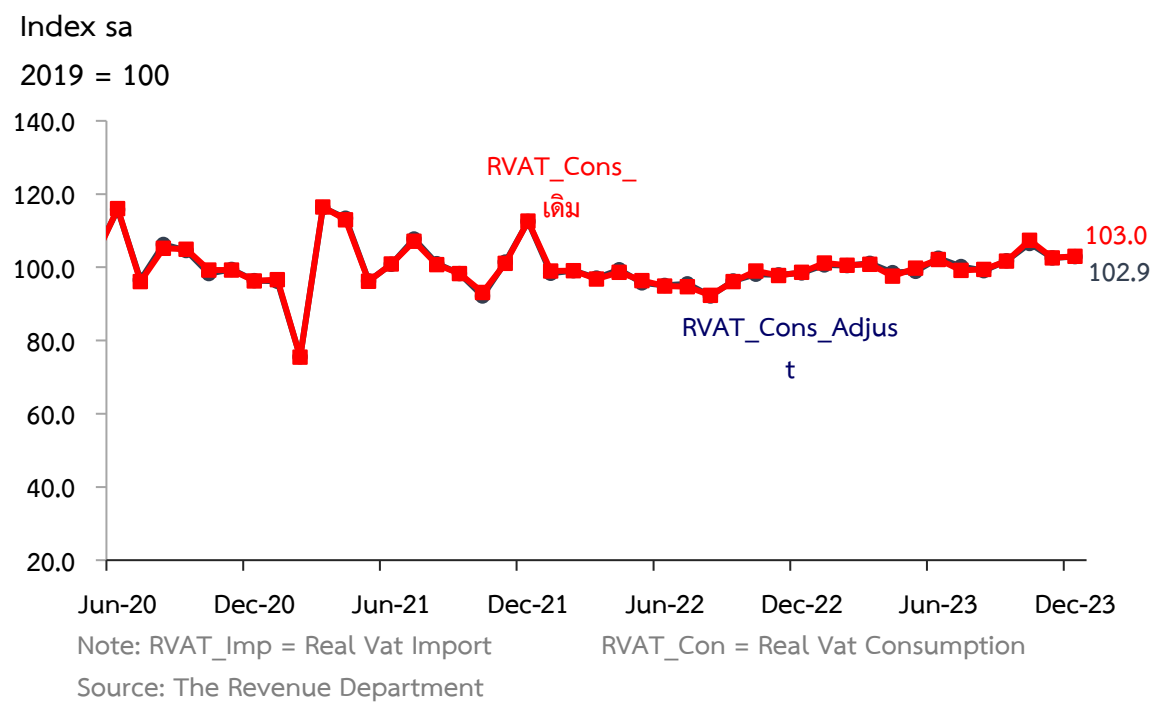
หมายเหตุ: คำนวณโดย กศม. สศค.

ภาพที่ 50 ภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริง (Real Vat) และรูปแบบใหม่ (Real Vat Adjust)

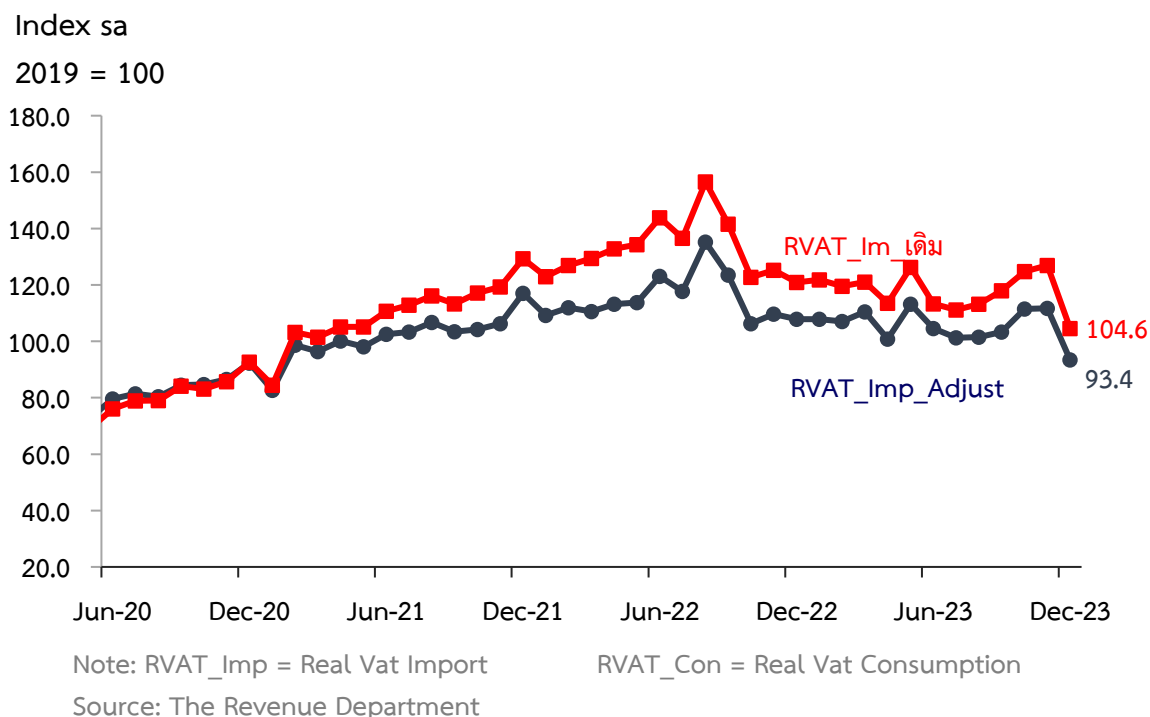
ที่มา: รวบรวมโดยผู้จัดทำ

ภาพที่ 51 ภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริงที่จัดเก็บจากการบริโภคแบบเดิม (Real Vat Consumption) และ ภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริงที่จัดเก็บจากการบริโภคแบบใหม่ (Real Vat Consumption Adjust)

ที่มา: รวบรวมโดยผู้จัดทำ

ภาพที่ 52 ภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริงจัดเก็บจากการนำเข้าแบบเดิม (Real Vat Import)
และ ภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริงจัดเก็บจากการนำเข้าแบบใหม่ (Real Vat Import Adjust)

ที่มา: รวบรวมโดยผู้จัดทำ

สรุปและข้อเสนอแนะ (Conclusion)

การปรับปรุงภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริงส่งผลให้สามารถวิเคราะห์การบริโภคภาคเอกชนได้ดีมากขึ้น แสดงให้เห็นว่าการใช้ค่า Deflator แบบใหม่ ที่เพิ่มส่วนของราคาน้ำมันดิบดูไบและดัชนีราคาสินค้านำเข้า ช่วยให้สามารถประเมินความสัมพันธ์ระหว่างภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริงและตัวชี้วัดการบริโภคภาคเอกชน ได้แม่นยำยิ่งขึ้น ผลลัพธ์ของการประเมินนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลากหลาย เช่น การวางนโยบายทางภาษี การคาดการณ์ภาวะเศรษฐกิจ และการประเมินผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงนโยบายภาษีต่อการบริโภคภาคเอกชน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ควรพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ เพิ่มเติมด้วยเช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น

- การประเมินความสัมพันธ์ระหว่างภาษีมูลค่าเพิ่มจริงและตัวชี้วัดการบริโภคภาคเอกชนได้อย่างแม่นยำยิ่งขึ้น ควรใช้ค่า Deflator ที่รวมราคาน้ำมันดิบด้วย
- การประเมินความสัมพันธ์ระหว่างภาษีมูลค่าเพิ่มจริงและตัวชี้วัดการบริโภคภาคเอกชนควรใช้ข้อมูลในระยะยาว เนื่องจากความสัมพันธ์นี้อาจเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางเศรษฐกิจและสังคม
- ควรพิจารณาปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างภาษีมูลค่าเพิ่มจริงและตัวชี้วัดการบริโภคภาคเอกชน เช่น ราคายาได้ของครัวเรือน อัตราดอกเบี้ย และนโยบายการเงิน เป็นต้น

บรรณานุกรม

- การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ (Data Analysis with Statistics) โดย ศาสตราจารย์ ดร. วีระพล เครือเทพ
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). รายงานการศึกษาผลกระทบของราคาน้ำมันดิบต่อเศรษฐกิจไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2565). รายงานภาวะเศรษฐกิจไทย. กรุงเทพมหานคร: ธนาคารแห่งประเทศไทย.
- Afonso, A., Furceri, D., & Jalles, J. (2013). The impact of VAT increases on consumption: A dynamic panel data analysis. *Journal of Public Economics*, 107(3), 429-447.
- Calvo, E., García-Verdú, A., & López-Laborda, J. (2015). The impact of VAT increases on household consumption: Evidence from Mexico. *Journal of International Economics*, 96(2), 253-269.
- กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ กระทรวงพลังงาน (2567) ข้อเท็จจริง...คนไทยใช้น้ำมันแพง แต่มีการส่งออกน้ำมันดิบลดลง กรุงเทพมหานคร กระทรวงพลังงาน.

แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับไทยให้มุ่งสู่การเป็นศูนย์กลาง
การผลิตและการค้าอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับของโลก¹³

บทสรุปผู้บริหาร

- อัญมณีและเครื่องประดับไทย เป็นสินค้าส่งออกสำคัญโดยมีมูลค่าการส่งออกของไทยในปี 2566 มีการส่งออกมากเป็นอันดับ 3 ของไทย ก่อให้เกิดเม็ดเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจเกือบ 30,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี และมีการจ้างงานตลอดห่วงโซ่อุปทานประมาณ 1.3 ล้านคน
- อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับเป็นอุตสาหกรรมครบวงจรตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ โดยเป็นการผลิตเพื่อส่งออกร้อยละ 80 ส่วนอีกร้อยละ 20 เป็นการผลิตเพื่อการจำหน่ายภายในประเทศ
- สถานการณ์การส่งออกและนำเข้าอัญมณีและเครื่องประดับของไทย โดยในปี 2566 มีมูลค่าการส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับ อยู่ที่ 14,636.87 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ปรับตัวลดลงร้อยละ -2.83 จากปี 2565 และปรับตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 45.48 จากปี 2557 ซึ่งตลาดส่งออกที่สำคัญ 5 ลำดับแรก ได้แก่ฮ่องกง สหรัฐฯ เยอรมนี อินเดีย และสหราชอาณาจักร สำหรับการนำเข้าอัญมณีและเครื่องประดับในปี 2566 มีมูลค่า 13,567.14 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ปรับตัวลดลงร้อยละ 18.90 เมื่อจากปี 2565 และเพิ่มขึ้นร้อยละ 42.87 จากปี 2557
- ศักยภาพและความสามารถในการแข่งขัน คือไทยมีศักยภาพและภูมิปัญญาของช่างฝีมือ อีกทั้งความชำนาญและความประณีตในการผลิต ส่งผลให้ต่างชาติสนใจเข้ามาลงทุนตั้งฐานการผลิตในประเทศไทย รวมทั้งมีหน่วยงานต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุน ขณะที่ข้อจำกัดอุตสาหกรรม ได้แก่ 1) อุตสาหกรรมต้นน้ำ ขาดแคลนวัตถุดิบในประเทศ การขาดแคลนเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยที่ใช้ในขั้นตอนการเตรียมวัตถุดิบก่อนการนำส่งเพื่อการเจียระไน 2) อุตสาหกรรมกลางน้ำ ขาดแคลนช่างฝีมือ และผู้ประกอบการรายย่อยขาดแคลนเงินทุนในการจัดหาเครื่องจักร ผู้ประกอบการรายย่อยขาดการพัฒนาองค์ความรู้ด้านกระบวนการผลิตและเทคโนโลยีที่ทันสมัย 3) อุตสาหกรรมปลายน้ำ ขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตตลาดใหม่ ๆ เพื่อเจาะตลาดกลุ่มลูกค้ากลุ่มใหม่ และการขาดการพัฒนาทายาทช่างฝีมือ
- ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย แบ่งตามประเภทของอุตสาหกรรมได้แก่ 1) อุตสาหกรรมต้นน้ำ ควรสนับสนุนการทำเหมืองแร่อย่างมีธรรมาภิบาลเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม และควรสนับสนุนเงินทุนสำหรับการวิจัยเพื่อพัฒนาอัญมณีที่มาจากห้องปฏิบัติการ 2) อุตสาหกรรมกลางน้ำ ควรมีการส่งเสริมการผลิตแรงงานที่มีทักษะ ควรกำกับดูแลคุณภาพและความปลอดภัยของโรงงานอุตสาหกรรม และควรกำหนดมาตรการด้านการเงินเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs และ 3) อุตสาหกรรมปลายน้ำ ควรมีการจัดอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ในการทำตลาดให้ทันสมัยตามเทรนด์โลก มีการพัฒนากลยุทธ์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อขยายฐานลูกค้ากลุ่มคนรุ่นใหม่ให้ตามยุคสมัยตามสื่อออนไลน์ต่าง ๆ รวมถึงควรหาตลาดใหม่ ๆ ผ่านการจัดและเข้าร่วมนิทรรศการต่าง ๆ ภายในประเทศ และต่างประเทศเพิ่มขึ้น รวมทั้งจัดทำหลักสูตรสำหรับผู้สนใจในอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ เพื่อเพิ่มจำนวนคนในอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นทั้งในส่วนของกลางน้ำและปลายน้ำ

¹³ ผู้เขียน นายณัฐพล ศรีพจนารถ ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจมหภาค กศม. สศค. และนายธนสาร อิทธิสัมพันธ์ นักศึกษาฝึกงาน ส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจมหภาค อนึ่ง บทความนี้เป็นความคิดเห็นของผู้เขียน ไม่ได้สะท้อนความคิดเห็นของหน่วยงาน

1. บทนำ

อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับเป็นอุตสาหกรรมศักยภาพที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยเป็นอุตสาหกรรมก่อให้เกิดเม็ดเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจเกือบ 30,000 ล้านบาทหรือสุทธิต่อปี โดยคาดการณ์ว่ามีผู้ประกอบการตลอดห่วงโซ่อุปทานกว่า 37,000 ราย¹⁴ และมีการจ้างงานตลอดห่วงโซ่อุปทานประมาณ 1.3 ล้านคน¹⁵ ซึ่งเป็นการจ้างงานอยู่ในภาคอุตสาหกรรม ประมาณ 55,000 คน ในโรงงานอุตสาหกรรมกว่า 460 แห่งทั่วประเทศ¹⁶ อีกทั้งประเทศไทยยังเป็นผู้ส่งออกสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับใน 10 อันดับแรกของโลก เนื่องด้วยประเทศไทยมีภูมิปัญญาการปรับปรุงคุณภาพพลอยสีให้มีความสวยงามเพิ่มขึ้น อีกทั้งช่างฝีมือเจียระไนอัญมณี รวมถึงช่างฝีมือผลิตเครื่องประดับมีทักษะความชำนาญเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ส่วนการค้าในประเทศมีความคึกคักจากแรงซื้อของคนในประเทศและนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าประเทศไทยปีละกว่า 40 ล้านคน¹⁷ รวมถึงนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาซื้ออัญมณีและเครื่องประดับในไทย โดยคาดว่าจะมีมูลค่าการค้าในประเทศสูงเกือบเท่ากับมูลค่าการส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับไทยโดยรวม นอกจากนี้ อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับเป็นอุตสาหกรรมที่มีการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าสูงตั้งแต่อุตสาหกรรมต้นน้ำ เช่น การเผาพลอย การเจียระไนพลอย เป็นต้น อุตสาหกรรมกลางน้ำ เช่น การออกแบบการขึ้นรูป เป็นต้น และอุตสาหกรรมปลายน้ำ เช่น ตลาดสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับสำเร็จรูปชนิดต่าง ๆ เป็นต้น ดังนั้น รัฐบาลไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าวของอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์โดยวางเป้าหมายให้ไทยเป็นศูนย์กลางการผลิตและการค้าอัญมณีและเครื่องประดับโลก

อย่างไรก็ดี การพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการผลิตและการค้าอัญมณีและเครื่องประดับของโลก ยังคงมีข้อจำกัดที่สำคัญบางประการ ซึ่งจำแนกปัญหาอุปสรรคออกตามประเภทของกลุ่มอุตสาหกรรม กล่าวคือ **อุตสาหกรรมต้นน้ำ (Upstream)** เช่น การขาดแคลนวัตถุดิบในประเทศ การขาดแคลนเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยที่ใช้ในขั้นตอนการเตรียมวัตถุดิบก่อนการนำส่งเพื่อการเจียระไน เป็นต้น **อุตสาหกรรมกลางน้ำ (Midstream)** เช่น การขาดแคลนช่างฝีมือในหลายสาขา เช่น ช่างโกนพลอย ช่างแต่งพลอย ช่างเจียระไนพลอย ช่างขึ้นรูปต้นแบบ ช่างออกแบบ ช่างฝัง เป็นต้น การขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตอัญมณีและเครื่องประดับหลายชนิดใหม่ ๆ เพื่อเจาะตลาดกลุ่มลูกค้าใหม่ที่มีรสนิยมเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย และการขาดการพัฒนาทายาทช่างฝีมือ **อุตสาหกรรมปลายน้ำ (Downstream)** เช่น ผู้ประกอบการรายย่อยขาดแคลนเงินทุนในการจัดหาเครื่องจักร เครื่องจักรในการผลิตของผู้ประกอบการยังไม่สามารถสู้คู่แข่งได้ ผู้ประกอบการรายย่อยขาดการพัฒนาองค์ความรู้ด้านกระบวนการผลิตและเทคโนโลยีที่ทันสมัย มาตรฐานสินค้าและแบรนด์ยังไม่เป็นที่ยอมรับในตลาดโลก และช่องทางการจัดจำหน่ายที่จำกัด โดยยังไม่มีกลยุทธ์การจำหน่ายช่องทางตลาดดิจิทัลเท่าที่ควร รวมถึงในช่วงที่ผ่านมา อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับไทยยังได้รับผลกระทบของยอดการสั่งซื้อที่ลดลงจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 นอกจากนี้ บทบาทการสนับสนุนของภาครัฐ ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เช่น การประชาสัมพันธ์กฎระเบียบและนโยบายภาครัฐที่ใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนผู้ประกอบการไม่ทั่วถึง เป็นต้น

ดังนั้น เพื่อสนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการผลิตและการค้าอัญมณีและเครื่องประดับของโลก (The World's Jewelry Hub) จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับไทยให้มุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางการผลิตและการค้าอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับของโลก เพื่อเสนอแนะแนวทางและมาตรการที่เกี่ยวข้องต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต่อไป

¹⁴ ข้อมูลกระทรวงพาณิชย์ ปี พ.ศ. 2560

¹⁵ ข้อมูลกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ไม่ปรากฏปี

¹⁶ ข้อมูลกรมโรงงานอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2565

¹⁷ (ข้อมูลกองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาปี พ.ศ. 2562)

2. โครงสร้างอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับไทย

อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับไทยเป็นอุตสาหกรรมครบวงจรตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ เป็นการผลิตเพื่อส่งออกร้อยละ 80 ส่วนอีกร้อยละ 20 เป็นการผลิตเพื่อการจำหน่ายภายในประเทศ ปัจจุบันมีผู้ผลิตอัญมณีและเครื่องประดับที่จดทะเบียนอยู่ในระบบราว 2,200 ราย และอีกนับพันรายเป็นธุรกิจในครัวเรือน

สำหรับโครงสร้างอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับไทย จำแนกเป็น

1) อุตสาหกรรมเจียระไน แบ่งออกเป็นอุตสาหกรรมการเจียระไนพลอยสี และอุตสาหกรรมการเจียระไนเพชร

1.1) อุตสาหกรรมการเจียระไนพลอยสี

การเจียระไนพลอยได้รับการพัฒนามานานในประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยเคยเป็นแหล่งพลอยที่มีคุณภาพและอุดมสมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก โดยกระจายอยู่ในหลายจังหวัด เช่น จังหวัดตราด จันทบุรี และกาญจนบุรี เป็นต้น แรงงานส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนใช้เครื่องมือเครื่องจักรผลิตอย่างง่ายไม่ซับซ้อน จึงใช้เงินลงทุนไม่สูงนัก และช่างฝีมือไทยมีทักษะและความชำนาญในการเจียระไนพลอยสีเป็นที่ยอมรับในตลาดโลก รวมถึงผู้ประกอบการมีเทคนิคในการปรับปรุงคุณภาพพลอยสีด้วยการหุงหรือเผาพลอยด้วยความร้อน ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของไทยที่ยังไม่มีประเทศใดสามารถทำได้ทัดเทียม ทั้งนี้ คาดว่ามีการจ้างงานในอุตสาหกรรมเจียระไนพลอยสีเกือบ 20,000 คน โดยผู้ประกอบการเจียระไนพลอยสี และช่างฝีมือส่วนมากจะกระจุกตัวอยู่ในจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางการผลิตและการค้าพลอยสีอย่างกรุงเทพฯ จันทบุรี และตาก

1.2) อุตสาหกรรมเจียระไนเพชร

การเจียระไนเพชรเป็นธุรกิจที่ต้องใช้เงินลงทุนสูงมาก เนื่องจากเครื่องมือที่ใช้ในการเจียระไนเพชรค่อนข้างซับซ้อน และใช้เทคโนโลยีสูง จึงต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ประกอบกับมีต้นทุนฝึกช่างเจียระไนใหม่ที่ค่อนข้างสูง จึงทำให้อุตสาหกรรมเพชรเจียระไนไทยส่วนใหญ่เป็นของบริษัทต่างชาติที่ย้ายฐานการผลิตมาตั้งโรงงานในไทย อาทิ เบลเยียม อิสราเอล เป็นต้น เพื่ออาศัยแรงงานฝีมือของไทย แต่มีค่าจ้างแรงงานที่ต่ำกว่าในประเทศของตนมาก รวมถึงใช้สิทธิประโยชน์จากมาตรการส่งเสริมการลงทุนของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ทั้งนี้ ปัจจุบันมีการจ้างงานช่างฝีมือเจียระไนเพชรกว่า 4,000 คน

2) อุตสาหกรรมผลิตเครื่องประดับ

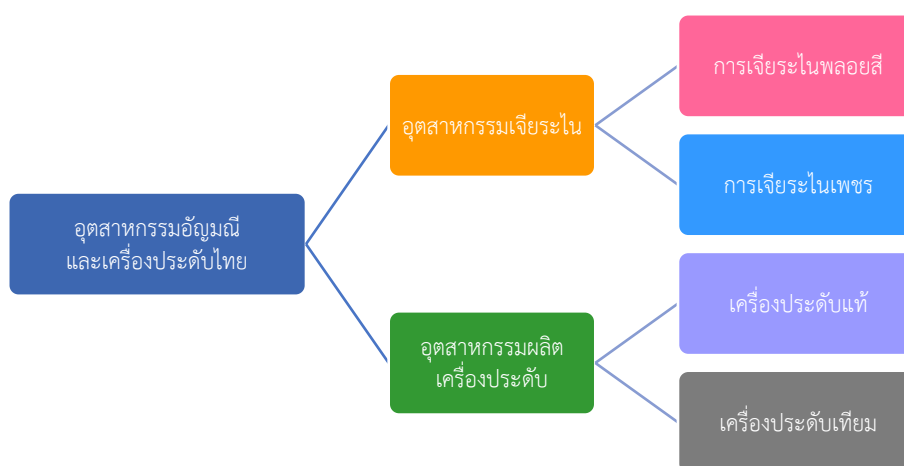
2.1) อุตสาหกรรมผลิตเครื่องประดับแท้

การผลิตเครื่องประดับถือเป็นอุตสาหกรรมปลายน้ำที่สืบเนื่องมาจากอุตสาหกรรมการเจียระไนอัญมณี ประเทศไทยมีชื่อเสียงในการผลิตเครื่องประดับทองและเครื่องประดับเงิน โดยช่างฝีมือไทยมีความสามารถผลิตสินค้าด้วยความประณีตและสวยงามเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ ส่งผลให้ไทยเป็นผู้ส่งออกเครื่องประดับเงินใน 2 อันดับแรกของโลกมานานนับทศวรรษ ทั้งนี้ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นขนาดกลางและขนาดย่อมที่ผลิตสินค้าเพื่อส่งออกต่างประเทศและบางส่วนจำหน่ายในประเทศ จึงมีการผสมผสานระหว่างการผลิตสินค้าด้วยมือและใช้เครื่องจักรที่มีเทคโนโลยีค่อนข้างสูง โดยทั่วไปมักผลิตสินค้าแบบรับช่วงผลิต (Sub-Contract) หรือการรับจ้างผลิตสินค้าตามคำสั่งของผู้ว่าจ้าง (Original Equipment Manufacturer: OEM) มีเพียงไม่กี่รายที่ผลิตสินค้าและจำหน่ายในแบรนด์ของตนเอง ขณะที่ธุรกิจขนาดเล็กมีจำนวนมากที่สุดในกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตเครื่องประดับซึ่งมักจะผลิตสินค้าโดยใช้แรงงานมีฝีมือและใช้เครื่องมือเครื่องจักรอย่างง่าย เน้นจำหน่ายสินค้าในประเทศ

2.2) อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องประดับเทียม

อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องประดับเทียมเป็นอุตสาหกรรมที่เปลี่ยนถ่ายจากอุตสาหกรรมขนาดเล็กที่เกิดขึ้นจากการผลิต เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคภายในประเทศให้กลายมาเป็นอุตสาหกรรมที่มีขนาดใหญ่มากยิ่งขึ้น และมุ่งเน้นการผลิตเพื่อการส่งออก ซึ่งภาคอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องประดับเทียมได้มีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเครื่องประดับเทียมมีความหลากหลายในด้านของรูปแบบและสีสันท ทำให้ผู้บริโภคในตลาดอัญมณีนิยมบริโภคเครื่องประดับเทียมเพิ่มมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 53 โครงสร้างอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ

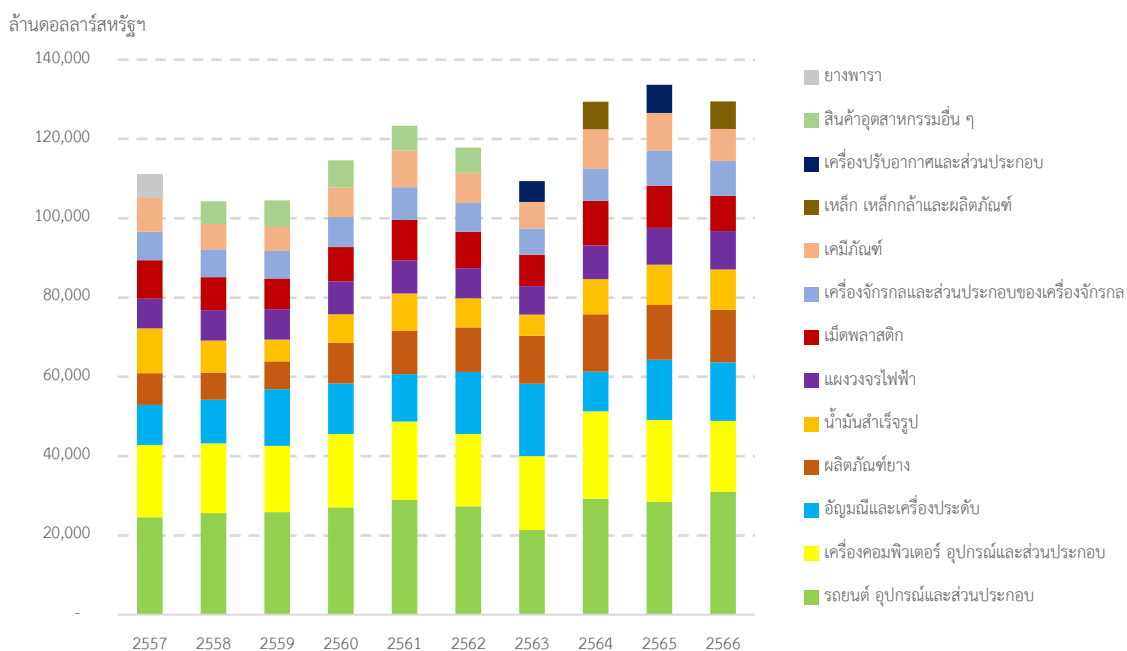

ที่มา: รวบรวมโดยผู้จัดทำ

3. สถานการณ์การนำเข้า - ส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับของประเทศไทย ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา

อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของไทย เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวและมีมูลค่าเพิ่มสูงตลอดช่วงทศวรรษที่ผ่านมา สินค้าอัญมณีและเครื่องประดับไทยเป็นที่ยอมรับอย่างสูงในตลาดโลก และสินค้าส่วนใหญ่ที่ผลิตได้จะถูกส่งออกไปจำหน่ายในตลาดต่างประเทศ มูลค่าการส่งออกสูงเป็นอันดับ 3 - 4 ของประเทศในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา เนื่องด้วยทักษะฝีมือแรงงานของไทยมีความชำนาญสูงทั้งการเจียระไนอัญมณีและผลิตเครื่องประดับ อีกทั้งผู้ประกอบการไทยเองมีการพัฒนาศักยภาพการผลิต การตลาด ตลอดจนได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐมาอย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ 54 มูลค่าสินค้าส่งออก 10 อันดับแรก ปี 2556 – 2566

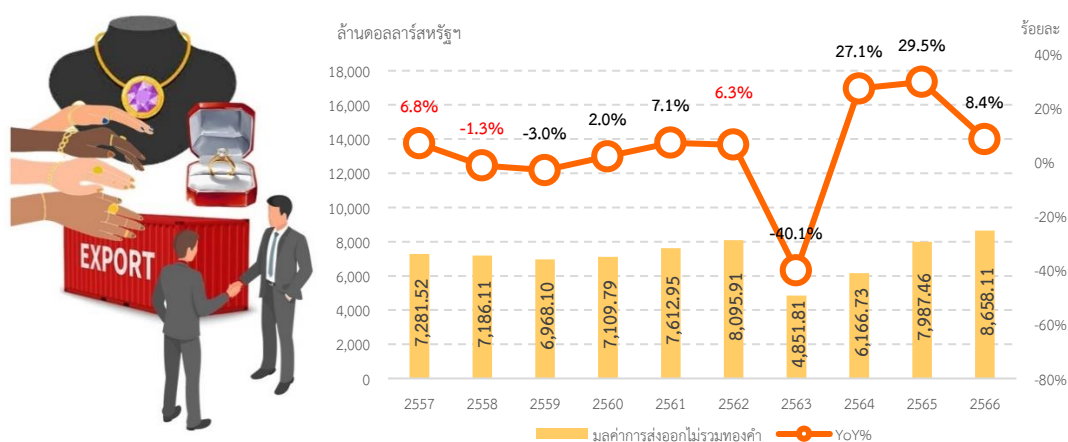

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

สถานการณ์การส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทย มีการส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับเพิ่มขึ้นจาก 10,080.33 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2557 เป็น 14,636.88 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2566 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 46.69 (เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.24 ต่อปี) เมื่อหักมูลค่าทองคำที่ยังมิได้ขึ้นรูปหรือทองคำกึ่งสำเร็จรูปออก เพื่อสะท้อนมูลค่าที่แท้จริง ของอุตสาหกรรมที่ได้จากกระบวนการผลิตหรือจากฝีมือ พบว่า มูลค่าการส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับ (ไม่รวมมูลค่าทองคำ) ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นจาก 7,281.52 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2557 เป็น 8,658.11 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2566 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.91 (เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.30 ต่อปี) ตลาดส่งออกที่สำคัญ 5 ลำดับแรก ได้แก่ (1) ฮองกง (2) สหรัฐฯ (3) อินเดีย (4) เยอรมนี และ (5) สหราชอาณาจักร สำหรับสินค้าที่มีความโดดเด่นของไทย คือ เครื่องประดับทอง เครื่องประดับเงิน เครื่องประดับเทียม รวมทั้ง เพชรเจียระไน พลอยเนื้อแข็งและเนื้ออ่อนเจียระไน

ขณะที่สถานการณ์การส่งออกสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับของไทยในปี 2566 ปรับตัวลดลงร้อยละ -2.83 เมื่อเทียบกับปี 2565 ที่มีมูลค่า 15,063.48 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ทั้งนี้ หากนำมูลค่าดังกล่าว ข้างต้นหักออกด้วยการส่งออก ทองคำ ที่ยังมิได้ขึ้นรูป พบว่า มูลค่าการส่งออกสินค้าอัญมณี และเครื่องประดับที่แท้จริงมีมูลค่า 8,658.11 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.40 จากปีก่อนหน้า

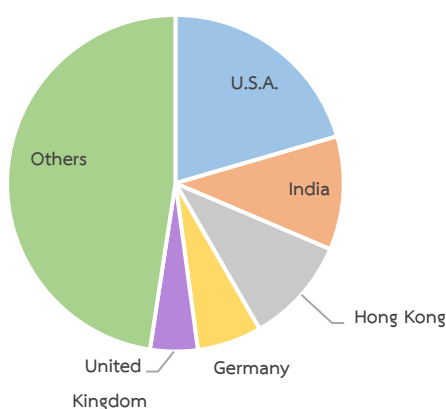
ภาพที่ 55 มูลค่าการส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับไทย 10 ปีที่ผ่านมา
(ปี 2557 - 2566)(ไม่รวมมูลค่าทองคำ)

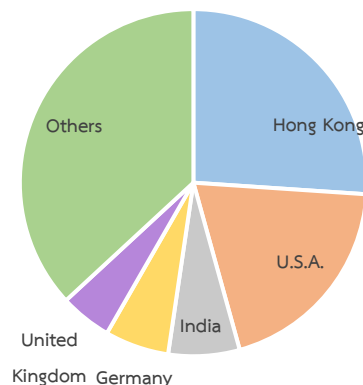
ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

ภาพที่ 56 ตลาดส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับไทย (ไม่รวมทองคำ) ในปี 2565 และปี 2566

มูลค่าการส่งออกไม่รวมทองคำ 2565

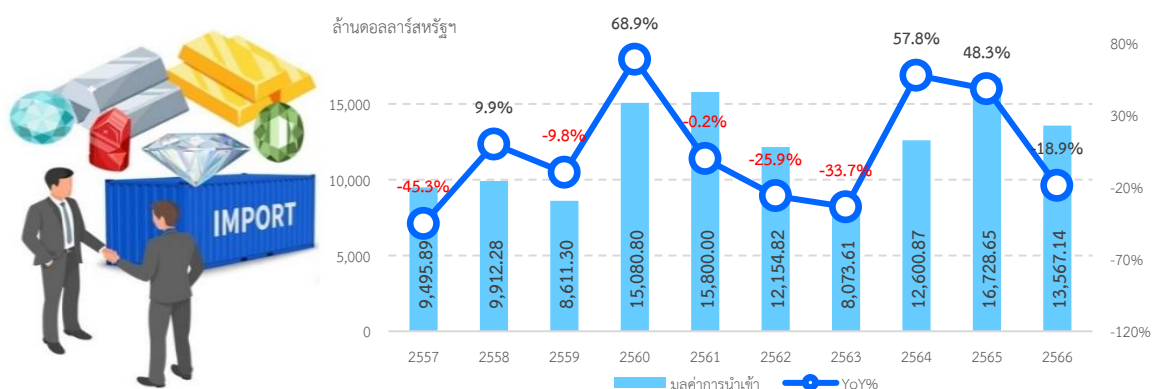
มูลค่าการส่งออกไม่รวมทองคำ 2566

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

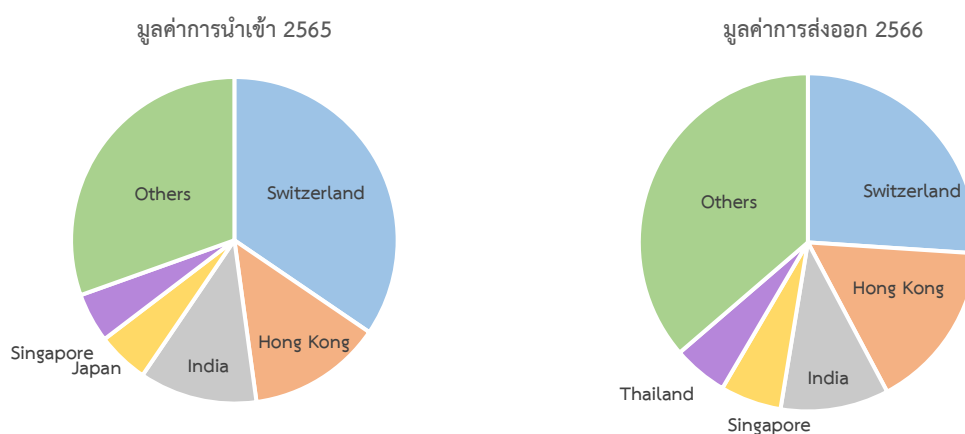
สำหรับสถานการณ์การนำเข้าสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับนั้น เนื่องจากไทยขาดแคลนวัตถุดิบอัญมณีและโลหะมีค่า จึงจำเป็นต้องนำเข้าสินค้าวัตถุดิบ กึ่งวัตถุดิบ และโลหะมีค่าจากต่างประเทศ โดยสินค้านำเข้าหลัก ได้แก่ เพชร พลอยสี ทองคำ โลหะเงิน และแพลทินัม แหล่งนำเข้าสำคัญของไทย ได้แก่ (1) สวิตเซอร์แลนด์ ฮองกง ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น และประเทศในแถบแอฟริกา เป็นต้น โดยสถานการณ์การนำเข้าอัญมณีและเครื่องประดับในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ไทยมีการนำเข้าอัญมณีและเครื่องประดับเพิ่มขึ้นจาก 9,495.89 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2557 เป็น 13,567.14 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2566 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 42.87 (เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.59 ต่อปี) ขณะที่มูลค่าการนำเข้าสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับของไทยในปี 2566 ปรับตัวลดลงร้อยละ -18.90 เมื่อเทียบกับปี 2565 ที่มีมูลค่า 16,728.65 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ภาพที่ 57 มูลค่าการนำเข้าอัญมณีและเครื่องประดับไทย 10 ปีที่ผ่านมา (ปี 2557 - 2566)

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

ภาพที่ 58 ตลาดนำเข้าอัญมณีและเครื่องประดับไทย ในปี 2565 และปี 2566

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

ตารางที่ 16 สถิติการนำเข้าและส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับไทย (รายสินค้า) ปี 2566

ลำดับ	การส่งออก	มูลค่า (ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)	สัดส่วน (ร้อยละ)
1	ทองคำที่ยังมิได้ขึ้นรูป หรือทองคำกึ่งสำเร็จรูป	5,978.77	40.85
2	เครื่องประดับแท้	4,484.72	30.64
3	พลอยสี	2,013.40	13.76
4	เพชร	1,305.31	8.92

ลำดับ	การนำเข้า	มูลค่า (ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)	สัดส่วน (ร้อยละ)
1	ทองคำที่ยังมิได้ขึ้นรูป หรือทองคำกึ่งสำเร็จรูป	7,920.17	58.38
2	เพชร	1,770.30	13.05
3	เครื่องประดับแท้	1,549.07	11.42
4	พลอยสี	1,190.29	8.77

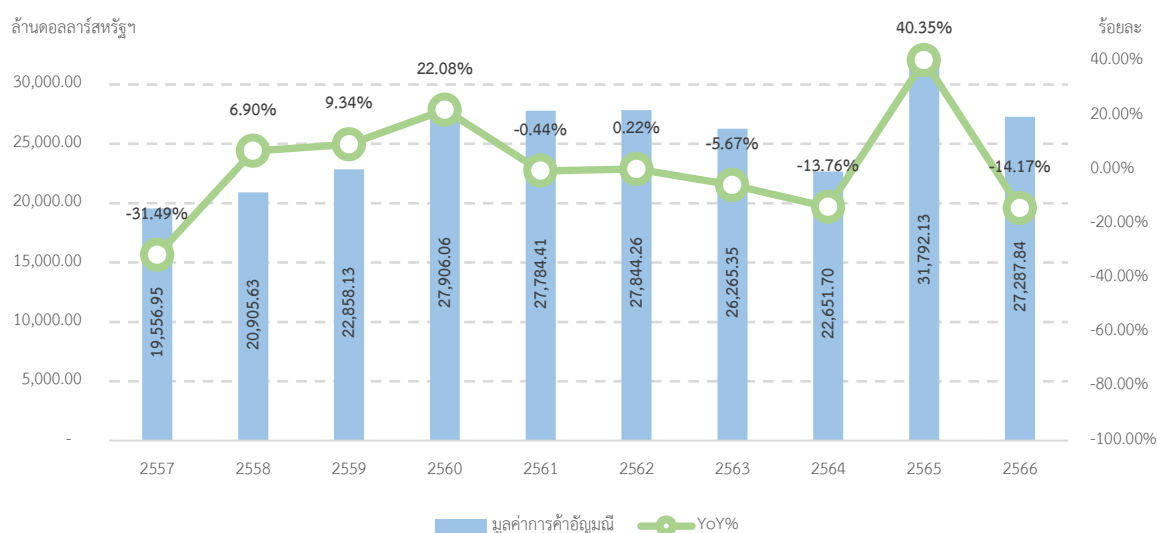
ลำดับ	การส่งออก	มูลค่า (ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)	สัดส่วน (ร้อยละ)
5	เครื่องประดับเทียม	304.61	2.08
6	เศษหรือของที่ใช้ไม่ได้ทำ ด้วยโลหะมีค่า	154.91	1.06
7	อัญมณีสังเคราะห์	154.13	1.05
8	ของทำด้วยไข่มุก และรัตนชาติ	137.89	0.94
9	ของอื่น ๆ ทำด้วยโลหะมีค่า	36.41	0.25
10	ไข่มุก	33.40	0.23
อื่น ๆ		33.32	0.23
รวม		14,636.88	100.00

ลำดับ	การนำเข้า	มูลค่า (ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)	สัดส่วน (ร้อยละ)
5	เงินยังมีได้ขึ้นรูป หรือเงินกึ่งสำเร็จรูป	539.19	3.97
6	อัญมณีสังเคราะห์	205.67	1.52
7	ของอื่น ๆ ทำด้วยโลหะมีค่า	141.20	1.04
8	เครื่องประดับเทียม	96.96	0.71
9	แพลทินัมยังมีได้ขึ้นรูป หรือแพลทินัมกึ่งสำเร็จรูป	74.06	0.55
10	ไข่มุก	41.47	0.31
อื่น ๆ		38.78	0.29
รวม		13,567.14	100.00

ที่มา: กรมศุลกากร ประมวลผลโดยสถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

หมายเหตุ: *ทองคำ หมายถึง ทองคำที่ยังมิได้ขึ้นรูปหรือทองคำกึ่งสำเร็จรูป

ภาพที่ 59 มูลค่าการค้าอัญมณีและเครื่องประดับไทย 10 ปีที่ผ่านมา (ปี 2557 - 2566)

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

4. การค้าอัญมณีและเครื่องประดับภายในประเทศ

สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ได้ประเมินว่า มูลค่าการค้าอัญมณีและเครื่องประดับภายในประเทศมีมูลค่าใกล้เคียงกับมูลค่าการส่งออก โดยมีผู้ประกอบการค้าปลีก และผู้ประกอบการค้าส่งเครื่องประดับที่อยู่ในระบบกว่า 2,200 ราย และนอกระบบอีกหลายพันราย

ซึ่งร้านค้าส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในจังหวัดกรุงเทพฯ และจังหวัดใหญ่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ อาทิ เชียงใหม่ ภูเก็ต เป็นต้น

สำหรับกลุ่มผู้ซื้อสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับในประเทศ แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1) ชาวไทยที่มีรายได้ระดับปานกลางขึ้นไป ซึ่งส่วนใหญ่นิยมซื้อทองรูปพรรณ 96.5% และบางส่วน ซึ่งเป็นผู้มีฐานะมั่งคั่งมักจะซื้อเพชร เครื่องประดับเพชร และทองคำแท่ง สำหรับการเก็บสะสมเป็นสินทรัพย์ และการเก็งกำไร

2) ชาวต่างชาติที่มาทำงานและอาศัยอยู่ในเมืองไทย

3) นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวในไทยปีละกว่า 40 ล้านคน รวมถึงพ่อค้าชาวต่างชาติ ที่เดินทางมาซื้อสินค้าและหิ้วกลับไปจำหน่ายในประเทศตน

4) ชาวต่างชาติที่อาศัยอยู่ในเมืองติดชายแดนไทยเดินทางข้ามพรมแดนมาซื้อเครื่องประดับในฝั่งไทย โดยเฉพาะทองรูปพรรณ

5. ชีตความสามารถในการแข่งขันและศักยภาพของอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับไทย

การประเมินขีดความสามารถในการแข่งขัน ศักยภาพ และความพร้อมของไทยสู่การเป็นศูนย์กลางการค้าอัญมณีและเครื่องประดับโลก สามารถสรุปปัจจัยส่งเสริมต่อการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้ 7 ปัจจัย ดังนี้

5.1 ความสามารถในการเฟาพลอย

แม้ว่าปัจจุบันไทยต้องนำเข้าวัตถุดิบอัญมณีเกือบทั้งหมดจากต่างประเทศ แต่จากการเป็นเจ้าของเทคนิคการปรับปรุงคุณภาพพลอยสีด้วยความร้อน อันเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ยังไม่มีประเทศใดทัดเทียม ทำให้พลอยก้อนจากทั่วโลกกว่าร้อยละ 80 ถูกส่งมาปรับปรุงคุณภาพที่ไทย และช่วยให้ประเทศไทยยังคงมีวัตถุดิบอัญมณีไหลเวียนเข้าออกอย่างต่อเนื่อง

5.2 แรงงานทักษะฝีมือสูง

ไทยมีแรงงานเจียรไนพลอยสี เพชร และช่างฝีมือผลิตเครื่องประดับที่มีทักษะ ความชำนาญ และความประณีตในการผลิตค่อนข้างสูงเป็นที่ยอมรับในตลาดโลก รวมถึงแรงงานใหม่สามารถฝึกสอนได้ง่าย และพัฒนาทักษะฝีมือได้ในเวลาอันรวดเร็ว จึงนับเป็นจุดแข็งที่สำคัญและยังเป็นหนึ่งในปัจจัยดึงดูดให้บริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่เข้ามาตั้งโรงงานผลิตในไทย อาทิ Pandora Production Co.,Ltd. ซึ่งเลือกไทยเป็นฐานการผลิตเครื่องประดับเงินเพียงแห่งเดียวที่กระจายสินค้าไปทั่วโลก Rosy Blue Diamond Co., Ltd. ผู้ผลิตเพชรรายใหญ่ของโลกสัญชาติเบลเยียม ซึ่งมีฐานการผลิตอยู่ในหลายอำเภอในจังหวัดพิษณุโลก และ Abbeycrest PLC บริษัทรายใหญ่สัญชาติอังกฤษ ซึ่งดำเนินธุรกิจออกแบบ ผลิต และจำหน่ายเครื่องประดับทองและเครื่องประดับเงิน ตั้งฐานการผลิตอยู่ในจังหวัดลำพูน เป็นต้น

5.3 ผู้ประกอบการเชี่ยวชาญการค้าและปรับตัวได้ไว

ผู้ประกอบการกิจการอัญมณีและเครื่องประดับไทยเชี่ยวชาญในการทำธุรกิจและหมั่นพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ทั้งด้านการแสวงหาวัตถุดิบ การออกแบบ การผลิต และการตลาด รวมถึงความเอาใจใส่ต่อลูกค้าทุกรายเสมือนเป็นญาติมิตรของตนเอง ซึ่งสร้างความประทับใจและช่วยคงความสัมพันธ์กับลูกค้าได้เป็นอย่างดี

5.4 ความพร้อมด้านทำเลที่ตั้งและโครงสร้างพื้นฐาน

ประเทศไทยมีทำเลที่ตั้งเชื่อมโยงกับทุกภูมิภาคของโลก มีระบบโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค และระบบการขนส่งที่ดี โดยไทยมีสนามบินในประเทศและนานาชาติหลายแห่ง รวมถึงระบบถนนที่เชื่อมโยงทุกจังหวัด จึงทำให้การเดินทางทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศสะดวก มีโรงแรมที่พักหลากหลายระดับให้เลือกใช้บริการ อีกทั้งยังมีธรรมชาติที่งดงามและสถานที่ท่องเที่ยวติดอันดับโลกจำนวนมาก

5.5 พื้นที่การค้ากระจายอยู่ทั่วประเทศ

ไทยมีย่านค้าอัญมณีและเครื่องประดับที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของต่างชาติหลายแห่ง โดยแหล่งสำคัญ เช่น ศูนย์กลางการค้าพลอยสี (ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองจันทบุรี บริเวณย่านถนนตรีรัตน์ ถนนศรีจันทร์ และตรอกกระจำง จังหวัดจันทบุรี) ศูนย์กลางการค้าพลอยสี (ตั้งอยู่ในอำเภอแม่สอด ย่านถนนประสาธวิถิ จังหวัดตาก) และย่านการค้าในกรุงเทพฯ บริเวณถนนสีลม ถนนเจริญกรุง ถนนเยาวราช และถนนข้าวสาร เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีศูนย์การค้าอัญมณีและเครื่องประดับที่ตั้งอยู่ในเขตปลอดอากร เช่น ศูนย์ส่งเสริมอัญมณีและเครื่องประดับจันทบุรี และนิคมอุตสาหกรรมอัญมณี (Gemopolis) อีกทั้งไทยยังมีงานแสดงสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับนานาชาติ (Bangkok Gems and Jewelry Fair) ซึ่งจัดขึ้นปีละ 2 ครั้ง ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ และกันยายน

5.6 หน่วยงานเฉพาะทางด้านอัญมณีและเครื่องประดับที่เข้มแข็ง

สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ GIT ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐบาล ภายใต้กระทรวงพาณิชย์ มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับไทยให้แข่งขันได้ในตลาดโลก ผ่านการรับประกันคุณภาพมาตรฐานสินค้า สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ซื้อทั้งในและต่างประเทศ พัฒนาคุณภาพบุคลากรในอุตสาหกรรมแบบครบวงจร และการให้บริการข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวในตลาดโลกแก่ผู้ประกอบการ รวมถึงไทยยังมีสมาคมและชมรมเกี่ยวกับอัญมณีและเครื่องประดับ ซึ่งเกิดจากการรวมตัวของภาคเอกชน เพื่อดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่อุตสาหกรรม

5.7 การส่งเสริมสนับสนุนอย่างจริงจังจากภาครัฐ

รัฐบาลไทยได้ให้การส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับไทยมาอย่างต่อเนื่องนานนับทศวรรษ โดยออกมาตรการส่งเสริมทั้งด้านภาษี การเงิน การตลาดทั้งในและต่างประเทศ และลดขั้นตอนกฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้การค้าเป็นไปอย่างสะดวกมากขึ้น รวมถึงการร่วมมือกับภาคเอกชนอย่างใกล้ชิด โดยเปิดรับฟังปัญหาและหาแนวทางแก้ไขอุปสรรคการค้าต่าง ๆ อีกทั้งยังได้มอบหมายให้หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือผู้ประกอบการอัญมณีและเครื่องประดับครอบคลุมทุกด้านอีกด้วย

6. มาตรการสนับสนุนอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับไทยในปัจจุบัน

รัฐบาลได้กำหนดมาตรการเพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับมาเป็นลำดับ โดยออกมาตรการส่งเสริมทั้งด้านภาษี การเงิน การตลาดทั้งในและต่างประเทศ และลดขั้นตอนกฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้การค้าเป็นไปอย่างสะดวกมากขึ้น โดยมีมาตรการที่สำคัญ 6 มาตรการ ดังนี้

6.1 มาตรการด้านภาษี

เดิมที่อัตราภาษีนำเข้าสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับไทยอยู่ระหว่างร้อยละ 0 - 10 และภาษีมูลค่าเพิ่มอยู่ที่ร้อยละ 7 เพื่อให้ผู้ประกอบการไทยมีความสามารถในการแข่งขัน และเพื่อให้มีสินค้าหลากหลายในประเทศเหมาะสมกับการเป็นศูนย์กลางการค้าอัญมณีและเครื่องประดับ รัฐบาลจึงได้ยกเว้นภาษีนำเข้าสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับในตอนที่ 71 จำนวน 32 ประเภทย่อย เช่น เครื่องเพชรพลอยและรูปพรรณ เครื่องทองหรือเครื่องเงิน เครื่องประดับที่ทำด้วยไข่มุก เป็นต้น ตั้งแต่ปี 2560 เป็นต้นมา นอกจากนี้ เนื่องจากไทยจะต้องพึ่งพิงการนำเข้าวัตถุดิบอัญมณีเป็นส่วนใหญ่ เพื่อดึงดูดให้มีวัตถุดิบอัญมณีไหลเวียนเข้ามาในประเทศมากขึ้น รัฐบาลจึงได้ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีเงินได้สำหรับบุคคลธรรมดาที่นำวัตถุดิบอัญมณี (ที่ยังไม่เจียระไน) เข้ามาจำหน่ายในประเทศไทย โดยผู้ซื้อจะต้องหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 1 ของรายได้จากการขายอัญมณีทันทีที่มีการซื้อขายสินค้าพร้อมทั้งออกหนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่ายและใบเสร็จรับเงินให้กับผู้ขายเพื่อใช้แสดงต่อเจ้าหน้าที่ศุลกากร¹⁸ อีกทั้งรัฐบาล

ยังยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มกรณีนำเข้า หรือขายอัญมณีและโลหะมีค่า (ทองคำขาว ทองขาว เงิน และพาลาเดียม) ที่ยังมีได้ประกอบเป็นตัวเรือนสำหรับผู้ประกอบการที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม¹⁹

6.2 มาตรการด้านมาตรฐานสินค้า

ภาครัฐมุ่งยกระดับคุณภาพและมาตรฐานสินค้าให้เป็นที่ยอมรับในตลาดโลกมีการจัดทำเครื่องหมายรับรองมาตรฐานเครื่องประดับโลหะมีค่า (Hallmark) ได้แก่ ทองคำ แพลทินัมเงิน และโลหะมีค่าอื่น ๆ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2546 เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ซื้อ ป้องกันการฉ้อโกง และสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคที่จะได้สินค้าคุณภาพตรงตามมาตรฐาน

6.3 มาตรการด้านฝีมือแรงงาน

ภาครัฐมุ่งยกระดับฝีมือแรงงาน โดยได้กำหนดอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือที่เหมาะสมสำหรับสาขาอาชีพช่างอุตสาหกรรมศิลป์ ประกอบด้วย ช่างเครื่องประดับ (ประดับอัญมณี) มาตรฐานฝีมือระดับ 1 อัตรา 470 บาทต่อวัน ระดับ 2 อัตรา 645 บาทต่อวัน และระดับ 3 อัตรา 825 บาทต่อวัน ส่วนช่างเจียรไนพลอย ช่างหล่อเครื่องประดับ ช่างตกแต่งเครื่องประดับ และช่างฝังอัญมณีบนตัวเรือนเครื่องประดับ มาตรฐานฝีมือระดับ 1 อัตรา 465 บาทต่อวัน และระดับ 2 อัตรา 605 บาทต่อวัน²⁰ เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการทำงานให้กับช่างฝีมือในอุตสาหกรรม ซึ่งจะช่วยรักษาบุคลากรฝีมือไว้ได้ นับเป็นการลดปัญหาการขาดแคลนแรงงานฝีมือในอุตสาหกรรมนี้

6.4 มาตรการทางการเงิน

ภาครัฐได้มีการดำเนินมาตรการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อปรับเปลี่ยนเครื่องจักรและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสำหรับผู้ประกอบการ SMEs และโครงการค้ำประกันสินเชื่อ Portfolio Guarantee Scheme (PGS) ของบริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) เป็นระยะ ๆ ตลอดช่วงหลายปีที่ผ่านมา

6.5 มาตรการส่งเสริมด้านการตลาด

ภาครัฐได้เชื่อมโยงอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับเข้ากับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ด้วยการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในย่านการค้าอัญมณีและเครื่องประดับที่สำคัญ ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด การจัดให้มีงานแสดงสินค้า Thailand Grand Sale การประชาสัมพันธ์สินค้าที่มีคุณภาพให้แก่นักท่องเที่ยวผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น สื่อโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของสายการบินต่าง ๆ เป็นต้น รวมถึงการเสริมสร้างภาพลักษณ์การเป็นศูนย์กลางการค้าอัญมณีและเครื่องประดับโลก โดยมีงานส่งเสริมการตลาดสำคัญในช่วงที่ผ่านมา เช่น งานแสดงสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับ (Bangkok Gems and Jewelry Fair) ครั้งที่ 68²¹ ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ 6 - 10 กันยายน 2566 ณ Hall 1 - 8 ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ และเทศกาลซื้ออัญมณีและเครื่องประดับไทย (Thailand Gems & Jewelry Fair 2023)²² ระหว่างวันที่ 22 - 26 กุมภาพันธ์ 2566 ณ อิมแพคชาเลนเจอร์ เมืองทองธานี เป็นต้น

¹⁸ พระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 617) พ.ศ. 2559 และพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 618) พ.ศ. 2559

¹⁹ พระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 311) พ.ศ. 2540

²⁰ ประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง เรื่อง อัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ (ฉบับที่ 13) ลงวันที่ 29 ก.ย. 2565

²¹ เป็นเทศกาลประจำปี จัดขึ้นปีละ 2 ครั้งในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ และกันยายน

²² เป็นเทศกาลประจำปี จัดขึ้นทุกสัปดาห์ที่ 4 ของเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี

6.6 มาตรการส่งเสริมการลงทุน

ภาครัฐได้กำหนดให้ชาวไทยและชาวต่างชาติสามารถขอรับสิทธิส่งเสริมการลงทุนประกอบกิจการอัญมณีและเครื่องประดับได้จากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) หรือการนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีอากร เช่น การยกเว้น/ลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคล การยกเว้น/ลดหย่อนอากรขาเข้าเครื่องจักร และวัตถุดิบ/วัสดุจำเป็น และสิทธิประโยชน์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับภาษีอากร เช่น อำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนให้บริการนำเข้าช่างฝีมือ และผู้ชำนาญการจากต่างประเทศ ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e – Expert System) เป็นต้น

ตารางที่ 17 สิทธิประโยชน์ส่งเสริมการลงทุน ปี 2566

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิประโยชน์
หมวด 7 สาธารณูปโภค การพัฒนาพื้นที่สำหรับกิจการอุตสาหกรรม 7.2.3 นิคมอุตสาหกรรมเฉพาะทาง 7.2.3.3 กิจการนิคม หรือเขตอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ	1. ต้องมีผู้มีสัญชาติไทยถือหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 51 ของทุนจดทะเบียน 2. ต้องมีที่ดินไม่น้อยกว่า 100 ไร่ 3. ต้องมีพื้นที่สำหรับการประกอบอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับอัญมณีและเครื่องประดับไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ของพื้นที่ทั้งหมด 4. ต้องมีพื้นที่สำหรับการค้าขายอัญมณีและเครื่องประดับ 5. ต้องมีระบบรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสม 6. ต้องมีห้องประชุมและห้องแสดงสินค้ารวมทั้งศูนย์ธุรกิจ	กลุ่ม A3 - ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 5 ปี โดยมีวงเงินยกเว้นเท่ากับมูลค่าเงินลงทุน ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน (ยกเว้นบางกิจการที่กำหนดให้ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้โดยไม่กำหนดวงเงิน) - ยกเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักร - ยกเว้นอากรขาเข้าวัตถุดิบสำหรับการผลิตเพื่อส่งออก
หมวดอุตสาหกรรมเบา 9.9 กิจการผลิตอัญมณี และเครื่องประดับหรือชิ้นส่วน รวมถึงวัตถุดิบและต้นแบบ		กลุ่ม A4 - ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 3 ปี โดยมีวงเงินยกเว้นเท่ากับมูลค่าเงินลงทุน ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน - ยกเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักร - ยกเว้นอากรขาเข้าวัตถุดิบสำหรับการผลิตเพื่อส่งออก
กลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน (SEZ) ได้แก่ เขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด และเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ประเภทอุตสาหกรรมเป้าหมายการผลิตอัญมณีและเครื่องประดับ		- ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 8 ปี - ลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลร้อยละ 50 ของอัตราปกติ เพิ่มอีก 5 ปี - ผู้ประกอบการสามารถใช้แรงงานต่างชาติได้

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, มกราคม 2566.

7. ปัญหาและข้อจำกัดของอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับไทย

การพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการผลิตและการค้าอัญมณีและเครื่องประดับของโลก ยังคงมีข้อจำกัดที่สำคัญบางประการ ซึ่งจำแนกปัญหาอุปสรรคออกตามประเภทของกลุ่มอุตสาหกรรม

7.1 อุตสาหกรรมต้นน้ำ (Upstream)

อุตสาหกรรมต้นน้ำ (Upstream) เกี่ยวข้องกับการค้นหาแหล่งแร่ การทำเหมืองแร่ เพชร พลอย และโลหะมีค่า การเผาพลอย การเจียรไนพลอย ปัญหาและข้อจำกัดของอุตสาหกรรมต้นน้ำที่สำคัญมี ดังนี้

1) การขาดแคลนวัตถุดิบในประเทศ ภาวะสินแร่ที่ลดน้อยลงในปัจจุบัน ทำให้ประเทศไทยต้องพึ่งพิงการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศจำนวนมาก วัตถุดิบพลอยชนิดต่าง ๆ ส่วนใหญ่จึงนำเข้ามาจากแหล่งอื่น ๆ ทั้งจากแหล่งในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น พม่า เวียดนาม กัมพูชา และแหล่งไกลออกไป เช่น ศรีลังกา มาดากัสการ์ เคนยา แทนซาเนีย โมซัมบิก ออสเตรเลีย เป็นต้น ซึ่งผู้ประกอบการต้องแบกรับความเสี่ยงด้านราคา และความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน ทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้

2) การขาดแคลนเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยที่ใช้ในขั้นตอนการเตรียมวัตถุดิบก่อนการนำส่งเพื่อการเจียรไน เช่น การเผาและหุงพลอย การเคลือบสี การอุดรอยแตก และปรับปรุงผิว อัญมณีให้เรียบเนียน การขัดผิวด้วยเลเซอร์ (Laser Polishing) เป็นต้น

7.2 อุตสาหกรรมกลางน้ำ (Midstream)

อุตสาหกรรมกลางน้ำ (Midstream) เกี่ยวข้องกับการเพิ่มมูลค่าของวัตถุดิบ อาทิ การออกแบบ การขึ้นรูปตัวเรือน หล่อโลหะ การเข้าตัวเรือน ผึงพลอย ขัดผิว เป็นต้น โดยการเผา (หุง) พลอย และการใส่สารเคมีเจียรไน ปัญหาและข้อจำกัดของอุตสาหกรรมกลางน้ำที่สำคัญมี ดังนี้

1) การขาดแคลนช่างฝีมือในการเจียรไน เช่น ช่างโกนพลอย ช่างแต่งพลอย ช่างเจียรไนพลอย ช่างขึ้นรูปต้นแบบ ช่างออกแบบ ช่างผึง เป็นต้น และการขาดการพัฒนาทายาทช่างฝีมือ โดยแรงงานเมื่อมีอายุมากขึ้นจะลาออกจากวงการ ขณะที่คนรุ่นใหม่ไม่ได้ให้ความสนใจในอุตสาหกรรมนี้เท่าที่ควร ทำให้ขาดการถ่ายทอดองค์ความรู้และขาดแรงงานใหม่เข้าสู่อุตสาหกรรม

2) การขาดเทคโนโลยีขั้นสูงในการเจียรไน และเครื่องจักรเจียรไน โดยเฉพาะเครื่องเจียรไนเพชรที่มีความซับซ้อนและราคาสูง โดยส่วนใหญ่มีการนำเข้าจากต่างประเทศ เช่น สหรัฐฯ ญี่ปุ่น เยอรมนี อิตาลี และอังกฤษ เป็นต้น เครื่องจักรนำเข้าไม่สามารถเปลี่ยนรูปแบบการเจียรไนได้เอง ขณะที่รสนิยมและความต้องการของตลาดที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

3) ผู้ประกอบการรายย่อยขาดแคลนเงินทุนในการจัดหาเครื่องจักรเจียรไน ซึ่งส่วนใหญ่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ทำให้ไม่สามารถขยายกิจการเพื่อรองรับตลาดที่มีขนาดใหญ่ขึ้นได้

7.3 อุตสาหกรรมปลายน้ำ (Downstream)

อุตสาหกรรมปลายน้ำ (Downstream) เกี่ยวข้องกับการผลิตเครื่องประดับ การออกแบบ การขึ้นรูป การตกแต่งตัวเรือน การใช้เครื่องจักรประกอบส่วนต่าง ๆ เข้าด้วยกัน และการตลาด และธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เช่น การขนส่ง การประกันภัย เป็นต้น ปัญหาและข้อจำกัดของอุตสาหกรรมปลายน้ำที่สำคัญมีดังนี้

1) การขาดการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีลวดลายที่ทันสมัย ผลิตภัณฑ์มีลวดลายที่ไม่ตรงกับรสนิยมและสมัยนิยม ทำให้ยัง无法满足ความต้องการของผู้บริโภค โดยเฉพาะผู้บริโภครุ่นใหม่ที่ไม่นิยมเครื่องประดับทอง เพชร พลอย

2) การขาดเครื่องจักรการผลิตที่สามารถปรับเปลี่ยนลวดลายใหม่ ๆ ที่ทันสมัยได้ ทำให้ไม่จูงใจผู้ซื้อเท่าที่ควร และผู้ประกอบการไม่สามารถเปลี่ยนแปลงลวดลายและการออกแบบจำเพาะที่กำหนดในเครื่องจักรการผลิตที่นำเข้ามาได้เอง ทำให้สินค้ามีลักษณะคล้ายคลึงกัน ส่งผลให้ไม่สามารถแข่งขันกับ

คู่แข่งได้ โดยเฉพาะจีน และอินเดีย ซึ่งมีความได้เปรียบด้านต้นทุนค่าจ้างแรงงานและความพร้อมของวัตถุดิบหลักหลายชนิด

3) การขาดการออกแบบผลิตภัณฑ์ในระดับราคาที่เอื้อมถึง เพื่อเจาะตลาดกลุ่มลูกค้าใหม่ที่มีรสนิยมเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย โดยเฉพาะตลาดจีนที่มีอำนาจการซื้อสูง และมีจำนวนประชากรมาก ตลาด ซึ่งวัยรุ่นชาวจีนมีรสนิยมที่ชอบสินค้าที่การออกแบบ (Design) มากกว่าสินค้าที่มีมูลค่าสูง

4) การขาดการพัฒนาการออกแบบด้วยตนเอง การผลิตส่วนใหญ่ มักเป็นการผลิตสินค้าแบบรับช่วงผลิต (Sub-Contract) หรือการรับจ้างผลิตสินค้า (OEM) ตามคำสั่งซื้อของผู้ว่าจ้างจากต่างประเทศ

5) การขาดการพัฒนาตราสินค้า (Brand) มาตรฐานสินค้าและแบรนด์ยังไม่เป็นที่ยอมรับในตลาดโลก และมีปัญหาการลอกเลียนแบบ

6) ช่องทางการจัดจำหน่ายที่จำกัด โดยผู้ประกอบการยังไม่มีกลยุทธ์การจำหน่ายผ่านช่องทางสื่อใหม่ ๆ รวมถึงการทำตลาด และการโปรโมทสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ โดยเฉพาะช่องทางโซเชียลมีเดีย เท่าที่ควร

นอกจากนี้ บทบาทการสนับสนุนของภาครัฐ ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เช่น การประชาสัมพันธ์กฎระเบียบและนโยบายภาครัฐที่ใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนผู้ประกอบการไม่ทั่วถึง การประชาสัมพันธ์เพื่อแสดงให้เห็นถึงภาพลักษณ์ ความเป็นเอกลักษณ์ของสินค้าไทย และแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นย่านการค้าที่สำคัญไม่เพียงพอ เป็นต้น

8. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การพัฒนาอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับไทยให้มุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางการผลิตและการค้าอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับของโลกภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรพัฒนาแนวทางและกลยุทธ์ในการสนับสนุนอุตสาหกรรมตั้งแต่อุตสาหกรรมต้นน้ำไปจนถึงอุตสาหกรรมปลายน้ำ เพื่อให้ภาคอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับไทยมีการพัฒนาอย่างครบวงจร ตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรม โดยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในระดับของอุตสาหกรรม ดังนี้

8.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมต้นน้ำ (Upstream)

1) ควรสนับสนุนการทำเหมืองแร่อย่างมีธรรมาภิบาล เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม (Environmental, Social and Governance: ESG) โดยครอบคลุมประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน แรงงานสัมพันธ์ โดยมีการควบคุมดูแลการใช้แรงงานในการขุดเหมืองแร่ในประเทศไทยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ไม่ให้มีการเอารัดเอาเปรียบแรงงาน และมีการจัดสวัสดิการแรงงานที่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของแรงงานเด็ก ไม่ควรมีการใช้แรงงานเด็กไม่ว่ากรณีใดก็ตาม ประเด็นคาร์บอนฟุตพริ้นท์ในกระบวนการผลิต การสร้างภาพลักษณ์ในการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมในการเสริมสร้างความยั่งยืนของโลก และประเด็นการทำธุรกิจอย่างเป็นธรรมและตามกรอบจริยธรรม

2) เนื่องจากประเทศไทยมีแหล่งเหมืองแร่สำหรับวัตถุดิบอัญมณีเหลืออยู่ไม่มากนัก และหากเหมืองแร่ที่มีอยู่ในปัจจุบันหมดลงจะทำให้ประเทศไทยต้องนำเข้าวัตถุดิบอัญมณีเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตนั้นสูงขึ้น ภาครัฐจึงควรมีการสนับสนุนเงินทุนสำหรับการทำวิจัยเพื่อพัฒนาเพชรและอัญมณีที่มาจากห้องปฏิบัติการ (Lab Grown Diamonds and Colored Gemstones) เพื่อสร้างโอกาสในการทำตลาด และเพื่อตอบโจทย์กลุ่มลูกค้าที่ให้ความสำคัญประเด็นความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อมและจริยธรรม

3) ควรมีการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการตรวจวิเคราะห์ การระบุที่มาหรือแหล่งกำเนิดของอัญมณี เพื่อยกระดับความเชื่อมั่นการซื้อขายอัญมณีผ่านใบรับรอง ซึ่งจะช่วยเพิ่ม

ขีดความสามารถในการแข่งขัน และสามารถใช้ตรวจสอบย้อนกลับไปถึงการทำเหมืองอย่างมีธรรมาภิบาล และควรมีการพัฒนากระบวนการข้อมูลแหล่งกำเนิดของอัญมณีที่ได้รับความนิยมในตลาด เช่น พลอยทับทิม พลอยเนื้ออ่อนสีแดงและสีน้ำเงิน พลอยไพฑูริ และพลอยมรกต เป็นต้น

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมกลางน้ำ (Midstream)

1) ควรมีการส่งเสริมกระบวนการผลิตแรงงานที่มีทักษะเข้าสู่อุตสาหกรรมให้มากขึ้น และพัฒนาหลักสูตรแบบ Non-degree ที่สนับสนุนความต้องการของภาคอุตสาหกรรม

2) ควรตรวจสอบคุณภาพของโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นสถานที่ในการทำงานเจียรไนของแรงงานว่ามีลักษณะที่เหมาะสมถูกต้องตามมาตรฐานหรือไม่ เช่น อุปกรณ์ป้องกันต่าง ๆ การไหลเวียนอากาศที่เหมาะสม การใช้สารเคมี เป็นต้น ซึ่งแสดงถึงการให้ความสำคัญของการผลิตที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคม รวมถึงควรมีการกำกับดูแลให้สวัสดิการแรงงาน และการใช้แรงงานในภาคอุตสาหกรรมให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

3) ควรมีการกำหนดมาตรการด้านการเงินเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ผ่านมาตรการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อปรับเปลี่ยนเครื่องจักร และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (Transformation Loan) สำหรับผู้ประกอบการ SMEs และโครงการค้ำประกันสินเชื่อ Portfolio Guarantee Scheme (PGS) ของบริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) เพื่อให้ผู้ประกอบการ SMEs ในอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับสามารถจัดซื้อเครื่องจักรเจียรไน ซึ่งส่วนใหญ่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ เพื่อขยายกิจการได้

4) ควรมีการให้ทุนวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีขั้นสูงและเครื่องเจียรไนเพชร เพื่อลดการพึ่งพาเครื่องเจียรไนเพชรต่างประเทศ

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมปลายน้ำ (Downstream)

1) สำหรับการขยายฐานลูกค้ากลุ่มคนรุ่นใหม่ ควรสนับสนุนและอบรมให้ความรู้ให้ผู้ผลิตเครื่องประดับในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1.1) การพัฒนาผลิตภัณฑ์กลุ่มที่มีลวดลายที่ทันสมัย สามารถใส่ได้ทั้งในชีวิตประจำวัน และร่วมโอกาสพิเศษต่าง ๆ

1.2) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีระดับราคาที่เอื้อถึง เนื่องจากการแข่งขันในตลาดส่วนใหญ่ยังคงเป็นการแข่งขันในสินค้าที่มีราคาไม่สูงมากนัก โดยเฉพาะตลาดจีนที่มีอำนาจการซื้อสูง และมีจำนวนประชากรมาก ซึ่งวัยรุ่นชาวจีนมีรสนิยมที่ชอบสินค้าที่การออกแบบ (Design) มากกว่าสินค้าที่มีมูลค่าสูง

1.3) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ปรับเปลี่ยนรายละเอียด (Customize) ตามความชอบของลูกค้าได้ เช่น ลวดลายหรือสีที่ไม่เหมือนกัน ลวดลายที่แสดงตัวตนของลูกค้า เป็นต้น

1.4) การสร้างประสบการณ์ใหม่ให้กับทางเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ เช่น การออกแบบเว็บไซต์ให้ลูกค้าสามารถเลือกชมและลองเครื่องประดับแต่ละแบบผ่านทางออนไลน์ได้ การพัฒนาเว็บไซต์ที่สามารถรองรับการทำงานบนโทรศัพท์มือถือ ใช้งานง่าย สามารถดาวน์โหลดรูปภาพและข้อมูลสินค้าที่อยู่ในรูปแบบดิจิทัลมีเดียต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว รวมการนำเทคโนโลยีล้ำสมัยอย่างประสบการณ์เสมือนจริง (Virtual Reality: VR) เข้ามาใช้ เป็นต้น

1.5) การผูกโยงเรื่องราวต่าง ๆ เช่น ความหมายและเรื่องราวของพลอยแต่ละชนิด เรื่องราวของศาสนา ความเชื่อ และความศรัทธา เป็นต้น เชื่อมโยงเข้ากับผลิตภัณฑ์ เพื่อทำให้เกิดคุณค่าทางใจที่สูงขึ้น คุณค่าทางใจที่สำคัญ เช่น เสริมโชคลาภ เสริมพลังให้ชีวิต เสริมสุขภาพ เป็นต้น

1.6) การทำการตลาดออนไลน์ เพื่อเจาะกลุ่มลูกค้าเป้าหมายได้อย่างแม่นยำ และเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของผู้ค้าในประเทศไทย เช่น การใช้เครื่องมือโฆษณาของ Google

และ Facebook การสตรีมบน YouTube การตลาดผ่าน Instagram Stories และ อินฟลูเอนเซอร์ (Influencer) เป็นต้น

1.7) การสร้าง Chatbot และ Live Chat เสนอความช่วยเหลือ ตอบคำถามทั่วไป และรับฟีดแบ็กจากลูกค้า 24 ชั่วโมง เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาสินค้า และสร้างความประทับใจให้กับลูกค้า

1.8) การบอกประวัติความเป็นมาและที่มาของวัตถุดิบ เช่น การคัดสรรวัตถุดิบจากแหล่งธรรมชาติที่ดีที่สุดในโลก คุณค่าแห่งความหายากของวัตถุดิบธรรมชาติและมูลค่าที่จะไม่ลดลงในอนาคต การใช้กระบวนการผลิตที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ความสามารถในการติดตามกระบวนการต่าง ๆ ในการผลิตจนมาถึงมือผู้บริโภคได้ เป็นต้น

2) สำหรับการหาตลาดใหม่ๆ ควรมีการจัดนิทรรศการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอัญมณีและเครื่องประดับเพิ่มขึ้น ทั้งการจัดนิทรรศการภายในประเทศ และการให้ผู้ประกอบการไทยไปร่วมงานนิทรรศการต่าง ๆ ในต่างประเทศ เพื่อให้ลูกค้าต่าง ๆ ทั่วโลกได้เห็นผลงานของชาวไทย โดยเรื่องที่ควรคำนึงถึงนอกจากผลิตภัณฑ์ที่แสดงออกมาถึงฝีมือของคนไทยแล้วนั้น บรรณจุภัณฑ์เป็นสิ่งที่ควรคำนึงถึงเช่นเดียวกัน เนื่องจากเทรนด์รักษ์โลกและสิ่งแวดล้อมเป็นเทรนด์ที่ผู้บริโภคทั่วโลกให้ความสนใจ บรรณจุภัณฑ์ที่แสดงออกถึงความรักษ์โลกจะเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ช่วยให้ผู้บริโภคเลือกซื้อสินค้าได้เช่นเดียวกัน

3) ควรมีการประชาสัมพันธ์กฎระเบียบและนโยบายภาครัฐที่ผู้ประกอบการสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างทั่วถึง และควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการใช้บริการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานโลหะมีค่า (Hallmark) เพื่อเป็นการสร้างมาตรฐานและความเชื่อมั่นให้อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับของไทย ในระยะยาว จะช่วยสร้างมาตรฐานการผลิตให้ดำเนินไปบนเกณฑ์เดียวกัน และสามารถเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับของไทยได้ต่อไป

9. บทสรุป

บทความนี้ ชี้ให้เห็นว่า อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ เป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทย โดยเป็น 1 ใน 10 อุตสาหกรรมส่งออกที่ทำรายได้สูงสุดให้กับประเทศไทยมานานหลายทศวรรษ และมีมูลค่าการส่งออกสูงเป็นอันดับ 3 ของประเทศในห้วง 10 ปีที่ผ่านมา นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีความพร้อมเพียงพอที่จะก้าวเป็นศูนย์กลางการค้าอัญมณีและเครื่องประดับของภูมิภาคและของโลกได้อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับของไทย ยังคงมีข้อจำกัดที่สำคัญบางประการ ซึ่งจำแนกปัญหาอุปสรรคออกตามประเภทของกลุ่มอุตสาหกรรม กล่าวคือ **อุตสาหกรรมต้นน้ำ (Upstream)** เช่น การขาดแคลนวัตถุดิบในประเทศ การขาดแคลนเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยที่ใช้ในขั้นตอนการเตรียมวัตถุดิบก่อนการนำส่งเพื่อการเจียระไน เป็นต้น **อุตสาหกรรมกลางน้ำ (Midstream)** เช่น การขาดแคลนช่างฝีมือในหลายสาขา เช่น ช่างโกนพลอย ช่างแต่งพลอย ช่างเจียระไนพลอย ช่างขึ้นรูปต้นแบบ ช่างออกแบบ ช่างฝัง เป็นต้น การขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตอัญมณีและเครื่องประดับลายใหม่ ๆ เพื่อเจาะตลาดกลุ่มลูกค้าใหม่ที่มีรสนิยมเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย และการขาดการพัฒนาทายาทช่างฝีมือ **อุตสาหกรรมปลายน้ำ (Downstream)** เช่น ผู้ประกอบการรายย่อยขาดแคลนเงินทุนในการจัดหาเครื่องจักร เครื่องจักรในการผลิตของผู้ประกอบการยังไม่สามารถสู้คู่แข่งได้ ผู้ประกอบการรายย่อยขาดการพัฒนาองค์ความรู้ด้านกระบวนการผลิตและเทคโนโลยีที่ทันสมัย มาตรฐานสินค้าและแบรนด์ยังไม่เป็นที่ยอมรับในตลาดโลก และช่องทางการจัดจำหน่ายที่จำกัด โดยยังไม่มีกลยุทธ์การจำหน่ายช่องทางตลาดดิจิทัลเท่าที่ควร

โดยสรุป บทความนี้ได้จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับไทยตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทานตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ไปจนถึงปลายน้ำ สำหรับ **อุตสาหกรรม**

ต้นน้ำ (Upstream) ควรสนับสนุนการทำเหมืองแร่อย่างมีธรรมาภิบาล เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม (Environmental, Social and Governance: ESG) ควรสนับสนุนเงินทุนสำหรับการวิจัยเพื่อพัฒนาอัญมณีที่มาจากห้องปฏิบัติการ ควรมีการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการระบุที่มาหรือแหล่งกำเนิดของอัญมณี สำหรับ**อุตสาหกรรมกลางน้ำ (Midstream)** ควรมีการส่งเสริมการผลิตแรงงานที่มีทักษะ ควรกำกับดูแลคุณภาพและความปลอดภัยของโรงงานอุตสาหกรรม และควรกำหนดมาตรการด้านการเงินเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs และสำหรับ**อุตสาหกรรมปลายน้ำ (Downstream)** ควรมีการพัฒนากลยุทธ์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อขยายฐานลูกค้ากลุ่มคนรุ่นใหม่ เช่น ลดลายที่ทันสมัย ระดับราคาที่เอื้อถึง การสร้างประสบการณ์ใหม่ให้กับทางเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ การทำการตลาดออนไลน์ผ่าน การสตรีมบน YouTube Instagram Stories และอินฟลูเอนเซอร์ (Influencer) การใช้เครื่องมือโฆษณาของ Google และ Facebook รวมถึงควรหาตลาดใหม่ ๆ ผ่านการจัดนิทรรศการต่าง ๆ ภายในประเทศ และการไปเข้าร่วมงานนิทรรศการต่าง ๆ ในต่างประเทศเพิ่มขึ้น

บรรณานุกรม

- การดี. เลี้ยวไฟโรจน์ และ ภูมิพร ธรรมสถิตย์เดช, 2555. แผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมรายสาขา อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ. สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม.
- กระทรวงการคลัง, 2560). หนังสือเลขานุการคณะรัฐมนตรี ที่ กค 1005/ลว68 ลงวันที่ 16 มกราคม 2560 เรื่อง มาตรการสนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการค้าอัญมณีและเครื่องประดับของโลก. กระทรวงการคลัง, 2560). แถลงข่าวกระทรวงการคลัง ฉบับที่ 2/2560 เรื่อง มาตรการสนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางอัญมณีและเครื่องประดับของโลก. วันที่ 18 มกราคม 2560.
- เงิน เตชะวรบพ และคณะ, 2565. การจัดการ การส่งเสริมและบทบาทการค้าเงินอุตสาหกรรมเครื่องประดับและอัญมณี. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- วัชรวิ ถิ่นธานี, 2554. การพัฒนาอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับไทยเพื่อสร้างความเข้มแข็งในตลาดโลก. การบริหารเศรษฐกิจสาธารณะสำหรับนักบริหารระดับสูงรุ่นที่ 9. สถาบันพระปกเกล้า.
- เฉลิมเกียรติ นิลคุหา และศักดิ์ ศิริภัทรโสภณ, 2559. ความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับไทยในตลาดต่างประเทศ. ประชุมวิชาการทางธุรกิจและนวัตกรรมทางการจัดการระดับชาติและนานาชาติ ประจำปี 2559
- ศูนย์ข้อมูลอัญมณีและเครื่องประดับ สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2560. ไทยวางเป้าหมายสู่การเป็นฮับการค้าอัญมณีและเครื่องประดับโลกในอีก 5 ปีข้างหน้า 7. บทความวิชาการอัญมณี.
- ศูนย์ข้อมูลอัญมณีและเครื่องประดับ สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2566. โอกาสของไทยกับการเป็นศูนย์กลางการค้าทองคำของโลก. บทความวิชาการอัญมณี.
- ศูนย์ข้อมูลอัญมณีและเครื่องประดับ สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2565. เพิ่มโอกาสในตลาดโลก ด้วยแพลตฟอร์มขายสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับ. บทความวิชาการอัญมณี.
- ศูนย์ข้อมูลอัญมณีและเครื่องประดับ สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2560. เจาะโอกาสธุรกิจอัญมณีและเครื่องประดับจากเมกะเทรนด์โลก. บทความวิชาการอัญมณี.
- ศูนย์ข้อมูลอัญมณีและเครื่องประดับ, สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2565. สถานการณ์ส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับไทย เดือนมกราคม-ธันวาคม ปี 2565.
- ศูนย์ข้อมูลอัญมณีและเครื่องประดับ, สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2566. สถานการณ์ส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับไทย เดือนมกราคม-ตุลาคม ปี 2566.
- ศูนย์ข้อมูลอัญมณีและเครื่องประดับ, สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2566. สถานการณ์ส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับไทย เดือนมกราคม-พฤศจิกายน ปี 2566.
- สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์, 2563. อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ. Industry Transformation Series. Policy Forums. วันที่ 15 ธันวาคม 2563.
- ศูนย์ข้อมูลอัญมณีและเครื่องประดับ, สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2564. การจัดหาวัตถุดิบอย่างมีจริยธรรมในอุตสาหกรรมพลอยสี. เกาะติดสถานการณ์ตลาดอัญมณี.

- ศูนย์ข้อมูลอัญมณีและเครื่องประดับ, สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2562. *ความท้าทายในการผลิตเครื่องประดับด้วยความรับผิดชอบต่อ*. เกาะติดสถานการณ์ตลาดอัญมณี.
- ศูนย์ข้อมูลอัญมณีและเครื่องประดับ, สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2565. *แนวทางปรับตัวของธุรกิจอัญมณีและเครื่องประดับยุค Next Normal*. บทความวิชาการอัญมณี.
- ศูนย์ข้อมูลอัญมณีและเครื่องประดับ, สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2562. *วิธีการสร้างประสบการณ์ทางออนไลน์ที่ดียิ่งขึ้นให้แก่ลูกค้า*. เกาะติดสถานการณ์ตลาดอัญมณี.
- ศูนย์ข้อมูลอัญมณีและเครื่องประดับ, สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2566. *แฉดวงเครื่องประดับในปี 2023: กระแสมาแรงและแนวทางการตลาด*. เกาะติดสถานการณ์ตลาดอัญมณี.
- ศูนย์ข้อมูลอัญมณีและเครื่องประดับ, สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2565. *สามกลยุทธ์ที่ขาดไม่ได้ในการตลาดดิจิทัล*. เกาะติดสถานการณ์ตลาดอัญมณี.
- ศูนย์ข้อมูลอัญมณีและเครื่องประดับ, สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2562. *สร้างแบรนด์ให้โดดเด่นด้วย IG Stories*. เกาะติดสถานการณ์ตลาดอัญมณี.

คณะผู้จัดทำ

ผู้อำนวยการกองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

พิสิทธิ์ พัวพันธ์: pisitp@mof.go.th

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจมหภาค

พงศ์นคร โภชากรณ์: p_pochakorn@hotmail.com

ผู้อำนวยการส่วนแบบจำลองและประมาณการ

เศรษฐกิจการคลัง

ยุทธภูมิ จารุเสรี: iam5111@msn.com

ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจมหภาค

ณัฐพล ศรีพจนารถ: kuhnju@gmail.com

ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจการเงินและต่างประเทศ

ปาริฉัตร คลั่งทอง : kparipari@gmail.com

ผู้อำนวยการส่วนนวัตกรรมข้อมูลเศรษฐกิจและงานวิจัย

นรพัชร อัสวาลลภ: norabajra@fpo.go.th

ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจภูมิภาค

สิริกัลยา เรืองอำนาจ: sirigunlaya@yahoo.com

ผู้รับผิดชอบรายภาคเศรษฐกิจ

ภาคการคลัง

ณัฐธิดา จันภักดี: fongnutdee@hotmail.com

ฐิตินันท์ เลิศกาญจนพร: thitinan.fpo@gmail.com

ปิยพัชร ปรีหะจินดา: piyapatp214@gmail.com

ภาคการค้าระหว่างประเทศ

ภัทรพร คุ่มสะอาด: phattraporn088@gmail.com

ตลาดน้ำมัน

ชานน ลิ้มประสิทธิ์พร: chanonlim.non@gmail.com

วาสนา บุญพุ่ม: wassana.bph@gmail.com

เศรษฐกิจต่างประเทศ

ธนพล กาลเนากุล: thanaphonkarn@gmail.com

ศิวพร พรหมวงษ์: dr.siwaphon@gmail.com

ญาณพัฒน์ สุขสำราญ: yanapat.ssr@gmail.com

กิตติคุณ ชุมวรฐายี: kittikun.c@outlook.com

จิรัฐกาล รอดภัยปวง: jirattakarnmoji@gmail.com

ภาคการเงิน

ญาณพัฒน์ สุขสำราญ: yanapat.ssr@gmail.com

อัตราแลกเปลี่ยน

ศิวพร พรหมวงษ์: dr.siwaphon@gmail.com

ภาคอุตสาหกรรม

ศิววัฒน์ จิรกุลยาพัฒน์: siwat.ji@gmail.com

ภาคแรงงาน

สมิทธิ์ ชูติมา: smith208555@gmail.com

ภาคเกษตรกรรม

วรรณวิภา แสงสารพันธ์: wanwipa_s@fpo.go.th

ภาคการท่องเที่ยว

พิมพ์ภาภรณ์ สุทธหลวง: pimpapon2_403@hotmail.com

ภาคการบริโภค การลงทุน และอสังหาริมทรัพย์

ศิววัฒน์ จิรกุลยาพัฒน์: siwat.ji@gmail.com

เมธาวี ชื่นบาล: metarweecheunban@gmail.com

ลภัส แจ่มแจ้ง: LAPUSJ@fpo.go.th

ด้านเสถียรภาพ

ศักดิ์สิทธิ์ สว่างสุข: saksit.ssuk@gmail.com

วรรณวิภา แสงสารพันธ์: wanwipa_s@fpo.go.th

วาสนา บุญพุ่ม: wassana.bph@gmail.com

เศรษฐกิจรายภูมิภาค

กวิน เอี่ยมตระกูล: kawin.iamtrakul@gmail.com

ประกอบ สุริเยนทรากกร: prakob.suriyentrakorn@gmail.com

อิทธิพัฒน์ ประภาประเสริฐ: ittipatp@fpo.go.th

กันตา สุขสาตร: holykanta@gmail.com

บุญทริกา ชลพิทักษ์วงศ์: boondharigac@fpo.go.th

ปัทม์ สุจิตรตันนท์: papat19109@gmail.com

ภูริดา ปราบสูงเนิน: phurida2542@gmail.com

ออกแบบหน้าปกและจัดรูปเล่ม

เสาวรส อนุพงษ์กุลกิจ: saowarosa@fpo.go.th

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
กระทรวงการคลัง
ถนนพระรามที่ 6 แขวงพญาไท
เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0 2273 9020
โทรสาร 0 2298 5602
WWW.FPO.GO.TH